

2024

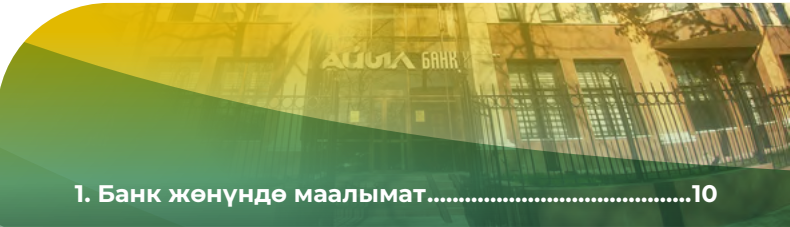
ТУРУКТУУ ӨНҮКТҮРҮҮ
ЖАГЫНДА ОТЧЕТ

**КААДА-САЛТТЫН ТУРУКТУУ
ӨНҮГҮҮГӨ ТААСИРИ**

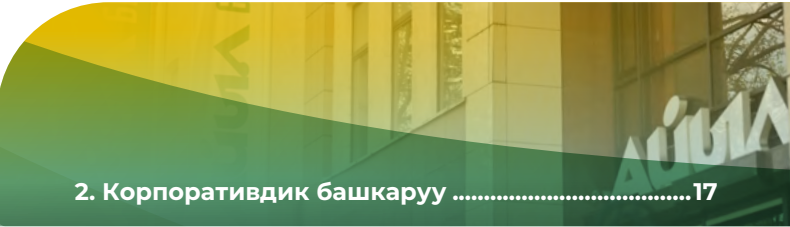
МАЗМУНУ

Банктын Директорлор кеңешинин Төрагасынын кайрылуусу.....3
Банк Башкармасынын Төрагасынын кайрылуусу.....5

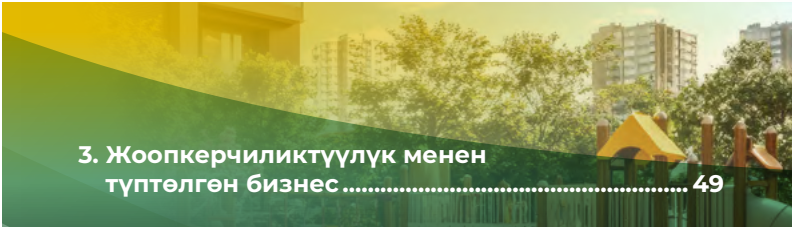
1. Банк жөнүндө маалымат.....10

Банк иши жөнүндө жалпы маалыматтар.....11
Банктын 2024-жылдагы иш натыйжасы14
Отчеттук жылдагы урунттуу учурлар.....16

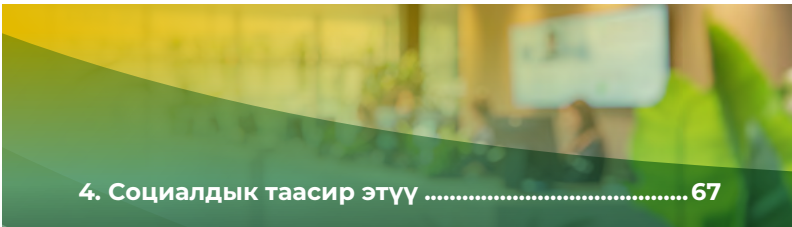
2. Корпоративдик башкаруу17

Корпоративдик башкаруу системасы18
Тобокелдиктерди тескөө жана ичтен контролдоо.....34
Туруктуу өнүгүүнү тескөөгө алуу.....39

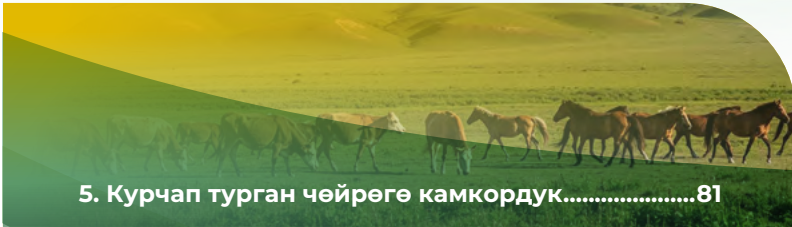
3. Жоопкерчиликтүүлүк менен түптөлгөн бизнес 49

Экономикалык наркты аныктоо50
Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн арттыруу жана алардын сапатын жогорулатуу56
Туруктуу каржылоону өнүктүрүү58
Маалымат коопсуздугун камсыз кылуу жана кардарлардын маалыматтарын коргоого алуу.....65

4. Социалдык таасир этүү 67

Банктын кызматкерлери.....68
Ар түрдүү жана бирдей мүмкүнчүлүк.....73
Персоналды окутуу жана билим деңгээлин өркүндөтүү77
Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы.....79

5. Курчап турган чөйрөгө камкордук.....81

Экологиялык таасирлерди жөнгө салуу82
Энергияны үнөмдөө83
Суу ресурстары84
Калдыктар.....84
Климаттын өзгөрүүсү85

Тиркеме 93

Тиркеме 1: GRI маани-маңызын тастыктоо.....94
Тиркеме 2: KSE колдонмосуна ылайык маалыматтарды чечмелеп берүү көрсөткүчү.....110
Тиркеме 3: Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттарынын (ФОЭС) жоболорун эске алуу менен маалыматтардын чечмелениши S1 (IFRS S1).....112
Тиркеме 4: Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттарынын (ФОЭС) жоболорун эске алуу менен маалыматтардын чечмелениши S2 (IFRS S2).....113
Тиркеме 5: SASB тармактык көрсөткүчтөрү.....114
Тиркеме 6: Глоссарий (атоолор тизмеги).....116
Тиркеме 7: Байланыш маалыматтары.....118

БАНКТЫН ДИРЕКТОРЛОР КЕҢЕШИНИН ТӨРАГАСЫНЫН КАЙРЫЛУУСУ

Урматтуу акционер, өнөктөштөр жана кардарлар!

Өткөн жыл «Айыл Банк» ачык акционердик коому үчүн маанилүү баскычтан – туруктуу иш алып барууну бекемдөөдө стратегиялык иш багыттарын жаңылоо жана Кыргызстандын социалдык-экономикалык өнүгүшүндө ага ыйгарылган ролду кайрадан карап чыгып, келечекке үндөө мезгилинен болгон. Тышкы таасирлерге жана финансы рыногунун трансформациялануусуна карабастан, Банк реалдуу секторду, айыл-чарбасын жана чакан бизнести ишенимдүү колдоого алган финансылык институт статусун тастыктай алды.

Директорлор кеңеши узак мөөнөттүү туруктуулук, корпоративдик башкарууну бекемдөө жана акционерлер, коом үчүн баалуулуктарды калыптандыруу маселесине айрыкча көңүл бурат. 2024-жылы ESG-стратегиясынын жана Туруктуу өнүгүү саясатынын бекитилиши Банк ишинде жоопкерчиликтүүлүк банкингинин принциптерине интеграцияланууга системалуу мамиле кылуунун негизин/пайдубалын түптөгөн. Бул документтерде негизги артыкчылык берүүлөрдөн болуп – экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөөгө алуу, финансылык инклюзивдүүлүктү жогорулатуу, «жашыл» продукттарды

өнүктүрүү жана ишкердик этиканы чыңдоо негиздери аныкталган.

2024-жылдын финансылык натыйжалары туруктуу өсүштү жана Банктын иш өңүтүнүн чыңдалгандыгын чагылдырат. Чогуу алгандагы активдер эки жыл аралыгында дээрлик эки эсеге көбөйүп, 158 млрд сомдон ашкан. Кредит портфели 47,4 млрд сомго жетип, депозиттик база 119 млрд сомго чейин өсүп, ал эми банктын капиталы 25,2 млрд сомго чейин көбөйгөн. Иштелип чыккан/аныкталган экономикалык нарк 17,9 млрд сомду түзгөн, бул өткөн жылдагы деңгээлден 41% жогору.

«Айыл Банк» ААКсы улуттук экономиканы жана аймактарды өнүктүрүү үчүн негизги түп казык бойдон калууда. Банк агрардык секторду, ишкерлерди жана социалдык маанилүү долбоорлорду колдоого алган мамлекеттик программаларды ишке ашырууга жигердүү катышууда. Ошону менен бирге эле, финансылык туруктуулукка жана корпоративдик башкаруунун сапатына өзгөчө көңүл бурат. Тобокелдиктерди натыйжалуу тескөөгө алып, аларды басаңдатуу, ичтен контролдоо таасирин күчөтүү жана бардык иш деңгээлинде жоопкерчиликтүүлүк маданиятын андан ары өнүктүрүү Директорлор кеңешинин көзөмөлүндө.

ЧОМОКОВ
Оралбек Канатбекович

«Айыл Банк» ААКсынын
Директорлор кеңешинин төрагасы

Банк туруктуу өнүктүрүү жагында эл аралык стандарттарга ык коюуда ишенимдүү кадам таштоодо. UNEP FI демилгесине кошулуу/өтүү Банктын жоопкерчиликтүү банкинг глобалдуу демилгесин колдой тургандыгынын жана туруктуу каржылоонун эл аралык шериктештигине катышуучу катары Кыргызстандын позициясын бекемдөөгө умтулуп жаткандыгынын тастыктамасы.

Алдыда – жаңы өнүгүү багыты күтүлүүдө. Директорлор кеңеши стратегиялык башкарууну андан ары өнүктүрүү, кардарлардын жана өнөктөштөрдүн Банкка карата ишенимин бекемдөө, иштин ачык-айкындуулугун жана натыйжалуулугун жогорулатуу максатын көздөйт. Биз, Банк жөн эле финансылык институт гана болбостон, ишкердикти, социалдык демилгелерди колдоого алган, бүтүндөй өлкөнүн жарандарынын жашоо шартын жакшыртуу максатын көздөгөн туруктуу өсүш драйверинен болушун негизги милдет катары карайбыз.

Ишеним артып, кызматташып жатканыңыздарга ыраазычылык билдиребиз. Бул ишеним алдыга карай ишенимдүү жолду андан ары улантууга бизди шыктандырат.

*Ишиңиздерге ийгилик каалап,
Оралбек Чомоков,
«Айыл Банк» ААКсынын
Директорлор кеңешинин төрагасы*

БАНК БАШКАРМАСЫНЫН ТӨРАГАСЫНЫН КАЙРЫЛУУСУ

Кымбаттуу кесиптештер, өнөктөштөр жана кардарлар,

«Айыл Банк» ААКсы үчүн 2024-жыл туруктуу өнүгүүнүн, олуттуу өзгөртүп түзүүлөрдүн жана алга карай ишенимдүү кадам таштоонун мезгилинен болду. Биз, учур талабына ылайык иш алып барган, жалаң эле өсүш үчүн эмес, кардарларга алда канча жаңы, кыйла ыңгайлуу, технологиялык жана эң оболу, кардарлардын таламын көздөгөн сапаттуу тейлөө форматына өтүүнү камсыз кыла алды. Мамлекеттик банк жана ишенимдүү финансылык институт катары Айыл Банк иш процессинде ачык-айкындуулукту, жоопкерчиликтүүлүк менен иш алып барууну, узак мөөнөткө эсептелинген ишенимди ырааттуу бекемдөө принциптерин чыңдай алды.

COVID-19 пандемиясы бизнес жүргүзүү ыкмасын өзгөртүүгө мажбурлоо менен бирге эле, кардарлардын күтүүлөрү (талабы) да өстү. Жашоо ыргагы арымдуу тездеп, шаарлардын катары өсүп жаткан бүгүнкү күндө калайык-калк айрыкча убакытты үнөмдөөгө өбөлгө түзгөн чечимдерге баа берүүгө ыктады. Ошондон улам да Айыл Банк кардарлардын таламын биринчи орунга коюп, аны аткаруу аракетин көрүп келет. Биз санариптик тейлөө шартын жигердүү өнүктүрүү аркылуу негизги кызмат көрсөтүүлөрдү бир тиркекке бириктирип, жеке адамдар сыяктуу эле, жеке ишкерлер жана ири бизнес өкүлдөрү үчүн өлкөнүн кайсыл болбосун жеринен туруп ал

мүмкүнчүлүктөрдүн пайдалана алгандай шарттарды түзүүгө жетиштик.

Айыл Банк 2024-жылды жогорку жетишкендиктер менен жыйынтыктагандыгын өзгөчө белгилеп кетким келет. Анткени, алынган таза пайда өлчөмү 7 285 млн. сом чегине жетти. Банк мамлекеттик бюджетке 682 млн сом өлчөмүндө салыктарды чегерип, 6 994 млн сом өлчөмүндө дивиденддерди төлөп берди. Белгиленген бул көрсөткүчтөр банктын өлкөнүн экономикалык өнүгүшүнө олуттуу салым кошуп жаткандыгын жана республикадагы негизги финансылык институттун бири катары анын таасирдүү ролун тастыктайт.

Биз, ишенимдүү иш өнүгүүнүн гана бекемдебестен, банк рыногунда негизги оюнчунун бири экендигибизди далилдей алдык. Мындай өсүшкө, албетте, ар тараптан салмактанып иштелип чыккан иш стратегиясынын, сунушталып жаткан продукттарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү диверсификациялоонун жана эң башкысы, өз кесибин сүйгөн, иш билги, натыйжалуу иштөөгө жөндөмдүү эмгек жамаатынын аркасында жетишилген.

Ички иш процесстерин өнүктүрүүгө, тейлөө сапатын жогорулатууга жана адистердин кесипкөйлүгүн арттырууга инвестиция жумшоо маанилүү милдет бойдон калууда.

АЛИМДЖАНОВ Тилек Буромбаевич

«Айыл Банк» ААКсынын
Башкармасынын Төрагасы

Банк кызматкерлеринин көпчүлүгү окуу программаларынан жана тренингдерден ийгиликтүү өткөн, мындай шарт жогорку кесипкөйлүккө ээ, мындан ары жакшы иштөөгө шыктанган команданы калыптандырып, алардын кесипкөйлүк иш жигерин бекемдөөгө өбөлгө түзөт. Эмгек жамаатынын саны 2177 адамга жетти, ал эми социалдык колдоого ээ болгон кызматкерлердин саны 2023-жылдагыга салыштырганда үчтөн бирге көбөйдү. Ушунун өзү эмгек жамаатына камкордук – Айыл Банктын корпоративдик маданиятынын ажырагыс бөлүгү экендигинин далили.

ESG принциптерин колдонууга киргизүүгө өзгөчө көңүл буруп жатабыз. Банк экологиялык жана социалдык тобокелдиктерге баа берүү жол-жобосун жөнгө салып, айлана чөйрөнү коргоо демилгелерин колдоого алып, социалдык маселелердин чечилишине басым жасаган продукттарды өнүктүрүп келет. Ошентип, 2024-жылы «жашыл» кредиттердин көлөмү 162,18 млн сомду түзгөн болсо, социалдык кредиттер өлкөнүн туруктуу өнүгүшүнө салым кошуу менен 1 млрд сомдон ашкан.

«Айыл Банк» ААКсынын кызматкерлерине жогорку кесипкөйлүгү, өз ишине анык берилип, иш жигерин тастыктай алгандыгы үчүн терең ыразычылыгымды билдирем. Бизге ишеним арткан кардарларга жана өнөктөштөргө терең таазим, анткени алардын ишеними Банктын алга карай ишенимдүү багыт алуусуна олуттуу түрткү берет.

Биз мамлекеттик туруктуулукту заманбап технологиялар менен айкалышта кароо аркылуу, калайык-калктын жашоо турмушун алда канча айкын жеңилдеткен чечимдерди сунуштаган банкты өнүктүрүүнү ишенимдүү улантабыз. Демек, Айыл Банк калайык-калктын табитин эске алып, алардын жашоо турмушун жеңилдетип, келечекке ишенимдүү кароосуна өбөлгө түзгөн финансылык өнөктөш катары өз ишин андан ары ишенимдүү улантмакчы.

*Ишиңиздерге ийгилик каалап,
Тилек Алимджанов,
«Айыл Банк» ААКсынын Башкармасынын Төрагасы*

ОТЧЕТ ТУУРАЛУУ

ОТЧЕТТОРДУН ЧЕГИ

GRI 2-2, 2-3, 2-5

«Айыл Банк» ААКсы (мындан ары – Банк же Айыл Банк) туруктуу инвестицияларды тартуу жана Кыргыз Республикасында «жашыл» экономиканы өнүктүрүү маселелерине өзгөчө көңүл буруу менен туруктуу өнүктүрүү максаттарын көздөйт. Мына ушул багытта иш ыкмаларын системага салуу жана ачык-айкындуулукту арттырууга аракет Банктын туруктуу өнүктүү боюнча алгачкы отчетунун негизинен болгон.

2024-жыл үчүн бул отчет Банктын туруктуу өнүктүрүү жагындагы иши боюнча маалыматтарды ачык-айкын жана кылдат чечмелеп берүү максатында даярдалган. Документте Банктын экология, социалдык жоопкерчиликтүүлүк жана корпоративдик башкаруу маселелерине карата стратегиялык иш ыкмасын чагылдырып, ошондой эле бизнес моделде жана операциялык иш багытында туруктуу өнүктүрүү принциптерине интеграцияланууда ийгиликке жетишип жаткандыгын далилдөөдө.

Отчеттуу даярдоо Банкка учурда орун алып жаткан иш тажрыйбасынын түзүмүн тактоого жана эл аралык, улуттук стандарттарга ылайык отчет берүү системасын андан ары өнүктүүнүн пайдубалын түптөгөн. Отчет бул багытта глобалдуу демилгелер

стандарттарына (Global Reporting Initiative, 2021) ылайык даярдалган. Отчеттуу иштеп чыгууда, ошондой эле Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттарынын (ФОЭС) S1 «Туруктуу өнүктүрүүгө байланыштуу финансылык маалыматтарды кылдат чечмелөөгө карата жалпы талаптар» жана анын ФОЭС S2 «Климатка байланыштуу маалыматтарды чечмелөө» стандарттары, ошондой эле Туруктуу өнүктүрүү жагында эсепке алуу стандарттары боюнча кеңеш (SASB) тарабынан иштелип чыккан финансы сектору үчүн тармактык стандарттар (Commercial Banks) эске алынган. Буга кошумча Кыргыз фондулук биржасы тарабынан бекитилген Климат, туруктуу өнүктүрүү жана корпоративдик башкаруу жагында отчетторду даярдоо жана жарыялоо боюнча колдонмо көңүлгө алынган.

Отчет чеги Кыргыз Республикасында «Айыл Банк» ААКсынын иши менен гана чектелген. 2024-жылдын 1-январынан 31-декабрына чейинки аралык отчеттук мезгил аралыгы катары камтылган жана Банктын финансылык отчетунун мезгил-мезгили менен даярдалышына дал келген.

Отчет сырттан көз карандысыз баа берүүдөн өткөн эмес. Ошону менен бирге эле, Банк чечмеленүүгө тийиш болгон маалыматтардын аныктыгын тастыктоо жана кызыкдар болгон тараптардын ишенимин бекемдөө үчүн анын

канчалык маанилүү экендигин түшүнүү менен кийинки жылдары сырттан верификациялоо жол-жобосунан өтүү шартын колдонууга киргизүүнү караштырууда.

АЙРЫМ БИР ОЛУТТУУ ТЕМАЛАРДЫ ЧЕЧМЕЛӨӨ

GRI 3-1, 3-2

Олуттуу темаларды аныктоо туруктуу өнүгүү жагында отчеттуу даярдоонун негизги элементи болуп саналат, анткени ал Банкка экология, социалдык жоопкерчиликтүүлүк жана корпоративдик башкаруу жагында эң эле олуттуу маселелерди аныктоого мүмкүндүк берет. Айыл Банк ушул отчеттуу даярдоонун алкагында туруктуу өнүгүү темаларынын экономикага, коомго жана курчап турган чөйрөгө таасир этүүсү көз карашынан сыяктуу эле, алардын Банк үчүн финансылык мааниге ээ экендиги өңүтүнөн талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүүнү болжолдогон анын эки тараптуу (кош) олуттуулугуна баа берүүнү жүргүзгөн. Мындай комплекстүү баа берүү Банкка келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тереңден түшүнүүгө жана ESG-факторлоруна байланыштуу мүмкүнчүлүктөрдү аныктоого, ошондой эле таламдаш тараптардын күтүүлөрүн жана өзүнүн стратегиялык артыкчылыктуу багыттарын эске алууга өбөлгө түзөт.

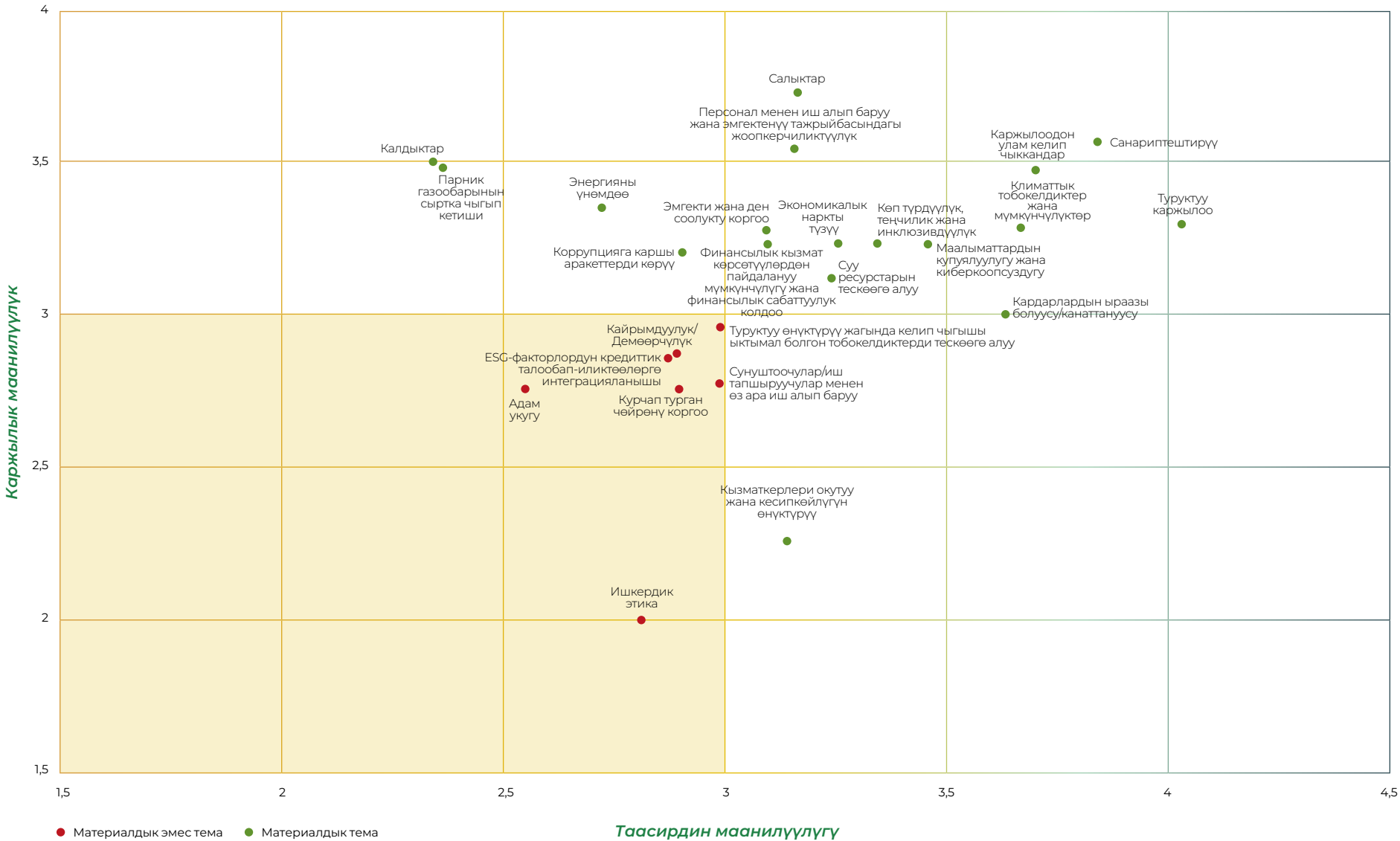
Банк иштин алгачкы баскычында Банктын иш багыттары жана чөйрөсү боюнча салыштырууга боло турган маалыматтарды чечмелөө тажрыйбасына таянуу менен ESG-темаларынын кеңири тизмесин түзгөн. Бул тизме толугу менен кабыл алынып, эл аралык стандарттардын талаптарын жана рыноктук эң мыкты тажрыйбаларды эске алуу менен кеңейтилген. Жүргүзүлгөн иш натыйжасында экология багытында 7 теманы, социалдык жоопкерчиликтүүлүк жагында да 7 теманы, ошондой эле корпоративдик башкаруу боюнча 12 теманы камтыган 26 темадан турган кеңири тизме түзүлгөн.

Кийинки иш баскычында ар бир тема маани-маңызын талдап көрүү, анын банк ишине тийгизиши мүмкүн болгон таасири көз карашынан кылдат кароого алынган. Жүргүзүлгөн талдап-иликтөөлөрдүн алкагында алгылыктуу сыяктуу эле, курчап турган чөйрөгө жана коомго терс таасир тийгизиши ыктымалдыгы аныкталып, ошондой эле алардын айкын жана потенциалдуу келип чыгышы шарттары каралган. Бир эле учурда туруктуу өнүгүү маселесин козгогон ар бир темага байланыштуу финансылык тобокелдиктер жана алардын келип чыгышы ыктымалдыгы аныкталган.

Андан ары кыйла олуттуу темаларды аныктоо максатында таламдаш тараптар боюнча анкета толтурууну жүргүзүп, анын жүрүшүндө катышуучуларга буга чейин аныкталган таасир этүү жагдайларынын, тобокелдиктердин жана мүмкүнчүлүктөрдүн маанилүүлүгүнө баа берүү сунушталган. Сурамжылоого 200дөн ашуун адам катышып, алардын ичинен эң чоң үлүштү банк кызматкерлери жана анын кардарлары түзүшкөн. Ошонун менен катар эле эксперттик талдап иликтөөлөр жүргүзүлүп, ал аныкталган таасир этүүлөрдүн масштабына, ошондой эле тобокелдиктердин келип чыгуу ыктымалдыгына жана мүмкүнчүлүктөргө баа берүүгө өбөлгө түзгөн.

Жүргүзүлгөн иш натыйжасы боюнча эки тараптуу (кош) олуттуулук матрицасы түзүлүп, ал курчап турган чөйрөгө жана коомго алардын таасир этүүсү сыяктуу эле, Банк үчүн алардын финансылык олуттуулук өңүтүнөн кыйла маанилүү темаларды аныктоого мүмкүндүк берген.

ЭКИ ТАРАПТУУЛУК (КОШ) ОЛУТТУУЛУК МАТРИЦАСЫ

Ошентип, алынган натыйжалардын негизинде олуттуу темалардын жыйынтыкталган тизмеги түзүлгөн. Маани-маңызы боюнча окшош келген айрым маселелерди системага салуу процессинде алар тематикалык блокторго бириктирилген. Алсак, мисалы, «Парник газдарынын сыртка чыгышы», «Каржылоодон улам келип чыккандар» жана «Климатка байланыштуу келип чыккан тобокелдиктер жана мүмкүнчүлүктөр» темалары «Климаттын өзгөрүүсү» темасына бириктирилген.

ДЕМЕК, БУЛ ТИЗМЕДЕ ТӨМӨНКҮЛӨРДӨН ТУРГАН 16 ОЛУТТУУ ТЕМА КАМТЫЛГАН:

01

Климаттын өзгөрүүсү

02

Энергияны үнөмдөө

03

Калдыктар

04

Суу ресурсы

05

Финансылык кызмат
көрсөтүүлөрдүн
жеткиликтүүлүгү

06

Иш менен камсыз болуу

07

Кызматкерлерди окутуу
жана кесипкөйлүгүн
өнүктүрүү

08

Көп түрдүү жана
бирдей мүмкүнчүлүк

09

Эмгекти жана ден
соолукту коргоо

10

Туруктуу
каржылоо

11

Маалыматтардын
купуялуулугу жана
коопсуз сакталышы

12

Экономикалык
наркты түзүү

13

Коррупцияга
каршы иш алып
баруу
тажрыйбасы

14

Салыктар

15

Санариптештирүү

16

Карлардын ыраазылыгы
(купулуна толугу)

1 БАНК ЖӨНҮНДӨ МААЛЫМАТ

Банк иши жөнүндө жалпы маалыматтар.....	11
Банктын 2024-жылдагы иш натыйжасы.....	14
Отчеттук жылдагы урунттуу учурлар.....	16

1. БАНК ЖӨНҮНДӨ МААЛЫМАТ

БАНК ИШИ ЖӨНҮНДӨ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТТАР

GRI 2-1

«Айыл Банк» ААКсы – Кыргыз Республикасынын агроөнөржай секторун колдоого алууда жана өлкөнүн социалдык-экономикалык туруктуу өнүгүшүнө өбөлгө түзгөн стратегиялык ролду аткарган алдынкы финансылык институттардын бири. Банк калайык-калктын финансылык каражаттардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылып, айыл жерин өнүктүрүүгө өбөлгө түзүп, учур талабына жооп берген заманбап санариптик финансылык чечимдерди ишке ашырып келет.

Айыл Банк калайык-калка банктык продукттардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн кеңири чөйрөсүн сунуштайт: ишканаларга жана жеке адамдарга кредиттерди берип, депозиттерди (аманаттарды) кабыл алып, аларды эсептешүү-кассалык тейлөөнү жүргүзүп, ички жана эл аралык деңгээлде акча которууларды ишке ашырып, инвестициялык жана лизингдик продукттарды, ошондой эле ислам каржылоо чөйрөсүндө продукттарды сунуштап келет.

Банктын басып өткөн жолу

Айыл Банктын тарыхы дээрлик үч он жылдыкты камтыйт жана Кыргызстандын айыл-чарбасын колдоого алуудан инновациялык санариптик чечимдерди жүзөгө ашырууга чейинки финансы секторунун ырааттуу өнүгүү жолун чагылдырат.

1996-2001 жылдар

Банк, Дүйнөлүк банктын финансылык жана техникалык колдоосу алдында 1996-жылы «Кыргыз айыл-чарба финансы корпорациясы (КАФК)» финансы-кредиттик мекеме түрүндө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан түзүлгөн жана мында, фермердик чарбаларды жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынан кредиттик операцияларды жүргүзүү укугуна лицензия алган жергиликтүү товар өндүрүүчүлөрдү өнүктүрүү негизги максаттан болгон. Иштин ушул баскычында айылдык товар өндүрүүчүлөрдүн финансылык ресурстардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга негизги көңүл бурулган. 2001-жылга карата кредиттик портфель 13 млн. АКШ долларына жеткен.

2002–2007 жылдар

КАФК долбоору Дүйнөлүк банктын эң мыкты он долбоорунун бири катары таанылган. КАФКнын айыл-чарбасын каржылоого алуудагы маанилүүлүгүн эске алып, айыл калкына банктык кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсүн кеңейтүү мүмкүнчүлүгүн берүү максатында, Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасы 2006-жылдын 27-декабрындагы № 43/1 токтому менен «Кыргыз айыл-чарба финансы корпорациясы» ААКсынын негизинде банк түзүү чечимин кабыл алып, 2007-жылы эле Банктын бүтүндөй өлкө аймагы боюнча 100дөн ашуун кеңсеси иш алып бара баштаган.

2008–2013 жылдар

Банк инновациялык мүмкүнчүлүктөрдү/шарттарды жигердүү колдонууга киргизе баштаган: «Береке» акча которуу системасы жөнгө салынып, интернет банкинг колдонууга берилип, аграрчылар үчүн лизингдик операциялар жүзөгө ашырылып, алардын негизинде керектөөчүлөргө 1800 бирдиктен көбүрөөк айыл-чарба техникасы сунушталган. Ушул мезгилге карата Банктын активдери 63 млн АКШ долларына чейин өскөн.

2014–2024 жылдар

Айыл Банк ислам каржылоосу жана улуттук деңгээлде санариптик технологияларды колдонуу жагында алдынкы саптагы банкка айланган. Кардарларды аралыктан туруп идентификациялоо мүмкүнчүлүгүнө жетишилип, «Түндүк» мамлекеттик системасына интеграциялануу ишке ашырылып, баалуу металлдар менен операцияларды жүргүзүү укугуна лицензия алууга жетишилген. Банк ушул мезгил аралыгында жаңы автоматташтырылган банк системасын (ABS) колдонууга киргизип, «АБ24» жана «Айыл Банк-бизнес» мобилдик тиркемесин иштеп чыгып, ошондой эле интернет-эквайринг системасын жөнгө салып, MasterCard жана Visa төлөм карттарын чыгарууга жетишкен. 2024-жылдын акырына карата Банктын кредит портфели 591 млн АКШ долларына жетип, активдери – 1,8 млрд АКШ доллары чегинде катталган.

Стратегиялык өнүгүү

Банктын миссиясы учур талабына жооп берген, заманбап технологиялардын негизинде иштелип чыккан, калайык-калкка жеткиликтүү болгон сапаттуу банктык продукттарды сунуштоо аркылуу агрардык секторду өнүктүрүүгө жана калайык-калктын жашоо деңгээлин жогорулатууга өбөлгө түзүүдөн айкын көрүнөт.

Банк 2020-жылы 2021–2025-жылдарга каралган Өнүгүү стратегиясын (мындан ары – Өнүгүү стратегиясы) бекиткен жана анда төмөнкүдөй негизги максаттар аныкталган:

- Ишкердикти жана айыл-чарба кооперациясына колдоо көрсөтүп, аларды туруктуу өнүктүрүү, ошондой эле калайык-калктын финансылык ресурстардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн кеңейтүү жана финансылык сабаттуулукту жогорулатуу жагында кабыл алынган программаларды ишке ашыруу.
- Калайык-калктын жашоо шартын жакшыртуу жана санариптештирүү жагында сабаттуулугун жогорулатуу өзөгү (потенциалы) камтылган кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсүндө өнөктөштүктү жөнгө салуу жана экосистеманы өнүктүрүү аркылуу финансылык технологиялык компанияга трансформациялануу.
- Калайык-калк жана бизнес үчүн кардарлардын керектөөлөрүнө жооп берген/ага ыңгайлашкан финансылык жана финансылык эмес чечимдердин кеңири түрмөгүн сунуштоодо алдынкы сапта келе жаткан Банк болууга аракеттенүү.

Банк 2024-жылы Өнүгүү стратегиясын ырааттуу ишке ашырууну уланткан, ушунун өзү бир катар долбоорлордун ийгиликтүү аткарылышын жана стратегиялык көз караштан алганда маанилүү демилгелерди жүзөгө ашырууну камсыз кылган:

- Bereke мобилдик тиркемеси – чакан жана орто бизнеске финансылык каражаттарды сарамжалдуу тескөөгө өбөлгө түзгөн, бизнес процесстерди алда канча жөнөкөйлөткөн мүмкүнчүлүк колдонууга киргизилген.
- «Элкарт» картын (контактсыз) чыгаруу чечими кабыл алынып, төлөөлөрдү эч кандай байланышуусуз/түздөн-түз катышуусуз эле тез жана ыңгайлуу шартта төлөө мүмкүнчүлүгү сунушталган.
- Банктык продукттар чөйрөсү алда канча кеңейтилген: жаңы кредиттик жана ипотекалык программалар, ишкерлер үчүн продукттар, ошондой эле туруктуу өнүгүү жана «жашыл» экономиканы каржылоо үчүн долбоорлор иштелип чыккан, анын ичинен:
 - «Экопродукт» – газ от казандарын орнотуу үчүн жеңилдетилген кредиттөө шарттары;
 - «Жашыл» технологияларды каржылоо» программасы алкагында курчап турган чөйрөнү баштапкы калыбында сактап, аларды абалын жакшыртууга багытталган кредиттерди сунуштоо;
 - «Улуттук-авто» – жеңилдетилген шарттарда автокредиттөө.

- Лизинг портфелин жана лизинг сунуштоо мүмкүнчүлүгүн план ченемдүү өнүктүрүү иши улантылган, алсак:
 - Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкынын «Банк-өнөктөштөр, финансы-кредит фондулар (ФКФ) жана башка финансы-кредит уюмдар (ФКУ) аркылуу лизинг» программасы;
 - «АБ-лизинг»;
 - «Лизинг – Кредит»;
 - «Экспресс-лизинг».
- Мындан тышкары, ислам каржылоо принциптерине жооп берген жаңы продукттарды сунуштоо аркылуу ислам каржылоосун өнүктүрүүгө басым жасалган:
 - Керемет-Мудараба, Кенч-Мудараба депозиттик продукттары;
 - Эко Мурабаха, Айым Финанс каржылоо продукттары.

Банк өнүктүрүү стратегиясында болжолдонгон негизги финансылык көрсөткүчтөрдү ийгиликтүү аткарууга жетишкен:

- Таза пайда алуунун рекорддук деңгээлине – 7 284,55 млн сомго жетишилген, бул болжолдонгон мааниден 10% жогору;
- Активдер боюнча көрсөткүчтөр болжолдонгондон 9% ашкан;
- Капитал боюнча көрсөткүчтөр болжолдонгон маани чегинде катталган;
- Милдеттенмелер көлөмү отчеттук мезгилдин жыйынтыгы боюнча болжолдонгон деңгээлден 10% жогору экендиги белгиленген.

Аймактарды өнүктүрүү

GRI 2-1, 2-6

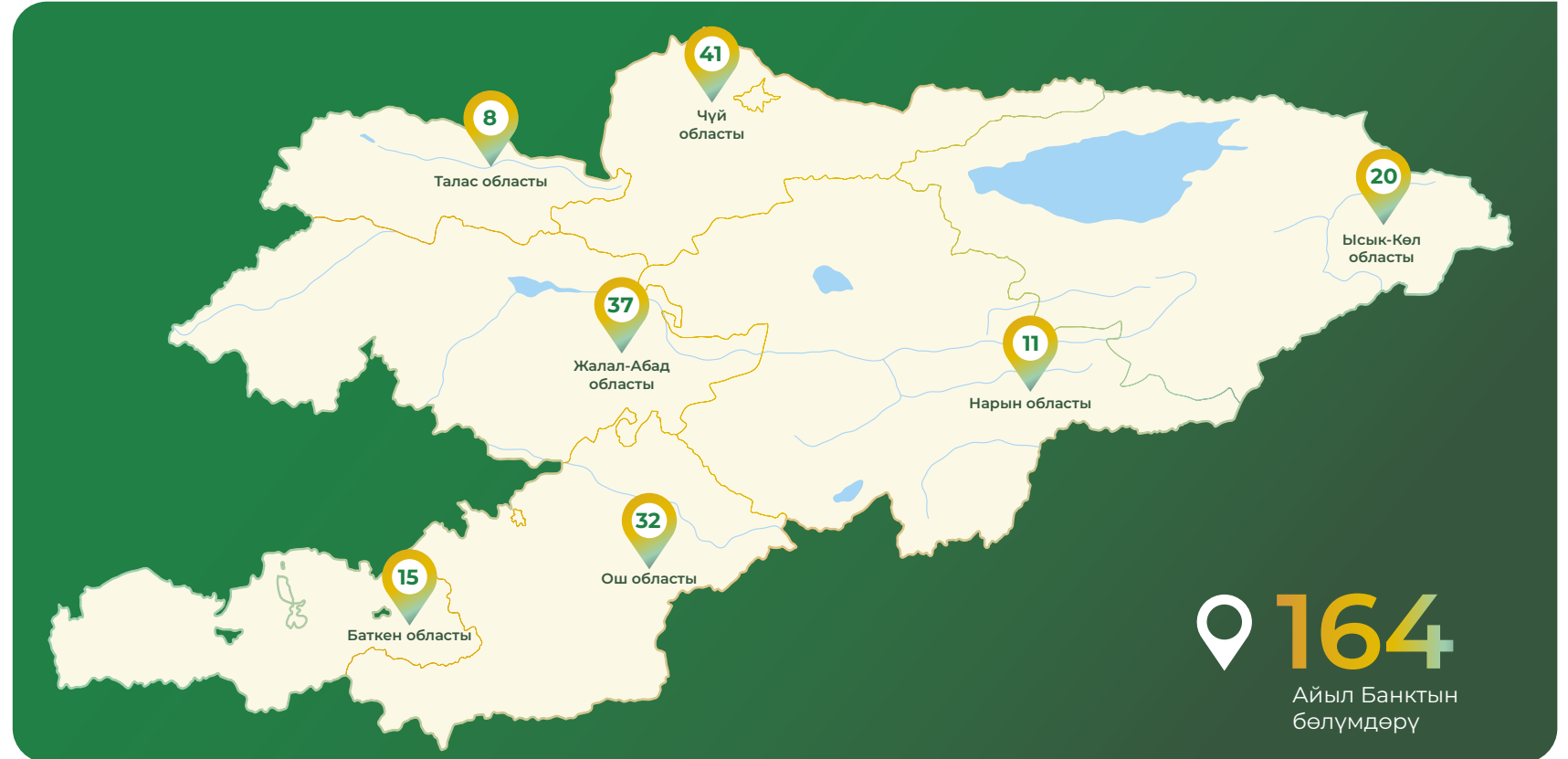
Айыл Банк бүгүнкү күндө бүтүндөй өлкө боюнча кеңири тараган жана эң эле алыс жайгашкан райондордун калкы да учур талабына ылайык финансылык продукттардан жана кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануусуна мүмкүнчүлүк түзгөн филиалдар түйүнүнө ээ болгон, ыргактуу өнүгүү жолунда ишенимдүү бара жаткан универсалдуу банк.

38

Бүтүндөй өлкө боюнча базалык банктык операцияларды сапаттуу сунуштаган филиалга

60

аманат кассасына

81

товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн банктык карттар аркылуу төлөөнү тейлеген POS-терминалга

303

күнү-түнү нак акча алуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган банкоматка

387

алар аркылуу кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөөгө жана эсептерди толуктоого мүмкүн болгон төлөм терминалына

335

барган сайын тейлөө шартын кеңейтип бара жаткан нак акча кабыл алууга мүмкүндүк түзгөн терминалга

32

банк менен тыгыз кызматташып иш алып барган соода-тейлөө ишканасына

32

эң алыс жайгашкан калктуу пунктарда иштеген көчмө кассага ээ.

БАНКТЫН 2024-ЖЫЛДАГЫ ИШ НАТЫЙЖАСЫ

СЫЙЛЫКТАРЫ

VISA

Visa компаниясынан:

E-com Launch – онлайн төлөмдөрдү ийгиликтүү жөнгө салгандыгы үчүн Visa компаниясынан атайы сыйлык. Бул долбоор онлайн төлөмдөрдү ыңгайлуу шарттарда жүзөгө ашыруу мүмкүнчүлүгүн арттырып, Банктын финансы рыногунда инновациялык катышуучу катары аброюн бекемдеген.

Visa Infinite Card Launch – Visa Infinite сыйлык картын колдонууга киргизгендиги үчүн ардактуу сыйлык. Бул сыйлык заманбап, эл аралык сапат стандарттарына ишенимдүү жол берген продуктарды рынокко ийгиликтүү аралаштырууга жөндөмдүү экендигин тастыктайт.

High Brand Risk Acquirer Visa – Visa-нын тобокелдиктерди тескөө, капитал жана белгиленген стандарттарга ылайык келүү жагындагы кыйла татаал талаптарын аткара алгандыгын таануу. Банкка жогорку аброй категориясы үчүн каралган Acquirer статусунун ыйгарылышы, эл аралык төлөм системалары тарабынан ага ишенимдин жогору экендигин тастыктайт.

ipc

«Банктар аралык процессинг борбору» ЖАКтан (компаниянын 20 жылдыгына карата «Жыл жыйынтыгы» аталышын ар жылы өткөрүлүүчү мааракенин жыйынтыгы боюнча:

«Жылдын өнөктөшү» – так эмес эсептешүүлөр процессин кардарлар үчүн алда канча ыңгайлуу жана инновациялык мааниге ээ экендигине жеткирген заманбап төлөм жабдууларын (шакекчелер, билериктер жана NFC-стикерлер) кошо алганда, «Элкарт» жаңы продуктарын жигердүү колдонууга киргизгендиги үчүн сыйлык.

«Элкарт акча которуу боюнча жылдын банкы» – кардарлардын терең ишенимине киргендиги жана өлкө ичинде тез арада жана ишенимдүү акча которуулар боюнча кызматтарды сунуштоодо алдынкы сапта бара жаткандыгы үчүн сыйлык.

2024-жылдагы негизги ESG-көрсөткүчтөрү

Экономикалык аспект:

17 910,5 млн сом

түздөн-түз экономикалык наркты түзүү/иштеп чыгуу

7 284,55 млн сом

таза пайда, бул 2023-жылдагы көрсөткүчтөн 34,3% жогору

+22%

кардарлардын кредит портфелинин 2023-жылдагыга салыштырганда өсүшү

+44%

Банктын чогуу алгандагы активдеринин 2023-жылдагыга салыштырганда көбөйүүсү

Социалдык аспект:

2 177 адам

кызматкерлердин тизме боюнча саны

35%

жетекчиликтин курамындагы аял затынын үлүшү

65%

өлкө боюнча кардарларды тейлөө түйүндөрүнүн ден соолугу жагынан мүмкүнчүлүгү чектелген жарандарга ыңгайлаштырылгандыгы

85%

жергиликтүү товар сунуштоочулардан/кызмат көрсөтүүчүлөрдөн сатып алуулар үлүшү

Экологиялык аспект:

0,284 ГДж/млн сом

түшкөн пайданы эсептөөдөгү энергиянын үнөмдөлүшү

125,99 тонна CO₂-экв.

зыяндуу заттардын түздөн-түз сыртка чыгышы (score 1)

2,27 тонна CO₂-экв.

кыйыр энергетикалык уулуу заттардын сыртка чыгышы (score 2)

1 668,67 тонна CO₂-экв.

upstream сегментинде парник газдарынын кыйыр түрдө сыртка тарашы (score 3)

Каржылоодон улам келип чыккандар:

88 085,76 тонна CO₂-экв.

кредиттөөдөн улам уулуу заттардын сыртка тарашы

87 183,05 тонна CO₂-экв.

инвестициялоодон улам уулуу заттардын сыртка тарашы (ЗИЗЛХ эске албаганда)

Туруктуу каржылоо:

162,18 млн сом

экологияны баштапкы калыбында сактоого/ жашылдандырууга/ көркөндүрүүгө берилген кредиттер көлөмү

1 062,64 млн сом

берилген социалдык кредиттердин көлөмү

3,3%

жалпы көлөмдө сунушталган ESG-продукттарынын үлүшү

+8%

ESG-продукттары боюнча берилген каражаттардын 2023-жылдагыга салыштырганда көлөмүнүн өсүшү.

ОТЧЕТТУК ЖЫЛДАГЫ УРУНТУУ УЧУРЛАР

Ош шаарында Кыргыз Республикасынын Суу ресурсу, айыл-чарбасы жана кайра иштетүү өндүрүшү министрлиги тарабынан уюштурулган «Агродиолог-2024», республикалык агроөнөржай форуму өткөн. Банк агроөнөржай комплексин кредиттөөгө алуу долбоорун ишке ашыруунун алкагында 4,2 млрд сомдон ашуун каражат бөлүп, ал боюнча 2,5 миңге жакын кредиттер берилген.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы менен биргеликте «Ислам каржылоо принциптери» китеби даярдалып, кыргыз тилине которулуп, банк ишинде колдонуу үчүн ыңгайлаштырууга жетишилген. 40 800 нускадагы буклеттер филиалдар жана каржылоо жагында иш алып барган адистер аркылуу таркатылып, кардарлардын Шариат принцибинде кредиттөө жагындагы маалыматты олуттуу деңгээлде арттырылган.

Банк ишкерлер үчүн «Береке» жана «АБ 24» мобилдик тиркемелерин жаңыртууга жетишкен. Учур талабына ыңгайлаштырылып өркүндөтүлгөн функционалдар кардарларга аралыктан идентификациялоодон өтүп, онлайн кредиттөө шартынан пайдаланып, смартфон аркылуу ар кандай кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө ыңгайына ээ болгон. Мына ушундай олуттуу өзгөрүүлөр банктык тейлөөнү алда канча жеткиликтүү жана ыңгайлуу шартка айландыруу менен күндөлүк финансылык операцияларды кыйла жеңилдеткен.

Өлкөнүн Чүй областына караштуу Аламүдүн районунда электркабелин жасап чыгаруу заводунун ачылышы өткөн, Банк анын курулушуна 4,7 млн АКШ доллары өлчөмүндө каржылоону сунуштаган. Аталган завод заманбап жабдуулар менен жабдылып, 60 тоннага чейин алюминийди, 30 тонна жезди жана 150 тонна пластики кайра иштетүү мүмкүнчүлүгүнө ээ. Бул долбоордун ишке ашырылышы жаңы жумуш орундарын гана түзбөстөн, жергиликтүү продукциялардын ички жана тышкы рыноктордо атаандашуу жөндөмдүүлүгүн алда канча арттырууга өбөлгө түзөт.

Банк Кыргыз Республикасынын Суу ресурстары, айыл-чарбасы жана кайра иштетүү өндүрүшү министрлиги менен санариптештирүүнү өнүктүрүү меморандумуна кол койгон. Документ суу ресурстарын натыйжалуу/сарамжалдуу тескөөгө алуу үчүн технологияларды колдонууга киргизүүгө, айыл-чарба секторун колдоого алууга багытталган. Меморандумга кол коюлушу тараптар ортосунда стратегиялык өнөктөштүктү бекемдеп, инновациялык өсүш жана туруктуу өнүгүү үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү түптөгөн.

Үчтүн айы

Жалган куран

Чын куран

Бугу

Кулжа

Теке

Баш оона

Жетинин айы

Бештин айы

Банк, 2024-жылдын январь айында магниттик карттарды чыгарууну токтотуу менен «Элкарт» картын гана чыгарууга толук өткөндүгүн жарыялаган. NFC модулу менен «Элкарт» карты тез арада жана ыңгайлуу төлөө мүмкүнчүлүгүн сунуштайт. Иштеги мындай бурулуш түздөн-түз баруусуз эле нак эмес сатып алуу, акча каражаттарын ыңгайлуу шартта пайдалануу сыяктуу бир катар ыңгайлуу мүмкүнчүлүктөрдү сунуштап, 5 жылдан 8 жылга чейинки аралыкта колдонуу менен ишенимдүүлүктү камсыз кылган.

Банк экологиялык кесепеттерди алда канча кыскартуу жагында чараларды күчөткөн: электромобилдер паркын кеңейтип, калдыктарды өз-өзүнчө топтоо системасын жөнгө салып, ошондой эле «Газпром Кыргызстан» менен өнөктөштүктө жылдык 8% алдында турак-жайларды жана коммерциялык объектерди газдаштырууну каржылоо мүмкүнчүлүгүн жүзөгө ашырган.

Банк ошондой эле, «Мурабаха» бүтүмү боюнча «Айыл-чарбасын каржылоо – 12» мамлекеттик долбоору боюнча жеңилдетилген шарттарда каржылоо ишин өнүктүргөн. Каржылоо каражаттары өсүмдүк өстүрүү жана мал чарбасын өнүктүрүү, сугаруу технологияларын колдонууга киргизүү, суу резервуарларын куруу жана күнөскана чарбасын өнүктүрүүгө багытталган.

Банк санариптик трансформациялануу программасынын алкагында бизнес процесстерде роботтоштуруу технологиясын колдонууга киргизген. 2024-жылы роботтоштуруу долбоору өзүндө Python RPA жана анын архитектуралары, персоналды тандоо жана роботтоштуруу процесстерине талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү сыяктуу робот иштелип чыгып, анын жетөөсү колдонууга берилип, 1 робот тесттен өтүү стадиясында турган. Мындан тышкары, түзүмдүк бөлүмдөр боюнча 1 робот Бухгалтердик эсепке алуу башкармалыгына, 3 робот карт операцияларынын эсебин жүргүзүүгө, ал эми калгандары карт операцияларына мониторинг жүргүзүү ишине багытталган. Мына ушундай өзгөчөлөнгөн долбоор Банкка маалыматтарды тез арада жана так иштеп чыгууга, каталарга жол берүү тобокелдигин кыскартууга, кызматкерлерди түйшүктүү кол эмгегинен бошотуп, стратегиялык маанилүү демилгелер боюнча иш алып барууга шарт түзөт.

Банк Кыргызстанда «Бириккен Улуттар Уюмунун жоопкерчиликтүү банк иши принциби (UNEP FI)» демилгесине кошулган алгачкы финансылык институттан болуп калган. Ушул принциптерге кошулуу менен Айыл Банк экологиялык жана социалдык аспектилердин стратегияга жана бизнес мобелдерге (үлгүлөргө) интеграциялануу жагында милдеттенмени өзүнө алган. Мындай чечкиндүү чечим Кыргызстанда туруктуу банктык тейлөөнүн лидери катары Банктын аброюн алда канча бекемдеп, эл аралык өнөктөштөр жана фондулар менен кызматташууда жаңы мүмкүнчүлүктөрдү ачат.

Банктын жаратылышты коргоого кошкон салымы Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги тарабынан баса белгиленген. Министрлик 2024-жылы арткарылган экологиялык демилгелерди колдоого алгандыгы үчүн Банкка ыраазычылыгын билдирип, Ыраазычылык катын тапшырган. Банктын мындай даражага ээ болуусу анын экологияны сактоо жана туруктуу өнүгүү жагындагы көрүп жаткан аракеттеринин таанылгандыгын, ошондой эле Кыргызстанда экологияга байланыштуу көйгөйлүү маселелерди чечүүдө анын жигердүү ролун тастыктайт.

2

КОРПОРАТИВДИК БАШКАРУУ

Корпоративдик башкаруу системасы	18
Тобокелдиктерди тескөө жана ичтен контролдоо	34
Туруктуу өнүгүүнү тескөөгө алуу.....	39

2. КОРПОРАТИВДИК БАШКАРУУ

КОРПОРАТИВДИК БАШКАРУУ СИСТЕМАСЫ

«Айыл Банк» ачык акционердик коомунда (ААКсы) корпоративдик башкаруу системасы иштин ачык-айкындуулугу, отчет берип туруу жана узак мөөнөтүү туруктуу өнүгүүнү камсыз кылуу принциптерине негизденет. Ушундан улам, акционер катары мамлекеттин, башкаруу органдарынын, кардарлардын, өнөктөштөрдүн жана бүтүндөй коомдун таламдарын/кызыкчылыктарын тең салмактуулукта сактоого мүмкүн болууда. Корпоративдик башкаруунун негизинде банктын стратегиялык максаттарына жетишүүгө өнүгүү институту катары ага карата ишенимди бекемдөөгө, банк ишинде келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди басаңдатууга жана бизнес моделдерди/үлгүлөрдү жана ичтен контролдоонун натыйжалуулугун арттырууга карата умтулуу/аны көздөө шарты камтылат.

Банкта эң алдыңкы эл аралык тажрыйбаларга ылайык корпоративдик катчы институту жөнгө салынган, ал корпоративдик башкаруу жол-жоболорунун так сакталышын, Акционер, Директорлор кеңеши жана аткаруу органдарынын ортосунда натыйжалуу өз ара иш алып баруу шартын камсыз кылат.

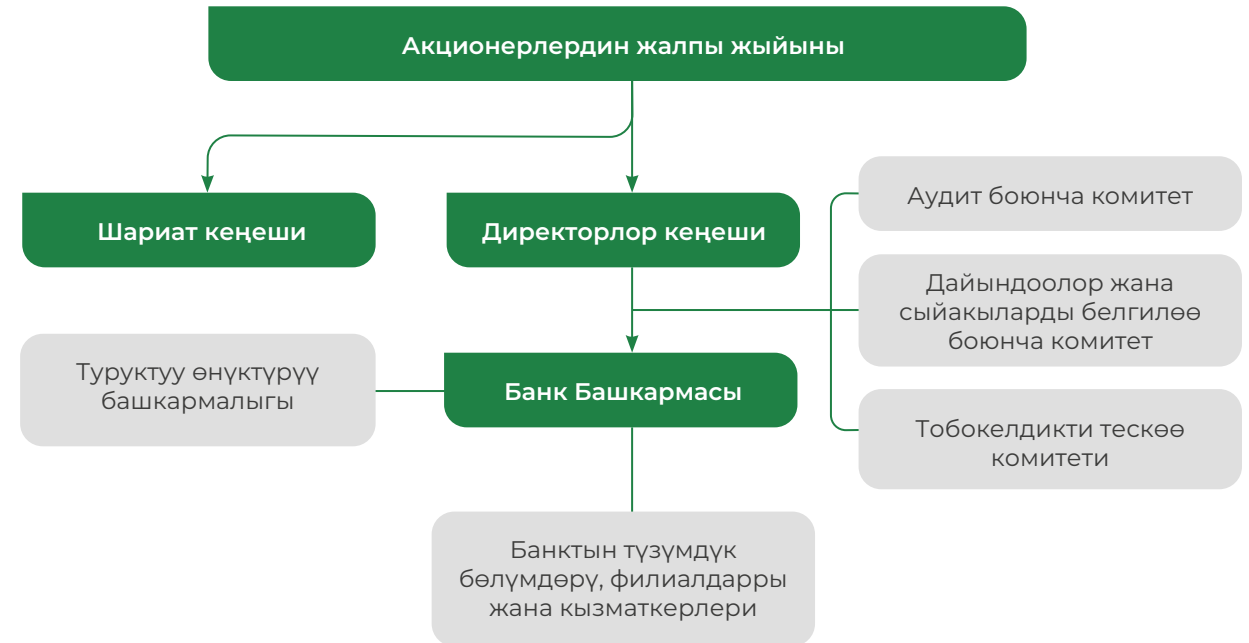
Башкаруу органдары

GRI 2-1, 2-9, 2-10

Айыл Банктын Уставына ылайык корпоративдик башкаруу системасы үч деңгээлди камтыйт:

- Жогорку башкаруу органы – Банктын акционерлеринин жалпы жыйыны
- Байкоочу органы – Банктын Директорлор кеңеши
- Аткаруу органы – Банк Башкармасы

«АЙЫЛ БАНК» ААКСЫНДА ЖӨНГӨ САЛЫНГАН КОРПОРАТИВДИК БАШКАРУУ СИСТЕМАСЫ

Акционерлердин жалпы жыйыны

Мамлекеттин атынан иш алып барган Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү тескөө боюнча мамлекеттик агенттик банктын бирден-бир акционери болуп саналат.

Акционерлердин жалпы жыйынын компетенциясында жылдык отчетторду бекитүү, түшкөн пайданы бөлүштүрүү, Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо жана алардын ыйгарым укуктарын токтотуу, Банктын Уставына жана ички ченемдик документтерине сунушталган өзгөртүүлөрдү бекитүү, ошондой эле колдонуудагы мыйзамдар жана Устав аркылуу жогору башкаруу органынын гана компетенциясына чегерилген маселелер боюнча чечимдерди кабыл алуу камтылат. Чечимдер Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарында жана Банктын ички ченемдик документтеринде белгиленген тартипте кабыл алынат.

Директорлор кеңеши

GRI 2-9, 2-10, 2-11, 2-18

Директорлор кеңеши Айыл Банктын башкаруу органы болуп саналат, ал Банктын негизги иш багыттарын аныктап, Акционерлердин жалпы жыйыны аралыгында Банк ишине жалпы жетекчиликти жүзөгө ашырат. Директорлор кеңеши Банк ишине стратегиялык башкарууну ишке ашырып, тобокелдиктерди тескөөгө алуу жана ичтен контролдоо системасын жөнгө салуунун/уюштуруунун негизги принциптерин жана ыкмаларын аныктап, Банк Башкармасынын ишин контролдукка алуу менен Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарында белгиленген башка негизги милдеттерди ишке ашырат.

Банктын Директорлор кеңешинин мүчөлөрү өз алдынча мамиле жасоого, өтө этият, кылдаттыкта акыйкат иш алып барууга, кесиптик жигери жана компетенттүүлүктүн талап кылынган деңгээлин колдоого алып, ошондой эле өз милдеттерин аткарууга жетиштүү убакыт бөлүүсү зарыл. Кеңештин жаңыдан шайланган мүчөлөрү кыска мөөнөт аралыгында Банктын жана Директорлор кеңешинин иши боюнча толук маалымат алууга тийиш.

Директорлор кеңешинин курамына банктык иш чөйрөсүндө, мамлекеттик башкаруу, экономика, финансы, аудит, корпоративдик башкаруу жана туруктуу өнүгүү жагында иш тажрыйбага ээ адистер кирет.

2024-жылдын 31-декабрына карата Директорлор кеңешинин курамы беш адамдан турган, алардын экөөсү көз карандысыз мүчөдөн болуп саналат.

2024-жылдын 31-декабрына карата Банктын Директорлор кеңешинин курамы:

Иш тажрыйбасы:

2023-жылдан – 2025-жылдын август айы – «Айыл Банк» ААКсынын Директорлор кеңешинин төрагасы;

2023-жылдын апрель-август айларында – «Керемет Банк» ААКсынын Башкармасынын Төрагасынын орун басары;

2022-жылдын август-ноябрь айлары аралыгында – «Айыл Банк» ААКсынын Башкармасынын Төрагасы;

2022-жылдын апрель-август айларында – «Айыл Банк» ААКсынын Башкармасынын Төрагасынын орун басары;

2021-жалдын– 2022-жылдын апрель айына чейин. – «Азия Банкы» ЖАКтын «Кудайберген» филиалынын директору;

2018 – 2021-жылдар – «Азия Банкы» ЖАКтын «Абдрахманов 101» филиалынын директорунун орун басары;

2016 – 2018-жылдар – «Азия Банкы» ЖАКтын филиалынын Кредиттөө бөлүмүнүн начальниги;

Комитеттерге мүчөлүк: Тобокелдиктерди тескөө комитетинин мүчөсү.

ЭРЖАНОВ
Максат Советбекович

Директорлор кеңешинин төрагасы

ТАГАЕВ
Дамир Курманбекович

Директорлор кеңешинин көз
карандысыз мүчөсү

Иш тажрыйбасы:

**2023-жылдын март айынан тартып –
бүгүнкү күнгө чейин** – «Айыл Банк»
ААКсынын Директорлор кеңешинин мүчөсү;

2002 – 2023-жылдар аралыгында –
Кыргыз Республикасынын Улуттук
коопсуздук мамлекеттик комитетинин
кызматкери.

Комитеттерге мүчөлүк: Тобокелдиктерди
тескөө комитетинин төрагасы, Аудит боюнча
комитеттин мүчөсү, Дайындоолор жана
сыйакыларды белгилөө боюнча комитеттин
мүчөсү.

СУЛТАНОВ
Мирлан Кушчубаевич

Директорлор кеңешинин мүчөсү

Иш тажрыйбасы:

**2024-жылдын март айынан тартып –
бүгүнкү күнгө чейин** – «Айыл Банк»
ААКсынын Директорлор кеңешинин
мүчөсү;

2014 – 2023-жылдар аралыгында –
«Айыл Банк» ААКсынын Казына
башкармалыгынын кызматкери;

2013 – 2014-жылдары – «Золотое такси»
ЖЧКсынын директору.

Комитеттерге мүчөлүк: Дайындоолор жана
сыйакыларды белгилөө боюнча комитеттин
мүчөсү

СУЮМБАЕВА
Алтынай Казыбаевна

Директорлор кеңешинин көз карандысыз мүчөсү

Иш тажрыйбасы:

2023-жылдын август айынан тартып – бүгүнкү күнгө чейин – «Айыл Банк» ААКсынын Директорлор кеңешинин мүчөсү;

2023-жылы – Бухгалтердик эсепке алуу жана отчеттуулук башкармалыгынын кызматкери;

2015 – 2023-жылдар аралыгы – «Коммерциялык банк Кыргызстан» ААКсынын «МРФ» филиалынын башкы бухгалтери;

2010 – 2015-жылдары – «Коммерциялык банк Кыргызстан» ААКсынын «Семетей» филиалынын башкы бухгалтери;

2005 – 2010-жылдарда – «Кыргызстан» АКБсынын «Учкун» филиалынын башкы бухгалтеринин орун басары;

2004 – 2005-жылы – Башкы бухгалтердин орун басары – Башкы операциялык башкармалыгынын Бэк-офис бөлүмүнүн начальниги;

2003 – 2004-жылдары – Башкы бухгалтердин орун басары - Башкы операциялык башкармалыгынын Административдик-башкаруу ишине кеткен чыгымдар бөлүмүнүн начальниги;

2001 – 2002-жылдар аралыгында – Башкы операциялык башкармалыгынын Кассалык операциялар бөлүмүнүн начальниги;

2001-жылы – Башкы бухгалтердин орун басарынын м.а. – Башкы операциялык башкармалыгынын Административдик-башкаруу ишине кеткен чыгымдар бөлүмүнүн начальниги;

2000 – 2001-жылдарда – Башкы операциялык башкармалыктын башкы диси;

1995 – 2000-жылдар аралыгы – «Кыргызстан» АКБсынын «Учкун» филиалынын башкы бухгалтери.

Комитеттерге мүчөлүк: Аудит боюнча комитеттин төрайымы, Тобокелдиктерди тескөө комитетинин мүчөсү.

ДЖАНЫБЕКОВ
Аскарбек Сапарбекович

Директорлор кеңешинин мүчөсү

Иш тажрыйбасы:

2024-жылдан тартып – бүгүнкү күнгө чейин – «Айыл Банк» ААКсынын Директорлор кеңешинин мүчөсү;

2021 – 2023-жылдары – Кыргыз Республикасынын Айыл-чарба министри;

2012 – 2020-жалдыр аралыгында – «Рейна-Кенч» асыл тукум мал чарбасынын төрагасы;

2021-жылдын март айынан – сентябрь айына чейин – Кыргыз Республикасынын Айыл-чарба жана мелиорация министри;

2011 – 2012-жылдары – «Рейна-Кенч» асыл тукум мал чарбасынын төрагасы;

2005 – 2011-жылдар аралыгы – «Шумкар-ЫККФ» ААКсынын Башкы директорунун финансы иштери боюнча орун басары, Башкы директору;

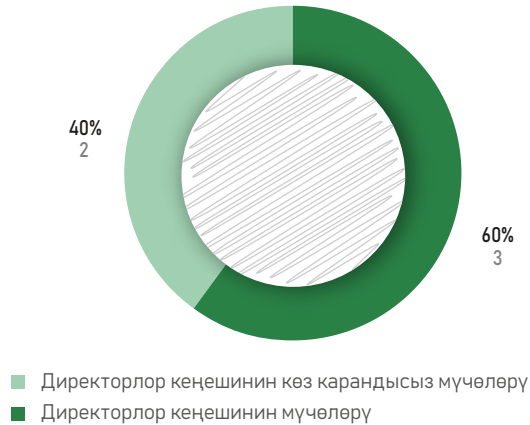
2004 – 2005-жылдары – «Рейна-Кенч» асыл тукум мал чарбасынын төрагасы;

2003 – 2004-жылдарда – Ысык-Көл областтык мамлекеттик администрациясынын башчысынын орун басары;

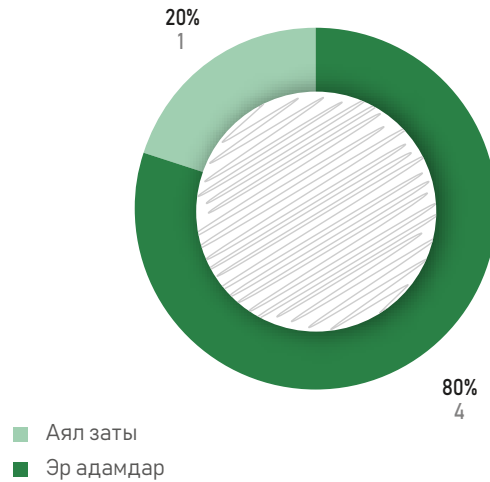
1996 – 2003-жылдарда – Ак-Суу райондук суу чарба башкармалыгынын начальниги.

Комитеттерге мүчөлүк: Дайындоолор жана сыйакыларды белгилөө боюнча комитеттин төрагасы.

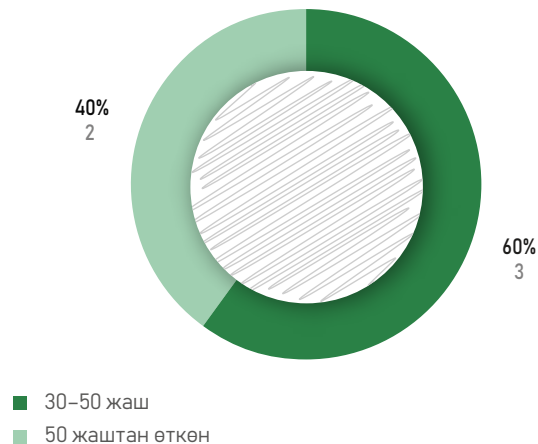
Көз карандысыздык статусу боюнча
Директорлор кеңешинин курамынын түзүмү, %

Директорлор кеңешинин гендердик
курамынын түзүмү, %

Директорлор кеңешинин курамынын жаш
курагы боюнча түзүмү, %

Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо тартиби

GRI 2-10, 2-11

Банктын Директорлор кеңеши Акционерлердин жалпы жыйыны тарабынан төрт жылдык мөөнөткө шайланган беш адамдан түзүлөт. Шайлоо кумулятивдик добуш берүү аркылуу жүргүзүлөт. Бул, Директорлор кеңешинин курамына өкүлдөрдү ар кандай иш өңүтүнөн кароого алууга жана анда тең салмактуулукту камсыз кылууга өбөлгө түзөт.

Иштөөгө толук жөндөмдүү жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын талаптарына жооп берген жеке адам гана талапкерден боло алат. Директорлор кеңешинин курамынын кеминде үчтөн бири көз карандысыз директордон болууга тийиш. Талапкер көз карандысыз директор катары таанылышы үчүн төмөнкүдөй бир катар критерийге ылайык келиши зарыл:

- акыркы беш ичинде Банктын же байланыштуу юридикалык жактын кызматкеринен болуп саналбаган;
- Банк Башкармасында же акыркы беш жыл аралыгында байланыштуу уюмдарда кызмат ордун ээлеген;
- Директорлор кеңешинин мүчөсүнүн милдеттерин аткарууга байланыштуу чыгаша ордун жабуу/компенсациялоо шартын эске албаганда, Банктан жана аффилирленген жактардан олуттуу сыйакы албаган болууга;

- акыркы беш аралыгында Банк же анын аффилирленген жактары менен олуттуу ишкердик байланышта болбогон;
- Банктын учурда иштеп жаткан же мурдагы тышкы аудиторунун өнөктөшү же кызматкеринен болбогон;
- Банк ишине олуттуу катышкан же аны контролдогон акционерлер менен аффилирленбеген;
- акыркы беш жыл аралыгында Банктын Директорлор кеңеши курамына кирбеген;
- жогоруда көрсөтүлгөн жактар менен жакын туугандык мамиледе болбогон.

Мындан тышкары, колдонуудагы мыйзамдарда жана ички документтерде бир катар чектөөлөр каралган: алынып салынбаган же өтөлүп бөтпөгөн соттолгондугу бар, банкрот деп таанылган же кынтыксыз ишкердик аброюнан ажырагын уюмдардын жетекчисинен болгон кызматкерлер Директорлор кеңешинин мүчөсүнөн боло албайт.

Директорлор кеңешинин Төрагасы кеңештин мүчөлөрүнүн ичинен шайланат жана өз милдеттерин Айыл Банктын аткаруу органдарындагы кызмат орду менен айкалыштыра албайт, бул таламдардын каршы келип калышын жокко чыгарып, функционалдык көз карандысыздыкты/өз алдынчалыкты камсыз кылат.

Директорлор кеңешинин ишинин натыйжалуулугуна баа берүү

GRI 2-18

Директорлор кеңеши Банктын Акционерлеринин жылдык жалпы жыйынында өз иши тууралуу жыл сайын отчет берип турат. Директорлор кеңешинин жана анын ар бир мүчөсүнүн иши отурумдарга үзгүлтүксүз катышууну, кароого сунушталган маселелер боюнча даярдыгы, ал маселелерди талкуулоодо жигердүүлүктү жана талкууда өзүнүн көз карандысыз объективдүү пикирин билдирүүнү, этикалык нормаларды так сактоосун кошо алганда, бир катар критерийлер боюнча бааланат.

Баа берүү жамааттык негизде сыяктуу эле, өз алдынча жүргүзүлүшү мүмкүн. Баа берүү жол-жобосунун алкагында өткөрүлгөн отурумдардын саны, кабыл алынган чечимдердин сапаты жана өз учурунда кабыл алынышы, ошондой эле Директорлор кеңешинин ар бир мүчөсүнүн Айыл Банктын алдыга коюлган максаттарына жетишүүгө кошкон салымы эске алынат. Директорлор кеңешинин Төрагасы отурумдардын качан өткөрүлөрү жана ага ар бир мүчөнүн катышуусу тууралуу Акционерлерге маалымап турат.

Директорлор кеңешинин ишине баа берүү Банкта колдонулуп жаткан, бекитилген Директорлор кеңешинин ишине баа берүү усулдук ыкмасынын негизинде жүргүзүлөт. Усулдук ыкмада отурумдарды өткөрүү мезгил аралыгы, объективдүүлүк маселени чогуу кароо жана аларды салыштырып көрүү принциптери бекемделип, анкеталарды жана сурамжылоолорду колдонуу, ошондой эле өз алдынча интервью жүргүзүү мүмкүнчүлүгү да каралган. Маалыматтарды иштеп чыгуу корпоративдик катчы тарабынан координацияланат, зарылчылык келип чыккан учурда бул ишке консультант тартылышы мүмкүн. Алынган маалыматтар жалпыланып, отчеттор түзүлөт жана алар талкуулоо үчүн Директорлор кеңешинин отурумунун кароосуна сунушталат.

Баа берүү жыйынтыгы Директорлор кеңешинин алгылыктуу жана алгылыксыз жактарын аныктоо, иш натыйжалуулугун арттыруу үчүн сунуш-көрсөтмөлөрдү даярдоо жана иш чаралар планын түзүү максатында колдонулат жана алар кеңештин кийинки жылга каралган иш планында камтылат. Директорлор кеңешинин ишине баа берүү отчету Акционердин кароосуна сунушталып, жалпы жыйынга тааныштырылат.

Директорлор кеңешине караштуу комитеттер

GRI 2-9, 2-10, 2-16

Банкта корпоративдик башкаруунун натыйжалуулугун арттыруу жана чечимдерди кабыл алууда коллегиялдуулукту камсыз кылуу үчүн Директорлор кеңешине караштуу туруктуу иштеген үч комитет иш алып барат:

1. Аудит боюнча комитет;
2. Тобокелдиктерди тескөө комитети;
3. Дайындоолор жана сыйакыларды белгилөө боюнча комитет.

Директорлор кеңешине банк ишине тиешелүү эң эле маанилүү маселелерди алдын ала кароого алып, алар боюнча сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу – тиешелүү комитеттерди түзүүнүн негизги максатынан. Комитеттер Директорлор кеңешинин чечими менен түзүлөт жана кеминде үч адамдан турган курамда иш алып барат. Аларга Директорлор кеңешинин мүчөлөрү гана кирет, бирок, өзүнчө бир маанилүү маселелерди талкуулоо зарылчылыгы келип чыккан шартта, добуш берүүгө укуксуз эксперттер жана консультанттар ишке тартылат. Иш алып баруунун мындай форматы өз алдынча көз карашты билдирүү менен иш жүзүндө экспертиза жүргүзүүнү айкалышта кароого мүмкүндүк берет.

Комитеттер жарым жылдык негизде өз иши боюнча отчетторду түзөт. Отчеттордо кароого алынган маселелер, кабыл алынган чечимдер жана сунуш-көрсөтмөлөр чагылдырылат. Документтер кат жүзүндө Директорлор кеңешинин кароосуна сунушталат. Стратегиялык мааниге ээ айрым материалдар Директорлор кеңешинин кароосуна өз алдынча сунушталып, бекитилет.

Банктын ички документтеринин талабына ылайык Комплаенс-контролдоо башкармалыгы комплаенс-тобокелдиктер системасында орун алып жаткан олуттуу кемчиликтерге жүргүзүлгөн текшерүүлөр жыйынтыгы боюнча маалыматтарды мезгил-мезгили менен Директорлор кеңешинин кароосуна сунуштап турат. Олуттуу тобокелдиктер келип чыккан шартта аларга карата чара көрүү сунуштары менен тиешелүү маалыматтар Директорлор кеңешине дароо жөнөтүлөт.

Тобокелдиктерди тескөө КОМИТЕТ

Тобокелдиктерди тескөө комитети тобокелдиктер деңгээлин аныктоо маселеси боюнча Директорлор кеңешине кеп-кеңеш берип, тобокелдик деңгээлин аныктоо саясатынын аткарылышын контролдойт. Тобокелдик менеджменти башкармалыгынын, лимиттердин абалын, GAP- жана стресс-тестирлөө жыйынтыгын кошо алганда, тобокелдик түрлөрү боюнча отчетторду, ошондой эле тобокелдиктер отчетунун курамында сунушталуучу ликвиддүүлүк жана пайыз тобокелдигине жүргүзүлгөн талдап-иликтөөлөр боюнча маалыматтарды мезгил-мезгили менен кароого алуу аталган комитеттин компетенциясына кирет.

Тобокелдиктерди тескөө комитетинин 2024-жылдын 31-декабрына карата курамына:

- **Тагаев Дамир Курманбекович** – комитеттин төрагасы;
- **Эржанов Максат Советбекович** – комитеттин мүчөсү;
- **Суюмбаева Алтынай Казыбаевна** – комитеттин мүчөсү.

Комитет кредиттик, операциялык, ликвиддүү, санкциялык жана аброй тобокелдиктерин басаңдатуу/кыскартуу, ички лимиттерди корректировкалоо жана превентивдик контролдоо жагында сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгып, Директорлор кеңешинин кароосуна сунуштайт.

2024-жылы комитет 19 отурум өткөрүлүп, аларда төмөнкү маселелер кароого алынган:

- тобокелдиктер позициялары боюнча ар айлык жана чейректик отчеттор;
- ликвиддүүлүк жана пайыз тобокелдиктерине талдап-иликтөөлөр жыйынтыгы;
- банк-корреспонденттер жана өлкөлөр боюнча отчеттор;
- өз алдынча бизнес процесстерге баа берүү натыйжалары;
- Тобокелдик деңгээлин аныктоо саясатын жаңылоо;
- Маалыматтык коопсуздук боюнча тобокелдиктер картасы.

Дайындоолор жана сыйакыларды белгилөө боюнча комитет

Дайындоолор жана сыйакыларды белгилөө боюнча комитет Директорлор кеңешинин консультативдик-кеп кеңеш берүүчү органы болуп саналат жана кадр, ошондой эле сыйакыларды белгилөө маселелерин алдын ала кароого алып, сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу менен аларды Директорлор кеңешинин кароосуна сунуштайт.

2024-жылдын 31-декабрына карата комитеттин курамына төмөнкүлөр кирген:

- **Джаныбеков Аскарбек Сапарбекович** – комитеттин төрагасы;
- **Султанов Мирлан Кушчубаевич** – комитеттин мүчөсү;
- **Тагаев Дамир Курманбекович** – комитеттин мүчөсү.

Комитет 2024-жылы 28 отурум өткөрүп, анда 70 маселе кароого алынган. Негизги маселелерге төмөнкүлөр кирет:

- Банк Башкармасынын мүчөлөрүн жана корпоративдик катчыны шайлоо жана кайра шайлоо;
- уюштуруу түзүмүнө сунушталган өзгөртүүлөрдү бекитүү;
- негизги иш позициялар боюнча кадр маселесин чечүү;
- мөөнөттүү эмгек келишимдерин узартуу;
- ички ченемдик документтерге HR-таржрыйбалары жана эмгекке төлөө системасына ылайык оңдоолорду киргизүү/корректировкалоо;
- кызматкерлерге сыйакы белгилөө маселесин чечүү;
- филиал директорлорун ротациялоо.

Аудит боюнча комитет

Аудит боюнча комитет финансылык отчеттун ачык-айкын жана так чагылдырылышына, ичтен контролдоо системасынын иш натыйжалуулугуна, ички жана тышкы аудиттин ишине көз карандысыз көзөмөлдүктөн жүргүзүлүшүн камсыз кылат. Ички аудит бөлүмдөрүнүн отчетторуна талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү, тышкы аудитор менен өз ара иш алып баруу, ошондой эле контролдоо жол-жоболорунун таасирин күчөтүп, өркүндөтүү жагында сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу аудит боюнча комитеттин милдеттерине кирет.

2024-жылдын 31-декабрына карата комитеттин курамы төмөнкүлөрдөн турган:

- **Суюмбаева Алтынай Казыбаевна** – комитеттин төрайымы;
- **Тагаев Дамир Курманбекович** – комитеттин мүчөсү;
- **Джаныбеков Аскарбек Сапарбекович** – комитеттин мүчөсү.

Комитет айрыкча колдонуудагы мыйзам талаптарынын, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик-укуктук актыларынын жана Банктын ички ченемдик документтеринин талаптарын бузууга жол берүүлөргө жүргүзүлгөн талдап-иликтөөлөргө айрыкча көңүл бурган. Бухгалтердик жол-жоболордо жана алгоритмдерде аныкталган кемчиликтер кароого алынып, бухгалтердик эсепке алуу жана ичтен контролдоонун олуттуу маселелерине баа берилген.

Комитет 2024-жылы 11 отурум өткөрүп, аларды 30 маселе кароого алынган. Негизги маселелерге төмөнкүлөр кирет:

- Ички аудит башкармалыгынын отчеттору жана текшерүү пландарынын аткарылышы;
- ИТ, Казыналык, «Ислам терезеси» департаментин жана Тобокелдик тескөө башкармалыгынын ишин кошо алганда, Банктын негизги бөлүмдөрүнүн ишине талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү;
- Депозиттик операцияларга, кредиттөө ишине, лизинг сунуштоо жана күрөөлүк мүлктөр менен иш алып баруу процессине байланыштуу маселелерди кароого алуу;
- Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жазма буйруктарынын жана сунуш-көрсөтмөлөрүнүн аткарылышына баа берүү;
- Банк ишинен аныкталган кемчиликтерди четтетүү боюнча иш-чаралар пландарынын аткарылышына мониторинг жүргүзүү;
- Коопсуздук түйүндөрүнө, маалыматтык тобокелдиктерди тескөө жана карт бизнесине жүргүзүлгөн аудит боюнча отчетторду кароого алуу.

Иш жыйынтыгы боюнча аныкталган кемчиликтерди четтетүүгө тиешелүү иш-чаралар планы бекитилип, сунуш-көрсөтмөлөр берилген. Ушунун өзү ичтен контролдоонун сапатын алда канча жогорулатууга жана операциялык тобокелдиктер деңгээлин басандатууга өбөлгө түзөт.

Шариат кеңеши

GRI 2-9, 2-10

Айыл Банктын Шариат кеңеши ислам каржылоо прицибинде иш алып барган «ислам терезесинин» туруктуу иштеген коллегиялдуу органы болуп саналат жана ал «ислам терезесинин» саясаттарынын типтүү келишимдеринин жана операцияларынын Шариат стандарттарына ылайык келишин камсыз кылуу үчүн жооп берет. «Ислам терезесинин» алкагында иштелип чыккан ички ченемдик документерге, продукттарга жана типтүү келишимдерге баа берүү жана аларды макулдашуу, ошондой эле банктын бул багытта операциялары жана саясаттары боюнча Шариатка төп келген корутундуларды (фетв) чыгаруу бул кеңештин негизги милдетине кирет. Шариат кеңеши Акционердин жалпы жыйынына отчет берип турат жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик-укуктук актыларына жана ААОIFI¹ стандарттарына ылайык иштелип чыккан «Шариат кеңеши жөнүндө» жобонун негизинде иш алып барат.

Шариат кеңешинин иши «ислам терезесинин» документтерин жана бул багыттагы иш тажрыйбаны Шариаттын талаптарына ылайык макулдашууга, ислам стандарттары боюнча продукттардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн талапка ылайык келишин контролдоого, Банктын ислам принциптери боюнча ишке ашырылган операцияларына ишенимди калыптандырууга багытталган.

Шариат кеңеши Банктын Директорлор кеңеши жана Башкармасы менен тыгыз өз ара иш алып барып, Шариат стандарттарынын жана улуттук мыйзамдардын талаптарынын так сакталышы артында Акционерлердин, кардарлардын жана аманатчылардын таламдарынын ортосунда тең салмактуулукту камсыз кылат. Банкта Шариат кеңешинин ишин контролдоо жана координациялоо максатында Шариатка ылайык контролдоо бөлүмү иштейт, ал Шариат кеңешине, Директорлор кеңешине жана Аудит боюнча комитетке отчеттоорду сунуштап, зарылчылык келип чыккан шартта, Банк Башкармасына да маалымат берип турат.

¹ ААОIFI – Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (Ислам финансылык мекмелери үчүн бухгалтердик эсепке алууну жана аудитти уюштуруу).

Шариат кеңешинин милдеттерине жана ыйгарым укуктарында төмөнкү маселелер камтылат:

- пландарды, саясаттарды жана «ислам терезесинин» ишин жөнгө салган ченемдерди макулдашуу;
- ислам каржылоо стандарттарына ылайык келиши көз карашынан продукттар, операциялар жана бүтүмдөр боюнча фетв даярдоо;
- Шариатка ылайык контролдоо бөлүмүнүн жетекчисин жана кызматкерлерин макулдашуу, алардын отчетторун кароого алуу;
- Банк жетекчилигине жана кызматкерлерине ислам каржылоосу жана Шариат стандарттары маселелери боюнча кеп-кеңештерди берүү;
- ислам каржылоосун жөнгө салуу маселеси боюнча Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жана башка кызыкдар болгон органдар менен өз ара иш алып баруу;
- Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ислам каржылоо шарты боюнча ченемдик-укуктук актыларына баа берүүгө жана аларды макулдашууга катышуу (Банкка келип түшкөн шартта).

Шариат кеңешинин иш регламенти жарым жылда кеминде бир жолу планда каралган отурумдарды өткөрүү, ошондой эле Директорлор кеңешинин, Банк Башкармасынын же Шариат кеңешинин мүчөлөрүнүн демилгеси боюнча кезексиз отурумдарды өткөрүү шарты каралган. Шариат кеңешинде чечимдерди кабыл алуу кворумга жетишилген шартта, көпчүлүктүн добушу менен кабыл алынат, добуштар

бирдей чыгып калган шартта төраганын добушу чечүүчү мааниге ээ болот.

Банктын Шариат кеңеши Акционерлердин жалпы жыйыны тарабынан беш жылдык мөөнөткө түзүлөт. Мүчөлөрдүн саны жалпы жыйындын чечими менен аныкталат жана кеминде үч адамды камтыган так эмес курамдан турууга тийиш.

Иштөөгө толук жөндөмдүү, тиешелүү квалификациялык талаптарга жооп берген: жогорку билимдүү, ислам банк иши жана каржылоо принциптери жагында билим деңгээлге ээ экендиги тастыкталган, ошондой эле финансы-кредит уюмдардарда, билим берүү же диний мекемелерде иш тажрыйбасына ээ болгон жеке адамдар гана талапкерден боло алат. Шариат кеңешинин курамына жергиликтүү сыяктуу эле, чет өлкөдөн эксперттер тартылышы мүмкүн. Кеңештин курамынын кеминде үчтөн бирин көз карандысыз мүчөлөр түзүүгө тийиш жана алардын көз карандысыздыгы/өз алдынчалыгы Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан аныкталат. Шариат кеңешинин эң аз дегенде бир мүчөсү Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жана/же расмий тилинде эркин сүйлөгөн жаран болушу талап кылынат.

Шариат кеңешинин төрагасы көпчүлүктүн жөнөкөй добушу менен анык мүчөлөрүнүн ичинен шайланат. Эгерде төраганын функциясы каралбаса/жок болсо анын милдетин кеңештин төрагасынын орун басары же мүчөлөрүнүн бир аткарат.

2024-жылдын 31-декабрына карата Шариат кеңешинин курамы:

Төрагасы: Шергазиев Жоробай Эсанович – Шариат кеңешинин көз карандысыз мүчөсү

Кеңештин мүчөлөрү:

- **Жээнбеков Нематила Пусурманкулович** – Шариат кеңешинин көз карандысыз мүчөсү
- **Акматжан Жумадыл** – Шариат кеңешинин көз карандысыз мүчөсү

Кеңештин ишин талаптагыдай уюштуруу үчүн материалдардын даярдалышы, документтердин жүргүзүлүшү жана кабыл алынган чечимдердин аткарылышын контролдоого жооп берген катчы кызматы каралган.

Шариат кеңешинин иши отчет берүү жана контролдоо системасы аркылуу мезгил-мезгили менен баа берип туруудан өткөрүлүүгө тийиш.

Кеңеш Акционерлердин жалпы жыйынына отчет берип турат жана фетв маалыматтарын кошо алганда, аткарылган иштер боюнча отчетторду, кароого алынган документтер жана Банктын башкаруу органдары менен өз

ара иш алып баруу жыйынтыгы боюнча маалыматтарды жыл сайын кароого сунуштап турат. Зарылчылык учурда отчет Акционерлердин кезексиз жалпы жыйынынын кароосуна берилиши мүмкүн.

Шариат кеңешинин иш натыйжалуулугуна көз карандысыз мүчөлөрдүн үлүшүнө тиешелүү нормалардын, мүчөлөрдүн квалификациясына жана көз карандысыздыгына карата талаптардын, ААОIFI эл аралык Шариат стандарттарына ылайык келүү нормаларынын сакталышын кошо алганда, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жөнгө салуучу талаптары аркылуу баа берилет, ошондой эле алар төмөнкүдөй белгиленген жол-жоболор менен тастыкталат:

- жылына бир жолу бардык мүчөлөрдүн милдеттүү түрдө түздөн-түз катышуусу менен отурум өткөрүүнү кошо алганда, жарым жылда кеминде бир жолу планда каралган отурумду өткөрүү;
- чечим кабыл алууда анын жүрүшүнөн милдеттүү түрдө протокол толтуруу жана документтердин ишенимдүү сакталышы, бул чечимдердин аткарылышына андан ары контролдукту жүргүзүүгө мүмкүндүк берет;
- иште кемчиликтер аныкталган шартта буга чейин чыгарылган фетвдерди кайрадан карап чыгуу механизмдердин болушу, бул чыгарылган корутундулардын актуалдуулугун жана так/далилдүүлүгүн камсыз кылат;
- Шариатка ылайык контролдоо бөлүмүнөн отчетторду алуу жана релеванттык маселелер боюнча талкууларга катышууну кошо алганда, Директорлор кеңеши жана Банк Башкармасы менен өз ара тыгыз иш алып баруу.

Банк Башкармасы

Банк Башкармасы Банктын коллегиялдуу аткаруу органы болуп саналат жана Банктын Уставына, Корпоративдик башкаруу кодексине, Өнүгүү стратегиясына жана ички ченемдик документтерге ылайык Банк ишине оперативдүү жетекчиликти ишке ашырат. Банк Башкармасы өз ишинде Акционерлер жана Директорлор кеңеши тарабынан белгиленген милдеттердин туруктуу аткарылышын камсыз кылуу аркылуу ачык-айкын, жоопкерчиликтүүлүк менен иш алып барып, иш натыйжалуулугуна жетишүү принциптерине таянат.

Банк Башкармасы Директорлор кеңешине отчет берип турат жана Стратегиялардын ишке ашырылышы, бизнес пландын жана Акционерлердин жалпы жыйынында кабыл алынган чечимдердин аткарылышы үчүн жоопкерчиликтүү болуп саналат. Банк Башкармасы Директорлор кеңешинин кароосуна ар айлык, чейректик, жарым жылдык жана жылдык отчетторду (отчеттук мезгилден кийинки айдан кечиктирбестен), ошондой эле стратегиялык тобокелдиктерге жыл сайын баа берүүлөрдү сунуштап турат.

Банк Башкармасынын иши үзгүлтүксүз негизде жөнгө салынган: Башкарманын отурумдары айына кеминде бир жолу өткөрүлүп турат, мында Төраганын, Директорлор кеңешинин, Банк Башкармасынын мүчөсүнүн, Ички аудит башкармалыгынын начальнигинин, Тобокелдик менеджеринин, Комплаенс-контролдоо башкармалыгынын начальнигинин демилгеси боюнча да отурум өткөрүлүшү мүмкүн. Күн тартибин белгилөө жана материалдарды даярдоо тартиби Банк Башкармасынын иш регламентинде аныкталат. Кабыл алынган чечимдер

стенографиялык протоколдо ырааттуу чагылдырылып, токтомдор менен тариздетилет жана токтомдорго кол коюлгандан кийинки жумуш күнү ичинде Директорлор кеңешине жөнөтүлөт. Банк Башкармасынын отурумда чечимдер көпчүлүк добуш менен кабыл алынат, добуштар бирдей чыгып калган шартта, төраганын добушу чечүүчү мааниге ээ. Кароого сунушталган маселе боюнча маалыматтар жетишсиз болгон шартта, ал кийинкиге калтырылат жана белгиленген жол-жобого ылайык кезексиз отурумга чыгарылат.

Банк Башкармасынын 2024-жылдын 31-декабрына карата курамы:

АЛИМДЖАНОВ
Тилек Буромбаевич

Банк Башкармасынын
Төрагасы

НОРУЗБАЕВ
Жанар Жолдошбекович

Банк Башкармасынын
Төрагасынын орун басары

МУСУРАЛИЕВ
Нурдин Соотбекович

Банк Башкармасынын
Төрагасынын орун басары

БОРОМБАЕВ
Улан Анарбекович

Банк Башкармасынын
Төрагасынын орун басары

ТЕЛЕУШЕВА
Айгуль Толенбергеновна

Банк Башкармасынын
Төрагасынын орун басары

ТУРБАТОВА
Диана Радмировна

Банк Башкармасынын
Төрагасынын орун басары

Директорлор кеңешинин жана Банк Башкармасынын мүчөлөрүнө сыйакылар

GRI 2-19, 2-20

Банктын Директорлор кеңешинин жана Башкармасынын мүчөлөрүнө сыйакыларды белгилөө системасы Банк ишин стратегиялык башкаруу жана оперативдик негизде жетекчилик кылуу боюнча милдеттердин аткарылышы үчүн адилет компенсациялоону камсыз кылууга багытталган. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө сыйакы катталган чекте (формада) белгиленет жана Акционердин чечими менен бекитилет. Банк Башкармасынын мүчөлөрүнө сыйакы катталган сыяктуу эле, өзгөрүлмөлүү шартты камтыйт, мында, Дайындоолор жана сыйакыларды белгилөө комитетинин сунуш-көрсөтмөсүнүн негизинде бул боюнча чечим Директорлор кеңешинде кабыл алынат.

Сыйакынын өзгөрүлмөлүү бөлүгү (бонус) Акционер тарабынан бекитилген Топ-менеджмент үчүн нускоодо белгиленген КРІнин аткарылышынын жыйынтыгы боюнча аныкталат. Банктын таза пайда көрсөткүчү бирден бир КРІ болуп саналат. Максаттуу мааниси бюджетти жана бизнес планды бекитүүдө аныкталат жана Директорлор кеңеши КРІнин Банк Башкармасы тарабынан аткарылышын контролдоп, ал боюнча Акционер алдында отчет берет.

Бүгүнкү күндө КРІ системасы финансылык иш натыйжасын гана эске алат. Туруктуу өнүгүү, кардарларды тейлөө кызматы ESG көрсөткүчтөрү мында колдонулбайт. Келечекте финансылык эмес КРІ анда камтылышы ыктымал.

Жетекчилик үчүн ишке тартуу учурунда бонустардын белгилениши сыяктуу компенсациялардын кошумча формалары, пенсиялык программалар, иштен бошоп жаткан учурда атайын төлөөлөр, ошондой эле бонустарды кайтарып алуу механизмдери (clawback) колдонулбайт. Эмгек келишимин токтотуу учурунда компенсацияларды төлөө учуру Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык өз алдынча каралышы мүмкүн.

Сыйакыларды белгилөө системасын иштеп чыгуу сырттан консультанттарды тартуусуз же болбосо кызыкдар болгон тараптар менен кайтарым байланыш механизмдин колдонуусуз эле, ички ресурстардын жардамы аркасында ишке ашырылат.

Ишкердик этикасы

GRI 2-23

Банк корпоративдик маданияттын, натыйжалуу иш алып баруунун жана кардарлар, өнөктөштөр, акционер жана бүтүндөй коом тарабынан ишенимди колдоонун негизи катары ишкердик этика нормаларынын сакталышына өзгөчө көңүл бурат.

Банктын ишкердик этика маселелерине карата иш алып баруу ыкмасы Директорлор кеңешинде бекитилген Банк кызматкерлеринин жүрүм-турум нормаларынын Кодексинде чагылдырылган. Кодекстин жоболору ээлеген кызмат ордуна карабастан Банктын бардык кызматкерлери үчүн милдеттүү болуп саналат жана төмөнкүлөрдү жөнгө салат:

- кызматтык милдеттерди аткарууда иш алып баруу эрежелерин;
- кардарлар, өнөктөштөр, эмгек жамааты, мамлекеттик органдар жана башка кызыкдар болгон тараптар менен өз ара иш алып баруу стандарттарын;
- купуялуулукту камтыган маалыматтардын ишенимдүү сакталышына карата талаптарды;
- таламдардын каршы келип калышына бөгөт коюу жана жөнгө салуу тартибин;
- банктын мүлктөрүн жана ресурстарын пайдалануу нормаларын;
- коррупциялык көрүнүштөргө жана укукка жаткпаган пайда көрүүгө тыюу салууну.

Кодексте белгиленген негизги этикалык нормаларда төмөнкүлөр камтылат:

- Банктын алгылыктуу аброюн колдоого алуу жана ага моралдык, материалдык же башка зыян келтириши мүмкүн болгон пикирлердин айтылышына же аракеттердин көрүлүшүнө жол бербөө;
- кызматтык милдеттердин акыйкат жана кесипкөйлүк негизде аткарылышын;
- кесиптештерге, кардарларга жана өнөктөштөргө сый-урмат менен мамиле жасоо аркылуу өзүнүн жеке аброюн жана Банктын имиджин чыңдоо;
- иштөө үчүн алгылыктуу жагдайды түзүү, ишкердик этика нормаларын сактоо, пикир алышуунун эң эле сылык формасын колдонуу;
- жеке көйгөйлөрдү иш процессинен өзүнчө кароо жана алардын кызматтык ишке таасир этишине жол бербөө;
- өз ара урмат-сый жана кызматташып иш алып барууга негизденген салт-санааны сактоо, ошондой эле жүрүм-турумдун жалпы кабыл алынган нормаларын так сактоо;
- жаңжалдуу жагдайларды конструктивдүү негизде жөнгө салууга аракеттенип, зарылчылык келип чыккан шартта, объективдүү чечүү максатында аларды жетекчиликтин кароосуна сунуштоо;
- Банк кызматкери-жеке адамдын атуулдук ариетине шек келтирүүгө, аны басынтууга же кодулоого алып келген аракеттерге же аракеттенбей коюулары жол бербөө;

- коммерциялык, банктык же купуялуулугу мыйзам тарабынан корголгон маалыматтардын купуялуулугун сактоо жана ачыкка чыгып кетишине, иште колдонулган маалыматтардын жеке максаттарда пайдаланышына жол бербөө;
- Банктын мүлкүнүн жана жабдууларынын сакталышын камсыз кылып, аларды кызматтык милдеттерди аткаруу үчүн гана пайдалануу;
- финансылык жана башка документтерде маалыматтардын так берилбегендиги же аларды атайлап бурмалоого барууга жол бербөө/бөгөт коюу;
- жумуш ордун кызматтык милдеттин аткаруу үчүн гана пайдалануу;
- иш тартибин так сактап, ишке өз учурунда келип/кетүү жана иште белгиленген стилдик талапты сактоо;
- Банктын ушул Кодексинин, башка ички ченемдик документтеринин, Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарынын талаптарын, ошондой эле түзүлгөн келишимдер жана макулдашуулар шарттарын так аткаруу.

Банк инсандын укугун жана аброюн урматтоону өз ишинин базалык принциби жана корпоративдик маданияттын негизги элементи катары карайт. Белгиленген мына ушул принциптердин так сакталышы алгылыктуу жана коопсуз иштөө чөйрөсүн калыптандыруу, ошондой эле иш процессинде кызматкерлер, кардарлар, өнөктөштөр жана башка таламдаш тараптар менен этикалык норма чегинде, туруктуу өз ара мамилени жөнгө салуунун зарыл шарты болуп саналат.

Коррупцияга каршы күрөшүү/аракеттенүү

GRI 3-3, 205-1 205-2, 205-3

Айыл Банк коррупцияга каршы аракеттенүүнү корпоративдик башкаруунун, ичтен контролдоонун жана бизнести жоопкерчиликтүүлүк менен жүргүзүү маданиятынын ажырагыс бөлүгү катары карайт. Коррупциялык көрүнүштөр олуттуу кесепеттерге алып келиши мүмкүн: мындай көрүнүш экономикалык туруктуулукка жана ишкердик абройго кедергисин тийгизип, кардарлардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн бирдей пайдалануу мүмкүнчүлүгүн чектеп, кызматкерлердин жана өнөктөштөрдүн укуктары жана мыйзамдуу таламдары үчүн тобокелдиктеридин келип чыгышын шарттайт. Ошол эле учурда коррупцияга каршы саясаттын ырааттуу жүзөгө ашырылышы таасирдүү натыйжага – иштин ачык-айкын жүргүзүлүшүн арттырып, кардарлар жана контрагенттер тарабынан ишенимди бекемдеп, ошондой эле коррупцияга каршы элдешкис күрөшүү маданиятын калыптандырууга өбөлгө түзөт.

Банкта Директорлор кеңеши тарабынан бекитилген Коррупцияга каршы саясат колдонулат жана ал Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына киргизилген өзгөртүүлөрдү жана комплаенс жагынан эң мыкты иш тажрыйбаларын эске алуу менен жыл сайын кайрадан каралып чыгат.

Бул Саясат Акционердин, кардарлардын жана өнөктөштөрдүн укук нормаларынын милдеттүү сакталышын, алардын таламдарынын корголушун бекемдеп, ишти ачык-айкын жүргүзүү маданиятын калыптандырууга жана жол берилген кемчиликтер үчүн жоопкерчиликтүүлүктү шарттайт. Коррупцияга каршы саясаттын талаптары бардык деңгээлдеги кызматкерлерге, башкаруу органдарынын мүчөлөрүнө жана ишкер өнөктөштөргө таркатылат.

Коррупцияга каршы чараларды ишке ашыруу төмөнкүдөй «үч линиялуу коргонуу» модели/үлгүсү аркылуу камсыз кылынат:

1. Биринчи линияда күндөлүк иш процессинде орун алган потенциалдуу кемчиликтерди аныктоо жана аларды четтетүү аркылуу камсыздалган коопсуздук функциясын камтыйт.
2. Экинчи линия ички жол-жоболорду иштеп чыккан жана алардын колдонууга киргизилишин камсыз кылып, ошондой эле жүргүзүлгөн операцияларга жана түзүлгөн келишимдерге мониторинг жүргүзүү жагында ишти координациялаган Комплаенс-контролдоо башкармалыгы Банк тарабынан сунушталган.
3. Үчүнчү линия – бул, ички аудит. Ал бүтүндөй системанын натыйжалуулугуна көз карандысыз баа берип, жогоруда көрсөтүлгөн эки деңгээлдин (линиянын) ишинин тууралыгын текшерип, алар боюнча сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгып, Директорлор кеңешинин кароосуна сунуштайт.

2024-жылы коррупциялык тобокелдиктерди аныктоо көз карашынан 360 операцияга текшерүү жүргүзүлгөн, бул Банкта ишке ашырылган операциялардын жалпы санынын 5,7% түзөт. Салыштыруу үчүн карай турган болсок, 2023-жылы 120 операция (жалпы көлөмдүн 3%) иликтөөгө алынган. Мындай олуттуу өсүштүн келип чыгышы 2023-жылдын экинчи жарымында кызматкерлер тарабынан операцияларга мониторингдин жүргүзүлүшүнө байланыштуу болгон. Ал эми 2024-жылы мындай текшерүү/иликтөө иши күндөлүк негизде жүргүзүлүп турган. Текшерүүлөрдүн жүрүшүндө олуттуу коррупциялык тобокелдиктер аныкталган эмес.

Өзгөчө мамилени талап кылган процесстерде келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктер деңгээлин басаңдатуу үчүн бир катар чаралар көрүлгөн. Сатып алууларды жүргүзүү ишинде үч баскычтуу контролдоо колдонулат, башкача айтканда, сатып алуу пландарына алдын ала талдап иликтөөлөр жүргүзүлүп, ошол баскычта келишилген бүтүмдөрдүн негиздүүлүгү текшерилип, андан ары кошумча түзүлгөн макулдашууларга жана даттанууларга текшерүүлөр жүргүзүлөт. Мында, менчик ээлеринин байланышын кылдат чечмелөө менен контрагенттерге ар тараптан баа берүү, алардын ишкердик аброюн тешерүүлөр жүргүзүлүп, ал эми түзүлгөн келишимдерде коррупцияга каршы шилтемелер камтылат. Кредиттик жана операциялык иш багытында кардарларды

тейлөө стандарттарынын так сакталышына, кредиттөө жол-жобосунун тактыгы контролго алынып, карыз алуучулар арасында сурамжылоолор жүргүзүлүп, акча талап кылуу жагдайларын аныктоо көз карашынан кылдат текшерүүлөр ишке ашырылат. Жалган документтерди жана кош отчеттуулукту колдонуу жагдайын жокко чыгаруу үчүн бухгалтердик эсепке алууну таасирдүү контролдукка алуу системасы жөнгө салынган.

Банк кызматкерлердин маалымдуулугун жана аларды окутуу шартын жакшыртуу жагында ырааттуу иш алып барып келет. 2024-жылы Коррупцияга каршы саясаттын жоболору менен төмөнкүлөр тааныштырылган:

- Директорлор кеңешин жана Банк Башкармасын кошо алганда, жетекчи органдардын 15 өкүлү,
- Башкы кеңсенин 40 жетекчиси,
- Филиалдар түйүнүн 283 кызматкери.

Банк кызматкерлерине маалымат берүү ички корпоративдик почта, жарым жыл жыйынтыгын чыгаруу кеңешмеси аркылуу уюштурулуп, мындан тышкары ар бир кызматкер ишке кабыл алынып жаткан учурда ички ченемдик документтер тизмеги менен таанышып чыгууга жана аталган Саясаттын талаптарын милдеттүү түрдө сактоого тийиш экендигин тастыктап, кол коюуга милдеттүү.

Коррупцияга каршы саясат менен бардык ишкер өнөктөштөр да тааныштырылууга тийиш. Ушул максатта аталган документ Банктын расмий сайтында² жайгаштырылган

жана контрагенттерге алардын талабы боюнча берилет. Келишимдерди түзүүдө өнөктөштөрдүн ишкердик аброюна кылдат талдап-иликтөөлөр жүргүзүлүп, алардын этикалык стандарттарды так сактоого даяр экендигине көңүл бурулат. Зарылчылык келип чыккан шартта, келишимдерде коорупцияга каршы шилтемелер чагылдырылат.

Коррупциялык тобокелдиктерди алда канча басаңдатуу/минималдаштыруу маселелери дайыма жарым жылдык кеңешемелерде кароого алынып, анда ичтен контролдоонун таасирин күчөтүп, аны өркүндөтүү жана персоналдын маалымдуулугун арттыруу жагында көрүлүүчү чаралар талкууланат.

Отчеттук мезгил ичинде Банк ишинде коррупцияга жол берүү жагдайлары катталган эмес.

Талапдардын/ кызыкчылыктардын каршы келип калышын жөнгө салуу

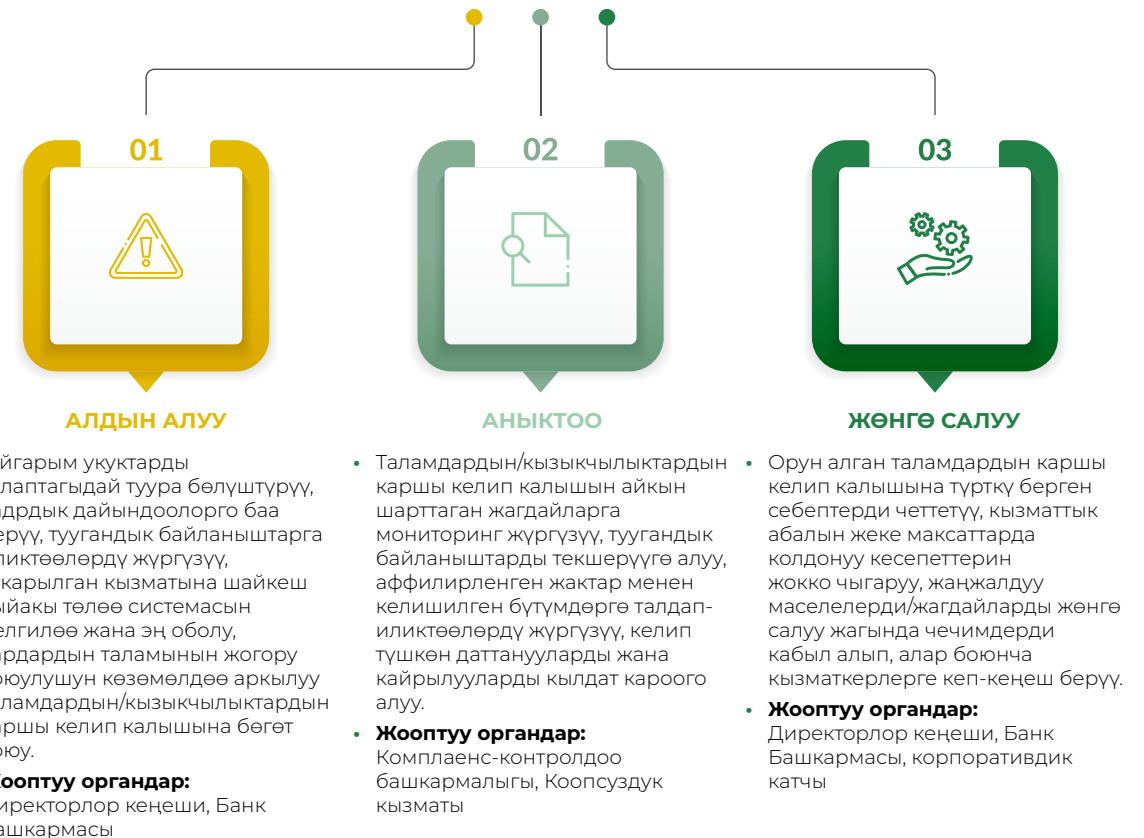
GRI 2-15

Банкта таламдардын/кызыкчылыктардын каршы келип калышы жагдайын жөнгө салуу иши Директорлор кеңеши тарабынан бекитилген Таламдардын каршы келип калышын жөнгө салуу саясатына ылайык ишке ашырылат жана бул Банктын бардык кызматкерлери жана кызмат адамдары тарабынан милдеттүү түрдө

аткарылууга тийиш. Банктын бул багыттагы иш өңүтү жеке кызыкчылык, кабыл алынып жаткан чечимдердин объективдүүлүгүнө таасир этиши мүмкүн болгон жагдайларга бөгөт коюу/жол бербөөгө багытталган жана ал кардарларынын сыяктуу эле Банктын өзүнүн таламынын корголушун камсыз кылат. Директорлор кеңеши

жана Банк Башкармасы мына ушундай таламдардын каршы келип калуусуна жол бербөөгө багытталган корпоративдик стандарттарды жана талаптагыдай иш алып баруу маданиятын калыптандырып, башкаруу ыйгарым укуктарын бөлүштүрүүдө «ар тараптан көзөмөл» принцибин сактап келет.

ТАЛАМДАРДЫН/КЫЗЫКЧЫЛЫКТАРДЫН КАРШЫ КЕЛИП КАЛЫШЫН ЖӨНГӨ САЛУУ БАСКЫЧТАРЫ

² <https://www.ab.kg/about/normativnye-akty>

Комплаенс-контролдоо башкармалыгы мына ушундай келип чыккан жагдайларды жөнгө салып, реестрин жүргүзүп, Банк менен аффилирленген жана байланыштуу жактар менен ишке ашырылган операцияларга мониторинг жүргүзүү аркылуу эмгек жамаатында туугандык байланыштарды жана ага байланыштуу тобокелдиктин келип чыгышы факторлорун аныктоо көз карашынан сурамжылоолорду жүргүзөт.

Банкта таламдардын/кызыкчылыктардын каршы келип калуусун жөнгө салуунун системасы үч ырааттуу баскычты камтыйт:

Директорлор кеңешинүн мүчөлөрү Айыл Банктын Корпоративдик башкаруу кодексине ылайык, Банктын, анын Акционеринин жана аманатчыларынын таламында акыйкат чекте алгылыктуу, аларга кылдат камкордук көрүү менен иш алып барууга милдеттүү. Алардын фидуциардык милдеттеринде төмөнкүлөр камтылат:

- таламдардын/кызыкчылыктардын каршы келип калышы жагдайы орун алып жаткандыгы же жеке кызыкчылыктардын басымдуулугу тууралуу Банктын башкаруу органдарына өз учурунда маалымдоо;
- алардын таламдарына тиешелүү маселелерди талкуулоого жана добуш берүүгө катышуудан калыс болуу;
- эгерде кабыл алынып жаткан чечимдер алардын пикири боюнча Банктын финансылык туруктуулугуна же аманатчылардын мыйзамдуу таламдарына коркунуч келтире турган болсо, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына маалымдоого милдеттүүлүк;

- айрым топторго артыкчылык берүүсүз бардык акционерге карата бирдей мамиле принцибин сактоо;
- таламдардын/кызыкчылыктардын каршы келип жаткандыгы тууралуу Директорлор кеңешинин төрагасына же корпоративдик катчыга милдеттүү түрдө кат жүзүндө билдирүү жана бул маселенин кеңештин отурумда каралышын өтүнүү.

Банктын бардык кызматкерлери жана кызмат адамдары Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарында жана Таламдардын каршы келип калышын жөнгө салуу саясатында каралгандарды эске албаганда, белектерди, тартуулоолорду кабыл алууга, ошондой эле кызмат абалын жеке максатында/кызыкчылыгында колдонууга тыюу салынган.

Комплаенс-контролдоо башкармалыгы таламдардын/кызыкчылыктардын каршы келип калышы жагдайы жана алар боюнча көрүлгөн чаралар тууралуу Банк Башкармасына жана Директорлор кеңешине мезгил-мезгили менен маалымдап туруусу зарыл. Мындан тышкары, талаптагыдай контролдуктун жүргүзүлүшү жана корпоративдик жол жоболорго оңдоолордун киргизилиши үчүн алынган маалыматтарды жалпылоого тийиш.

Мыйзамдардын сакталышы

GRI 2-27

Банк Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзам талаптарынын жана ыйгарым укуктуу органдарынын ченемдик талаптарынын так

сакталышына артыкчылыктуу маани берет. Укуктук тартиптин так сакталышын жогорку деңгээлде колдоого алууну Банк бизнести жоопкерчиликтүүлүк менен жүргүзүүнүн ажырагыс бөлүгү жана корпоративдик башкаруунун туруктуулугунун өзгөчө шарты катары карайт.

Отчеттук мезгил ичинде Банктын мыйзам талаптарын жана ченемдик актылардын жоболорун сактабай коюшунун орчундуу бир учурлары катталган эмес жана ага карата колдонуудагы талаптарды бузууга жол берүүгө байланыштуу эч кандай административдик жана башка санкциялар колдонулган эмес.

Демек, ичтен контролдоонун таасирдүү системасынын натыйжалуулугу жана Айыл Банктын ишинин белгиленген жөнгө салуучу нормаларга ылайык келиши Банктын иш натыйжалуулугунун айкын тастыкталышынын натыйжасы. Банк комплаенс-контролдоо механизмдерин андан ары өркүндөтүү жана орун алган тобокелдиктерди андан ары басаңдатуу үчүн таасирдүү мониторинг жүргүзүүнү ишин улантат.

Кайтарым байланышты жөнгө салуу механизмдери

GRI 2-12, 2-25, 2-26

Банкта кардарларды жана башка кызыкдар болгон тараптарды кабыл алуунун жана алардын кайрылууларын кароого алуунун комплекстүү системасы жөнгө салынган.

Система ачык-айкындуулук, купуялуулуктун сакталышы жана орун алган маселени тез арада чечүү принциптерине негизденет, бул бардык келип түшкөн кайрылууларды өз учурунда каттап, аларды белгиленген мөөнөттө кароого алууга өбөлгө түзөт. Кайрылууларды кабыл алуу, каттоодон өткөрүү, аларга талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү, жоопторду даярдоо шарты Банк Башкармасынын токтому менен бекитилген Керектөөчүлөрдүн/колдонуучуларын кайралууларын кароого алуу жол-жобосунда чагылдырылат.

Кайрылуулар мамлекеттик жана расмий тилде ар кандай формаларды жүргүзүлөт:

- оозеки – телефон чалууну милдеттүү түрдө аудио жаздырып алуу менен «ишеним тиелефонун» кош алганда, жеке өздөрүн кабыл алуу же телефон боюнча сүйлөшүү учурунда;
- кат жүзүндө – Банктын бөлүмдөрүнө калтыруу, почта, факс аркылуу жөнөтүү учурунда же Даттануулар жана сунуш-пикирлер катталган китепте жазып калтыруу аркылуу;
- электрондук түрдө – корпоративдик электрондук почта, онлайн-чаттар жана Банктын расмий сайтындагы³ «Тейлөө сапаты» бөлүгүнүн «Кайтарым байланыш» шарты, ошондой эле «АБ24» мобилдик тиркемесинин⁴ «Жардам жана колдоо» модулу аркылуу.

Коркутуп-үркүтүүлөрдү, басынтып-басмырлоону камтыган, ким жөнөткөндүгү ачык жазылбаган же болбосо байланыш маалыматтары көрсөтүлбөгөн кайрылуулар кароого алынбайт.

Банк кызматкерлери орун алган кемчиликтер/мыйзам бузуулар тууралуу ички каналдар аркылуу маалымдай алышат. Бул үчүн Персонал менен иш алып баруу башкармалыгынын, ошондой эле Коопсуздук башкармалыгынын тиешелүү бөлүмдөрүнө кайрылуу шарты каралган. Этика жана иш учурундагы жүрүм-турум кодексине ылайык, кызматкерлер орун алган маселе боюнча түздөн-түз жектекчилерине маалымдоого милдеттүү. Мындан тышкары, билдирүүлөрдү төмөнкүдөй купуя каналдары аркылуу да жөнөтүүгө болот:

- телефон: +996 (312) 68 00 00
- ички номер: 5511 (өлкө ичинде чалуулар акысыз)

Кардарлар жана башка кызыкдар болгон тараптар үчүн кайтарым байланыштын тышкы каналдары каралган. Кайрылуулар Банктын Байланыш борбору, ошондой эле төмөнкүдөй коммуникация каражаттары аркылуу кабыл алынат:

- Байланыш борборунун мобилдик телефон номерлери: +996 (312) 68 00 00
- Ишеним телефону: +996 990 55 11 00 (WhatsApp)

- электрондук почта: office@ab.kg
- Банктын расмий сайтындагы «Тейлөө сапаты» бөлүгү
- «АБ24» мобилдик тиркемесинин «Жардам жана колдоо» модулу
- Банктын бардык түзүмдүк бөлүмдөрүндөгү Сунуштар жана сын пикирлер катталган китеп

Банкка келип түшкөн бардык кайрылуулар vTiger/CRM системасында катталат. Бул, аларды кароого алуунун жүрүшүнө көз салып туруусуна мүмкүндүк берет. Башкы кеңсеге жолдонгон кат жүзүндөгү даттануулар Жалпы бөлүм, ал эми филиалдарда – иш кагазын жүргүзүүчүлөр тарабынан катталат. Даттануулар жана сунуш-пикирлер китебинде чагылдырылган кайрылуулар да күн сайын алардын көчүрмөсүн кошо тиркөө менен CRMга көчүрмөлөнөт. Бул, келип түшкөн кайрылуулардын бардыгы көз жаздымда калбайт дегенди билдирет. Келип түшкөн даттанууларды кароого алуунун максималдуу мөөнөтү 7 жумуш күнүн түзөт, ал эми зарылчылык келип чыккан шартта ал мөөнөт Банк Башкармасынын мүчөсүнүн чечими боюнча узартылышы мүмкүн. Келип түшкөн каттарга/даттанууларга жооптор Банктын фирмалык бланкында тариздетилинип, ага жетекчи кол коюп, кат ээсине ыңгайлуу болгон формада жөнөтүлөт/сунушталат. Эгерде келип түшкөн кайрылууларда коррупциялык же алдамчылыкка баруу белгилери камтылса, алар кылдат иликтөөгө алынышы үчүн Коопсуздук башкармалыгына жана Комплаенс-контролдоо башкармалыгына тапшырылат.

Банкта кайрылуулар жана даттануулар менен иш алып баруунун жөнгө салынган бул жол-жобосу аларга карата ар бир деңгээлде контролдукту жана жеке жоопкерчиликтүүлүктү камсыз кыла алгандай нукка салынган. Тейлөө сапатын тескөө бөлүмү мына ушундай маалыматтардын бирдиктүү базасын жүргүзөт жана ал мезгил-мезгили менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына жөнөтүлүүчү отчеттор, ичтен талдап-иликтөөлөр үчүн негиз болуп саналат. Комплаенс-контролдоо башкармалыгы келип түшкөн даттанууларга көз салып гана койбостон, алардын себептерине иликтөөлөрдү жүргүзүп, тиешелүү процесстерди өркүндөтүү жагында сунуштарды даярдайт. Филиалдар боюнча кайрылуулар менен иш алып барууну уюштуруунун тиешелүү бөлүмдүн директору түздөн-түз иш алып барат. Эгерде келип түшкөн даттанууда мыйзам бузуулар же кызмат ордунан кыянаттык менен пайдаланууга тиешелүү маселелер камтылса, аны кароого алууга кызматтык иш боюнча териштирүүнү жүргүзүүгө ыйгарым укуктуу болгон Коопсуздук башкармалыгы тартылат.

Бул багытта мына ушундай тартипте иш алып баруу Банк үчүн келип түшкөн даттанууларды жөн эле карап койбостон, аны өнүгүүнүн инструменттеринин бири катары карайт, демек, кардарлардан жана кызматкерлерден түшкөн ар бир билдирүү (сигнал) бул процессти алда канча ачык-айкын жүргүзүүгө, тейлөө сапатын арттырууга жана ушулар аркылуу коомдун ишенимин бекемдөөгө өбөлгө түзөт.

КАЙРЫЛУУЛАР МЕНЕН ИШ АЛЫП БАРУУ ЖАГЫНДА НЕГИЗГИ МААНИЛҮҮ КӨРСӨТКҮЧТӨР:

148

келип түшкөн даттануулар саны

7

жумуш күнү – аларды кароого алуунун максималдуу мөөнөтү

3

жумуш күнү – кайрылууларды кароого алуунун орточо мөөнөтү

100%

бардык кайрылуулар мөөнөтүндө кароого алынган

³ <https://ab.kg/service>

⁴ <https://www.ab.kg/bankovskie-uslugi-chastnim-lisam/mobile-banking-ru>

ТОБОКЕЛДИКТЕРДИ ТЕСКӨӨ ЖАНА ИЧТЕН КОНТРОЛДОО

«Айыл Банк» ААКсында финансылык туруктуулукту жана стабилдүү шартта иш алып барууну камсыз кылуу үчүн тобокелдиктерди тескөөгө алуунун жана ичтен контролдоонун системасы жөнгө салынган жана ал ички жол-жоболордун, процесстердин, саясаттардын жана

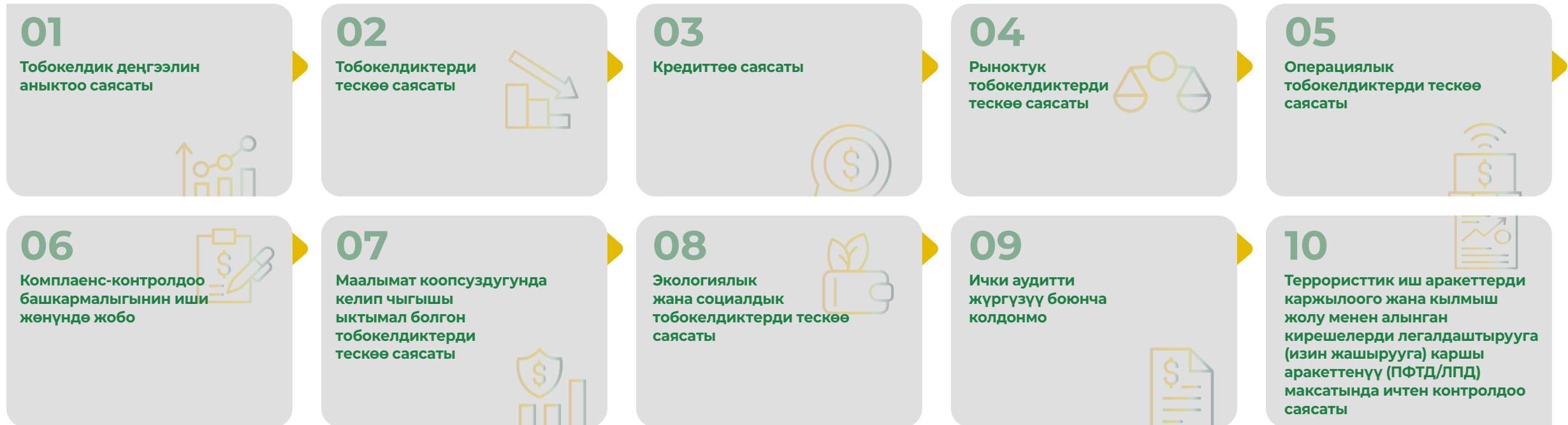
адистештирилген түзүмдүк бөлүмдөрдүн жыйындысын түшүндүрөт. Система Банк ишинде келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди өз учурунда аныктап, ага баа берүүгө, контролдоого жана мониторинг жүргүзүүгө багытталуу менен Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарынын жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик-укуктук документтеринин талаптарына жооп берет.

Тобокелдиктерди тескөө жана ичтен контролдоо системасынын талаптагыдай жөнгө салынып, колдоого алынышы үчүн жоопкерчилик Директорлор кеңешине жүктөлгөн. Мында, каралган функцияларды түздөн-түз аткарууну Банк Башкармасы, Тобокелдиктерди тескөө комитети жана Тобокелдик менеджменти башкармалыгы, Комплаенс-контролдоо башкармалыгы жана Ички аудит башкармалыгы сыяктуу Банктын профилдик бөлүмдөрү ишке ашырат.

Тобокелдиктерди тескөөгө алууну уюштуруу

Банктын тобокелдиктерди тескөөгө алуу жагындагы иши Банктын пайда алуу мүмкүнчүлүгүнө, капиталына жана аброюна шек келтирип, коркунуч жараткан тобокелдиктерден коргонууга багытталган жана ал Банктын иш стратегиясына жана алдыга койгон максаттарына жооп берүүгө тийиш.

ТОБОКЕЛДИКТЕРДИ ТЕСКӨӨ ЖАНА ИЧТЕН КОНТРОЛДОО СИСТЕМАСЫН ЖӨНГӨ САЛГАН НЕГИЗГИ ДОКУМЕНТТЕРДЕН БОЛУП ТӨМӨНКҮЛӨР САНАЛАТ:

Банк ишинде келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөөгө алуу иши ар тараптан жана бир эле учурда бардык деңгээлдер боюнча ишке ашырылат:

- Директорлор кеңешинин жана Банк Башкармасынын функциясында камтылган тобокелдиктерди аныктоо, Банк үчүн алгылыктуу чектеги тобокелдиктерди белгилөө, тобокелдиктерди тескөө жагында иш стратегияларын, жол-жоболорун иштеп чыгып, контролдоонун шайкеш системасын жөнгө салуу сыяктуу стратегиялык деңгээл. Стратегиялык деңгээлде Директорлор кеңеши

тарабынан, ошондой эле Тобокелдиктерди тескөө саясаты, ал эми Банк Башкармасы тарабынан Тобокелдиктерди тескөө жол-жоболору же Тобокелдиктерди тескөө механизмдери жана контролдоонун шайкеш системасын түзүү жол-жоболору бекитилет.

- Макродеңгээл – бул, Банктын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн функцияларын, орто звенодогу жетекчилердин тобокелдиктерди тескөө жагындагы ишин жана тобокелдиктер боюнча баяндамаларды даярдоого тартылган бөлүмдөрдү камтыйт.

- Микродеңгээл, мында Банктын атынан тобокелдиктерди өзүнө алган жана Банк жетекчилиги тарабынан белгиленген операциялык жол-жоболорду, ичтен контролдоо жол-жоболорун жана башка нускамаларды сактоо менен чектелген жактардын/кызматкерлердин ишин камтыйт.

Банкта Тобокелдик менеджменти башкармалыгы түзүлгөн, ал күн сайын Банк ишинде орун алган/келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди аныктоо, аларды

өлчөө, мониторинг жүргүзүү жана контролдоо жагында иш алып барат. Тобокелдиктерди түздөн-түз тескөөгө алуу жоопкерчилигин Банк Башкармасы (Банк Башкармасынын тиешелүү бөлүмдүн ишин түздөн-түз тескөөгө алган мүчөсү) жана/же тобокелдиктердин тигил же бул түрү боюнча иш алып барган түзүмдүк бөлүмгө жүктөлөт.

БАНКТЫН ТОБОКЕЛДИКТЕРДИ ТЕСКӨӨГӨ АЛУУНУН ЖАНА ИЧТЕН КОНТРОЛДООНУН ЖӨНГӨ САЛЫНГАН СИСТЕМАСЫНДА КАМТЫЛГАН ТОБОКЕЛДИКТИН НЕГИЗГИ ТҮРЛӨРҮ ТӨМӨНДӨ КӨРСӨТҮЛГӨН:

01

Кредиттик
тобокелдик

02

Рыноктук
тобокелдик

(анда, баа тобокел-
диги, пайыздык чен
тобокелдигин,
валюталык тобокел-
дик камтылат)

03

Өлкөлүк
тобокелдик

(анын курамында акча
каторуудагы
тобокелдиктер,
суверендүү тобокел-
дик кароого алынат)

04

Ликвиддүүлүк-
тү жоготуу
тобокелдиги

05

Операциялык
тобокелдик

06

Стратегиялык
тобокелдик

07

Комплаенс-
тобокелдик

08

ПФТД/ЛПД
тобокелдиги

09

Маалымат
коопсуздугу
жагында
келип чыккан
тобокелдик

10

Аброй
тобокелдиги

Тобокелдиктерди тескөө процесси

Айыл Банкта тобокелдиктерди тескөө процесси ички ченемдик документтерде тобокелдиктин ар бир олуттуу түрү боюнча чагылдырылган ырааттуу жана системалуу ыкманын негизинде уюштурулган. Мындай ыкма белгиленген тобокелдик деңгээлинин алкагында аларды өз учурунда аныктоону, объективдүү баа берүүнү жана аларга карата таасирдүү чара көрүүнү камсыз кылат.

БАНК ТОБОКЕЛДИКТЕРДИ ТЕСКӨӨГӨ АЛУУНУН ТӨМӨНКҮ БАСКЫЧТАРДАН ТУРГАН ӨТМӨ ЦИКЛЫН КОЛДОНОТ:

01

Аныктоо жана баа берүү

Банк күндөлүк ишке сыяктуу эле жаңы продукттарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоого байланыштуу келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди аныктоонун туруктуу процессин жөнгө салган. Иштин бул баскычында тобокелдиктердин келип чыгышы ыктымалдыгынын алгылыксыз сценарийи аныкталып, зарыл көлөмдөгү маалыматтар жана аларды иштеп чыгуу ыкмасы түзүлүп, потенциалдуу жоготуулар жана алынуучу пайда катышына баа берилет. Тобокелдиктерге туура баа берүү Банктын финансылык абалын жетиштүү түшүнүү жана стратегиялык чечимдерди иштеп чыгуунун негизи болуп саналат.

02

Тобокелдиктерди өлчөө

Тобокелдиктерди өлчөө Банктын ички сыяктуу эле, тышкы шарттарын эске алуу менен жүзөгө ашырылат. Мында колдонулган каражаттар/инструменттер орун алып жаткан тобокелдиктердин татаалдыгын, алардын деңгээлин чагылдырат жана мезгил-мезгили менен кайрадан каралып турат.

Тобокелдиктердин ар бир түрү үчүн өлчөөлөрдүн шайкеш методологиясы – сандык көрсөткүчтөрдөн (мисалы, пайыздык катыш, лимиттер, рейтингдик баа берүүлөр) сапаттык мүнөздөмөлөргө чейин (тобокелдиктердин «төмөн», «алгылыктуу», «жогору» деңгээли) колдонулат. Мындай ыкма тобокелдик өлчөмүнө баа берүүгө гана эмес, алардын өзгөрүү динамикасына көз салууга мүмкүндүк берет.

Тобокелдиктерди өлчөө Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, Директорлор кеңеши жана Банктын ички ченемдик документтеринде белгиленген экономикалык ченемдер жана лимиттерге таянат.

03

Контроль

Тобокелдиктин ар бир түрүн өлчөө жана баа берүү жыйынтыгынын негизинде аларды басаңдатуу/төмөндөтүү же нейтралдаштыруу ыкмасы колдонулат. Бул үчүн:

- операциялардын көлөмү, мөөнөттөрү жана башка параметрлери боюнча лимиттер белгиленет;
- кызматкерлердин жоопкерчилигин бекемдеген ички жол-жоболор жана эрежелер иштелип чыгат жана колдонууга киргизилет;
- жөнөкөй чектөөлөрдөн татаал жана эконометрикалык инструменттерге чейинки ыкмалардын айкалышы/комбинациясы колдонулат.

Контролдоо иши бизнестин бардык деңгээлинде ишке ашырылат жана ал күндөлүк иштин бөлүгү болуп саналат. Лимиттер системасы белгиленгенден чектөөлөрдү өз учурунда аныктап, жетекчиликке белгиленген чектерден ашып кетүү учурунда ага карата дароо чара көрүүнү камсыз кылууда көмөктөшөт.

04

Мониторинг

Тобокелдиктерге мониторинг жүргүзүү Банктын бардык деңгээлдеги иш багытын камтыйт жана орун алган тенденцияларды өз учурунда аныктап, оңдоо чараларын колдонууга багытталат. Мониторинг жүргүзүүнүн негизги механизмдеринде төмөнкүлөр камтылат:

- түзүмдүк бөлүмдөрдүн лимиттер жана тобокелдик деңгээли боюнча мезгил-мезгили менен сунуштап турган отчеттор;
- Тобокелдикти тескөө комитетине (ай сайын) жана Директорлор кеңешине (чейрек сайын) отчеттордун берилиши;
- Башкаруу ишине байланыштуу чечимдерди эске алынышы үчүн Банк Башкармасына маалыматтардын берилиши.

Мониторинг жүргүзүү системасы бөлүмдөр ортосунда ыйгарым укуктарды жана жоопкерчиликтерди так чектеп бөлүштүрүүгө негизденген. Тобокелдик менеджменти башкармалыгы тобокелдиктерди аныктоо, аларды өлчөө, контролдоо жана мониторинг жүргүзүү процесси үчүн гана жооп берген өз алдынча иш алып барган бөлүм.

Тобокелдик деңгээлин аныктоо

Банк өзүнүн стратегиялык максаттарына жетишүү жана бизнес планды аткаруу үчүн өзүнө кабыл алууга же болбосо аларды болтурбоого/бөгөт коюуга ниеттенген тобокелдиктер деңгээлинин жана алардын түрлөрүнүн жыйындысы Директорлор кеңешинде бекитилген Тобокелдик деңгээлин аныктоо саясатында белгиленген.

Тобокелдик деңгээлин аныктоо банк ишинин негизги параметрлерин эске алуу менен түзүлөт жана төмөнкүдөй сапаттык сыяктуу эле, сандык көрсөткүчтөрдү камтыйт:

- активдердин жана капиталдык кирешелүүлүгүн;
- капиталдын жетиштүүлүгүн;
- ликвиддүүлүк көрсөткүчүн;
- кредиттер жана валюталык позициялар боюнча концентрациялануу лимиттерин;
- операциялык, комплаенс жана аброй тобокелдиктеринин жол берилген деңгээлин.

Белгиленген тобокелдикке дуушарлануу деңгээли стратегиялык жана бюджеттик пландаштырууга интеграцияланган жана тобокелдиктерге дуушарлануу жагдайына баа берүү, айкын маанилерди болжолдуу параметрлерге салыштыруу, ошондой эле лимиттердин сакталышын контролдоо үчүн колдонулат. Директорлор кеңеши тобокелдикке дуушарлануу деңгээлин жылына кеминде бир жолу кайрадан карап чыгууга тийиш.

Ичтен контролдоо

Банктын ичтен контролдоо системасы кемчиликтерди/мыйзам бузууларды өз учурунда аныктап, аларды четтетүүгө, Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарынын, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик-укуктук актыларынын талаптарын, ошондой эле Банктын ички документтеринин жоболорунун сакталышын камсыз кылууга багытталган.

Банктын ичтен контролдоо системасы бардык иш багытын камтуу менен төмөнкүлөрдү камсыз кылган уюштуруу чараларын, жол-жоболорду жана саясаттарды караштырат:

- Банктын негизги иш процесстерине жана операцияларына мониторинг жүргүзүүнү жана контролдоону;
- башкаруу органдары, бөлүмдөр жана кызматкерлер ортосунда ыйгарым укуктарды жана жоопкерчиликтерди бөлүштүрүүнү;
- финансылык эсепке алууну жана отчеттуулукту контролдоо, анын ичинде тышкы аудиторду тартуу менен да ишке ашырууну;
- туруктуу өнүгүү багытында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди кошо алганда, операциялык ишти контролдоо жана кызыкдар болгон тараптар менен өз ара иш алып барууну;
- комплаенс-контролдоо жол-жоболорун, ПФТД/ЛПД принциптерин так сактоону.

Банктын Директорлор кеңеши, тобокелдиктерди тескөө жана комплаенс маселелерине контролдукту кошо алганда,

ичтен контролдоо системасынын талаптагыдай уюштурулушу жана иштөөсү үчүн жоопкерчиликтүү. Аудит боюнча комитет Ички аудит башкармалыгынын аудит жүргүзүү жана отчет берүү иш жыйынтыгын кароого алат. Комплаенс боюнча отчеттор чейректик негизде Директорлор кеңешинин кароосуна сунуш кылынат. Ички аудит башкармалыгы аткарылган иштер боюнча жарым жылдык отчетторду түзүп, текшерүүлөр жыйынтыгын Аудит боюнча комитеттин, Банк Башкармасынын жана Директорлор кеңешинин талкусуна сунуштайт.

Тышкы аудит жылдык негизде жүргүзүлөт. Банктын 2024-жыл үчүн иш жыйынтыгына тышкы аудитти жүргүзүү үчүн өткөрүлгөн сынактын жыйынтыгы боюнча өз алдынча иш алып баруу жана квалификациялык талаптарга жооп берген «Grant Thornton» ЖЧКсы тандалып алынган.

Банктын ичтен контролдоо системасы төмөнкү принциптерге негизденет:

- Банктын бардык кызматкерлеринин, бөлүмдөрүнүн жана филиалдарынын функционалдык милдеттеринин алкагында ичтен контролдоо процессине тартылышы;
- бардык операцияларга жана бизнес процесстерге жүргүзүлүүчү, болжолдонуп жаткан контролдоо ишинин бардык иш багытын камтуусу;
- Банк ишине алдын-ала, утурумдук жана андан ары контролдукту камсыз кылган иш үзгүлтүксүздүгү.

Ички аудит башкармалыгы

Банкта Ички аудит башкармалыгы иш алып барат, анын иши ичтен контролдоо жана тобокелдиктерди тескөө системасынын натыйжалуулугуна көз карандысыз баа берүүнү камсыз кылууга багытталган.

Ички аудит башкармалыгынын негизги функциясына төмөнкүлөр кирет:

- Банкта кассалык иш тартибинин сакталышына жана комплекстүү текшерүүлөрдү жүргүзүлүшү маселелерин кошо алганда, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жазма буйруктарынын аткарылышын контролдоо;
- ПФТД/ЛПД максатында ичтен контролдоонун натыйжалуулугуна жылына кеминде бир жолу баа берип туруу;
- Банктын ички документтеринде чагылдырылган тобокелдиктерди тескөө жол-жоболорунун так сакталышын контролдоо;
- тобокелдиктерди тескөөгө алуунун бүтүндөй системасынын шайкештигине жана натыйжалуулугуна баа берүү.

Ички аудит башкармалыгы корпоративдик башкаруунун, ичтен контролдоонун жана тобокелдиктерди тескөөгө алуунун сапатына көзөмөлдөөнү жүзөгө ашырууда Директорлор кеңешине көмөктөшөт. Ички аудит башкармалыгы жылына эки жолу – биринчи жана экинчи жарым жылдыктын жыйынтыгы боюнча отчетторду, ошондой эле филиалдардын ишине же бизнес процесстерге планда каралган текшерүүлөр

боюнча отчетторду даярдап, аларды Директорлор кеңешинин кароосуна сунуштайт. Аудитордук иш-чаралардын жыйынтыгы Аудит боюнча комитеттин, Банк Башкармасынын жана Директорлор кеңешинин кароосуна жөнөтүлөт.

Каржылоодо ESG-тобокелдиктерин тескөөгө алуу

GRI 2-12, 2-14

Айыл Банк экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөөгө алып, жөнгө салуу ишин өзүнүн туруктуу өнүгүү стратегиясынын жана корпоративдик жоопкерчилигинин ажырагыс бөлүгү катары карайт. Бул багыттагы иш ыкмасы каржылоого алынган долбоорлордун кесепеттүү таасир этиши ыктымалдыгын басандатууга, ошондой эле алардын коомдун өнүгүү жана курчап турган чөйрө үчүн алгылыктуу таасирин жогорулатууга багытталган.

Банк 2020-жылдан тартып экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөөгө системасын ырааттуу бекемдеп келет, ал төмөнкүдөй негизги документтерге таянат:

- Экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөөгө алуу саясатына – бул, социалдык жана экологиялык кооптуу ишти каржылоодон баш тартууну кошо алганда, экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөөгө жагында Банктын иш максаттарын, принциптерин жана ыкмаларын аныктоо, долбоорлорду таасир этүү категориялары боюнча

классификациялоону жана карыз алуучуларга карата ушул багытта баа берүүнү жүргүзүп, терс таасирлерге бөгөт коюу же аларды жеңилдетүү жагында чараларды ишке ашыруу милдетин камтыйт.

- Тобокелдик категориялары боюнча (А, В, С) алдын ала текшерүүлөрдү жүргүзүүнү жана классификациялоону кошо алганда, долбоорлорго экологиялык жана социалдык баа берүүлөрдү жүргүзүү тартибин жөнгө салган, жаратылышты коргоо жана социалдык иш чаралар планын (ППСМ) иштеп чыгууну, Банктын бөлүмдөрүнүн мына ушул багытта белгиленген талаптарды аткаруу жана аларды контролдоо жагындагы жоопкерчилигин аныктоо жана аларга мониторинг жүргүзүү жол-жобосун камтыган «Курчап турган чөйрөгө жана коомго келтирилип жаткан таасирлерге баа берүү жөнүндө» жобого.

Банк каржылоого алынуучу долбоорлорго карата төмөнкүдөй милдеттүү талаптарды колдонот:

- улуттук экологиялык жана социалдык нормаларга ылайык келүү;
- тыюу салынган тизмеде көрсөтүлгөн иш багытын жокко чыгаруу (курал-жаракты жасап чыгаруу, баланын эмгегин колдонуу, кооптуу калдыктарга байланыштуу долбоорлор ж.б.);
- бардык талап кылынган уруксат кагаздарынын, лицензиялардын болушу.

Каржылоодо төмөндө чагылдырылган талаптарга жооп берген долбоорлорго артыкчылык берилет:

- Эл аралык финансылык корпорациялардын (МФК) иш стандарттарына же Европа Өнүгүү жана Реконструкциялоо банкынын (ЕБРР) талаптарына жооп бергендерге;
- экологиялык таза технологияларды, энергияны үнөмдөөнү арттырууну, ден соолукка жана өмүргө зыяндуу заттардын сыртка чыгып кетишин азайтууга жана калыбына келтирүүчү энергия булактарын колдонууну караштыргандарга;
- социалдык маанилүү натыйжаларга алып келгендерге (жумуш ордун түзүү, билим алууга, таза сууга, турак жайга, транспортко мүмкүнчүлүк ачкандарга).

Экологиялык жана социалдык тобокелдиктерге баа берүү процесси бул жагдайларга ар тараптан талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүүнү жана каржылоого алынган долбоорлорду контролдоону камсыз кылган ырааттуу иш баскычтарын камтыйт:

1. Алдын-ала текшерүү жана классификациялоо

Иштин биринчи баскычында тыюу салынган тизмедеги иш багыттарын алып салууну кошо алганда, долбоорлорду тандоо жана алардын экологиялык жана социалдык талаптарга ылайык келишин баштапкы текшерүүдөн өткөрүү. Ар бир долбоор потенциалдуу коркунучка алып келиши көз карашынан сыяктуу эле, коом жана курчап турган чөйрө үчүн мүмкүнчүлүктөрдү шарттоосун эске алуу менен тобокелдик деңгээли (төмөн, ороточо, жогору) боюнча классификацияланат.

2. Категорияларды ыйгаруу

Долбоорлор таасир этүү деңгээлине жараша А, В жана С категорияларына бөлүштүрүлөт:

- А категориясына – олуттуу алгылыксыз таасир этиши ыктымалдыгы камтылган, көз карандысыз эксперт тарабынан алардын курчап турган чөйрөгө жана коомго (ОВОС) таасир этишине милдеттүү түрдө баа берүүнү жүргүзүү талап кылынган долбоорлор кирет.
- В категориясына – аларга кредиттик бөлүмдөрдүн күч аракетин менен ичтен экологиялык жана социалдык талдап-иликтөөлөр жүргүзүлгөн орто деңгээлдерди тобокелдиктерди камтыган долбоорлор кирет.
- С категориясына – андан ары баа берүүнү талап кылбаган минималдуу же дегеле таасир этпеген долбоорлор кирет.

Банк мындан тышкары экологиялык же социалдык алгылыктуу таасир эткен долбоорлорду бөлүп көрсөтүшү мүмкүн (мисалы, энергияны үнөмдөөчү, калыбына келтирилүүчү энергия булактары, жумуш орундарын түзүүчү долбоорлор).

3. Долбоорлорго карата талаптарды аныктоо

Кылдат талдап иликтөөлөрдү жүргүзүүнүн негизинде карыз алуучулар долбоорду ишке ашыруу процессинде милдеттүү түрдө аткарууга тийиш болгон экологиялык жана/же социалдык талаптар иштелип чыгат.

4. Келишим түзүү

Каржылоонун шарттары жаратылышты коргоо жана социалдык (ППСМ) иш-чаралар планын, ошондой эле карыз алуучунун башка милдеттенмелерин камтыйт. ППСМда кесепеттүү таасир этүүлөргө бөгөт коюу, аларды жеңилдетүү же ордун толуктап берүү чаралары бекемделген. ППСМны ишке ашыруу кредиттик келишимдин милдеттүү бөлүгү болуп саналат.

5. Милдеттенмелердин аткарылышына мониторинг

Кредиттерди администрлөө бөлүмү А категориясына кирген долбоорлорго, ошондой эле жогорку таасир этүү деңгээлиндеги башка долбоорлорго мезгил-мезгили менен мониторинг жүргүзүп турат. Мониторинг жүргүзүү ишинде ППСМ шарттарынын аткарылышын текшерүү, жеринде барып иш-чараларды жүргүзүү жана зарылчылык келип чыккан учурда көз карандысыз консультанттарды ишке тартууну камтыйт. Мониторингди жүргүзүү тартиби жана алардын мезгил аралыгы «Банктын кредиттерге мониторинг жүргүзүү жана классификациялоо жөнүндө» ички жобосунда аныкталат.

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮНҮ ТЕСКӨӨГӨ АЛУУ

GRI 2-9, 2-12, 2-13, 2-14

«Айыл Банк» ААКсында туруктуу өнүктүрүү маселелери боюнча системалуу иш алып баруу жөнгө салынган жана ал корпоративдик башкаруунун узак мөөнөттүү стратегиянын ажырагыс бөлүгү катары каралат. 2024-жылы Банктын ESG-стратегиясы жана аны (ESG-стратегия) ишке ашыруу боюнча жол картасы, ошондой эле Туруктуу өнүгүү саясаты сыяктуу негизги документтер бекитилип, алар Банк ишинде экологиялык, социалдык жана башкаруу факторлорунун интеграциялануу артыкчылыктарына, максаттарына жана механизмдерине жетишүүгө дем берген.

Директорлор кеңеши Банкта ESG системасынын жөнгө салынышы үчүн жоопкерчиликтүү. Банк Башкармасы бекитилген максаттардын жана милдеттердин ишке ашырылышы үчүн жооп берет, бөлүмдөр жана филиалдар боюнча алардын аткарылышын координациялайт. Туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө операциялык тескөөгө алууну жана ишти координациялоону Туруктуу өнүгүү башкармалыгы жүзөгө ашырат. Анын функцияларына төмөнкүлөр кирет:

- ESG-багыттарын өнүктүрүү жана бул багытта долбоорлорду ишке ашыруу;
- түзүмдүк бөлүмдөрдүн ESG-стратегиясын ишке ашыруусун координациялоо;
- ресурстарды жана гранттык колдоолорду тартуу;
- мамлекеттик жана эл аралык институттар менен өз ара иш алып баруу;
- жаңы банктын ESG-продукттарды жана ички саясаттарды иштеп чыгууга катышуу;
- ченемдик талаптарга мониторинг жүргүзүү жана жылдык отчеттуу даярдоо;
- Банк ишинде экологиялык таасирлерди басаңдатуу жагында чараларды колдонууга киргизүү;
- туруктуу каржылоо тажрыйбасын андан ары өнүктүрүү.

Банк ишинин экономикага, коомго жана курчап турган чөйрөгө таасир этүүсү маселеси боюнча иш алып барган Туруктуу өнүгүү башкармалыгы функционалдык жактан Банк Башкармасынын Төрагасынын орун басарына баш ийет, ал бул чөйрөдө кабыл алынган чечимдерди бекитет, координациялайт жана жогорку жетекчиликке демилгелердин сунушталышы үчүн жоопкерчиликтүү болуп саналат.

Банктын туруктуу өнүгүүгө карата системалуу ыкмасы төмөнкү принциптерге негизденет:

- туруктуу өнүгүү жагында улуттук жана эл аралык максаттарга макулдашып иш алып баруу;
- Банктын узак мөөнөттүү туруктуу өнүгүшүнө өбөлгө түзүп, реалдуу секторго колдоо көрсөтүү;
- кызматкерлерге аяр мамиле жасоо жана алар үчүн өнүгүү жагында бирдей мүмкүнчүлүктөрдү түзүү;
- курчап турган чөйрөгө аяр/этияттык менен мамиле кылуу;
- жоопкерчиликтүүлүк менен каржылоо жана инвестициялоо тажрыйбасын өнүктүрүү;
- коррупцияга каршы күрөшүү жана маалымат коопсуздугун камсыз кылууну кошо алганда, корпоративдик башкаруунун эң мыкты тажрыйбаларын жайылтуу;
- Бириккее улуттар уюмунун жоопкерчиликтүү банктык иш принциптерин так сактоо.

Туруктуу өнүгүү жагында корпоративдик документтер

GRI 2-23, 2-24

Банкта туруктуу өнүгүү маселелери боюнча иш алып баруу ESG-принциптеринин стратегияга интеграцияланышына, операциялык ишке жана тобокелдиктерди тескөө системасына карата бирдиктүү ыкманы бекемдеген ички ченемдик базанын негизинде жүзөгө ашырылат.

Туруктуу өнүгүү жагындагы саясат Айыл Банктын ESG багытындагы максаттарын жана принциптерин бекемдеп, кызыкдар тараптардын негизги топторун аныктап, Бириккен улуттар уюмунун туруктуу өнүктүрүү жагындагы артыкчылыктуу максаттарын, ошондой эле мониторинг жүргүзүү системасынын уюштуруу түзүмүн кошо алганда, ESG-күн тартибин ишке ашыруу механизмдерин аныктайт. Документте ESG-факторлорунун корпоративдик башкарууга, операциялык ишке, таламдаш тараптар менен өз ара иш алып барууга жана ичтен контролдоого интеграциялануусуна карата ыкмалар катталган.

Банктын туруктуу өнүгүү маселелери боюнча ыкмасын жөнгө салган негизги ички ченемдик документтерден болуп төмөнкүлөр саналат:

- ESG-стратегиясы жана аны ишке ашыруу боюнча жол картасы
- Туруктуу өнүгүү чөйрөсүндөгү саясат
- Экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөө боюнча саясат
- Корпоративдик башкаруу кодекси
- Кызматкерлердин жүрүм-турум нормаларынын кодекси
- Коррупцияга каршы саясат
- «Кайрымдуулук иши жана демөөрчүлүк жардамдар жөнүндө» жобо

Мына ушул документтерде чагылдырылган жоболор Банктын бардык кызматкерлери жана кызмат адамдары тарабынан милдеттүү түрдө аткарылууга тийиш жана алар долбоорлорду ишке ашырууда кардарлар, өнөктөштөр жана таламдаш башка тараптар менен иш алып барууда эске алынат.

Туруктуу өнүгүү жагындагы стратегия

Банктын ESG-стратегиясында Кыргыз Республикасынын улуттук артыкчылыктары/приоритеттери жана жөнгө салуучу чектери, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын, Кыргыз фондулук биржасынын сунуш-көрсөтмөлөрү, ошондой эле эл аралык демилгелер – Бириккен улуттар уюмунун Климат боюнча Париж келишиминин туруктуу өнүгүү максаттары жана Жоопкерчиликтүү банктык иш принциптери (UNEP FI) эске алынган.

СТРАТЕГИЯ БАНКТЫН ESG-КҮН ТАРТИБИНИН НЕГИЗИН ТҮПТӨГӨН ҮЧ ӨЗӨКТҮҮ БЛОККО ТАЯНАТ

E Экологиялык аспектер

Жер астындагы газдардын сыртка чыгып кетиши

Көмүркычкылтегинин абага тарашын азайтуу жана энергияны үнөмдөөнү жогорулатуу үчүн операциялык иште зыяндуу заттардын сыртка чыгышын (энергия, транспорт, таштандылар) кыскартуу жана алардын эсебин каттоо.

Климаттык тобокелдиктер

Климаттын айкын жана өзгөрүлмөлүү шартынан улам финансылык көз карандылыкка баа берүү; активдерди девальвацилоо, дефолттор жана жөнгө салуучу талаптар тобокелдигин тескөөгө алуу.

«Жашыл» финансы

Долбоорлорду жана экологиялык баалуулукка ээ болгон продукттарды каржылоо. «Жашыл» инфраструктураны жана климаттык каттаал шарттарга туруктуу болууга өбөлгө түзүүчү инвестицияларды колдоо.

S Социалдык аспектер

Финансылык мүмкүнчүлүктөн пайдалануу жана инклюзивдүүлүк

Калктын аярлуу катмарын жана алыскы аймактардын жашоочуларын кошо алганда, калктын бардык категориясынын банктык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануусуна мүмкүнчүлүктөрдү камсыз кылуу.

Ар түрдүүлүк жана инклюзивдүүлүк

Ар кандай мүмкүнчүлүктөрдү караган корпоративдик маданият калыптандыруу, ишенимди бекемдүү жана инновацияга түрткү берүү үчүн D&I өнүктүрүү.

Коомдун жакшы жашоосу

Жамааттардын социалдык жана экологиялык өнүгүүсүн колдоого алуу, КСО-демилгелери, өнөктөштүк долдоорлору аркылуу жашоо сапатын жогорулатуу.

Тажрыйба жана кардарлардын түзүлгөн шарттарга канааттануусу

Кардарларды тейлөө шартын өнүктүрүү жана аярлуу катмарларга айрыкча көңүл буруу, негизги социалдык көрсөткүч катары кардарлардын жашоо деңгээлин өлчөп, алар менен туруктуу иштөөнү жөнгө салуу.

G Башкаруучулук аспектери

ESG-тобокелдик менеджменти

Экологиялык жана социалдык тобокелдиктердин тобокелдик менеджменти системасына интеграцияланышы, орун алган кемчиликтерди басаңдатуу жана ишенимди бекемдөө.

Корпоративдик башкаруу жана этика

Корпоративдик башкаруу системасын өркүндөтүү, этикалык тажрыйбаларды өнүктүрүү жана стейкхолдерлер менен мамиледе ачык-айкындуулукту камсыз кылуу.

Комплаенс

Мыйзам талаптарынын, жөнгө салуучу нормалардын жана ички докуменеттер талабынын так сакталышын, юридикалык жана аброй тобокелдигин басаңдатууну/минималдаштырууну камсыз кылуу.

Купуялуулук жана маалыматтардын коопсуздугу

Кардарларга тиешелүү жеке маалыматтардын коргоого алынышы, киберкоркунучтарга бөгөт коюу жана санариптештирүү инфраструктурасынын ишенимдүүлүгүн камсыз кылуу.

15%

Банктын **2030–2032-жылдарга** болжолдонгон жалпы портфелинде «жашыл» каржылоонун үлүшүнө жетишүүнүн **ESG-стратегиясына** ылайык белгиленген максаттуу көрсөткүч.

Ар бир иш багыттары үчүн кыска мөөнөттүк (бир жылга чейинки), орто мөөнөттүк (1-3 жылга чейин) жана узак мөөнөттүк (3-5 жылга) каралган иш багыттары, ошондой эле максаттуу маанилерге жетишүүнүн индикаторлору жана жоопкерчиликтүү бөлүмдөр аныкталган.

ESG-стратегиясында кыска мөөнөткө, орто мөөнөткө жана узак мөөнөтүү келечекке каралган иш-чараларды жүзөгө ашыруудан улам, күтүлүп жаткан натыйжалар аныкталган.

Бул ыкмалар ырааттуу кадамдар менен ишке ашырууга негизденет: негизги демилгелерди ишке ашырууга багытталган ыкчам чаралардан тарта институционалдык өзгөрүүлөргө жана туруктуу тажрыйбаларды бекемдөөгө чейини кадамдардан турат. Иш алып баруунун мындай форматы Айыл Банкына биринчи кезекте бүткөрүлүүчү милдеттерди жана ресурстардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн эске алуу аркылуу алдыга койгон максаттарга арымдуу жетишүү шартын камсыз кылат.

ESG-стратегиясы жана жол картасы туруктуу өнүгүүгө багытталган ички системаны калыптандыруу, ESG-ыкмаларын операциялык иш процесстерине интеграциялоо, ошондой эле Банктын туруктуу өнүгүү жагында тышкы иш өңүтүнүн ачык-айкындуулугун жана болжолдоого боло тургандыгын камсыз кылуунун негизи катары кызмат кылат.

2024-ЖЫЛЫ ESG-СТРАТЕГИЯСЫН ЖҮЗӨГӨ АШЫРУУНУН АЛКАГЫНДА ТӨМӨНКҮДӨЙ НЕГИЗГИ ИШ НАТЫЈАЛАРЫНА ЖЕТИШИЛГЕН:

Туруктуу өнүгүү саясаты бекитилген

ESG-тобокелдиктерине баа берүү жана аны каттоо жол-жоболору колдонууга киргизилген

Банк ушул багытта иш жүргүзүүнү көздөп жаткан туруктуу өнүгүүнүн биринчи кезекте ишке ашырылуучу максаттарын аныктаган

ESG-маалыматтарын топтоо механизмдерин даярдоо жана маалыматтарды ичтен чечмелөө иши жөнгө салынган

Экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөө саясатын жүзөгө ашыруу иши улантылган, анын акыркы редакциясы 2024-жылдын октябрь айында кабыл алынган

Банк кызматкерлеринин бул багыт боюнча маалымдуулугун арттыруу жана аларды ESG-күн тартибинде ишке ашыруу жагында жигердүү иштер жүргүзүлүүдө

Таламдаш/кызыкчылыгы бар тараптар менен өз ара иш алып баруу

GRI 2-29

Айыл Банк таламдаш/кызыкчылыгы болгон тараптар менен өз ара иш алып барууну Туруктуу өнүгүүнү тескөө системасынын маанилүү бөлүгү катары карайт. Таламдаш тараптар менен системалуу баарлашууну/диалогду жөнгө салуу Банк ишине карата ишенимди бекемдөөгө, анын ишинин ачык-айкындуулугун камсыз кылууга жана башкаруу чечимдердин кабыл алууда таламдардын тең салмактуулугуна жетишүүгө өбөлгө түзөт.

Таламдаш/кызыкчылыгы бар тараптар менен өз ара иш алып баруу

Таламдаш/Кызыкдар болгон тараптар менен өз ара иш алып баруу	Өз ара иш алып баруу максаты	Өз ара иш алып баруу механизми
Акционер	• Банк ишин колдонуудагы мыйзамдарга жана Уставга ылайык башкаруу • Ачык-айкындуулукту отчет берүүнү камсыз кылуу	• Акционерлердин жылдык жалпы жыйыны • Кезексиз өткөрүлгөн жыйындар • Отчеттор жана талаптарга жооптор
Кызматкерлер	• Адам капиталын өнүктүрүү жана квалификацияны жогорулатуу • Берилип иштөөнү колдоого алуу жана мотивациялоо • Эмгектенүүнүн адилет шарттарын камсыз кылуу	• Берилип иштөө жана андан канааттанууга сурамжылоолорду жүргүзүү • Окутуу жана өнүктүрүү программалары • Ички коммуникация, жыйындар, корпоративдик портал
Кардарлар	• Ыңгайлуу жана сапаттуу банктык кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо • Канааттанууну жана ишенимди жогорулатуу • Каржылык инклюзияны колдоого алуу	• Филиалдар жана кеңселер • Интернет-банкнг жана мобилдик тиркемелер • Байланыш борбору, түз байланыш, онлайн-формалары • Фокус-топтор жана кардардык сурамжылоолор
Иш тапшыруучулар/Сунуштоочулар	• Өнөктөштүк мамилелерди өнүктүрүү • Сатып алууларды жоопкерчиликтүүлүк менен ишке ашыруу тажрыйбасын жайылтуу	• Узак мөөнөткө каралган келишимдер жана сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү • Жолугушуулар жана кеп-кеңештерди берүү • Кайтарым байланыш үчүн коммуникация каналдары
Мамлекеттик органдар (анын ичинде Улуттук банк жана тиешелүү министрликтер)	• Жөнгө салуучу талаптарды жана мыйзам жоболорун так сактоо • Мамлекеттик программаларды ишке ашырууга катышуу	• Мезгил-мезгили менен отчетторду берип туруу (ар айлык, чейректик) • Иш боюнча жолугушуулар • Биргелешкен долбоорлор
Кредиторлор жана инвесторлор	• Банкка карата ишенимди бекемдөө • Эл аралык каржылоо тажрыйбаларын жана ESG-стандарттарын колдонуу мүмкүнчүлүгү	• Сүйлөшүүлөр жана макулдашуу • Отчетторду берүү/сунуштоо • Эл аралык деңгээлде көтөрүлгөн демилгелерге катышуу (мисалы, UNEP FI)
Коомдук уюмдар	• Социалдык, экологиялык жана билим берүү жагында демилгелерди колдоо • Корпоративдик социалдык жоопкерчиликти күчөтүү	• Өнөктөштүк долбоорлор • Кайрымдуулук жана демөөрчүлүк программалар • Коомдук иш-чараларга катышуу
Аймактардын калайык-калкын ишке тартуу	• Аймактарды социалдык-экономикалык өнүктүрүүгө • Ишкердикти колдоого алуу жана жумуш орундарын түзүү	• Орто, чакан бизнес жана айыл-чарба өндүрүүчүлөр үчүн кредиттик программалар • Социалдык жана кайрымдуулук долбоорлору • Жалпыга маалымдоо каражаттары жана соцтүйүндөр аркылуу отчет берүү

ESG-стратегиясында жана Туруктуу өнүгүү саясатында ченемдик талаптарга ылайык иш алып баруунун ачык-айкындуулугун камсыз кылууга багытталган таламдаш тараптар менен өз ара иш алып баруунун орчундуу багыттары бекемделген:

- Маалыматтарды ачык сунушталган отчеттор жана расмий сайт аркылуу чечмелеп берүү, ага жылдык отчеттор жана корпоративдик башкарууга тиешелүү маалыматтар да кирет;
- Акционерлердин жылдык жалпы жыйынын өткөрүү аркылуу акционер менен өз ара иш алып баруу, отчетторду сунуштап, жалпы жыйындын компетенциясына чегерилген маселелерди кароого алуу;
- Мамлекеттик органдар, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы менен өз ара иш алып барууну координациялоо жана ага мезгил-мезгили менен отчетторду сунуштап туруу жана колдонуудагы мыйзам талаптарын жөнгө салуучу актыларды аткаруу аркылуу жетишүү.

Туруктуу өнүгүү жагында максаттарга жетишүүгө салым

Банк Бириккен улуттар уюмунун туруктуу өнүгүү максаттарын өзүнүн ESG-стратегиясынын биринчи кезекте арткарылуучу маселелерды аныктоодо негиз катары карайт. Бекитилген документтерде туруктуу өнүгүү максаттарынын Банктын иш багытына жана ага жүктөлгөн миссияга ылайык келген/жооп берген алты приоритет аныкталган:

1 КЕДЕЙЛИКТИ
ЖОЮ

Милдеттери

1.4 Эр адамдардын жана аял затынын финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү кошо алганда, экономикалык ресурстардан бирдей шартта колдонуусун камсыз кылуу.

Банктын ЦУРга жетишүүдө колдонгон иш ыкмалары

Банк айыл жашоочуларынын кредиттерден, аманат сактоо продукттарынан жана санариптик кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн агросекторду жана чакан чарбаларды колдоого алууга айрыкча басым жасоо аркылуу кеңейтүүгө өбөлгө түзүүдө.

Банктын 2024-жылы ЦУРга жетишүүгө кошкон салымы

- «Агросектордо кошумча нарк чиеленишин колдоо» долбоору алкагында 10,1 млрд сом суммасына 4 686 кредит берилген.
- Өлкөнүн эң эле алыс жайгашкан райондорун кошо алганда, бүтүндөй өлкө аймагы боюнча ачылган 170 ашуун тейлөө түйүнү финансылык тейлөөнү камсыз кыла алды.

5 ГЕНДЕРДИК
ТЕҢЧИЛИК

Милдеттери

5.5 Аял затынын бардык иш багытында лидерлигине жетишүүсү жана алардын иш процессине толук жана натыйжалуу, бирдей мүмкүнчүлүктө катышуусун камсыз кылуу.

Банктын ЦУРга жетишүүдө колдонгон иш ыкмалары

Банк аял затынын ишкердикке тартылуусуна колдоо көрсөтүп, кадр саясатын кошо алганда, ар түрдүү иш багытына жигердүү тартылышына өбөлгө түзүүдө.

Банктын 2024-жылы ЦУРга жетишүүгө кошкон салымы

- Жетекечи кызматтын курамында 35% аял заты түзөт.

8 ТАТЫКТУУ ИШ ЖАНА
ЭКОНОМИКАЛЫК
ӨСҮШ

Милдеттери

8.10 Улуттук финансылык уюмдардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдаланууга мүмкүнчүлүк берүү шартын бекемдөө.

Банктын ЦУРга жетишүүдө колдонгон иш ыкмалары

Банк бизнесте каржылоого алуу, аймактарды өнүктүрүү, жаңы продукттарды сунуштап, санариптик чечимдерди кабыл алуу аркылуу экономиканын өсүшүнө түрткү берүүдө.

Банктын 2024-жылы ЦУРга жетишүүгө кошкон салымы

- Кредит портфели 50,5 млрд сомго чейин өскөн.
- Учур талабына ылайык жаңыланган «АБ24» жана «Береке 2.0» мобилдик тиркемелери колдонууга берилген.
- Бизнес-процесстерди роботизациялоо долбоору ишке ашырылган (8 робот).

11 ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮГӨ
БЕТ АЛГАН ШААРЛАР
ЖАНА КАЛКТУУ
ПУНКТТАР

Милдеттери

11.1 Коопсуз жана ишенимдүү шартта курулган турак жайга ээ болуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу.

Банктын ЦУРга жетишүүдө колдонгон иш ыкмалары

Банк ипотекалык программаларга катышып, шаарларда жана аймактарда жашоо сапатын жогорулатуу үчүн инфраструктураларды каржылоого алууда.

Банктын 2024-жылы ЦУРга жетишүүгө кошкон салымы

- Ош шаарынын мэриясынын Муниципалдык ишканасы менен биргеликте ипотекалык долбоор ишке өздөштүрүлүп жатат.
- Турак жайларды жана коммерциялык объекттерди жылдык 8% алдында газификациялоо шарты каржыланууда.

12 ЖООПКЕРЧИЛИК-
ТҮҮЛҮК МЕНЕН
КЕРЕКТӨӨ ЖАНА
ӨНДҮРҮҮ

Милдеттери

12.6 Туруктуу өнүгүү жагында отчетторду даярдап, аларды жарыялап туруу тажрыйбасын жайылтууда компанияларга колдоо көрсөтүү.

Банктын ЦУРга жетишүүдө колдонгон иш ыкмалары

Банк «жашыл» продукттарды өнүктүрүүгө көмөктөшүп, калдыктарды өз-өзүнчө топтоо жана экологиялык стандарттардын сакталышына кам көрүүдө.

Банктын 2024-жылы ЦУРга жетишүүгө кошкон салымы

- Автопаркты электромобилдерге которуу иши жөнгө салынган.
- Калдыктарды өз өзүнчө топтоо системасы колдоого алынды.

13 КЛИМАТТЫН
ӨЗГӨРҮШҮНӨ
КАРАТА ЧАРА КӨРҮ

Милдеттери

13.2 Улуттук стратегияларда жана иш пландарында климаттын өзгөрүшүнө карата чара көрүү демилге көтөрүлгөн.

Банктын ЦУРга жетишүүдө колдонгон иш ыкмалары

Банк ESG-факторлорго карата чара көрүү, «жашыл» кредиттик продукттарды колдонууга киргизүү жана «жашыл» долбоорлорду колдоого алуу аркылуу климаттык тобокелдиктерди басаңдатууга жетишүүдө.

Банктын 2024-жылы ЦУРга жетишүүгө кошкон салымы

- Туруктуу продукттарды андан ары жайылтуу үчүн ислам принциптери боюнча «Эко-Мурабаха» продукту колдонууга сунушталган.
- «Жашыл кредиттерди» сунуштоону арттыруу жана бул багытта туруктуу чечимдерди кабыл алууда.

Ассоциацияларга мүчөлүк

GRI 2-28

Банк Туруктуу өнүктүрүү жана финансы секторун колдоого алуу жагындагы улуттук жана эл аралык демилгелерге жигердүү катышууда. Кесипкөй бирикмелерге мүчөлүк Банкка бул багытта тажрыйба алмашууга, эң мыкты, алгылыктуу тажрыйбаларды жайылтып, тармактарды өнүктүрүүгө салым кошууга өбөлгө түзөт.

Агроөнөржай комплексин өнүктүрүү Ассоциациясы

Банк Кыргыз Республикасынын агроөнөржай комплексин өнүктүрүү Ассоциациясынын (АПК)⁵ мүчөсү болуп саналат. Ушунун өзү Банктын стратегиялык, биринчи кезекте көңүл бурулуучу иш багытын – жергиликтүү айыл-чарба азык-түлүгүн өндүрүүчүлөрдү колдоого алуу жана өлкөнүн агрорардык секторун өнүктүрүүгө айрыкча басым жасап жаткандыгын далилдейт. АПКга мүчөлүк Банктын тармактык саясаттарды иштеп

чыгууга катышуусуна, башкалар менен иш тажрыйбаны бөлүшүүсүнө жана айыл-чарбасында туруктуу өнүктүрүүнү бекемдөөгө, атаандаштык жигерин арттырууга багытталган финансылык чечимдерди сунуштоосуна өбөлгө түзөт.

АПК мамлекеттик органдарды, бизнести жана финансылык институттарды, тармактарды модернизациялоо жана фермердик чарбаларды колдоого алуу маселелерин чечүүгө бириктирүү менен агроөнөржай секторунун туруктуулугунун жана андан ары ийгиликтүү өнүгүшүн камсыз кылууда негизги

роль ойнойт. Банк биргелешкен демилгелердин алкагында чакан жана орто ишкердикти өнүктүрүү аркылуу агросекторундагы кошумча нарк чиеленишин колдоого алуу долбоору боюнча 4686 кредитке 10,1 млрд сом өлчөмүндө каржылоону сунуштоого жетишкен.

Банктын АПК иш чараларына катышуусу иштин маанилүү бөлүгү болуп саналат, аларда агроөнөржай комплексинин өнүктүрүүнүн стратегиялык маселелелери талкууга алынып, финансы секторунун аларды чечүүдөгү ролу аныкталат.

2024-жылы Банктын АПК иш-чараларына катышуусу:

Күнү	Банктын катышуусунда АПК иш-чаралары	Иш-чаралар боюнча маалымат
2024-жылдын 24-июлу	Кыргыз Республикасынын суу ресурстары, айыл-чарбасы жана кайра иштеттүү өнөр жайы маселелери боюнча Коллегиясынын отуруму	Банк бул отурумга катышып, анда агроөнөржай комплексин өнүктүрүү, инвестициялык келишимдер жана фермердик кооперативдер менен өз ара иш алып баруу маселелерин талкуулаган
2024-жылдын 11-сентябры	Кыргыз Республикасынын Президентинин №202 жарлыгы боюнча Жумушчу топтун жана МРГ отурумдары	Жумушчу топ жеңилдетилген кредиттөөнү өркүндөтүү жана банктар аркылуу долбоорлорду каржылоо маселелерин талкуулаган.
2024-жылдын 23-октябры	Кыргыз Республикасынын суу ресурстары, айыл-чарбасы жана кайра иштеттүү өнөр жайы маселелери боюнча Коллегиясынын отуруму	Банк жер семирткичтердин сапатын контролдука алуу, аткезчилик менен алынгандарды аныктоо, агроөнөржай комплексинде кризиске каршы аракеттерди көрүү жана финансылык көрсөткүчтөрдүн ачык-айкындуулугун жогорулатуу маселелерин талкуулоого катышкан.

⁵ <https://agroprom.kg/members/>

Кыргызстандын «жашыл» альянсы (ЗАК)

Банк өзүндө экология жана климаттык шарттар саясаты чөйрөсүндө иш алып барган 50дөн ашуун уюмду жана демилгелүү жарандарды бириктирген «Кыргызстандын «жашыл» альянсынын» (ЗАК) мүчөсү болуп саналат. Альянска мүчө болуу Банкка күн тартибиндеги улуттук экологиялык маселелерди талкуулоого жигердүү катышууга, бул багытта өнөктөштүктү жөнгө салууга жана туруктуу өнүктүрүүгө, экономиканын трансформацияланышына багытталган биргелешкен «жашыл» долбоорлорго катышуусуна өбөлгө түзөт.

Банк экологиялык демилгелерди жүзөгө ашыруу жагында иш жүзүндө аткарылып жаткан маселелер талкууланган семинарларга, «тегерек стол» маектерине жана иш боюнча жолугушууларга катышууда. Бул, Банкка өзүнүн экологияны баштапкы калыбында сактоого багытталган продукттарын жана кызмат көрсөтүүлөрүн өнүктүрүүгө гана эмес, өлкөнүн финансы секторун өнүктүрүүгө жоопкерчиликтүүлүк менен мамиле жасоону жана ушул багытта иш алып барууну жөнгө салууга кошкон салымы да болуп саналат.

Кыргызстандын банктар бирлиги (СБК)

Банк Кыргызстандын банктар бирлиги (СБК)⁶ – өлкөнүн финансы рыногунун катышуучуларынын өз ара пикир алышып, тажрыйба алмашкан жана квалификациясын жогорулатууга жетишкен тармактык аянтчасынан болгон бирлик менен жигердүү кызматташып келет. Банктын СБКга мүчөлүгү банк системасын өнүктүрүүгө, корпоративдик башкаруунун учур талабына жооп берген стандарттарын колдонууга киргизүү жана кызматкерлерди кесиптик жактан даярдыктан өткөрүү ишине дем берүүгө карата бирдиктүү ыкмаларды иштеп чыгууга катышуусуна мүмкүндүк берет.

Банк кызматкерлери СБКнын иш алкагында ESG, «жашыл» каржылоо жана туруктуу бандинг боюнча семинарларды жана вебинарларда кошо алганда, Туруктуу өнүктүрүү академиясынын программасына катышуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болууда. Бул шарт персоналдын компетенциясынын өсүшүнө өбөлгө түзүп, узак мөөнөттүү өнүгүү жана кардарлар, өнөктөштөр тарабынан ишенимди бекемдөө үчүн зарыл болгон эң мыкты иш тажрыйбаларын жайылтууга мүмкүндүк берет.

⁶ <https://ub.kg/ru/category/chleny-sbk/>

United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI)

Банк, 2024-жылдын 16-августунда UNEP FI⁷ – дүйнө жүзү боюнча 500дөн ашуун финансылык уюмдарды бириктирген глобалдуу демилге жоопкерчиликтүү банкинг принцибине Кыргызстан биринчиден болуп кошулган. Принциптерге кол коюу, Банктын стратегиялык трансформациялануусунун маанилүү баскычы болуп калуу менен анын туруктуу өнүктүрүү максаттарына интеграцияланууга жана негизги бизнес процесстерди колдоого алууга ниеттенип жаткандыгынын тастыктамасы.

Банктын UNEP FI өтүшү жоопкерчиликтүү банкингинин алты принцибин колдонууга киргизүүгө милдеттенме алгандыгын билдирет, алар туруктуу өнүгүүнүн Банк ишине жигердүү аралашуусунун глобалдуу стандарттарын белгилейт. Банк ушул принциптерди аткаруу үчүн бир катар максаттарды жана чараларды белгилеп, алар стратегиялык документтерде чагылдырылган жана иште колдонуу аркылуу жүзөгө ашырылууда.

UNEP FI демилгесине кошулуу Банктын жоопкерчиликтүүлүк банкинги принциптерин кабыл алгандыгын тастыктайт жана туруктуу өнүктүрүүнү бекемдөөгө карата ыкмаларды өркүндөтүү үчүн ишенимдүү пайдубал катары кызмат кылат. UNEP FI алкагында милдеттенмелерди аткаруу Банктын туруктуу каржылоо, ичтен экспертизаларды жүргүзүү иш таасирин күчөтүү жана кардарлар, өнөктөштөр жана бүтүндөй коом менен узак мөнөткө эсептелинген алгылыктуу мамилелерди жөнгө салуу жагында иш өңүтүн бекемдөөгө багытталган.

⁷ <https://www.unepfi.org/member/aiyl-bank/>

Банктын UNEP FI принциптерин ишке ашыруу ыкмалары

UNEP FI принциптери	Банктын бул багытта иш тажрыйбасы
01 Макулдашкандык Бизнес-стратегияны климаттын өзгөрүүсү боюнча Париж келишимин кошо алганда, туруктуу өнүктүрүү максаттарына ылайык жүргүзүү	- Директорлор кеңеши 2024-жылы АБРдин колдоосу алдында иштелип чыккан ESG-стратегиясын бекиткен. - Туруктуу өнүктүрүү саясаты бекитилген. - Банктын стратегиясы туруктуу өнүктүрүү максаттарына, Париж макулдашуусуна жана ESG жагында улуттук чечимдерге ылайык иштелип чыккан. - ESGны корпоративдик стратегияга жана негизги бизнес планга кошуу пландаштырылууда.
02 Таасир этүү жана максаттарды белгилөө Алгылыктуу таасирлерди колдоого алуу, орчундуу иш чөйрөлөрүндө максатка ылайык иш алып баруу аркылуу терс таасирлерди/кесепеттерди кыскартуу	5-7 жыл аралыгында «жашыл» портфелдин 15% жетишин кошо алганда, туруктуу өнүктүрүү максаттарын белгилөө. - Экологиялык жана социалдык тобокелдиктерге баа берүүнү колдонуу жагында ишти баштоо. - Туруктуу каржылоонун улуттук таксономиясын жана жол картасын иштеп чыгууга катышуу. «Жашыл» каржылоо жагында саясатты иштеп чыгуу пландаштырылууда.
03 Кардарлар жана керектөөчүлөр Туруктуу өнүгүү тажрыйбаларына өбөлгө түзүү үчүн кардарлар менен өз ара иш алып баруу	- Кредиттөө иш багытында агросекторуна, инклюзивге жана чакан, орто бизнести колдоого басым жасоо. - Ипотека, сооданы каржылоо, керектөө кредиттери продукттар чөйрөсүн кеңейтүү. - Жарандардын аярлуу жана корголбогон топторунун керектөөлөрүн эске алып, ага ыңгайлаштырылган финансылык сабаттуулук программасын өнүктүрүү. - Туруктуу өнүктүрүү багытына («жашыл» кредиттерди кошо алганда) жеңилдетилген кредиттерди сунуштоо жана программаларды караштыруу.
04 Таламдаш/Кызыкдар болгон тараптар Таламдаш/кызыкдар болгон тараптар менен өнөктөштүктө иш жоопкерчиликтүүлүк менен өз ара иш алып баруу	- Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, Экономка жана коммерция министрлиги, Жаратылыш ресурстары министрлиги жана Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетине караштуу Климаттык каржылоо борбору (мындан ары – «ЦКФ») менен өз ара иш алып баруу. «Жашыл» каржылоо жана улуттук таксаномия жагында консультацияларга катышуу. - UNDP, GIZ, GGGI, ЦКФ сыяктуу эл аралык уюмдар менен өнөктөштүктү жөнгө салуу. - Кыргыз банктар бирлигине мүчө болуу, Туруктуу өнүктүрүү академиясына катышуу.
05 Башкаруу жана маданият Принциптерди корпоративдик башкаруу системасына интеграциялоо жана жоопкерчиликтүүлүк менен жүргүзүлгөн банк иши маданиятын калыптандырууга колдоо көрсөтүү	- Корпоративдик башкаруу кодекси 2017-жылдан бери колдонулуп келүүдө жана 2024-жылы жаңыртылган. - Туруктуу өнүктүрүү боюнча өзүнчө түзүмдүк бөлүм түзүлгөн 2024–2025-жылдары Банк кызматкерлери үчүн ESG-тренинги өткөрүлгөн. - Топ-менеджмент үчүн ESG боюнча KPIни киргизүү пландаштырылууда.
06 Иште ачык-айкындуулук жана отчет берүү Туруктуу өнүгүү жагында максаттарга жетишүүдө жана Банк ишин жоопкерчиликтүүлүк менен жүргүзүү принцибинин так сакталышы жагында маалыматтарды чечмелөө	- ESG-отчеттору жылдык негизде жарыяланууда. - KPI, «жашыл» портфель жана туруктуу өнүктүрүү продукттары боюнча маалыматтар чечмеленген.

3

ЖООПКЕРЧИЛИК- ТҮҮЛҮК МЕНЕН ТҮПТӨЛГӨН БИЗНЕС

Экономикалык наркты аныктоо	50
Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн арттыруу жана алардын сапатын жогорулатуу.....	56
Туруктуу каржылоону өнүктүрүү	58
Маалымат коопсуздугун камсыз кылуу жана кардарлардын маалыматтарын коргоого алуу.....	65

3. ЖООПКЕРЧИЛИКТҮҮЛҮК МЕНЕН ТҮПТӨЛГӨН БИЗНЕС

ЭКОНОМИКАЛЫК НАРКТЫ АНЫКТОО

GRI 3-3, 201-1, 201-4

«Айыл Банк» ААКсы туруктуу финансылык натыйжаларга жетишүүнү камсыз кылып, Кыргыз Республикасынын экономикасы үчүн узак мөөнөткө эсептелинген баалуулуктарды калыптандырат. Иштин негизги багыттарында агроөнөржай комплексин кредиттөө, чакан жана орто бизнести колдоого алуу, ипотекалык программаларды ишке ашыруу, ислам каржылоо принцибинде өнүктүрүү жана учур талабына жооп берген чекене продукттарды сунуштоо камтылат. Бизнес-процесстердин туруктуулугу кардарлар, кызматкерлер жана

өнөктөштөр алдындагы милдеттенмелерди талаптагыдай аткарууга өбөлгө түзүп, өлкөнүн социалдык-экономикалык өнүгүшүнө салым кошот.

Финансылык иш натыйжалары алгылыктуу динамиканы чагылдырууда: кредит протфели көбөйтүлүп, депозиттик база өсүп, капитал чыңдалууда. Банк социалдык маанилүү долбоорлорду каржылоого алууну, экономиканын негизги тармактарын кодоону камсыз кылуу аркылуу мамлекеттик программаларды ишке ашырууга жигердүү катышууда. Ислам продукттарын системалуу негизде өнүктүрүү рынокто жаңы сегментти түптөөгө өбөлгө түзүп, ал жогорку өсүш арымы менен айырмаланууда.

Айыл Банк 2022–2024-жылдары негизги финансылык көрсөткүчтөрдүн туруктуу өсүшүн далилдей алган. Чогуу алгандагы активдер дээрлик эки эсеге өсүп, 2024-жыл жыйынтыгы боюнча 158 млрд сомдон ашкан. Мында, кредиттөө багыты өсүштүн негизги драйверинен болгон: кардарларга сунушталган каражат көлөмү 47,4 млрд сомго жеткен.

Депозиттик база туруктуу өсүшкө ык койгондугун далилдеген: эки жыл ичинде калайык-калктан жана бизнестен аманаттардын агылып кириши 41 млрд сомдон ашкан, бул Банкка карата ишенимдин жогору экендигинин айкын далили. Ислам продукттары жигердүү өнүккөн: ислам

каржылоо принциби боюнча берилген каражат көлөмү 2023-жылдагы 314,7 млн сомдон 2024-жылдагы 2,45 млрд сомго чейин көбөйгөн, ал эми ислам принциптери боюнча жайгаштырылган депозиттер алты эсеге өскөн.

Бантын капиталы үч жыл аралыгында эки эседен көбүрөөккө артып, 25,2 млрд сомго жетүү менен финансылык туруктуулукту жана жетиштүү камды (запасты) камсыздай алган. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин алдындагы карыз туруктуу деңгээлде сакталып, 2024-жылда 5,4 млрд сомго жеткен.

Банк ишинин маанилүү көрсөткүчтөрү, миң сом

Көрсөткүчтөр	2022	2023	2024
Жалпы активдер	81 823 351	109 789 192	158 190 706
Кардарларга кредиттер	30 944 499	38 898 909	47 389 592
Ислам принцибинде каржылоо каражаттары (кардарларга берилген)	–	314 725	2 454 372
Кардардардын депозиттери	57 248 504	77 430 060	119 185 138
Ислам каржылоо принциптеринде кардарлардын каражаты (Банк тарабынан тартылган)	–	3 542	22 580
Банктын капиталы	12 347 261	19 315 779	25 241 316

Кароого алынып жаткан 2024-жылы тикелей экономикалык нарк 2023-жылдагыга салыштырганда 41% көбөйүү менен 17,9 млрд сомду түзгөн. Мындай өсүш кредиттик портфелдин кеңейиши жана пайыздык кирешелердин 32% көбөйүүсү, ошондой эле комиссиялык кирешелердин эсептешүү операциялардын жигеринин

артышы аркылуу 30% өсүшү менен камсыз кылынган.

Бөлүштүрүлгөн экономикалык нарк 41,6% өсүп 13,4 млрд сомду түзгөн. Мында, эмгек акыга жана кызматкерлерге жеңилдиктер боюнча чыгашалардын көбөйүүсү (+37%), рекорддук пайданын алынышынан улам салыктык төлөмдөрдүн өсүшү (+103%) жана

депозиттик базанын кеңейишинен улам пайыздык чыгашалардын көбөйүсү (+51%) өсүштүн негизги факторунан болгон. Төлөнгөн дивиденттердин өлчөмү 28% өскөн, бул Банктын жогорку финансылык натыйжага ээ болгондугун далилдейт.

Бөлүштүрүлбөгөн экономикалык нарк 2024-жылы 4,48 млрд сомго жеткен, бул мамлекет,

кызматкерлер, инвесторлор жана коом алдындагы бардык милдеттенмелерди аткаргандан кийин Банктын тескөөсүндө сактап калган каражат көлөмүн чагылдырат, демек, Банктын андан ары өнүгүү жана пайданы туруктуу өсүшкө кайра инвестициялоо жөнүндөгү жигеринин артышынын бекемделип жаткандыгын тастыктайт.

Аныкталган жана бөлүштүрүлгөн тике экономикалык нарк, млн сом

Көрсөткүчтүн аталышы	2022	2023	2024
Аныкталган тике экономикалык нарк	11 065,92	12 691,36	17 910,47
Пайыздык кирешелер	5 322,90	8 710,90	11 529,71
Комиссиялык кирешелер	764,35	1 106,90	1 435,79
Мамлекеттик субсидиялардын амортизациясы	330,18	313,96	140,31
Ислам каржылоо принциптери боюнча операциялардан кирешелер	–	7,19	102,94
Чет өлкө валютасы менен операциялардан алынган таза пайда	4 614,70	2 459,06	4 648,87
Башка кирешелер	33,78	93,36	52,84
Бөлүштүрүлгөн экономикалык нарк	4 601,57	9 480,86	13 426,38
Эмгек акы жана жеңилдиктер	1 303,79	1 838,49	2 516,03
Салыктар боюнча чыгашалар	1 064,20	665,83	1 350,24
Пайыздык чыгашалар	2 029,00	2 738,70	4 131,20
Дивиденттер	201,09	4 236,28	5 426,08
Социалдык чыгашалар жана кайрымдуулук иш-чарасы	3,49	1,56	2,84
Бөлүштүрүлбөгөн экономикалык нарк	6 464,35	3 210,50	4 484,08

Банк, отчеттук мезгил ичинде мамлекеттен пайыздык чендерди субсидиялоо жана уставдык капиталды көбөйтүү формасында колдоолорго ээ болгон. Мамлекеттик жардамдардын негизги механизмдери төмөнкүлөрдү камтыйт:

Айыл-чарбасын каржылоо (ФСХ)

2022–2023-жылдары бул каражаттар агрардык сектор үчүн карыздык ресурстардын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу аркылуу кредиттер боюнча пайыздык чендерди субсидиялоого багытталган. 2024-жылы Өкмөт тарабынан субсидиялоо механизмдин өзгөртүлүшүнөн улам колдоо көлөмү төмөндөгөн: пайыздык чендерди түздөн-түз каржылоонун ордуна каржылоого алуу Агроөнөржай комплексин кредиттөө (КАПК) долбоорунун алкагында Банкты капиталдаштыруу аркылуу ишке ашырылган.

Агроөнөржай комплексин кредиттөө (КАПК)

2022-жылы Банк тарабынан 1,8 млрд сом, 2023-жылы – 4,5 млрд сом алынган. Ал эми 2024-жылы жаңы каражат бөлүнбөгөндүктөн акча каражаты мурда берилген ресурстардын кайтарылышынын эсебинен жүргүзүлгөн.

Мамлекеттик колдоонун жалпы суммасы, млн сом

Көрсөткүч	2022	2023	2024
ФСХ	365,31	215,44	71,08
КАПК	1 800,00	4 512,20	–

Кайрымдуулук иш-чарасы

Айыл Банк кайрымдуулук иш чараларын калайык-калктын аярлуу катмарын колдоого алууга жана коомдун туруктуу өнүгүшүнө салым кошууга багытталган өзүнүн социалдык жоопкерчилигинин маанилүү бөлүгү катары карайт.

2024-жылы социалдык жана кайрымдуулук долбоорлоруна сарпталган чыгашалар 2,84 млн сомду түзгөн.

Банк «Кайрымдуулук иш чаралары жана демөөрчүлүк жардам жөнүндө» жобого ылайык кайрымдуулук колдоолорун ишке ашырып келет. Регламентке боюнча жардамдар мекемелерди, коомдук бирикмелерди жана турмуштук оор жагдайга туш болгон жеке адамдарды финансылык же материалдак колдоого алуу формасында сунушталат. Бул иште айрыкча майыптыгы бар жарандарга, жетим балдарга, балдар үйүнүн тарбиялануучуларына, кары-картаңдар үйүндө жашагандарга, ошондой эле көчөдө калган жаныбарларга камкордук көргөн жайларга артыкчылык берилет.

Банк 2024-жылы калктын аярлуу катмарына колдоо көрсөтүүгө, ошондой эле коомдук мааниге ээ долбоорлорду өздөштүрүүгө багытталган социалдык демилгелерди ишке ашырууну уланткан. Алардын ичинен томолой жетимдерди колдоо демилгесин бөлүп көрсөтүү зарыл: мамлекет ар бир балага «Айыл Банк» ААКсында ачылган эсептерге каражаттарды жайгаштыруу аркылуу 500 миң сом бөлүүнү пландаштырууда. Жетим балдар 18 жашка толгон учурда ошол каражаттарды окуусуна төлөө же турак жай сатып алууга колдоно алышат.

Мындан тышкары Банк, Каракол шаарындагы «Ирада» үй-бүлөлүк балдар үйүнө жабдууларды жана эмеректерди: жаңы кроваттарды, шкафтарды, килемдерди, жумшак эмеректи, терезе пардаларды, ашкана эмерегин, муздаткычтарды, газ плиталарды, бут кийим такталарын жана үтүктөрдү сатып берүү сыяктуу материалдык жардам көрсөткөн.

2024-жылдын июль айында Айыл Банк бардык курактагы I, II, III топтогу майыптарга камкордук көрүп келген «Бишкек шаарынын Биринчи май районундагы майыптар коому» коомдук бирикмесинин демилгеси алкагында 210 адамга тамак-аш жагынан жардам берген. Мындан тышкары, Банк мүмкүнчүлүгү чектелгендердин эл аралык күнүнө карата Токмоктогу психоневрологиялык мекемесин ашкана жабдуулары менен камсыз кылган.

Банк кызматкерлерин кайрымдуулук демилгелерин колдоого алуу жагына тартууга өзгөчө көңүл бурулат. Алсак, 2024-жылы Банк кызматкерлери ыкчам медициналык жардамга муктаж болгондорду колдоо максатында Республикалык кан борборунда кан тапшыруу жагында донордук акцияга жигердүү катышкан.

Банк мына ушундай кайрымдуулук демилгелерин колдоого алуу аркылуу өзүнүн социалдык жоопкерчилик милдетин, экономикалык жана адам ресурсунун баалуулугун колдоого аракет көрүп, коомдо кыйла адилеттүү жана инклюзивдик маанайды калыптандырууга өбөлгө түзүп келүүдө.

Салыктар

GRI 3-3, 207-1, 207-2, 207-3

Айыл Банк Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарынын талабын так сактоо аркылуу салык төлөөгө карата жоопкерчиликтүү мамилени колдоого алып, салык алуу тажрыйбасынын жана салыктык тобокелдиктерди тескөө ишинин ачык-айкындуулугун камсыз кылып келет.

Банктын салык системасы Директорлор кеңеши тарабынан бекитилген салыктык эсепке алуу саясаты аркылуу жөнгө салынат. Бул документте салыктарды эсепке алуу принциптери, мамлекеттик органдар алдындагы милдеттенмелерди аткаруу тартиби, ошондой эле салыктарды пландаштыруу ыкмасы аныкталган. Бул саясаттын жоболору Банктын бардык түзүмдүк бөлүмдөрүнө таркатылат жана мыйзам талаптарынын бирдей колдонулушун камсыз кылат.

Банктын жөнгө салуучу талаптардын сакталышына карата иш ыкмасы Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин жана башка ченемдик-укуктук актылардын нормаларына ылайык иш алып барууну камсыз кылган салыктык тескөөгө алуунун туруктуу ситемасына түзүүгө багытталат.

Ушул системанын чегинде Салыктык эсептешүүлөр сектору бул багытта эсептөөлөрдүн тууралыгы жана отчеттордун өз учурунда берилиши үчүн жооп берет, ал эми башкы бухгалтер аталган сектордун ишин координациялап, стратегиялык контролдоону

камсыз кылат. Салыктык тескөөгө алуу ишинин натыйжалуулугу мезгил-мезгили менен текшерүүлөрдү жүргүзүү аркылуу ички аудитолрлор тарабынан бааланат.

Ачык-айкын иш алып баруу жана кесипкөйлүк деңгээлинде өз ара иш алып баруу принциптеринин негизинде салык органдары менен тыгыз иш алып баруусу Банктын салык төлөө жагындагы иш тажрыйбасынын маанилүү элементинен болуп саналат. Бардык маалыматтар так, толук жана өз учурунда берилип турат.

Банк бизнеске жана туруктуу өнүгүүгө түздөн-түз таасир эткен маселелер боюнча өз иш өңүтүн ачык билдирүү аркылуу мамлекеттик органдар менен өз ара иш алып баруунун легитимдик каналдар аркылуу салыктык мыйзамдарды талкуулоого жана аларды иштеп чыгууга катышып келет.

Салыктык тобокелдликтерди жөнгө салуу

GRI 3-3, 207-2

Айыл Банк салыктык тобокелдиктерди жөнгө салууну/тескөө ишин жоопкерчиликтүү корпоративдик башкаруунун бөлүгү катары карайт. Салыктык тобокелдиктер ченемдик талаптарды сактабагандыктын, так аныкталбаган салыктык позициялардын орун алышы, мыйзамдарга өзгөртүүлөрдүн киргизилиши же агрессивдүү салыктык

тажрыйбанын колдонушу кесепетинен келип чыккан финансылык же аброй жоготууларына байланыштуу орун алат.

Тобокелдиктерди басаңдатуу/минималдаштыруу үчүн төмөнкүдөй системалуу ыкмалар колдонулат:

- салыктык мыйзамдарга жана ченемдик актыларга киргизилген өзгөртүүлөргө талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү;
- жаңы бизнес демилгелерден жана бүтүмдөрдөн келип чыккан салык оорчулугуна баа берүү;
- операцияларга аларда кемчиликтерге жол берилишин аныктоо көз карашынан мониторинг жүргүзүү;
- талаш жараткан жагдайларга бөгөт коюу үчүн салык органдары менен туруктуу иш алып баруу.

Банк, Салыктык эсепке алуу саясатын так сактоо менен салыктардын жана жыйымдардын өз учурунда төлөнүшүнө текшерүүлөрдү жүргүзүү, орун алышы мүмкүн болгон карыздарга жана айыптык төлөмдөргө иликтөөлөрдү жүргүзүү, ошондой эле ички аудиторлор тарабынан бул процесстерге мезгил-мезгили менен ревизияларды жүргүзүп туруу аркылуу контролдугуна алат. Салыктардын акыйкат, так чегерилишине байланыштуу бардык кайрылуулар Байланыш борборунда кабыл алынып, кароого алынышы үчүн тиешелүү бөлүмдөргө жөнөтүлөт.

Салыктарга тиешелүү маалыматтарды чечмелөөнү башкы бухгалтер жана Салыктык эсептешүүлөр сектору жүзөгө ашырат.

Отчеттордо милдеттенмелер, салыктык жеңилдиктер жана Салык саясаты боюнча түшүндүрмөлөр камтылат. Отчеттук мезгил ичинде салыктык чечмелөөлөрдүн сырттан күбөлөндүрүлүшү жагында өзүнчө процесс жүргүзүлгөн эмес. Мында, Банк ар жылы өткөрүлүүчү финансылык аудиттин алкагында сунушталган салыктык маалыматтардын тактыгын жана толуктугун камсыз кылат.

Сатып алууларды жана сунуштоо баскычтарын тескөөгө алуу

GRI 2-6

Айыл Банк жергиликтүү контрагенттердин катышуусу менен туруктуу сунуштоо баскычтарын өнүктүрүп келет, бул операциялык туруктуулукту жогорулатууга, улуттук ишкердикти колдоого алууга жана аймактык экономиканы өнүктүрүүгө түрткү берет.

Сатып алуу иши «Товарларды, иштерди жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу жөнүндө» жобого жана Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар тарабынан сатып алууларды уюштуруу жана жүргүзүүнүн типтүү тартибине ылайык ишке ашырылат. Жогоруда көрсөтүлгөн документтер сынак өткөрүү шарттарын жарыялоодон тартып, келишим түзүлгөнгө чейинки шарттардын бардык баскычтарын жөнгө салып, анын аткарылышын контролдойт.

Банк сатып алуу жагындагы иш процессин төмөнкү принциптерге таянуу менен жүргүзөт:

- сатып алуу процессинин бардык баскычтарында ачык-айкындуулукту сактоо;
- ишти/товарды/кызмат көрсөтүүнү сунуштоочуларга бирдей пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга жана басмырлоого жол бербөө;

- келип түшкөн билдирмелерге баа берүүдө сынак комиссиясынын өз алдынчалыгы/көз карандысыздыгы;
- курчап турган чөйрөгө зыян келтирбеши үчүн продукцияны өндүрүп алуу баскычынын наркын эсепке алуу;
- Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарынын талаптарын жана сынак документтеринин шарттарын так сактоо.

Сунуштоочулар менен өз ара иш алып баруу көрсөткүчтөрү

Көрсөткүчтөр	2022	2023	2024
Сунуштоочулардын жалпы саны	382	424	431
Жергиликтүү сунуштоочулардын саны	374	400	409
Жергиликтүү сунуштоочулардын үлүшү, %	98	94	95

Сатып алуу ишинин көрсөткүчтөрү, миң сом

Көрсөткүчтөр	2022	2023	2024
Сунуштоочулардан сатып алуунун жалпы суммасы	542 220,58	548 975,76	1 339 200,24
Жергиликтүү сунуштоочулардан сатып алуунун жалпы суммасы	395 770,16	358 097,78	1 144 488,47
Жергиликтүү сунуштоочулардан сатып алуулар үлүшү, %	73	65	85

2024-жылы контрагенттердин жалпы санында жергиликтүү сунуштоочулардын үлүшү 95%, ал эми алардан сатып алуулардын үлүшү 85% жеткен. Мындай натыйжага жетишүү Банктын Кыргыз Республикасынын резиденттери менен иш алып баруусуна артыкчылык берип жаткандыгын жана локалдык экономиканы өнүктүрүүгө басым жасагандыгын далилдейт.

Имараттарды, курулуш жана ремонт иштерин сатып алуу отчеттук мезгил ичинде сатып алуулардын эң эле ири категориясынан болгон, бул филиалдык түйүндөрдү жана инфраструктураларды өнүктүрүүгө масштабдуу инвестиция жумшалып жаткандыгын чагылдырат.

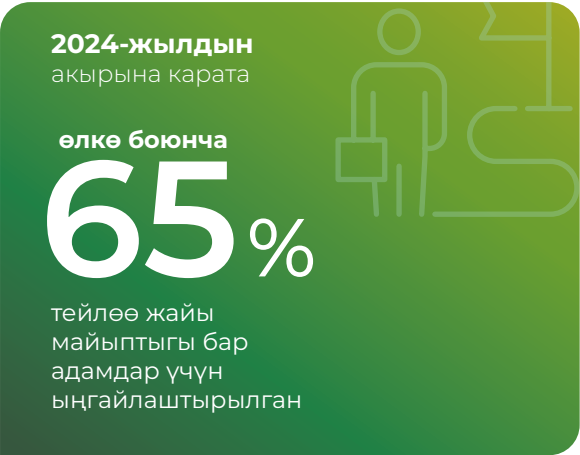

ФИНАНСЫЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДӨН ПАЙДАЛАНУУ МҮМКҮНЧҮЛҮГҮН АРТТЫРУУ ЖАНА АЛАРДЫН САПАТЫН ЖОГОРУЛАТУУ

Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн жеткиликтүүлүгү

GRI 3-3

«Айыл Банк» ААКсы майып жарандарды кошо алганда, кардарлардын бардык категорияларынын ал сунуштап жаткан кызмат көрсөтүүлөрдөн бирдей деңгээлде

колдонулушун камсыз кылууга өзгөчө көңүл бурат. Банкта тейлөө түйүндөрүнүн инфраструктурасы ырааттуу модернизацияланып, калайык-калктын бардык топторунун кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу жана маалыматтарды кабылдоо өзгөчөлүгүн эске алуу менен тиешелүү шарттарды түзүүгө жештишкен.

2024-жылдын акырына карата абал боюнча өлкөдө иштеп жаткан 133 тейлөө түйүнүнүн ичинен 87си (жалпы сандын 65%) мүмкүнчүлүгү чектелген жарандар үчүн ыңгайлаштырылган, ушунун өзү Банктын өлкөдө инклюзивдик чөйрөнү калыптандыруу жана финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн кеңейтүүгө басым жасап жаткандыгынын далили.

2024-жылдын акырына карата өлкө боюнча кардарларды тейлөө түйүндөрүнүн 65% майып болгон жарандар үчүн ыңгайлаштырылган.

Санариптик тейлөө кыматтарынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн алда канча кеңейтүү максатында, Банктын расмий сайтында көзү начар көргөндөр үчүн атайы версиялар жарыяланган. Бул, онлайн шартында Банк сунуштап жаткан продукттар жана кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар менен ыңгайлуу шартта таанышып чыгуу мүмкүнчүлүгүн түзөт.

Финансылык сабаттуулук

GRI 3-3

Айыл Банк кардарларды келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерден коргоо жана

өлкөнүн экономикалык турмушуна алда канча жигердүү катышуусуна өбөлгө түзүүнүн маанилүү каражаты катары финансылык сабаттуулукту жогорулатууга өзгөчө көңүл бурат. Банктын билим берүү жагындагы демилгелери финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн коопсуз шарттарда пайдалануу жагында базалык билим деңгээлди калыптандырууга, калайык-калктын банк системасына ишенимин арттырууга жана жеке топтолгон каражаттарды жана ишкердик финансыны сарамжалдуу тескөөгө алуу көндүмдөрүн өнүктүрүүгө багытталган.

Банк, 2023-жылдан тарта финансылык сабаттуулукту жогорулатуу демилгесин ийгиликтүү ишке ашырып келет жана аны өзүнүн социалдык жоопкерчиликтүүлүгүн жана

Финансылык сабаттуулукту жогорулатуу жагындагы демилгелерге катышуучуларынын саны

Көрсөткүчтөр	2023	2024
Катышуучулардын жалпы саны:	150	320
Банктык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдаланбаган кардарлар	100	200
Банктык кызмат көрсөтүүлөрдөн толук пайдалана албаган кардарлар	50	120

2024-жылы катышуучулардын санын өсүшү финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн толук пайдалана албаган кардарларды, ошондой эле банктык кызмат көрсөтүүлөрдөн дегеле пайдаланышпаган жарандарды тартуунун эсебинен камсыздалган.

жергиликтүү жаматтардын туруктуу өнүгүшүнө кошкон салымы кеатары карайт.

Банктын билим берүү, кесипкөйлүктү жогорулатуу жагындагы иш-чаралары катышуучулардын кеңири чөйрөсүн, анын ичинде студенттерди, мектеп окуучуларын да камтыйт. 2024-жылы Global Money Week – айрыкча жаштардын финансылык сабаттуулугун жогорулатууга багытталган эл аралык билим берүү кампаниясы алкагында тиешелүү иш-чараларды жүргүзгөн. Мындан тышкары, отчеттук мезгил ичинде ишкерлер үчүн окутуу программалары ишке ашырылып, алар финансыны тескөөгө алуу жана бизнести колдоо үчүн сунушталып жаткан банктык продукттарды натыйжалуу пайдаланууга үндөөгө багытталган.

Банк калктын кеңири катмары үчүн маалымат берүү жагында ишке ашырылып жаткан иш-чаралар менен айкалышта эле финансылык сабаттуулукка карата системалуу иш алып барып, кардарлардын өзүнчө сегменттери үчүн атайы программаларды иштеп чыккан.

Санариптештирүү

GRI 3-3

Банк санариптик тейлөө жолдорун ырааттуу өнүктүрүү менен аларды финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн арттыруунун жана бул багытта кардарлардын тажрыйбага ээ болуусу сапатын жогорулатуунун маанилүү инструменти катары карайт. 2024-жылы жеке адамдар жана юридикалык жактар үчүн аралыктан банктык тейлөө шартын өркүндөтүү артыкчылыктуу багыттан болгон.

Ошентип, чекене иш алып барган кардарлар үчүн «АБ24» мобилдик тиркемеси жөнгө салынып, ал Банк бөлүмдөрүнө келип олтурбастан эле аралыктан идентификацияланууга жана «Талап боюнча төлөнүүчү» эсеп ачууга мүмкүнчүлүктү камсыз кылган. Кардарлар бул тейлөө шартын Банк ичинде, ошондой эле «SWIFT» системасы боюнча эл аралык которууларды кошо алганда, башка финансылык уюмдарга которуулар үчүн колдонуп, коммуналдык кызмат көрсөтүүлөргө төлөөлөрдөн тартып, салыктарды жана жыйымдарды төлөөлөргө чейинки төлөмдөрдү жүргүзүү мүмкүнчүлүгүн алышты. Бул тиркеме аркылуу телефон номери же карт боюнча «өзгөчө которуулар» мүмкүнчүлүгү, валюталарды онлайн шартында алмашуу жана башка сунуштардан да пайдаланууга болот.

Банктын корпоративдик кардарлары үчүн интернет банкин жана «АБ Бизнес» тиркемеси иштейт. Бул тейлөө шарттары эсептерди тескөөгө алууга, көчүрмөлөрдү түзүүгө, улуттук валютада төлөмдөрдү ишке ашырууга жана «SWIFT» системасы аркылуу төлөмдөрдү ишке

ашырууга мүмкүнчүлүк берет. Ошондой эле, конверсиондук операцияларды ишке ашыруу жана эмгек акыны төлөө үчүн реестрди түзүү шарттары да каралган.

Айыл Банктын санариптик тейлөө кызматы көп тилдүү интерфейси жана ыңгайлуу багыттоочусу менен айырмаланат, бул, кардарлардын банктык кызмат көрсөтүүлөргө тартылышы шартын арттырып, жогоруда көрсөтүлгөн тиркемелерден пайдаланууга түрткү берет. Ал эми мезгил-мезгили менен ошол тиркемелердин жаңыртылып турушу тейлөө шартынын туруктуулугун жана коопсуздугун камсыз кылып, колдонуучулардын керектөөсүнө жана табитине жараша алардын мүмкүнчүлүгүн кеңейтүүгө өбөлгө түзөт.

Кардарлардын банк ишине ыраазы болушу

GRI 3-3

Айыл Банк тейлөө сапатын кардарлар менен туруктуу мамилени бекемдөөнүн, алардын ишенимин арттыруунун негизги элементи катары карайт. Мында, кардарлар менен өз ара иш алып барууда ыңгайлуу шарттардын/чөйрөнүн түзүлүшү, алар үчүн зарыл болгон продукттардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн сунушталышы, ошондой эле банк кызматкерлеринин сылык/аяр мамилеси жана кесипкөйлүк негизде кеп-кеңештерди берип, алардын маселесин чечип берүүгө дайым даярдыгы артыкчылыктуу болуп саналат.

2024-жылы тейлөө сапатынын деңгээлине объективдүү баа берүү үчүн «купая сатып

алуучу» изилдөө ыкмасы жүргүзүлгөн. Ага 40 филиалдын, 59 адистештирилген кассалардын иши камтылып, иштелип чыккан 10 сценарий боюнча 530 жолу келүү/баруу ишке ашырылган. Бөлүмдөрдүн иши боюнча пикир билдирүү, кызматкерлердин сырткы келбети жана ишке болгон мамилеси, кеп-кеңеш берүүнүн сапаты, сунушталып жаткан продукт боюнча кеңири маалымат берүү эске алынган Тейлөө сапатынын индексинин (Service Quality Index, SQI) баа берүү жүргүзүлгөн.

Жүргүзүлгөн иликтөөлөрдүн жыйынтыгы, SQI орточо көрсөткүчү 77,5% түзгөндүгүн жана жыл ичинде ошол деңгээлде сакталып калгандыгын далилдөөдө. Айрыкча, кызматкерлердин сунушталып жаткан продукттар боюнча билим деңгээли, тейлөө ишинен алгачкы алган ой-пикирлери сыяктуу көрсөткүчтөр алгылыктуу натыйжаларды берген: иликтөөнүн экинчи баскычында жогоруда көрсөтүлгөндөр, тиешелүүлүгүнө жараша, 95,3% жана 95,6% түзгөн. Ошону менен бирге эле кеп-кеңештерди жыйынтыктоо баскычында төмөнкү баа берүүлөр катталган, алар кызматкерлердин кардарлар менен андан ары иш алып баруу

шартын чыңдоо жана пикир-алышуу натыйжаларын жогорулатуу жагында иш билги жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүү үчүн потенциалы бар экендигин далилдейт.

Жүргүзүлгөн мониторингдин жыйынтыгына ылайык Банкта тейлөө стандарттары жана продукттар, ошондой эле, кардарлар менен иш алып баруу шартын жөнгө салган ички ченемдик документтер боюнча кызматкерлер үчүн кошумча окутуулар өткөрүлгөн. Окутуулардын жыйынтыгына ылайык мыкты деп таанылган филиалдарга жана айрым кызматкерлерге дипломдор жана материалдык сыйақылар тапшырылган.

Ошентип, Айыл Банк 2024-жылы тейлөө сапатын туруктуу деңгээлде сактап, пресоналды окутууга жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү калыптандырууга өзгөчө көңүл буруу менен бул иш процессин өркүндөтүү жагына ык койгон. Системалуу мониторинг кийинки жылдарда улантылат жана ал кардарлардын Банкка болгон ишенимин бекемдеп, өз ара иш алып баруу стандарттарын жогорулатат деген ишеним бар.

2024-жылы тейлөө сапатына жүргүзүлгөн мониторинг жыйынтыгы, %

Көрсөткүчтөр	1-баскыч	2-баскыч
Бөлүмлөрдүн иши боюнча ой-пикирлер	81,1	84,6
Кызматкерлердин иши боюнча ой-пикирлер	87,4	95,6
Кеп-кеңештерди берүү деңгээли	80,3	75,7
Продукттар боюнча маалымдуулук	90,5	95,3
Кеп-кеңештин жыйынтыгы	54,5	47,7
SQI индекси	77,5	77,5

ТУРУКТУУ КАРЖЫЛООНУ ӨНУКТУРУУ

Банкттык продукттар боюнча баяндама

GRI 2-6

«Айыл Банк» ААКсы жеке жана юридикалык жактарга өздүк жыйымдарын топтоого болгон базалык керектөөлөрдү жана эсептешүүлөрдү сыяктуу эле, агроөнөржай сектору, чакан жана орто бизнес үчүн атайы каралган продукттарды камтыган финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн кеңири түрүн сунуштап келет. Банк сунуштап жаткан продукттар айыл-чарбасын өнүктүрүүгө, финансылык инклюзив деңгээлин жогорулатуу жана кардарлардын узак мөөнөткө экономикалык туруктуу шартын калыптандырууга өбөлгө түзөт. Банктын кызмат көрсөтүүлөрүнөн бүтүндөй аймактарды кошо алганда, өлкөнүн бардык аймактарынын пайдалана алуу мүмкүнчүлүгүнүн жөнгө салынышы маанилүү өзгөчөлүк болуп саналат жана бул аймактарды өнүктүрүү багытын бекемдеп, финансылык ресурстардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүндө орун алып жаткан ажырымды алда канча канча кыскартат.

Жеке адамдар үчүн каралган продукттар жана кызмат көрсөтүүлөр

Депозиттер:

- **«Кенч» мөөнөтүү депозити** – жоготрулатылган пайыздык чен алдында 1 айдан 36 айга чейинки мөөнөткө каражаттарды жайгаштыруу шарты;
- **«Ардагер» пенсиялык депозити** – кошуп эсептелинген пайыздарын ай сайын төлөп туруу шартында пенсия курагындагы кардарлар үчүн каралган аманат;
- **«Керемет» топтолмо депозити** – мезгил-мезгили менен толуктап туруу жана туруктуу киреше алуу мүмкүнчүлүгүн камсыздоо үчүн каралган аманат;
- **«Наристе» балдар депозити** – балдардын келечеги үчүн кам көрүп, каражат топтоо шарты;
- **«Алтын» топтолмо-чыгымдалуучу депозити** – тиешелүү өлчөмдө калдыгы сакталган шартта, андан бөлүп алуу мүмкүнчүлүгү каралган аманат;
- **«Талап боюнча төлөнүүчү» депозит** – кайсыл болбосун убакытта ал каражаттан пайдаланууга мүмкүн болгон аманат;
- **«Аракетке-Берекет» топтолмо депозити** – жеңилдетилген шартта кредит алуу мүмкүнчүлүгүн шарттаган топтолмо аманат.

Кредиттер:

- **Керектөө кредиттери** – кандай болбосун максатка алгылыктуу шарттарда сунушталган кредиттер: 200 000 сомго чейин күрөөсүз, 300 000 сомго чейин кепилдик алдында, ал эми кыймылсыз мүлк күрөөсү алдында жылдык 17%дан 24%ге чейинки чен боюнча 60 айга чейинки мөөнөткө берилген кредит.
- **Онлайн-кредит** – эмгек акы долбоору боюнча кардарлар үчүн каралган кредит, жылдык 22% алдында, 2 айдан 24 айга чейинки мөөнөткө 200 000 сомго чейин.
- **Агро-кредит** – фермерлер жана өсүмдүк өстүрүү, мал чарбачылыгы жана агроөнөржайын өнүктүрүү максатында түзүлгөн айыл-чарба ишканаларынын ээлери үчүн каралган кредит. Кредит валютасы: KGS, USD, EUR, RUB. Мөөнөтү – 60 айга чейин. Пайыздык чени: 1 000 000 сомдон ашкан сумма үчүн жылдык 12%дан жогору, ал эми АКШ долларында жана евро түрүндө берилген кредиттер үчүн жылдык 7% жогору. Талап кылынган негизги документтер:
 - кардардын инсандыгын тастыктаган документтер;
 - кирешесин жана активдерин тастыктаган документтер;
 - күрөөлүк документтер.
- **Ипоткалык кредиттер** – турак-жай же турак жай болбогон кыймылсыз мүлктөрдү сатып алууга каралган, баштапкы төлөм өлчөмүнө жараша 17–19% чен алдында сунушталган кредит; башка банктардан алынган ипотекалык кредиттерди кайра каржылоого да жол берилет (жылдык 18% алдында).
- **Бизнеске-кредит** – ишкердикти каржылоого жана жүгүртүү капиталын кеңейтүүгө каралган кредит, сом менен жылдык 18% тартып, андан жогору чен боюнча 5 жылдык мөөнөткө чейин; 1 000 000 000 сомдон ашкан сумма үчүн жылдык 12% жогору.
- **Социалдык кредиттер** – бул, калктын аярлуу катмары (категориялары) жана ишкер аял заттары үчүн каралган:
 - «Айым кредит» – ишкер аялдар үчүн, 3 жылга чейинки мөөнөткө 100 000–500 000 сом өлчөмүндө, 200 000 сомго чейин күрөөсүз, жылдык 18% тартып, андан жогорку чен боюнча.
 - «Кумтөр чакан» – бул, айыл калкы үчүн каралган, 100 000 сомго чейин (Баткен областына 150 000 сомго чейин), 2 жылга чейинки мөөнөткө күрөөсүз, жылдык 10% чен алдында сунушталган кредит.
- **Мамлекеттик программалар боюнча кредиттер** – КАПК алкагында жылдык 6% ченде, 5 чейинки мөөнөткө, ФСХ 1–12 алкагында жылдык 10% ченде, 3 жылга чейинки мөөнөткө жеңилдетилген шарттарда каржылоо, ошондой эле 3 жылга чейинки мөөнөткө жылдык 0% чен боюнча кайтарылуучу финансылык жардам программалары.
- **«Жашыл» кредиттер** – энергия үнөмдөөчү жабдууларды сатып алууга, газ казандарын жана күн нурун тартуучу тилкелерди орнотууга, электромобилдерди сатып алууга 300 001ден 20 000 000 сомго чейинки суммада, жылдык 10% чен алдында 60 айга чейинки мөөнөткө сунушталган кредиттер.

КАРТТАР

Элкарт
Улуттук төлөм карты

Элкарт Каражаттардан ыңгайлуу шарттарда пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылган, тейлөө шарттары да алда канча ыңгайлуу болгон улуттук төлөм карты.

Чыгарып берүү акысы

100 сом

Жылдык тейлөө

200 сомБанктын
банкоматтарынан
нак акча чыгарып
алуу**0,3%**Башка
банктардан**0,6%**

Накталай эмес төлөөлөр акысыз жүргүзүлөт.

Mastercard
Эл аралык карт

Mastercard Төлөмдөрдү ыргактуу ишке ашырууга өбөлгө түзгөн жана сом менен, АКШ долларында жана евродо накталай чыгарып алуу шарты каралган эл аралык карт.

Чыгарып берүү акысы

акысыз

Жылдык тейлөө

500 сом/5 USD/5 EUROБанктын
банкоматтарынан
нак акча чыгарып
алуу**0,3%**Башка
банктардан**1%**

Накталай эмес төлөөлөр акысыз жүргүзүлөт.

Visa Infinite

Visa International глобалдуу системасынын артыкчылыктарынан пайдаланууга мүмкүнчүлүк берген сыйлык карт. Карт ээлери жеке менеджерден кеп-кеңеш алып, ошондой эле жеңилдиктерден жана атайы сунуштардан бардык жерден (дүйнө жүзү боюнча) пайдалана алат*.

Чыгарып берүү акысы

акысыз

Жылдык тейлөө

10 000 сом (бир жылга) **жана 8000 сом** (кийинки жылдар)Банктын
банкоматтарынан
нак акча алуу үчүн
комиссиялык төлөм**0%**Башка банктардын
банкоматтарында**0%**

Накталай эмес төлөөлөр акысыз жүргүзүлөт.

* Банктын Visa Infinite карты жана башка карттары боюнча толук маалыматты анын сайтынан алууга болот.

Ислам каржылоосу

Айыл Банк Шариат принциптерине ылайык сунушталган ислам каржылоо продуктарынын кеңири түрмөгүн өнүктүрүп келет. Бул продукттар пайыздарды (риба) чегерүү жана төлөөнү жокко чыгарат, тыюу салынган ишкердиктин түрүн каржылоого албайт жана өнөктөштүк, пайданы жана чыгымдарды акыйкат жана ачык-айкын бөлүштүрүү принцибине негизденет.

• Каржылоолор:

- **«Эко Мурабаха»** – экологиянын сакталышы үчүн жооп берүү ниетинде түптөлгөн бизнести жана «жашыл» технологияны каржылоо: энергияны үнөмдөөчү жабдууларды, күн нурун тарткан тилкелерди, туруктуу айыл-чарбасын, калдыктарды кайра иштетүү жана экологиялык долбоорлор үчүн 20 000 000 сомго чейинки суммада жылдык 10% кирешелүүлүк чен алдында 60 айга чейинки мөөнөткө сунушталган каржылоо шарты;
- **«Айым Финанс»** – аял ишкерлердин чакан бизнесин өнүктүрүү үчүн каралган атайы каржылоо шарты, жабдууларды сатып алуу же жаңы иш багытын жөнгө салууну каржылоо үчүн 30 000ден 500 000 сомго чейинки суммада жылдык 16-17% кирешелүүлүк чени боюнча 36 айга чейинки мөөнөткө сунушталган каржылоо шарты;

- **Автокаржылоо («Мурабаха» принциби боюнча)** – жеке же коммерциялык максаттар үчүн автоунааны сатып алууну каржылоо, баштапкы төлөм 35-40% чегинде салынган шартта (автоунаанын колдонулган мөөнөтүнө жараша) сом же АКШ долларында 60 айга чейинки мөөнөткө сунушталган каржылоо;
- **Ипотекалык каржылоо («Мурабаха» принциби боюнча)** – турак жай же коммерциялык кыймылсыз мүлктүн өзүн күрөөгө коюу алдында аларды сатып алуу шарты. 100 000 сом же 1 500 USDдан жогору сумманы 120 айга чейинки мөөнөткө сунуштоо шарты, баштапкы төлөм кеминде 30% түзүүгө тийиш.
- **Агрокаржылоо («Мурабаха» принциби боюнча)** – фермерлердин жана агроишканалардын техникаларды, жабдууларды, мал-жандыкты же жем-чөп сатып алуусун колдоого алуу. Сом менен 60 айга чейинки мөөнөткө сунушталат, ал эми техника сатып алууда баштапкы төлөмдүн төлөнүшү талап кылынат.
- **Бизнести-каржылоо («Мурабаха» принциби боюнча)** – жүгүртүү каражаттарын толуктоого, инвестициялоого жана ишкердикти өнүктүрүүгө каралган 500 000 сомдон тартып, андан жогорку сумма 60 айга чейинки мөөнөткө сом, АКШ доллары же рубль түрүндө сунушталат.

• Депозиттер:

- **«Мудараба»** – бул, инвестициялык депозит, мында аманат салуучу өз каражатын ишеним боюнча тескөөгө алып, аны Шариат уруксат берген долбоорлорго инвестициялоо үчүн өткөрүп берет. Алынган пайда келишим шарттарына ылайык тараптар ортосунда бөлүштүрүлөт.
- «Мудараба» депозиттеринин түрлөрү: «Керемет-Мудараба», «Кенч-Мудараба».

• Башка продукттар:

- **Иджара** – андан ары сатып алуу шартындагы лизинг;

- **Кард-эсеп** – акча каражатын пайыздарды чегерүүсүз сактоо.

2024-жылы Банктын «Ислам терезеси» департаменти тарабынан дагы жаңы төрт продукт: «Керемет-Мудараба», «Кенч-Мудараба», «Эко Мурабаха», «Айым Финанс» колдонууга сунушталган.

Ислам каржылоо шартын кеңири жайылтуу жана кардарлардын бул багытта билим деңгээлин жогорулатуу максатында Банк ислам каржылоо принцибине арналган 40 800 китепчени (буклеттерди) чыгарган. Буклеттер филиалдар жана ислам каржылоосу боюнча иш алып барган адистер аркылуу кеңири аудиторияга таркатылган.

2024-жылы колдонууга берилген продукттар

Айыл Банк 2024-жылы айрыкча социалдык жана экономикалык милдеттерди аткарууга басым жасап, мамлекеттик демилгелерди колдоого алуу жана кардарлар үчүн учур талабына жооп берген заманбап инструменттерди (каражаттарды) колдонууга киргизүү максатын көздөө менен өзүнүн продукттар топтомун кеңейтүү ишин таасирдүү уланткан. Стратегиялык артыкчылыктардын алкагында жаңы кредиттик жана ипотекалык программалар, ишкерлер үчүн каралган продукттар, ошондой эле айлана-чөйрөнү туруктуу колдоого алууну каржылоо боюнча атайы долбоорлор иштелип чыгып, жүзөгө ашырылган.

- **«Жеңилдетилген шарттарда газификациялоо-2»** продукту (Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2024-жылдын 15-мартындагы №97-б буйруусу), Бишкек шаарында жана Чүй областынын аймагында түтүндүн каптап кетишине бөгөт коюу үчүн жеке үй чарбаларында газ отканаларын орнотуп, газ менен толук камсыздоого, ошондой эле ушул багытка мурда берилген кредиттерди кайра каржылоого максатын көздөйт.
- **«Бизнес-Овердрафт»** – соода жүргүзүү жана кызмат көрсөтүүлөр жагында туруктуу бизнеси болгон, кеминде 6 ай туруктуу иштеген юридикалык жактарды жана жеке ишкерлерди кредиттөө максатын көздөйт.

- **«Карт Овердрафт»** – бул, эмгек акы долбооруна катышуучулар үчүн каралган продукт.
- **«Ипотека Мекендеш»** – Кыргыз Республикасынын Россия Федерациясында жана Чехияда иштеп жаткан жарандары үчүн ипотека кредити.
- **«Улуттук-авто»** – бул, жеңилдетилген шарттарда автокредиттөө продукту (Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин 2024-жылдын 10-майындагы №228-б буйруусу).
- **«Жашыл» технологияларды каржылоо»** – бул, курчап турган чөйрөнү баштапкы калыбында сактап калуу жана аларды көрктөндүрүү, ошондой эле экологиялык таза тамак-аш продукцияларын өндүрүү жана жаратылышка кедергисин тийгизбестен чийки заттарды кайра иштетүү менен алектенген ишкерлерди колдоого алуу максатына каралган кредиттер.
- **«Zero – 0% бөлүп төлөө»** – пайыздарсыз эле товарларды бөлүп төлөө шартында сатып алуу.

Банк ошондой эле, юридикалык жактар үчүн банктык акча которууларды жүргүзүү кызматын сунуштайт (эсептешүүлөрүн SWIFT, клиринг жана гросс системасын кошо алганда), ошондой эле эсептешүү эсептерин ачуу жана интернет-банкнинг заманбап тейлөө кызматынан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн сунуштайт.

Юридикалык жактар үчүн каралган продукттар жана кызмат көрсөтүүлөр

Депозиттер

- Юридикалык жактар үчүн мөөнөттүү депозит – убактылуу бош турган каражаттарды катталган мөөнөткө, макулдашылган чен боюнча жайгаштыруу.
- «Аракетке-Берекет» топтолмо депозити – бул, андан ары жеңилдетилген шарттарда каржылоодон пайдалануу мүмкүнчүлүгү менен топтолуучу каражат.

Кредиттер

- **Агро кредиттер** – өсүмдүк өстүрүүнү, мал чарбасын, айыл-чарба азык түлүктөрүн кайра иштетүү жана кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоого ишканаларды/агросектордун фермелерин каржылоо шарты.
- **Бизнеске кредит** – бул, инвестициялык максаттарга жана жүгүртүү каражатын толуктоого, ошондой эле өндүрүштү жана бизнес чөйрөсүн кеңейтүүгө каралган кредиттер.
- **Мамлекеттик программалар боюнча кредиттер** – бул, КАПК, ФСХ программаларынын алкагында жеңилдетилген шарттарда кредиттөө, социалдык жардамга муктаждар үчүн жеңилдетилген шарттарда кредиттер, «Майда, чакан жана орто ишканаларды шашылыш колдоого алуу» долбоору жана чакан, орто бизнести колдоого алуунун башка ыкмалары (инструменттери).
- **Ипотекалык продукттар** – бул, өндүрүштүк жана кеңсе жайларын сатып алуу, куруу же модернизациялоо үчүн кыймылсыз мүлк күрөөсү алдында сунушталган кредиттер.
- **«Жашыл» кредиттер** – каржылоонун бул түрү өзүндө төмөнкүдөй негизги жети категорияны камтыйт:
 1. «Жашыл» транспорт;
 2. Калыбына келтирилүүчү энергия булактары;
 3. Энергияны үнөмдөө;
 4. «Жашыл» имарат;
 5. Абанын сапатын жакшыртуу;
 6. Таза сууну колдонуу жана калдыктарды кайра иштетүү;
 7. Туруктуу өнүгүү жолуна ык койгон айыл-чарбасы.

Лизинг программалары

- Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкынын «Өнөктөш банктар, ФКФ жана башка ФКУлар аркылуу лизинг» программалары – экономиканын негизги секторундагы (агроөнөржайы, өндүрүш, транспорт, энергетика ж.б.) ишканаларды 10 жылдык мөөнөткө чейин, жылдык 12% тартып андан жогорку чен алдында жеңилдетилген шарттарда каржылоо.
- «АБ-лизинг» (сом менен) – бизнес үчүн техникаларды, жабдууларды жана транспорт каражаттарын лизингге сунушто, 6 жылга чейинки мөөнөттө жылдык 19–21% чен боюнча.
- «АБ-лизинг» (АКШ долларында) – жылдык 12-14% чени боюнча ушул эле валютада сунушталган ошондой эле продукт.
- «ЕАБР – ЕвразЭЭС» – Евразия өнүктүрүү банкы менен биргеликте айыл-чарба техникалар жана жабдууларды сатып алууга 7 жылдык мөөнөткө жылдык 6% чен алдында каралган программа.
- «Лизинг – Кредит» – лизинг боюнча башкапкы төлөмдү же камсыздандыруу сыйакысын төлөө үчүн жылдык 20% чен алдында 3 жылга чейин кредиттөө шарты.
- «Экспресс-лизинг» (сом жана АКШ долларындв) – транспортту жана техникаларды 5 жылдык мөөнөткө чейин чем менен жылдык 19-21%, ал эми АКШ долларында жылдык 12–14% чен алдында алуунун жөнөкөйлөтүлгөн жол-жобосу.

- «Асыл-тукум мал сатып алуу» (ВПС) – бул, асыл тукум ири мүйүздүү малды, канаттууларды сатып алууга каралган, 5 жылдык мөөнөткө чейинки (жылдык 16%), ал эми айрым учурларда 7 жылга чейинки (КАПК боюнча жылдык 6%) каржылоо шарты).

ESG-продукттары жана кызмат көрсөтүүлөр

Айыл Банк туруктуу каржылоо багытын андан ары ырааттуу өнүктүрүү менен экологиялык демилгелерди колдоого, жергиликтүү жамаатарды өнүктүрүүгө жана алардын социалдык туруктуулугун арттырууга багытталган продукттар чөйрөсүн жана кызмат көрсөтүүлөрдү өнүктүрүү жагында иш жигерин

арттырууда. Бул прогрмамалар Банктын туруктуу өнүгүү жагында максаттарына жетишүүгө, калайык-калктын аярлуу тобу үчүн жеткиликтүү болгон финансылык ресурстарды көбөйтүү жана экологияны баштапкы калыбында сактоого багытталган экономикага өтүүгө өбөлгө түзүүдө.

Социалдык кредиттөө Банктын ESG-продукттарынын негизги блогу бойдон калууда. «Айым кредит» жана «Кумтөр чакан» продукттары аялдар ишкердигин колдоого алууга, чакан бизнести жана айылдык жамааттарды өнүктүрүүгө багытталган. Отчеттук мезгил ичинде социалдык кредиттер көлөмү 1 062,6 млн сом чегинде катталган, бул берилген кредиттердин жалпы көлөмүнүн 3% түзөт. Көрсөткүчтүн 2023-жылдагыга салыштырганда 5,8% төмөндөшү,

Айлана-чөйрөнү көрктөндүрүүгө берилген «жашыл» жана социалдык кредиттер, млн сом

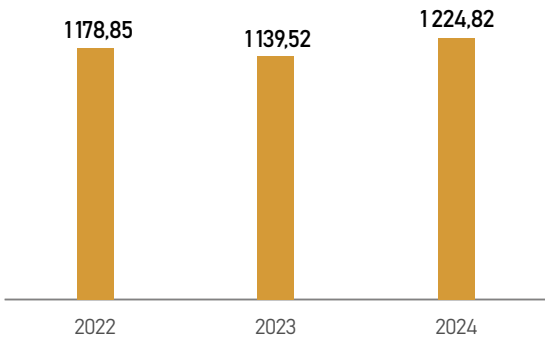
Көрсөткүчтөр	2022	2023	2024
Берилген «жашыл» кредиттердин көлөмү	11,15	11,73	162,18
Берилген социалдык кредиттердин көлөмү	1 167,66	1 127,79	1 062,64
Сунушталган ESG-продукттарынын жана кызмат көрсөтүүлөрүнүн жалпы көлөмү	1 178,85	1 139,52	1 224,82
Берилген кредиттердин жалпы көлөмү	23 677,38	31 843,80	36 727,75

Учурда өздөштүрүлүп жаткан «жашыл» кредиттер, млн сом

Көрсөткүчтөр	2022	2023	2024
Учурда өздөштүрүлүп жаткан «жашыл» кредиттердин жалпы суммасы	–	–	134,25
Өздөштүрүлүп жаткан кредиттердин жалпы өлчөмү	33 038,95	41 548,03	47 389,59

ESG-продукттарын каржылоого алуунун көлөмү, млн сом

белгиленген программалардын бөлүгүнүн жыйынтыкталышы жана аймактардагы филиалдарда жеңилдетилген каржылоого талаптын ыргактуу өсүшү менен шартталган. Социалдык кредиттер боюнча мөөнөтүндө төлөбөй, кечиктирүү 1,46 млн сомду түзгөн, бул бир жыл мурдагы деңгээлден 44% төмөн (2,61 млн сом). Социалдык продукттар боюнча кайтарымдуулук деңгээли салыштырмалуу туруктуу деңгээлде 99% чекте сакталууда, бул Банкта карыз алуучулар менен иштин сапатын жана колдоого алуу механизмдеринин натыйжалуулугун тастыктайт.

Отчетту жылы Банк тарабынан сунушталган «жашыл» кредиттердин көлөмү 162,18 млн сомго жеткен, ушунун өзү, берилген кредиттердин жалпы көлөмүнүн 0,44% түзөт. Бишкек шаарында түтүндүн тарашына бөгөт коюу жагындагы мамлекеттик программалардын алкагында, ошондой эле энергия үнөмдөөчү чечимдерди жана «жашыл» технологияларды колдоого алуунун чегинде электромобилдерди сатып алууну, газ от казандарын орнотууну каржылоого алуу негизги иш багытынан болгон. 2024-жылдын акырына карата өздөштүрүлүп жаткан «жашыл» кредиттердин көлөмү 134,25 млн сом чегинде катталган, бул Банктын кредит портфелинин 0,28% түзөт. Ал эми ушул категория боюнча мөөнөтүндө төлөнбөй, кечиктирилген же проблемалуу кредиттер катталган эмес, ушунун өзү жаңыдан сунушталып жаткан ESG-продуктарынын сапатынын жогору экендигин жана кардарлардын туруктуу суроо-талаптарына ээ болуп жаткандыгынын тастыктамасынан.

2024-жылы «жашыл» кредиттер боюнча көрсөткүчтүн өсүшү электромобилдерге каралган автокредиттөөнүн жөнгө салынышына байланыштуу келип чыккан.

Чекене ESG-продуктары

Электромобилдерге автокредиттер жана турак жайларды газификациялоо, анын ичинде мамлекеттик программаларынын чегинде

Чекене ESG-продуктарынын негизги көрсөткүчтөрү, млн сом

Көрсөткүчтөр	2024
Жеңилдетилген шартта газификациялоо	23,65
Газификациялоону кредиттөө	1,17
«Жашыл» технологияны каржылоо:	137,35
Электромобилдерге автокредиттер	130,24
«Жашыл» имарат	1,05
Айыл-чарбаны туруктуу өнүктүрүү	5
Кайра каржылоо	1,06

Корпоративдик ESG-продуктар

2024-жылы чакан жана орто бизнес жана жамааттарды өнүктүрүү үчүн каралган программалардын алкагында берилген кредиттердин саны 2023-жылдагыга салыштырганда 7,3%, ал эми мамлекеттик программалардын алкагында сунушталган кредиттердин саны 30% өскөн. Ошону менен бирге эле, каржылоо суммасы да бир жыл мурдагыга салыштырганда 15% өсүшкө ээ болуп, ал эми мамлекеттик программалар

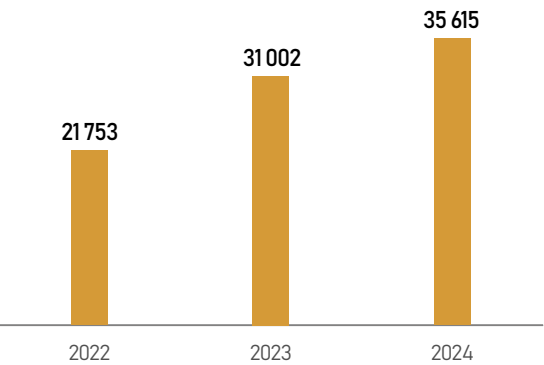
үй чарбаларын колдоого алуу чекене ESG-продуктарында артыкчылыктуу багыттардан болгон. Чекене ESG-продуктарынын түзүмүндө 80% электромобилдерин автокредиттөөгө, ал эми 15% турак жайларды газификациялоого каралган жеңилдетилген программаларга туура келет. Мына ушул багыттарды өнүктүрүү Банктын «жашыл» кредиттөөнү андан ары кеңейтүү үчүн негиз түптөйт.

бөлүнгөн каражат көлөмү 28% көбөйгөн. Албетте мындай өсүш ишкерлерди жана жергиликтүү жаматтарды колдоого алуу ыкмаларынын маанилүүлүгүн тастыктайт.

Мында мөөнөтүндө төлөнбөгөн жана реструктуризацияланган кредиттер боюнча позитивдүү динамика катталган: 2024-жылы бул көрсөткүч 20% төмөндөгөн. Мына ушундай кредиттер боюнча карыз көлөмү 45% – 2023-жылдагы 1 773 млн сомдон отчеттук мезгилдеги 971 млн сомго чейин азайган.

Чакан жана орто бизнес, жамааттарды өнүктүрүү программаларын кредиттөө көлөмү, млн сом

Айыл Банк ошондой эле, майда, чакан жана орто бизнести Дүйнөлүк банк жана Азия инфраструктуралык инвестициялык банкы

сыяктуу эл аралык уюмдардын колдоосу астында кредиттөө программасын ишке ашырып келет. Банк тарабынан 2022–2024-жылдары ушул

долбоорлордун алкагында майда, чакан жана орто бизнести колдоого алууга 3,3 млрд сомдон ашуун каражат бөлгөн. Отчеттук мезгил ичинде

ушул программанын чегинде социалдык каржылоонун бөлүгү катары 835,30 млн сом берилген.

Чакан жана орто бизнес, жамааттарды өнүктүрүү үчүн кредиттик программалар, млн сом

Көрсөткүчтөр	2022	2023	2024
Майда, чакан жана орто бизнес жана/же жамааттарды өнүктүрүүгө каралган программалар алкагында берилген кредиттердин саны	54 981	67 637	72 602
анын ичинде, Мамлекеттик программалар боюнча	6 098	6 692	8 715
Ушул программалардын алкагында берилген кредиттердин суммасы	21 753	31 002	35 615
анын ичинде, Мамлекеттик программалар боюнча	4 408	5 946	7 626
Ушул программалардын алкагында мөөнөтүндө төлөнбөгөн же реструктуризацияланган кредиттердин саны	696	505	404
Мына ушундай кредиттер боюнча карыз суммасы	2 225	1 773	971

МААЛЫМАТ КООПСУЗДУГУН КАМСЫЗ КЫЛУУ ЖАНА КАРДАРЛАРДЫН МААЛЫМАТТАРЫН КОРГООГО АЛУУ

GRI 3-3

«Айыл Банк» ААКсы маалымат коопсуздугун кардарлардын таламдарын коргоонун жана бизнес-процесстерди талаптагыдай сактоонун маанилүү элементи катары карайт. Ушул багытта иш алып барган башкармалык атайы иштелип чыккан саясаттарды, жол-жоболорду жана техникалык чечимдер топтомун, ошондой эле комплекстүү контролдоону камсыз кылуу үчүн тиешелүү бөлүмдөр менен тыгыз өз ара иш алып баруу аркылуу бул иш багытын жүзөгө ашырып келет.

Маалымат коопсуздугун тескөөгө алууну жөнгө салган негизги ички ченемдик документтен болуп төмөнкүлөр саналат:

- Маалымат коопсуздугун сактоо боюнча саясат
- «Маалымат коопсуздугу жана автоматташтырылган системадагы өзгөрүүлөрдү тескөө комитети жөнүндө» жобо.

Банктын маалымат коопсуздугун сактоо саясаты бардык иш багытында/баскычында

маалыматтардын коргоого алуу тартибин жөнгө салып, кызматкерлер жана контрагенттер үчүн бирдиктүү талапты белгилейт. Аталган документте төмөнкү принциптер бекемделген:

- Колдонуудагы мыйзам талаптарын жана ички ченемдик документтердин жоболорун так сактоо;
- коргоо чараларын үзгүлтүксүз колдонуу;
- бардык деңгээлдеги инфраструктураларды толук камтуу;
- минималдуу колдонуу мүмкүнчүлүгүн берүү;
- кызматкерлердин жеке жоопкерчилиги;
- бөлүмдөр ортосунда өз ара иш алып барууну координациялоо;
- колдонулган чаралардын натыйжалуулугуна системалуу контролдукту жүргүзүү.

Банкта мына ушул белгиленген максаттарга жетишүү үчүн төмөнкүдөй эки негизги багыттан турган маалымат коопсуздугун камсыз кылуу системасы жөнгө салынган:

- Маалымат коопсуздугун тескөө системасы (мындан ары – СУИБ);
- Маалымат коопсуздугун камсыз кылуу системасы (мындан ары – СОИБ).

Мында, СУИБдин негизги милдетинен болуп, стратегиялык жана уюштуруучулук аспектилерине басым жасалган маалыматтык коопсуздуктун башкаруу түзүмү саналат, ал эми айкын бир техникалык чараларды

жана операциялык аспектилерди аныктоого негизденген маалыматтык коопсуздуктун техникалык түзүмү СОИБдин милдети болуп саналат.

Айыл Банк маалымат инфраструктурасынын айкын коргоого алынышына, аларды колдонууда артыкчылык берүүлөрдү контролдоо жана катталган маалыматтарды коргоого алууга өзгөчө көңүл бурат. СУИБ Банктын маалымат активдерин актуалдуу коркунучтардан коргоо сапатын үзгүлтүксүз жакшыртуу процессин камсыз кылуу үчүн жооп берет. СУИБдин негизинде Деминг модели («пландаштыр – аткар – текшер – жакшырт» цикли) катары кеңири белгилүү болгон сапатты үзгүлтүксүз/тынымсыз жакшыртуу цикли камтылат. Иштин бардык бардык баскычында СОИБди камсыз кылып, жөнгө салууда Деминг модели так сакталууга тийиш. Маалымат коопсуздугун жөнгө салуунун мына ушундай системасы Айыл Банкына маалымат инфраструктурасынын коргоого алынышын жана бизнес процесстердин үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылат.

СУИБ жана СОИБди иш жүзүнө ашыруу ошондой эле, техникалык жана уюштуруучулук жагындагы чечимдердин топтому аркылуу да камсыз кылынат. Алардын катарына түйүндүк периметрдин коргоого алынышы, корпоративдик түйүндү сегменттерге бөлүштүрүү, колдонуучулардын андан пайдалануу мүмкүнчүлүгүнө жана катталуу жазуусуна көз салып туруу, вирууска каршы

коргонуу, криптографиялык каражаттарды колдонуу, резервди көчүрмөлөө жана ишти калыбына келтирүү планын чегерүүгө болот. Айыл Банк буларга кошумча маалымат коопсуздугу жагында келип чыккан жагдайларга мониторинг жүргүзүү жол-жобосун калпыстык келип чыгышы ыктымал болгон жагдайларды тесттен өткөрүү, келип чыккан үзгүлтүктөргө каршы чара көрүүнү колдонуп, ошондой эле кызматкерлерге бул багытта окутууларды өткөрүп, маалыматтарга карата жоопкерчиликтүүлүк мамиле маданиятын калыптандырат. Маалымат коопсуздугун сактоо саясатына ылайык, Банктын Директорлор кеңеши жана Банк Башкармасы стратегиялык иш багыттарын бекитип, СУИБ жана СОИБ жагында негизги маселелерди чечет. Банкта СУИБ жана

СОИБ боюнча тапшырмаларды аткаруу милдети үчүн Маалымат коопсуздугу жана маалыматтык автоматташтырылган системасындагы өзгөрүүлөрдү тескөөгө алуу комитети (мындан ары – КИБ) жооп берет.

Аталган комитеттин милдеттерине ошондой эле, маалымат активдеринин коргоого алынышы деңгээлин жөнгө салуу, ИТ-инфраструктурасынын өзгөрүүлөрүнө санкциялар, орун алган кесепеттүү жагдайларды жана аларды калыбына келтирүү пландарын кароого алуу, ошондой эле маалымат коопсуздугу жагында негизги ички документтерди жана регламенттерди бекитүү милдети кирет. Мындан тышкары Комитет коллегиялдуу орган болуп саналат жана Маалымат коопсузду бөлүмүнүн жана Маалымат технологиялары башкармалыгынын ишин координациялайт.

Маалымат коопсуздугу бөлүмү маалыматтык активдердин купуялуулугун, бүтүндүгүн жана алардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүнүн коргоого алынышы, көрүлүп жаткан чаралардын натыйжалуулугуна талдап-иликтөөлөрдүн жүргүзүлүшү, отчеттордун даярдалышы жана бул багытта кемчиликтерге жол берилген шартта, аларга иликтөөлөрдүн жүргүзүлүшү үчүн жооп берет.

Маалымат технологиялары башкармалыгы автоматташтырылган системалардын үзгүлтүксүз ишин, алардын өнүгүшүн техникалык жактан коштоого алынышын жана колдонуучулар/пайдалануучулар менен өз ара иш алып баруусун камсыз кылат.

Жеке мүнөздөгү маалыматтар менен иш алып баруу

GRI 3-3, 418-1

Айыл Банк кардарларга тиешелүү жеке маалыматтарды Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзам талаптарын жана Купуялуулукту сактоо саясатын кошо алганда, ички ченемдик документтердин жоболорун так сактоо менен иштеп чыгат. Купуялуулукту сактоо саясаты банктык продукттардын жана аралыктан тейлөө системасынын колдонушу алкагында жеке мүнөздөгү маалыматтарды топтоо, иштеп чыгуу, сактоо жана жөнөтүү/берүү тартибин жөнгө салат.

Купуялуулукту сактоо саясатында маалыматтар менен иш алып баруу жагында негизги түшүнүктөр жана эрежелер аныкталган: маалыматтарды топтоо, Банктын кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо, кардарларды идентификациялоо жана мыйзам талаптарын аткаруу максатында гана ишке ашырылат. Документте кардарларды аутентификациялоо жана авторизациялоо тартиби, маалыматтарды үчүнчү жактарга (мисалы мамлекеттик органдарга же банктын өнөктөштөрүнө) сунуштоо шарттары, ошондой эле маалыматтар иштелип чыккандан кийин да сактоо, жок кылуу эрежелери белгиленген.

Жеке мүнөздөгү маалыматтарды колдонууга максаттарына жараша чектөөлөр белгиленген, алардын Банктын ыйгарым укуктуу кызматкерлери гана колдоно алышат. Жеке мүнөздөгү маалыматтардын коргоого алынышы үчүн чечмелөө, колдонуучулардын аныктыгын текшерүү жана мобилдик тиркемелердин, интернет банкингдин ишине мониторинг жүргүзүү ишин кошо алганда, техникалык жана уюштуруу жагынан чаралар колдонулат.

Купуялуулукту сактоо саясаты Банктын сайтында⁸ жайгаштырылган жана ал аралыктан тейлөө системасынан колдонушкан бардык кардарлар/колдонуучулар үчүн милдеттүү болуп саналат. Кардар системага кирүүдө маалыматтардын иштелип чыгышына макулдугун тастыктайт, ушунун өзү электрондук кол тамга катары каралат.

Ушул иш багыты боюнча көрүлгөн чаралар Банк үчүн жеке мүнөздөгү маалыматтардын жогорку деңгээлде коргоого алынышын камсыз кыла алган. Отчеттук мезгил ичинде купуялуулуктун сакталышын бузууга жол берилгендиги боюнча бир да негиздүү даттануулар, ошондой эле жеке маалыматтардын ачыкка чыгып, жоголуп кетиши же укуксуз негизде андан пайдаланылгандыгын тастыктаган учурлар катталган эмес.

⁸ https://www.ab.kg/uploads/documents/files/1743407742_62370300.pdf

СОЦИАЛДЫК ТААСИР ЭТҮҮ

Банктын кызматкерлери	68
Ар түрдүү жана бирдей мүмкүнчүлүк	73
Персоналды окутуу жана билим деңгээлин өркүндөтүү	77
Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы	79

4. СОЦИАЛДЫК ТААСИР ЭТҮҮ

БАНКТЫН КЫЗМАТКЕРЛЕРИ

GRI 3-3

«Айыл Банк» ААКсы узак мөөнөткө каралган стратегиялык максаттарга жетишүүдөгү ийгилик түздөн-түз анын кызматкерлеринин иш жигерине байланыштуу экендигин жакшы түшүнөт. Ошондуктан, Банк ар бир кызматкер ийгиликке жетишип, иш тажрыйбасын өркүндөтүүдө колдоого ээ болуп, мүмкүнчүлүк ала алгандай туруктуу жана алда-канча ыңгайлуу чөйрөнү ырааттуу калыптандырууга басым жасайт.

Банк кызматкерлерине иште бирдей шарттарды, кесипкөйлүк өсүштү камсыз кылып, аларды окутуу жана квалификациясын жогорулатуу системасын ошондой эле, персоналдын андан ары да жакшы иштөөсүнө шыктандырууга өбөлгө түзгөн адилет сыйакы төлөө системасын колдонууга киргизген. Эмгек жамаатында эриш-аркак иштеп, командалык демди бекемдөө жана кызматкерлер ортосунда ички байланышты чыңдоо Банктын корпоративдик маданияттын маанилүү бөлүгү.

Банк отчеттук жылы персоналды колдоого алуу жана алардын иш жигерин арттырууга багытталган бир катар демилгелүү иш-чараларды жүргүзгөн:

- көгүлтүр Ысык-Көл жээгинде тимбилдинг өткөрүлүп, ага Банктын бардык бөлүмдөрүнөн 650 кызматкер катышкан. Ушул иш-чараларда жүргүзүлгөн сурамжылоолорго ылайык, кызматкерлердин 95% бул иш-чара кесиптештерди жакшы билүүгө, эмгек жамаатын бириктирип, ынтымак уялаган маанайды калыптандырууга өбөлгө түзөрүн белгилешкен.
- Башкы кеңсенин кызматкерлерин акысыз дарт аныктоодон (офтальмологдон) өткөрүлүп, акция «Кудрет Көз» медициналык борбору менен биргеликте ишке ашырылып, андан 430 кызматкер текшерүүдөн өтүшкөн.
- Банктын бардык кызматкерлерине балдар үчүн каралган Жаңы жылдык бренд белектер тапшырылган.

Банкта кызматкерлер менен иш алып баруу системасынын эң эле алгылыктуу багыты катары төмөнкүлөр аныкталган:

- кадр саясатынын ырааттуу жана ачык-айкын жүргүзүлүшүн камсыз кылуу, кадр боюнча чечимдерди кабыл алуу;
- кызматкерлердин ишинде алгылыктуу натыйжага жетишүүсүнө түрткү берген эмгекке төлөөнүн шайкеш системасын жөнгө салуу;
- кызматкерлерге бирдей иштөө шарттарын камсыз кылуу;
- корпоративдик маданиятты андан ары жогорулатуу жана командалык иш жигерин бекемдөө.

Банктын кызматкерлерди туруктуу иштетип калуу жана алар менен өз ара иш алып баруу шартын жөнгө салган негизги ички документтен болуп, төмөнкүлөр саналат:

- Кадр саясаты;
- «Кадрлар жөнүндө» жобо;
- «Дайындоолор жана сыйакыларды белгилөө комитети жөнүндө» жобо;
- «Эмгекке төлөөлөр жөнүндө» жобо;
- «Эмгек өргүүлөр тууралуу» жобо
- «Кызматкерлерди окутуу тууралуу» жобо;
- «Аттрестациялоо жөнүндө» жобо;
- Эмгекке төлөөнүн эсебин жүргүзүү жол-жобосу;

- «Кызматкерлердин дресс-коду жөнүндө» жобо;
- «Сыйлыкка көрсөтүү жөнүндө» жобо.

Кадр саясаты негизги ички документ болуп саналат, анда башкаруу системасы, Банктын кадр потенциалын өнүктүрүү принциптери, негизги багыттары иш ыкмалары аныкталган. Саясат Банктын Директорлор кеңешинде бекитилип, зарылчылыкка жараша Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына, Банктын Уставына жана Стратегиясына киргизилген өзгөртүүлөргө жана толуктоолорго ылайык жылына бир жолу кайрадан каралып чыгууга тийиш.

БАНКТЫН КАДР САЯСАТЫНЫН НЕГИЗГИ ПРИНЦИПТЕРИ:

01

Кадр ресурсу

Бул, адам ресурсун тартууга, аларды окутуу жана кызматкер өзүнүн мүмкүнчүлүктөрүн жана иштөөгө жөндөмдүүлүгүн айкын көрсөтө алышы үчүн шарттарды түзүүгө байланыштуу капиталдык салымдардын экономикалык максатка ылайыктуулугу.

02

Объективдүүлүк

Ар бир кызматкерди ишке кабыл алууда, кадрларды ротациялоодо жеке артыкчылык берүүдөн жана субъективдүү мүнөздөгү башка себептерден баш тартуу жана кызматкердин демилгелүүлүгүн жана кесипкөйлүк потенциалын арттыруу үчүн аларга бирдей мүмкүнчүлүктөрдү берүү.

03

Корпоративдүүлүк

Банктын потенциалын толук кандуу ишке ашыруу максатында персоналдын бардык категориясынын таламдарынын биримдиги, Банктын кирешелүүлүгүн арттыруу үчүн туруктуулукту жана келечекке ишенимдүүлүктү камсыз кылуу.

04

Сыйакынын адилет белгилениши

Ар бир кызматкерди тандап, ага баа берүү процессинде аныкталган деңгээлине жана эмгек ресурстары рыногунда түптөлгөн шарттарга жараша, кызматкерлердин эмгегине төлөө.

05

Тартиптин так сакталышы

Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарынын жана эмгек мамилелери жагында Банктын ченемдик документтеринин талаптарынын сакталышы.

06

Инклюзивдик ишке орноштуруу

бул, майыптыгы бар адамдарды коомдук турмушка толук аралашууга тартуу процесси, анын ичинде ишке орноштуруу мүмкүнчүлүгүн арттыруу жана алардын тең укукта катышуусу үчүн тажрыйбалык чечимдерди иштеп чыгуу.

Кадр саясатын ишке ашыруу үчүн өз ыйгарым укуктарынын чегинде төмөндө көрсөтүлгөн органдар жоопкерчиликтүү болуп саналат:

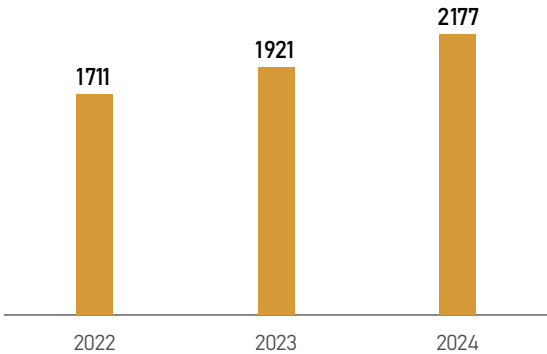
- Банк Башкармасы;
- Адам ресурстарын менен иш алып баруу Комитети;
- Персонал менен иш алып баруу башкармалыгы;
- Түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери.

Персоналдын мүнөздөмөлөрү

GRI 2-7, 2-8, 401-1, 401-2, 401-3, 405-1

2024-жылдын акырына карата Банк кызматкерлеринин тизме боюнча аны 2 177 адамды түзгөн, бул 2023-жылга карага 13,3% (1 921 адам) көп. Акыркы үч жылда кызматкерлер саны Банк ишинин аймактык түйүндөрүнүн кеңейишине байланыштуу өсүш жагына ыктаган.

Кызматкерлердин тизме боюнча саны, адам

Банктын башкы кеңсесинин кызматкерлиринин саны 607 адам, ал эми филиалдык тармактарда – 1 570 адам.

Алар менен белгисиз бир мөөнөткө (мөөнөтсүз) эмгек келишимдери түзүлгөн кызматкерлердин жалпы саны 2 059, анын ичинен 54,3% аял заты, ал эми 45,7% эр адамдар.

Отчеттук мезгил ичиндеги персоналдын жынысы боюнча бөлүштүрүлгөн саны, адам

Көрсөткүчтөр	Эр адамдар	Аял заты
Эмгек келишиминин түрү боюнча бөлүп кароодо		
Мөөнөтсүз эмгек келишими боюнча иштеп жаткан кызматкерлер	941	1 118
Мөөнөттүү эмгек келишими боюнча иштеп жаткан кызматкерлер	99	19
Иштөө убактысы боюнча бөлүп кароодо:		
Толук жумуш күнү иштеген кызматкерлер	1 040	1 137
Толук эмес жумуш күнү иштеген кызматкерлер	–	–
Гарантияланбаган жумуш сааты чегинде иштеген кызматкерлер	–	–

Персоналды ишке тартуу

GRI 401-1

Айыл Банк персоналды туруктуу корпоративдик маданиятты калыптандыруунун жана кесипкөй жамаатты түзүүнүн маанилүү элементи катары, персоналды тандоо жана ишке тартуу маселесине өтө кылдат, жоопкерчиликтүүлүк менен мамиле жасайт. Персоналды ишке тартуу процесси объективдүүлүк, ачык-айкындуулук жана алар үчүн бирдей шарттарды түзүү принцибинде ишке

Мөөнөттүү эмгек келишими менен иштеп жаткан кызматкерлер 118 адамды түзөт, алардын ичинен 83,9% эр адамдар. Ушундан улам, гендердик көз караштан бөлүштүрүүдөгү дисбалансты, көбүнчө эр адамдар иштеп келген убактылуу кызмат орундарынын мүнөздүү өзгөчөлүгү менен түшүндүрүүгө болот.

ашырылат жана бул, талапкерлердин Банктын ишкердик жана этикалык стандарттарды/ага жооп беришин камсыз кылат.

Банк персоналды ишке тартуу процессинде Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин жоболоруна, ошондой эле Банктын сынактарды өткөрүү, аңгемелешүүлөрдү жүргүзүү, эмгек келишимдерин тариздетүү жана кызматкерлерди иштөө шарттарына ыңгайлашуу мүмкүнчүлүгүн берүү тартибин жөнгө салган ички документтерине – Кадр

Отчеттук мезгилдин акырына карата штаттык тизимден тышкаркы кызматкерлердин саны 118 адам. Алардын тең жарымынан көбүрөөгүн (58,5%) айдоочулар, 27,1% Банктын Россиядагы өкүлчүлүгүндө иштегендер, калган бөлүгүн жумушчу персонал (6,8%) жана тажрыйбалык такшалуудан өтүп жаткандар (7,6%) түзөт.

саясатына жана «Банктын кадрлары жөнүндө» жобого таянуу менен иш алып барат.

Ички талаптарга ылайык, талапкерлерди тандоодо төмөнкүлөр эске алынат:

- кесиптик даярдыгы жана квалификациясы;
- билим деңгээли жана иш тажрыйбасы;
- мурда иштеген жерлеринен жолдомолор;
- талапкердин кесиптик деңгээлинин белгиленген эмгек акы деңгээлине ылайык келиши.

Жаш адистер үчүн билим деңгээли жана аны өнүктүрүүгө болгон дилгирлиги негизги критерийлерден болуп саналат. Анткени, жогорку кесипкөй кадрлар – Банк иш багыты жагында терең кесипкөйлүк билимге жана иш тажрыйбага ээ болууга тийиш.

Банк персоналды ишке тартууда жана аны иштен бошотууда кодулоого жол бербөө принцибин так сактайт. Талапкерлердин аял заты/эр адам экендиги, улуту, тили, социалдык абалы, жашаган жери, саясий же диний ынанымдары, майыптуулугу же ишкердик сапатына байланышпаган башка мүнөздөмөлөрү боюнча укугун чектөөгө жол берилбейт.

Персоналды ишке тартуу процессин уюштуруу үчүн жоопкерчилик Персонал менен иш алып баруу башкармалыгына жүктөлгөн, Башкармалык талапкерди тандоо процессинин акыркы баскычынан өтүшүнө уруксат берүү же белгиленген талаптарга ала ылайык келбеген шартта, андан баш тартуу чечимин кабыл алат. Талапкер менен баарлашуу баскычы түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери, Персонал менен иш алып баруу башкармалыгынын начальниги жана талап кылынган шартта, Банк Башкармасынын тиешелүү түзүмдүк бөлүмдүн ишин түздөн-түз тескөөгө алган мүчөсү тарабынан жүргүзүлөт. Интервью өз

алдынча аныкталган форматта жүргүзүлөт жана талапкердин кесипкөйлүгүнө, жеке сапаттык мүнөздөмөлөрүнө ар тараптан баа берүүгө багытталган. Мындан тышкары, сынак аркылуу ишке кабыл алуу жумуш берүүчүлөр ортосунда кат жүзүндөгү макулдашуунун негизинде башка уюмдардан которуу аркылуу да ишке ашырылышы мүмкүн.

Жаңыдан ишке кабыл алынган кызматкерлердин жаш курагы боюнча түзүмүндө 50дөн ашкандардын үлүшү 3%, 30дан 50 жашка чейинки топтогулар – 40% түзгөн, ушул эле учурда жаңы кызматкерлердин эң ири бөлүгүн 30 жашка чейинкилер түзүп, алар 57% ээлеген. Эр адамдардын арасында кадрлардын өсүшү коэффициенти 38,4%, ал эми аял затыныкы 27,4% чегинде катталган.

Жаш курагы 50дөн өткөн кадрлардын өсүш коэффициенти 13,7%, бул өткөн жылдагыга салыштырганда позитивдүү динамиканы чагылдырат. Ал эми 30дан 50гө чейинкилердин тобунда бул көрсөткүч акыркы үч жыл аралыгында дээрлик туруктуу көрсөткүчтүн сакталып калгандыгын далилдөө менен 23,8% жеткен. Персоналдын санынын эң чоң өсүшү 30 жашка чейинкилер тобуна киргендер үчүн мүнөздүү, алар 48,3% ээлейт.

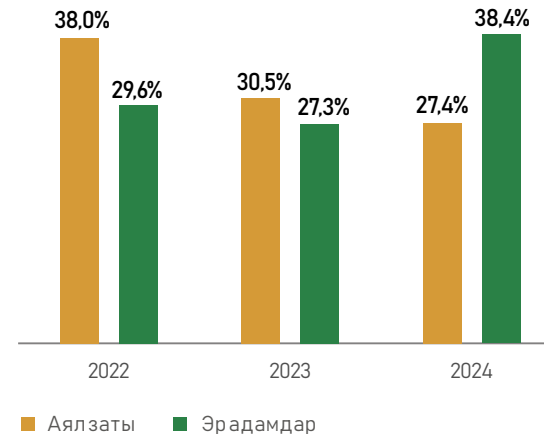
2024-жылы ишке кабыл алынган кызматкерлердин жалпы саны

631
адамды түзгөн

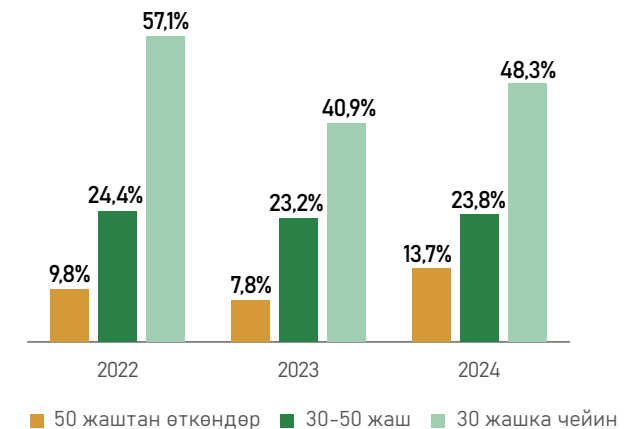
56%
Эр адамдар

44%
Аял заты

Гендердик көз караштан алганда кадрлардын өсүш коэффициенти, %

Кадрлардын жаш курагы боюнча өсүш коэффициенти, %

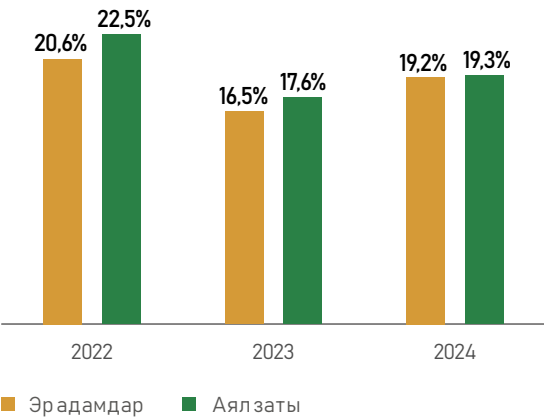

Кадрлардын бат-бат алмашуусу

GRI 401-1

2024-жыл ичинде иштен бошоп кеткен кызматкерлердин жалпы саны 373 адамды түзгөн, алардын ичинен 47% эр адамдар, ал эми 53% аял заты. Иштен бошоп кеткен кызматкерлердин ичинен жаш курагы 50дөн өткөндөр тобунун үлүшү 6% чегинде катталган, ошол эле учурда 30дан 50гө чейинки жана курагы 30га жете электер категориясы салыштырмалуу маанини – тиешелүүлүгүнө жараша, 48% жана 46% түзгөн.

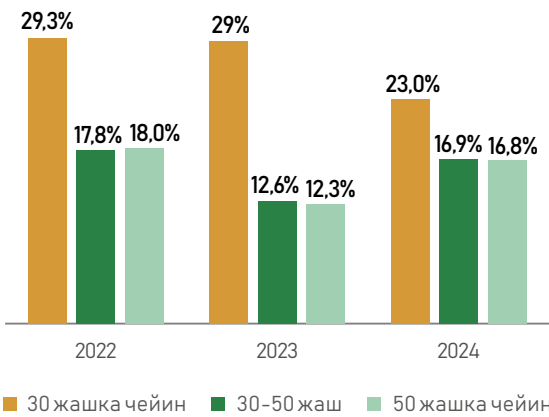
Гендердик көз караштан алганда кадрлардын алмашуусу, %

Гендердик көз караштан алганда кадрлардын бат-бат алмашуусу коэффициенти эр адамдар арасында сыяктуу эле, аял затында да бирдей деңгээлде – 19% чегинде сакталып калган.

Отчеттук жыл ичинде жаш курагы 50дөн ашкандардын тобунда кадрлардын алмашуусу 16,8%, ал эми 30дан 50 жашка чейинкилер категориясында ал 16,9% жеткен. Жаш курагы 30га жете элек кызматкерлер арасында эң эле жогорку деңгээл – 23% чек сакталып калууда, ошондой болсо да, бул көрсөткүч алгылыктуу динамиканы чагылдыруу менен 2022–2023-жылдарда катталган 29% кыйла төмөндөгөн.

Кызматкерлердин жаш курагы боюнча алмашуусу, %

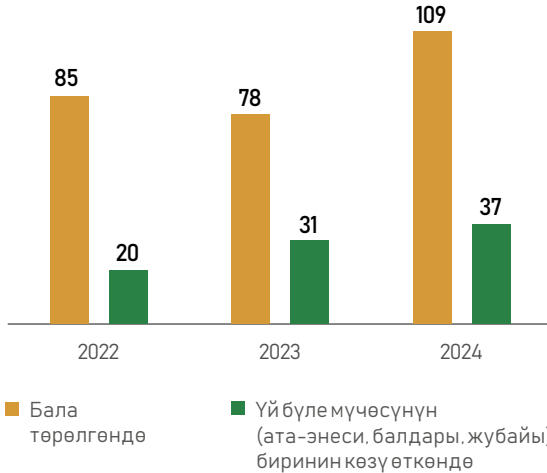
Социалдык колдоо

GRI 401-2, 401-3

Айыл Банк ар кандай социалдык жардамдарды сунуштоо менен өз кызматкерлерин колдоого алууга өзгөчө көңүл буруп келет. Кызматкерлерди материалдык колдоого алууда бала төрөлгөндө жана үй бүлө мүчөсүнүн көзү өткөн учурларда жардам көрсөтүү сыяктуу колдоону камтыйт.

2024-жылы Банктан материалдык жардам алган кызматкерлердин саны 146 адамды түзгөн, бул 2023-жыдагы көрсөткүчтөн 34% жогору.

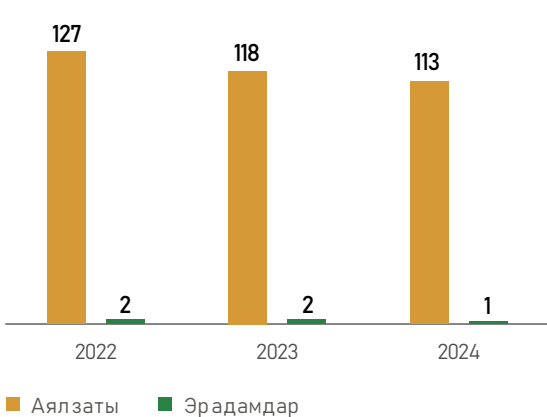
Материалдык жардам алган кызматкерлердин саны, адам

жогору. Материалдык жардамдын жалпы суммасы 1 003 200 сомду түзгөн, мында жакын адамынын көзү өткөнүнө байланыштуу 694 200 сом жана бала төрөлгөнүнө байланыштуу берилген 309 000 сом камтылат.

Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык, штаттык тизимге кирген бардык кызматкерлер бала багууга байланыштуу өргүү алуу укугуна ээ. 2024-жылы эне болушуна байланыштуу өргүү алган кызматкерлердин саны 113 адамды түзгөн болсо, ата болушуна байланыштуу 1 адам өргүүгө чыккан.

Гендердик көз караштан алганда эне болуу/ата болуу боюнча өргүү алышкан кызматкерлердин саны, адам

КӨП ТҮРДҮҮЛҮК ЖАНА БИРДЕЙ МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР

GRI 3-3, 405-1

«Айыл Банк» ААКсы алардын эр адам же аял заты экендигине, жаш курагына же башка жеке мүнөздөмөлөрүнө көз карандысыз бардык кызматкерлердин кесипкөйлүгүн арттыруусуна жана кызмат ордунан жогорулоосуна карата бирдей мүмкүнчүлүктү камсыз кылуу аркылуу кадр саясатындагы ар түрдүү маселелердин жана инклюзивдүүлүк маселесинин чечилишине өзгөчө көңүл бурат. Банк өз ара урмат-сыйга, теңчиликке басым жасап, басмырлоого жол бербөөгө негиздеген иштиктүү маанайды, чөйрөнү калыптандырууга аракет көрүп келет.

Банк инклюзивдүү корпоративдик маданиятты калыптандыруу принциптерин бекемдөө максатында төмөнкү ички документтерге таянуу менен иш алып барат:

- Гендердик теңчилик, ар түрдүүлүк жана инклюзивдүүлүк саясатына⁹
- Кадр саясатына.

Жогоруда көрсөтүлгөн саясаттарга ылайык Банк үчүн гендердик теңчилик, ар түрдүүлүк жана инклюзивдүүлүк чөйрөсүндө иш алып баруу зарыл болгон негизги багыттардан болуп төмөнкүлөр саналат:

- инклюзивдүүлүк чөйрөнү калыптандыруу, инклюзивдүүлүк жана көп түрдүүлүк маданиятын түптөө;

- гендердик таандыгына көз карандысыз ар бир кызматкер үчүн бирдей өнүгүү мүмкүнчүлүгүн сунуштоо;
- ыңгайлуу жана коопсуз иш чөйрөсүн түзүү.

Банкта гердердик теңчилик, ар түрдүүлүк жана инклюзивдүүлүк маселелерин тескөө системасы жөнгө салынган, анда корпоративдик башкаруунун бардык деңгээли камтылган. Ар бир орган жана бөлүм жогоруда көрсөтүлгөн саясаттардын макулдашылган негизде ишке ашырылышын камсыз кылуу аркылуу өзүнө ыйгарылган функцияларын так аткарууга аракеттенет.

Директорлор кеңеши бардык кызматкерлерге бирдей мүмкүнчүлүктөрдү түзүү маселесин кошо алганда, Банктын өнүгүү стратегиясын аныктайт, саясаттардын негизги багыттарын бекитет жана бардык деңгээде ошол принциптердин так ишке ашырылышына контролдукту жүргүзөт.

Банк Башкармасы Директорлор кеңеши тарабынан бекитилген стратегиялардын ишке ашырылышын оперативдүү негизде тескөөгө алууну жана алардын жүзөгө ашырылышын камсыз кылып, негизги демилгелердин ишке ашырылышын контролдойт жана ресурстарды бөлүштүрүү менен программалардын аткарылышы үчүн талаптагыдай шарттарды түзөт.

Адам ресурсу менен иш алып баруу комитети гендердик теңчиликтин, ар түрдүүлүк жана инклюзивдүүлүк маселелеринин

аспектилерин кошо алганда, персоналга байланыштуу маселелер үчүн жооп берет.

Персонал менен иш алып баруу башкармалыгы өз кезегинде, ички программаларды иштеп чыгып, колдонууга киргизет, атайы долбоорлорду өздөштүрүү жана демилгелерди колдоо аркылуу инклюзивдик корпоративдик маданиятты

колдоо менен гендердик теңчилик жана ар түрдүүлүк маселелери боюнча кызматкерлер жана жетекчилер үчүн окутууларды уюштурат.

Башка түзүмдүк бөлүмдөр күндөлүк ишинде теңчилик принциптерин ишке ашыруу аркылуу өз компетенциясынын чегинде иш алып барат.

⁹ Гендердик теңчилик, ар түрдүүлүк жана инклюзивдүүлүк саясатынын жаңы редакциясы 2025-жылдын 22-августунда күчүнө кирген.

Персоналдын гендердик жана жаш курагы боюнча түзүмү

GRI 405-1

2024-жылдын жыйынтыгы боюнча Банктын персоналынын гендердик түзүмүндө аял заты 52%, ал эми эр адамдар 48% түзгөн. Андан мурдагы жылга салыштырганда, аялдардын саны 12,4%, ал эми эр адамдардын саны 14,4% көбөйгөн.

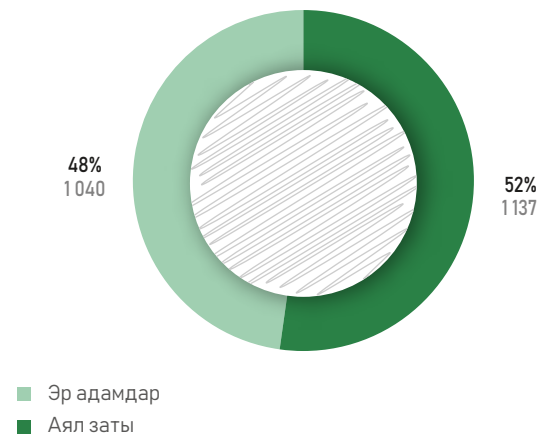
Кызматкерлердин жаш курагы боюнча түзүмүндө негизги үлүштү 30дан 50 жашка чейинкилер, башкача айтканда, 61% ээлейт, бул 2023-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 7,3% жогору. Ал эми 30 жашка чейинкилер 32% чегинде катталуу менен өткөн мезгилге салыштырганда 38,9% олуттуу өсүштү чагылдырып, ал 32% жеткен. Жаш курагы 50 жаштан өткөн топтогулардын үлүшү 7% түзгөн.

Жогорку жетекчиликтин курамы

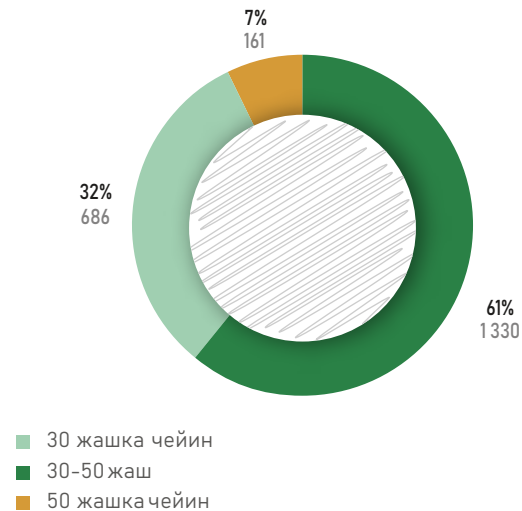
Директорлор кеңешинде эр адамдардын үлүшү 80%, аял затыныкы – 20% түзөт. Директорлор кеңешинин жаш курагы боюнча түзүмүндө 30дан 50гө чейинки курактагылар басымдуу болуп, 50 жаштан өткөн мүчөлөргө 40% туура келет.

Банк Башкармасынын гендердик көз караштан алгандагы курамынын 67% эр адамдар, ал эми 33% аял заты түзөт. Банк Башкармасынын курамын толугу менен 30дан 50 жашка чейинки курактагылар түзөт.

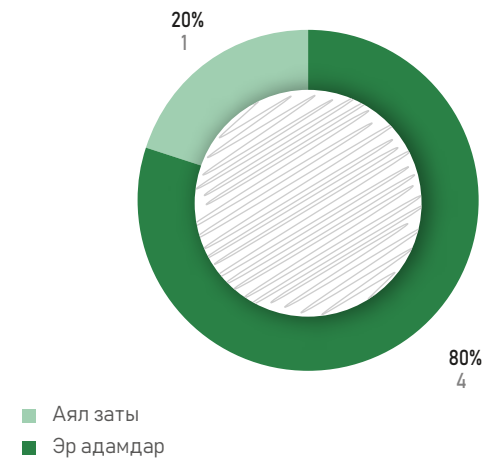
Гендердик көз караштан бөлүп караганда, кызматкерлердин тизме боюнча саны, адам, %

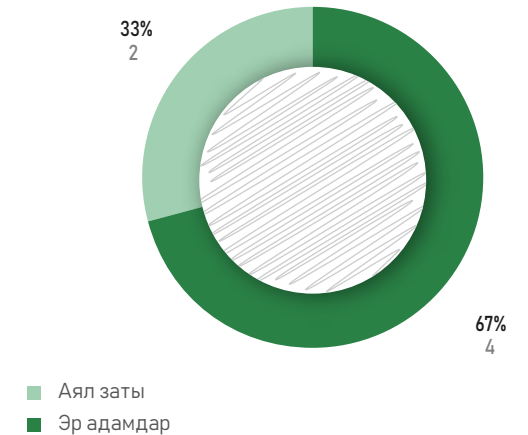
Жаш курагы боюнча бөлүп караганда, кызматкерлердин тизме боюнча саны, адам, %

Директорлор кеңешинин гендер боюнча бөлүп карагандагы түзүмү, адам, %

Банк Башкармасынын гендер боюнча бөлүп карагандагы түзүмү, адам, %

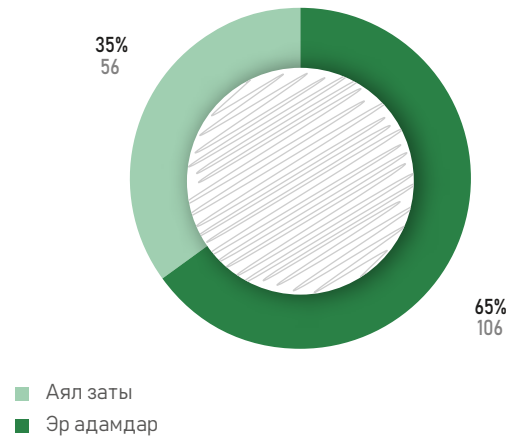

Персоналдын кызмат орду категориясы боюнча түзүмү

Жогорку жетекчилик кызматтагы аял затынын үлүшү¹⁰ 5%, башкармалыктардын/бөлүмдөрдүн начальниктери – 54%. Жетекчи кызматтардагы эр адамдардын үлүшү 65%, ал эми башкармалыктардын/бөлүмдөрдүн начальниктери 46% түзөт.

Жетекчи кызмат орундарынын түзүмүндө негизги үлүштү – 86%ды 30дан 50 жашка чейинки категория ээлейт. Жашы 30га жете элек кызматкерлердин үлүшү 12%, ал эми 50 жаштан өткөндөр 2% түзөт. Бул көрсөткүчтөр

Башкармалыктардын/бөлүмдөрдүн жетекчилеринин курамы (эр адам/аял заты), адам, %

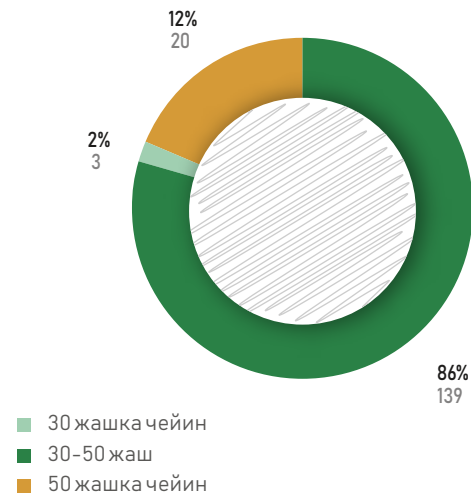

акыркы эки жыл аралыгында туруктуу сакталып келүүдө.

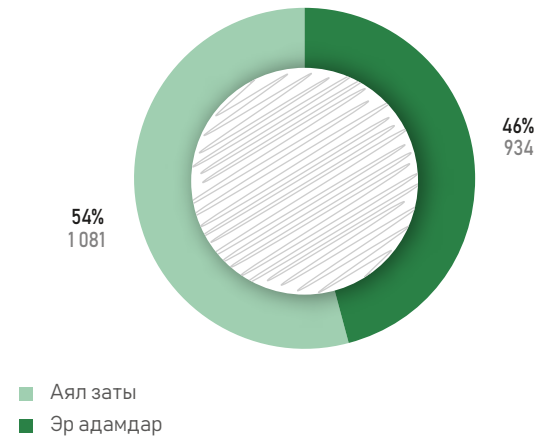
Ушундай эле тенденция башкармалыктар/бөлүмдөрдүн жетекчилери арасында да байкалууда, аларда да эң чоң үлүштү – 59%ды 30дан 50 жашка чейинкилердин категориясына киргендер түзөт. Жашы 30га жете элек кызматкерлердин үлүшү 34%, ал эми 50 жаштан өткөн кызматкерлер 7% чегинде катталган.

Башкармалыктардын/бөлүмдөрдүн жаш курагы боюнча курамында ден соолугу жагынан мүмкүнчүлүгү чектелген кызматкерлер 0,3% (6 адамды), ал эми жетекчи кызмат орундарынан курамында – 0,6% (1 адамды) түзөт.

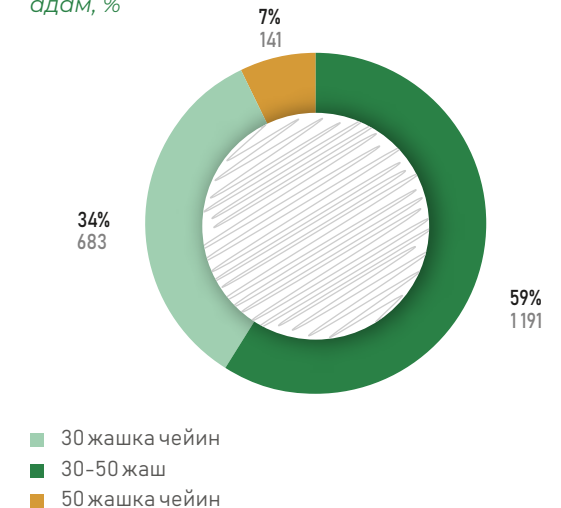
Жетекчи кызматтардын жаш курагы боюнча курамы, адам, %

Жетекчи кызмат орундарынын курамы (гендер боюнча), адам, %

Башкармалыктардын/бөлүмдөрдүн жетекчилеринин жаш курагы боюнча курамы, адам, %

¹⁰ Жетекчи кызмат орундарынын курамына орто жана жогорку баскыктагы жетекчилер кирет.

Эмгек акы жана сыйақы

GRI 3-3, 405-2

«Айыл Банк» ААКсында эмгекке төлөө жагындагы негизги ички ченемдик документтен болуп, «Эмгекке төлөө жөнүндө» жобо саналат. «Эмгекке төлөө жөнүндө» жобо Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине, Кыргыз Республикасынын башка ченемдик-укуктук актыларына жана Банктын Кадр саясатына ылайык иштелип чыккан. Документ Банк Башкармасынын токтому менен бекитилет.

Жогоруда белгиленген «Эмгекке төлөө жөнүндө» жободо Банк кызматкерлеринин эмгегине төлөө түрлөрүн, шарттарын жана тартибин кошо алганда, Айыл Банкта жалпы эмгекке төлөө системасы аныкталат, ошондой эле бир мезгил үчүн финансылык иш натыйжалар боюнча сыйақыларды төлөө шартын жөнгө салат.

Аталган документке ылайык, эмгекке төлөөнүн бул системасы эмгек келишимине кол койгон кызматкерлерине да таркатылат. Республиканын тоолуу райондорунда жана алыс, жетүүгө кыйынчылыктар орун алган аймактарда иштегендерге эмгекке төлөө кызматтык акыга пайыздык үстөктөрдү жана райондук коэффициенттерди колдонуу менен ишке ашырылат. Райондук коэффициенттин өлчөмү жана аны төлөө тартиби Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актыларында белгиленген.

Эмгекке төлөө эки негизги түргө бөлүнөт, алар гарантияланган жана гарантияланбаган төлөөлөр.

Гарантияланган төлөөлөргө төмөнкүлөр кирет:

- базалык эмгек акы;
- эмгек өргүүлөрүнө төлөөлөр;
- убактылуу эмгекке жарамсыздыкка, кош бойлуулук жана бала төрөөгө байланыштуу төлөөлөр;
- бийик тоолуу райондордо, алыс жана жетүүдө кыйынчылык орун алган аймактардагы иш стажы үчүн эмгек акысына пайыздык үстөктөр;
- бийик тоолуу райондордо, алыс жана жетүүдө кыйынчылык орун алган аймактардагы иш стажы үчүн эмгек акысына райондук коэффициенттер;
- Кыргыз Республикасынын колдонуудагы эмгек мыйзамдарына ылайык кошумча төлөөлөр.

Гарантияланбаган төлөөлөргө төмөнкүлөр кирет:

- КРІна аткаргандыгы үчүн ар айылык төлөөлөр;
- үстөк бонустарды ар айлык төлөөлөр;
- бир жолку жөлөкпул;
- бир жолку сыйақы;
- Банктын бир мезгилдеги иш жыйынтыгы боюнча сыйақылар;
- материалдык жардам.

Базалык эмгек акы жана сый акы (гендердик көз караштан алганда)

Жогорку жетекчилердин ичинен аял затынын орточо базалык эмгек акысынын эр адамдардын эмгек акысына карата катышы, 2024-жылы 1,33, ал эми сыйақылардын катышы 0,83 түзгөн. Жетекчи кызматтар категориясында 2024-жылы базалык эмгек акынын катышы 0,89, ал эми сыйақылардын катышы 0,88 түзгөн. Ошол эле учурда башкармалыктардын/бөлүмдөрдүн кызматкерлеринин арсында базалык эмгек акынын катышы 0,71 чегинде катталган, бул мурдагы жылдын деңгээлине туура келет. Отчеттук мезгил ичинде сыйақылар катышы 0,78 деңгээлинде сакталган.

Кызматкерлерди категорияга бөлүп кароодо эмгек акынын сый акыга карата катасы

Кызматкерлер категориясы	2022	2023	2024
Эмгек акы суммасынын катышы			
Жогорку жетекчилик	1,23	1,47	1,33
Жетекчи кызмат орундары	0,57	0,88	0,89
Түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери	0,78	0,71	0,71
Сыйақынын суммасынын катышы			
Жогорку жетекчилик	0,94	0,69	0,83
Жетекчи кызмат орундары	0,67	0,89	0,88
Түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери	0,76	0,74	0,78

ПЕРСОНАЛДЫ ОКУТУУ ЖАНА БИЛИМ ДЕҢГЭЭЛИН ӨРКҮНДӨТҮҮ

GRI 3-3, 404-1, 404-2

«Айыл Банк» ААКсы окутууну корпоративдик маданиятты чыңдоонун жана эмгек жамаатынын эксперттик потенциалын арттыруунун таасирдүү инструменти катары кароо менен өз кызматкерлеринин кесиптик компетенциясын өнүктүрүүгө ырааттуу инвестиция жумшоодо. Окутуу жана квалификацияны жогорулатуу программалары Банктын төмөнкү ички ченемдик документтерине ылайык, системалуу негизде ишке ашырылып келет:

- «Кызматкерлерди окутуу жөнүндө» жобо;
- «Кызматкерлерди аттестациядан өткөрүү жөнүндө» жобо.

Жогоруда белгиленген «Кызматкерлерди аттестациядан өткөрүү жөнүндө» жобо персонал менен иш алып баруунун маанилүү инструменти болуп саналуу менен кызматкерлердин ээлеген кызмат ордуна ылайыктуулугуна баа берүүгө багытталган. Аттестация кадрларды тандоо жана аларды жайгаштыруу процессин өркүндөтүүгө, аларга натыйжалуу иштөөгө түрткү берүүгө, ошондой эле кызматкерлердин андан ары кесипкөйлүгүн өркүндөтүп, кызмат ордунан жогорулоо дараметин аныктоого өбөлгө түзөт.

Банкта ичтен жана сырттан окутуу программаларын уюштуруу Окуу борборунун базасында жана бир багыттагы билим берүү уюмдары менен өнөктөштүктө ишке ашырылат. Кызматкерлердин окууга болгон керектөөсү Кыргыз Республикасынын ченемдик талаптарына жана Айыл Банктын стратегиялык милдеттерине ылайык аныкталат. Окуу борборунун жетекчиси ар бир кийинки жылга түзүмдүк бөлүмдөрдүн начальниктеринин/филиал директорлорунун Банк Башкармасынын тиешелүү бөлүмдөрдүн ишин түздөн-түз тескөөгө алган мүчөлөрүнө макулдашылган кат жүзүндөгү сунуштарынын негизинде окутуу программаларын иштеп чыгат.

Жогоруда көрсөтүлгөн «Кызматкерлерди окутуу жөнүндө» жобого ылайык Банкта окутуунун негизги формасынан болуп төмөнкүлөр саналат:

- семинарлар, тренингдер;
- окуу/техникалык курстар;
- тажрыйба алмашуу;
- убактылуу которуштуруу (жаңы иш багытын өздөштүрүүгө байланыштуу);
- тажрыйбалык такшалуудан өтүү;
- атайы программалар (жергиликтүү/эл аралык окуу борборлору тарабынан жүргүзүлгөн);
- конференциялар, форумдар;
- аралыктан окутуу (онлайн);
- насаатчылыкты жөнгө салуу.

2024-жылы окутуу сааттарынын жалпы саны 33 684 саат чегинде катталган, бул 2023-жылдагыга караганда 47% жогору (22 928 саат). Бир кызматкерге орточо алганда бир жыл мурдагы 11,9 саатка караганда, 15,5 саатка туура келген.

Орточо алганда бир кызматкерге – эр адамга окутуунун 19,3 сааты туура келген, бул бир жыл мурдагы көрсөткүчтөн 47% жогору, ал эми бир кызматкер аялга окутуу көрсөткүчү 12 сааты түзгөн, бул 2023-жылдагы көрсөткүчтөн 10% жогору. Мындай ажырымдын келип чыгышын кызматтык милдеттердин мүнөздүү өзгөчөлүгү менен түшүндүрүүгө болот, алсак, эр адамдар көпчүлүк учурда IT жагындагы иштерге тартылып жана кошумча техникалык даярдыктан өтүүсүн талап кылган программаларга катышуусу менен байланыштуу болгон.

2024-жылы жогорку жетекчиликтин ичинде окутуу сааттарынын орточо саны 14 сааты түзгөн, бул 2023-жылдагы көрсөткүчтөн 34% төмөн. Жетекчи кызматкерлер орточо алганда 24 саат окутуудан өткөн, бул бир жыл мурдагы көрсөткүчтөн 21% жогору. Мындай өсүш башкаруучулук компетенцияларды өнүктүрүүгө жана бөлүмдөрдүн жетекчилеринин квалификациясын жогорулатууга максаттуу басым жасалышы менен түшүндүрүлөт. Бул категориядагы кызматкерлер орточо алганда 19 саат окутуудан өткөн, бул 2023-жылдагыга салыштырганда 8% жогору.

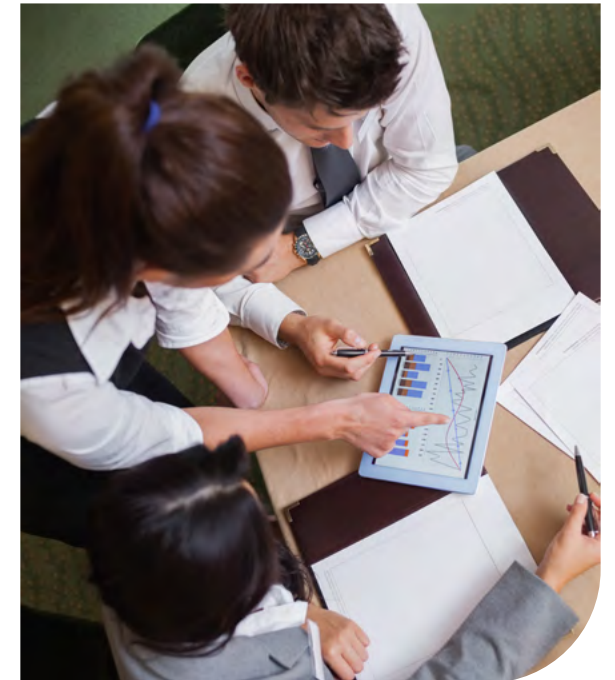
Эр адамдар арасында
окутуу саатынын
жалпы саны

20 058

Ал эми аялдар
арасында

13 626

түзгөн

Кызмат орду категориялары боюнча окутуу саттарынын саны

Категориялар	Жылдар	Окутуу саттарынын жалпы саны	Бир кызматкерге орточо окутуу сааты
Башкармалыктардын/бөлүмдөрдүн жетекчилери	2024	4 560	19
	2023	4 936	17
	2022	6 737	21
Жетекчи кызмат орундар	2024	7 268	24
	2023	2 772	20
	2022	2 985	20
Жогорку жетекчилик	2024	56	14
	2023	64	21
	2022	40	10

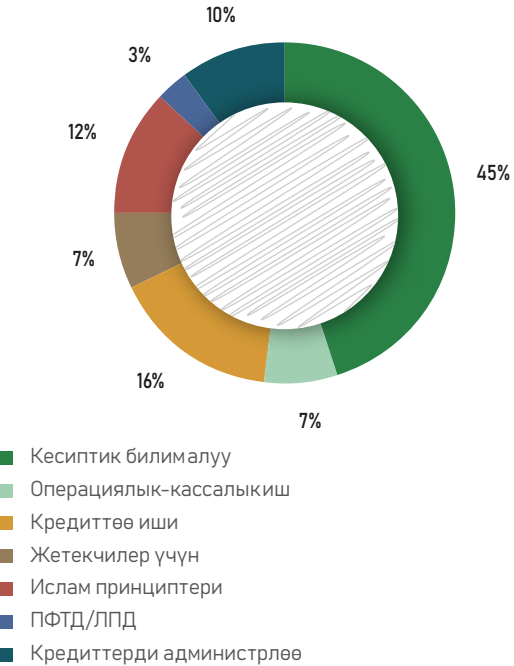
2024-жылы Айыл Банкта корпоративдик окутуу чөйрөсүндө олуттуу уюштуруу багытында өзгөрүүлөр жүргөн. Кредиттөө боюнча окутуу сектору эки багытка бөлүнгөн. Банк кызматкерлердин ислам принциптери боюнча окутуу ишин баштап, ошол эле учурда кредиттөө жагында мурдатан эле колдонулуп келинген программаларды сактоо менен «Ислам терезеси» департаменти түзүлгөн.

Мына ушундай реструктуризациялоо бир жыл мурдагыга салыштырганда ислам продукттары боюнча өткөрүлгөн окутуулардын санынын олуттуу – 9 эсе өсүшүнө алып келген. Мындан тышкары, кесипкөйлүк окутуу жагында да кыйла – 5 эсеге өсүш катталган. Бул категорияга тобокелдиктерди тескөөгө алуу, комплаенс-контролдоо, сатып алуулар жана IT сыяктуу

адистештирилген багыттар кирген. Окутуу процессинин мындай өсүшүн кызматкерлердин санынын көбөйүшү сыяктуу эле, түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилеринин квалификациясын максаттуу жогорулатуу менен да байланыштырууга болот.

Окутуу процессинде учур талабына ыңгайлаша алган иш көндүмдөрүн (soft skills) өнүктүрүү жагына айрыкча көңүл бурулган. 2024-жылы Банк тарабынан коммуникациялар, лидерлик, командалык иш жана кардарларды тартууга багыт алуу жагында 30дан ашык тренинг өткөрүлүп, ага 1 578 кызматкер катышкан. Мындан тышкары, аралыктан окутуу курстары кошумча жөнгө салынып, ага кызматкерлер өз алдынча катышуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон.

Банк кызматкерлери үчүн 2024-жылдагы окутуу программаларынын негизги багыттары, %

ЭМГЕКТИ КОРГОО ЖАНА КООПСУЗДУК ТЕХНИКАСЫ

GRI 3-3, 403-1, 403-2, 403-5, 403-6, 403-8, 403-9

«Айыл Банк» ААКсы эмгекти коргоо жана пресоналдын коопсуздугу маселесине жоопкерчиликтүүлүк менен карайт. Банктын башкы кеңсесинин жана филиалдар түйүнүнүн бардык кызматкерлеринин коопсуздугу Кыргыз Республикасынын «Эмгекти коргоо жөнүндө» мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин талаптарына, ошондой эле Банктын «Персоналдын жана объектердин коопсуздугун камсыз кылуу жөнүндө» жобо жана «Өрт коопсуздугун сактоо жөнүндө» нускоо сыяктуу ички ченемдик документтерине ылайык, эмгекти коргоону тескөөгө алуу системасында ишенимдүү камтылган.

ЭМГЕКТИ КОРГОО ЖАНА КООПСУЗДУК ТЕХНИКАСЫ ЖАГЫНДА НЕГИЗГИ ЧЕНЕМДИК ДОКУМЕНТТЕРДЕН БОЛУП ТӨМӨНКҮЛӨР САНАЛАТ:

«Персоналдын жана объектердин коопсуздугун камсыз кылуу жөнүндө» жобо

«Өрт коопсуздугун сактоо жөнүндө» нускоо

«Жумуш ордунда техникалык коопсуздун сакталышы жөнүндө» нускоо

Банк Башкармасы «Персоналдын жана объектердин коопсуздугун камсыз кылуу жөнүндө» жобону, «Эмгекти коргоо жана өрт коопсуздугун сактоо жөнүндө» нускоону бардык өзгөртүүлөр жана толуктоолор Банк Башкармасынын токтому менен бекитилет. Ушунун өзү жөнгө салынган системанын колдонуудагы мыйзам талаптарына ылайык келишин жана акуталдуулугун гарантиялайт.

Банкта коопсуздук системасы жөнгө салынган жана анда Банк коопсуздугунун бардык чөйрөсү камтылган. Банктын Коопсуздук башкармалыгы, Тобокелдик менеджмент башкармалыгы жана Персонал менен иш алып баруу башкармалыгы анын катышуучусунан болуп саналат. Ушундан улам Банкта эмгекти коргоо жагында өзүнчө кызмат каралган эмес, анын функциясы жогоруда көрсөтүлгөн түзүмдүк бөлүмдөр ортосунда бөлүштүрүлгөн.

Банктын филиалдарынын жана түзүмдүк бөлүмдөрүнүн жетекчилери иштөө шарттарынын эрежелери боюнча түшүндүрмөлөрдү берүүнү жана ага мониторинг жүргүзүүнү кошо алганда, жер-жерлерде бул багытта кабыл алынган чаралардын иш жүзүндө аткарылышы үчүн жоопкерчиликтүү болуп саналат. Ар бир кызматкер өз кезегинде белгиленген нускамалардын талабын так сактоого, ошондой эле кемчиликтер аныкталган шартта ал тууралуу дароо маалымдоого милдеттүү.

Банктын бизнес-процесстеринин, маалыматтык-аналитикалык иштин, маалыматтардын корголушу, техникалык коопсуздук, кызматкерлердин өзүнүн коопсуздугунун жана өрттөн коргонуу коопсуздугунун талаптагыдай сакталышы бул системанын негизги багыттарынын болуп саналат.

Коопсуздук системасы төмөнкү секторлор боюнча өз милдетин аткарат:

- Коопсуздукка келтирип жаткан коркунучтарды жөнгө салуу-четтетүү: персоналга, ресурстарга жана жүргүзүлүп жаткан операцияларга келтирилүүчү коркунучтарды алдын-ала болжолдоо, аларды аныктоо жана четтетүү;
- Маалыматтарды жана ресурстарды коргоо: купуялуулукту камтыган маалыматтарды классификациялоо жана жагдайга көз карандылык деңгээли боюнча ресурстарды аныктоо;
- Коопсуздукту бузууга жол берүүдөн улам келип чыккан кесепеттерди четтетүү: коркунучтарды жок кылууга, келип чыккан чыгымдарды азайтуу жана стратегиялык максаттарга жетишүү жагында чараларды ишке ашыруу.

Банк эмгекти коргоо жана коопсуздукту камсыз кылуу жагында таасирдүү чараларды иштеп чыгып, колдонууга киргизүү максатында, өзүнүн коопсуздук системасын чыңдоодон тышкары тиешелүү мамлекеттик лицензияга ээ болгон жана ушул чөйрөдө тажрыйбасы бар квалификациялуу консультанттарды жана адистештирилген уюмдарды ишке тартат.

Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөөгө алуу

GRI 3-3, 403-2, 403-6

Айыл Банк ичтен контролдоо жана потенциалдуу тобокелдиктердин келип чыгышы жагдайына кылдат талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүүнүн негизинде эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жагына мезгил-мезгили менен мониторинг жүргүзүп турат.

- Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жагындагы потенциалдуу тобокелдиктер:
- Кызматкерлердин эмгек коопсуздугун жана ден соолугун коргоо шарттарынын бузууга жол берилиши;
 - Банктын материалдык активдерине келтирилген зыян (мисалы, бөөдө кырсыктардын, өртүүн чыгышы кесепетинен);
 - Тышкы чөйрөнүн таасири (аба ырайынын өзгөрүүсү, саясый окуялар);
 - Электр энергиясын берүүдөгү үзгүлтүктөр;
 - Кызмат көрсөтүүнү сунуштоочулар тарабынан келтирилген үзгүлтүктөр.

Банктын Тобокелдик менеджмент башкармалыгы тарабынан ай сайын эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасынын талаптарын сактабагандыкка байланыштуу

келип чыккан көйгөйлүү жагдайларды кошо алганда, орун алган тобокелдиктүү жагдайлар боюнча маалыматтар топтолот. Тобокелдиктүү операциялык жагдайлар базасы жүргүзүлүп, ишенимдүү жабдууларда сакталат. Ар айлык отчетту түзүүдө атайы форма толтурулуп, ага ылайык орун алган тобокелдиктүү жагдайлар классификацияланып, тобокелдиктүү жагдай келип чыккан күн, аларга түрткү берген себептер, ошондой эле тобокелдиктүү жагдайлардын кесепетин четтетүү жагында көрүлгөн иш-чаралар боюнча түшүндүрмөлөр чагылдырылат. Алынган маалыматтар топтому Тобокелдиктерди тескөө комитетинин, Директорлор кеңешинин жана Банк Башкармасынын кароосуна сунушталып, ошондой эле бул системаны ачык-айкын жана туруктуу өркүндөтүүнү камсыз кылуу үчүн ал Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына жөнөтүлөт.

Банкта жумуш ордунда тобокелдиктердин келип чыгышы коркунучун алдын алуу жана аларды минималдаштырууга багытталган чаралар топтому интеграцияланган. Жылына эки жолу өрткө каршы системанын, дароо белги берүүчү системалардын абалына текшерүүлөр жүргүзүлөт. Банктын бардык кеңсе жайларындагы жабдуулар өрт өчүрүүчү каражаттар менен жабдылып, ал эми серверлер жайгашкан жер, сактоо жайы, ошондой эле депозитарий бул багыт үчүн атайы каралган газ жана аэрозоль түрүндөгү өрт өчүрүү шаймандары менен жабдылган. Банка өз бөлүмдөрүн учур талабына жооп берген техникалык, видеобайкоо жүргүзүү жабдуулары жана Банктын үзгүлтүксүз, коопсуз шартта жана натыйжалуу иштөөсү

үчүн бардык зарыл каражаттар менен өз учурунда жабдып, аларды жаңылап турат.

Айыл Банк өз кызматкерлеринин ден соолугун чыңдоого айрыкча көңүл бурат. Дартты аныктоо жана алдын алуучу программалар туруктуу ишке ашырылып келет. Мына ушундай демилгелердин алкагында медициналык кароодон өткөрүүлөр, офтальмолог, рентгенография жана мамологдордун текшерүүлөрү жүргүзүлүп турат. Алсак, 2024-жылы Банктын башкы кеңсесинин кызматкерлери үчүн көз карегин текшерүүдөн өткөрүү акциясы жүргүзүлүп, андан 430 кызматкер текшерүүдөн өткөн.

Банк кызматкерлерин эмгекти жагында окутуу жана маалымат берүү

GRI 403-5

Банк өз кызматкерлеринин эмгекти коргоо жана коопсуздук шарттарынын сакталышы маселесинде маалымдуулугун арттыруу жана компетенттүүлүгүн жогорулатуу үчүн ишке жаңы кызматкерлерди кабыл алууда бул багытта атайы түшүндүрмөлөр берилип, актуалдуу ченемдик документтер ички порталда жайгаштырылып, ошондой эле Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин өкүлдөрү менен биргеликте өрт коопсуздугунун сакталышы жагында атайы окутуулар уюштурулуп турат.

Банктын бардык иш жайлары өрт чыккан учурда белги берүүчү автоматташтырылган

система, ошондой эле кызматкерлерди коопсуз жайга көчүрүү схемасы менен жабдылган. Өрт коопсуздугу келип чыккан шартта ошол ички нускоолорго ылайык иш алып барып, бул тууралуу түздөн-түз жетекчисине жана Коопсуздук башкармалыгына дароо маалымдап, 101 номери аркылуу өртөн коргонуу кызматына чалып, эвакуациялоо чараларын көрүүгө тийиш.

Эмгекти коргоону жөнгө салуу жана коопсуздук техникасы системасы

GRI 403-8, 403-9

Айыл Банк бардык кызматкерлеринин эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы системасында толук камтылышын камсыз кылат. 2024-жылдын жыйынтыгы боюнча эч кандай кокустук жагдайлары катталган эмес. Бардык жумуш орундары микроклимат, ызы-чуу деңгээлин аныктоо, талап кылынган кеңсе жабдуулары менен толук камсыздоо, коопсуз абалда иштөө иштөө шарттарын кошо алганда, санитардык жана эргономикалык нормаларга ылайык келиши көз карашынан текшерүүдөн өткөн.

Натыйжада акыркы үч жыл аралыгында эч кандай кокустуктарга/кырсыктарга жол берилбегендиги, аларга карата талаптагыдай чаралардын көрүлүшү Банктын эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасын жөнгө салуу жагындагы системасынын натыйжалуу иштеп жаткандыгын делилдейт.

5 КУРЧАП ТУРГАН ЧӨЙРӨГӨ КАМКОРДУК

Экологиялык таасирлерди жөнгө салуу	82
Энергияны үнөмдөө	83
Суу ресурстары.....	84
Калдыктар.....	84
Климаттын өзгөрүүсү.....	85

5. КУРЧАП ТУРГАН ЧӨЙРӨГӨ КАМКОРДУК

ЭКОЛОГИЯЛЫК ТААСИРЛЕРДИ ЖӨНГӨ САЛУУ

GRI 3-3

«Айыл Банк» ААКсы курчап турган чөйрөгө өзүнүн таасир эте алышы үчүн жоопкерчиликтүү экендигин түшүнөт жана өз ишинин түздөн-түз аспектилерин сыяктуу эле, каржылоого алган долбоорлору жана кредиттик операциялары аркылуу келип чыккан кыйыр таасир этүүлөрүн тескөөгө алат. Мындай ыкма Банкка, экологиялык тобокелдиктердин келип чыгуу ыктымалдыгын басаңдатып, өзү кызмат көрсөтүүсүн сунуштап жаткан аймактардын туруктуу өнүгүшүнө өбөлгө түзүп, көмүртек аз колдонгон экологияга өтүү жагын колдоого алат.

Ресурстарды үнөмдүү пайдалануу жана курчап турган чөйрөгө таасир этүүлөргө баа берүү маселеси Банктын төмөнкү ички документтери аркылуу жөнгө салынган:

- Экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөө саясаты;
- «Курчап турган чөйрөгө жана коомго келтирилген таасирлерге баа берүү жөнүндө» жобо

Бул документтер аларда долбоорлорду келип чыгышы ыктымал болгон экологиялык жана социалдык тобокелдик деңгээлине жараша

классификациялоонун бирдиктүү тартиби, ошондой эле таасир этүүгө баа берүүгө карата талаптар аныкталган. Банк ушул критерийлердин негизинде туруктуу өнүгүүгө карата алаптарды жана курчап турган чөйрөгө кесепеттүү таасирлерди минималдаштыруу зарылчылыгын эске алуу менен келишилген бүтүмдөргө экологиялык жана социалдык экспертизаларды, мониторинг жүргүзүүнү жана алардын түзүмүн тактоону жүзөгө ашырат.

Банктын жоопкерчиликтүүлүк менен каржылоо принцибине таянып, курчап турган чөйрөгө олуттуу кесепет алып келишиш ыктымал болгон долбоорлорду колдоого албайт. Банк, кредиттөө ишинде экологиялык таза өндүрүштү модернизациялоону, инновацияны жана курчап турган чөйрөнү коргоо жагында ресурстарды, технологияларды жөнгө салууну, уулуу заттардын сыртка чыгышын кыскартуу жана энергиянын калыбына келтирилүүчү булактарын колдонууну кошо алганда, жаратылышты коргоо иш багыттары боюнча жүзөгө ашырылуучу долбоорлорго артыкчылык берет.

Банк финансылык иш аркылуу таасир этүүнү тескөөдөн тышкары, энергияны үнөмдөөгө, калдыктардын пайда болушун кыскартууга жана суу ресурстарын үнөмдүү пайдаланууга өзгөчө көңүл буруп келет.

ЭНЕРГИЯНЫ ҮНӨМДӨӨ

GRI 3-3, 302-1, 302-2, 302-3

2024-жылы «Айыл Банк» ААКсынын башкы кеңсесинде энергия ресурсун керектөөнүн жалпы көлөмү 5 081,6 ГДж түзгөн. Энергияны керектөө түзүмүндө негизги үлүш– 50,1% электрэнергиясына жана бензинге – 22,6%, ошондой эле жылуулук энергиясына –15,3% туура келген.

Отчеттук жылда дизель отунун керектөө 2023-жылга салыштырган 24,6% (589,5 ГДж)

2024-жыл ичинде отун-энергетика ресурстеран керектөө, ГДж^{11,12}

Энергоресурстун түрү	2024
Суюк отун, анын ичинде:	1 592,6
Бензин	1 148,2
Дизель отуну	444,4
Суюлтулган мунай газы	168,6
Электрэнергия	2 544,5
Жылуулук энергиясы	775,9
Бардыгы болуп	5 081,6

¹¹ Отундун көлөмүн өлчөмдүү маанилерге айландыруу үчүн төмөнкү тыгыздык маанилери колдонулган: дизель отуну – 847,31 кг/м³, бензин – 742,39 кг/м³, суюлтулган газ – 520 кг/м³.

¹² Отун жана энергия ресурстарын керектөөнү ГДЖга айландыруу ишке ашырылды:

- отун үчүн – 2006-жылдагы МГЭИК көрсөтмөлөрүнө (2-том, 1-бөлүм) ылайык, таза жылуулук баалуулугунун (ТНЗ) маанилерин колдонуу менен.
- электр жана жылуулук энергиясы үчүн – 1 кВт/саат = 0,0036 ГДж, 1 Гкал = 4,1868 ГДж эсептөөсүнө негизденген энергия бирдигинин кайра өзгөртүү коэффициенттерин колдонуу менен.

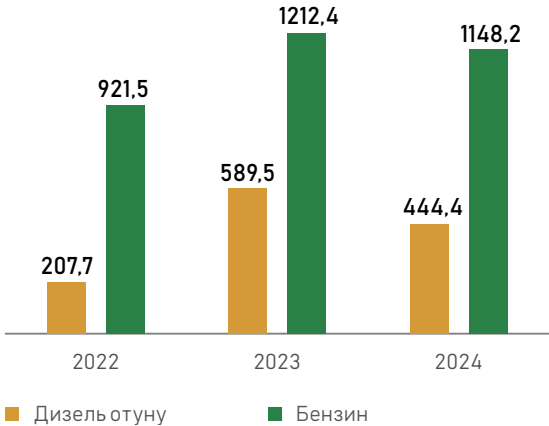
төмөндөгөн. Ал эми керектелинген бензин динамикасы бир жыл мурдагы көрсөткүчкө салыштырганда 5,3% (1212,4 ГДж) бир аз кыскаргандыгы байкалган. Керектелинген суюк отунду керектөөнүн көрсөткүчтөрүнүн азаюусун Банктын автопаркынын курамына электромобилдердин кошулуусу менен түшүндүрүүгө болот.

Отчеттук мезгил ичинде отун-энергетика ресурстарын жалпы керектөөдөн 63% (3 216,2 ГДж) Банктын ижарага алынган объектеринде Банк электр жана жылуулук энергиясын керектөөлөргө туура келген.

2024-жылы энергияны керектөө түзүмү

Суюк отунду керектөө, ГДж

5 081,6 ГДж

2024 -жылы энерия ресурстарын керектөөнүн жалпы көлөмү

24,6%

2024 -жылы дизель отунун керектөө көлөмүнүн төмөндөшү

0,284 ГДж/млн сом

2024 -жылы Банктын түшкөн пайдасын эсептөөдө энергияны талап кылуусу¹³

¹³ Пайыздык кирешелерди, комиссиялык кирешелерди жана башка кирешелерди камтыйт (GRI 201-1 ачып берүүсүн караңыз).

СУУ РЕСУРСТАРЫ

GRI 3-3, GRI 303-3

«Айыл Банк» ААКсы алардын чектелүү экендигин жана туруктуу өнүгүү үчүн маанилүүлүгүн тереңден түшүнүү менен суу ресурстарын пайдаланууга карата үнөмдүү колдонууга аракеттенет. Суу борборлоштурулган система аркылуу гана керектелинет жана Банк жер үстүндөгү же жер астындагы табигый булактардан түздөн-түз суу чыгарып, топтой албайт.

Сууну негизги керектөө кызматкерлердин күндөлүк жана санитардык муктаждыктары

үчүн ысык жана муздак сууну пайдаланууну кошо алганда, кеңсе жайларын күтүүгө байланыштуу. Банктын бардык кеңселеринде суу ресурсунун чыгымдалышына ачык-айкын, так контролдоону камсыз кылуу үчүн бардык жерде суу эсептегичтери орнотулган, ушунун өзү керектөө көлөмүнө кылдат көз салып турууга мүмкүндүк берет.

2024-жылы сууну керектөөнүн жалпы көлөмү 3,24 миң м³ түзгөн, бул 2023-жылдагыга караганда 20,4% (2,69 миң м³) көп. Сууну керектөө көлөмүнүн өсүшүн Банк кызматкерлеринин саныны көбөйүүсү менен түшүндүрүүгө болот.

Суу топтоонун көлөмү, миң м³

Түрү	2022	2023	2024
Суу топтоонун жалпы көлөмү	3,10	2,69	3,24
Муздак суу	2,75	2,28	2,80
Ысык суу	0,35	0,41	0,44

КАЛДЫКТАР

GRI 3-3, 306-3, 306-4, 306-5

«Айыл Банк» ААКсы калдыктардын көлөмүн кыскартууга жана аларды бөлүп топтоо, ресурстарды натыйжалуу пайдалануу табитин калыптандырууга багытталган чаралардын топтомун ишке ашырып жатат. Банкта электрондук документ алмашуу (жүгүртүү) системасынын колдонууга киргизилишинин эсебинен кагаз калдыктарынын алда канча азайышы мында негизги багыттардан болуу менен Банктын күндөлүк ишинде кагазды керектөөнү кыйла азайтууга мүмкүндүк берген.

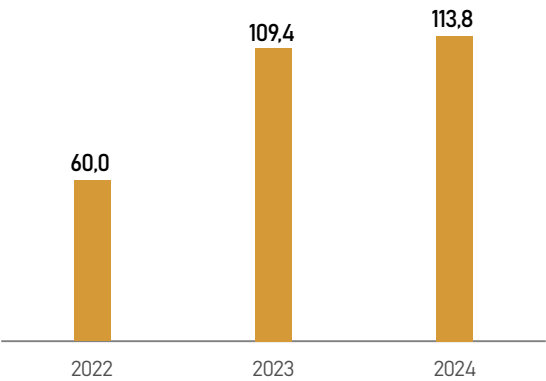
2024-жылы ESG-стратегиясын ишке ашыруунун алкагында Банктын башкы кеңсесинин жана Бишкек шаарында орун алган филиалдарынын кызматкерлери үчүн «Тазар» коомдук фондусу менен кызматташуунун негизинде таштандыларды/ калдыктарды өз-өзүнчө, бөлүп чогултуу жагында тренинг өткөрүлгөн. Натыйжада аларды иргеп, чогултуу үчүн атайы үкөктөр (контейнерлер) орнотулуп, учурда макултуралар өзүнчө топтолуп жатат. Мындан ары пластик, айнек жана алюминий идиштерин кайра иштетүүнү кошо алганда, калдыктарды/таштандыларды иргөө системасынын чөйрөсүн кеңейтүү пландаштырылууда.

Катуу тиричилик калдыктарынын (ТБО) көлөмү боюнча маалыматтарды топтоо жана алардын эсебин жүргүзүү «Тазалык» муниципалдык кызматы менен биргеликте, ошол ишканада колдонулуп жаткан эсептөө

ыкмасынын негизинде жүзөгө ашырууда. Кайра иштетүүгө жөнөтүлгөн кагаз калдыгы (макулатура) тууралуу маалыматтар Банк аны менен туруктуу негизде кызматташып иш алып барып келген «Кеңсе кызматы» компаниясына жөнөтүлүп турат.

Банктын операциялык ишинин натыйжасында анчалык коркунуч алып келбеген калдыктар (негизинен ТБО) жана унаа дөңөлөктөрү, электрондук жабдууларды кошо алганда, коркунучтуу калдыктар пайда болот. Коркунучтуу калдыктарды системалуу каттоо иши жөнгө салынбаган болсо да, аларды коопсуз шартта жок кылууну уюштуруу үчүн Канттагы дөңгөлөктөрдү кайра иштетүү заводу менен келишим түзүлгөн.

ТБОнун топтолгон көлөмү, тонна¹⁴

¹⁴ Топтолгон катуу калдыктардын көлөмүн (м³) массага (т) айландыруу үчүн тиричилик аралаш калдыктары үчүн тыгыздык көрсөткүчү (0,2 т/м³) кабыл алынган.

2024-жылы ТБОнун жалпы көлөмү 113,8 тоннаны түзгөн, бул бир жыл мурдагыга караганда 4% жогору, ал эми 2022-жылдагыга караганда 90% көп, бул жагдайды да кызматкерлердин санынын артышы менен түшүндүрүүгө болот. Анчалык коркунуч алып келбеген калдыктардын негизги үлүшүн - 99,6% ТБО түзөт.

Банк тарабынан отчеттук жылы 0,39 тонн макулатура кайра иштетүүгө жөнөтүлгөн.

Анчалык коркунуч алып келбеген калдыктар, тонн

Калдыктын түрү	2022	2023	2024
ТБО	60,0	109,4	113,8
Макулатура	0,42	0,35	0,39
Бардыгы болуп	60,4	109,7	114,2

Калдыктарды топтоо калдыктар салынган үкөктөрдүн толушуна жараша «Кеңсе кызматы» компаниясынын өкүлдөрү тарабынан, аларды таразага тартып, ташып кетүү менен ишке ашырылат. Банк макулатуранын ар бир килограммы үчүн 15 сом алып, ал каражатты санитардык-гигиеналык продукцияларды кошо алганда, кеңсе товарларын сатып алууга жумшайт.

КЛИМАТТЫН ӨЗГӨРҮҮСҮ

Парник газдарынын сыртка чыгышы

GRI 3-3, 305-1, 305-2, 305-3, 305-4

«Айыл Банк» ААКсы парник газдарынын сыртка чыгып кетишине каршы иш алып баруусуна карата системалуу ыкманы иштеп чыгып, аларды экология үчүн жоопкерчиликтүүлүктүн негизги багыттарынын бири катары карайт. Көмүртектин тарашына каршы иш алып барууда Банк өзүнүн операцияларына сыяктуу эле финансылык ишке карата чара чөрүү аркылуу климатка кыйыр түрдө таасир эте алат.

Банк уулуу заттардын сыртка чыгып кетишин эсептөө жана ага баа берүү үчүн төмөндөгү эл аралык деңгээлде таанылган стандарттарды колдонот:

- Парник газдары боюнча протокол (GHG Protocol);
- МГЭИК таянган принциптер, 2006-жыл;
- Наркты түзүүнүн эсепке алынышынын ана отчет даярдоонун корпоративдик стандарттары (GHG Corporate Value Chain Standard);
- Көмүртектин сыртка чыгып кетишинин эсебин жүргүзүү жагында финансы секторунда өнөктөштүк стандарты (PCAF).

Парник газдарынын сыртка чыгып кетишине баа берүүнүн уюштуруу чеги Айыл Банктын башкы кеңсесинин жана Кыргыз Республикасынын аймагында жайгашкан

бардык филиалдардын ишин камтыйт. Операциялык чектертөмөнкү сыртка чыгууларды камтыйт:

- Score 1 (түздөн-түз абага таргандар): Банктын менчигиндеги транспорт каражаттарын колдонуудан келип чыккандар.
- Score 2 (кыйыр түрдө абага таргандар): Банк объекттеринде электр жана жылуулук энергиясын керектөөгө байланыштуу келип чыккандар.
- Score 3 (башка кыйыр түрдө абага таргандар): төмөнкүлөрдү кошо алганда, Банктын түздөн-түз контролдугуна алынбаган аймактарда келип чыккандар:
 - Категория 1 – сатылып алынган товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр (кеңсе кагазы);
 - Категория 5 – иш процессинде пайда болгон калдыктар;
 - Категория 6 – кызматкерлердин иш сапарына чыгуулары;
 - Категория 7 – кызматкерлердин ишке келип, кайра кетиши;
 - Категория 8 – ижарага алынган мүлк (жогорку сегмент);
 - Категория 15 – каржылоодон улам келип чыккандар.

Score 1 жана score 2ни эсептөө башкы кеңсе үчүн жүргүзүлөт, ал эми score 3түн айрым категориясына Банктын операциялык сыяктуу эле, финансылык таасир этүүсүн камтыган филиалдар кирет.

Банктын парник газдарынын сыртка чыгып кетүүсү көмүртек диоксидинин эквиваленти тоннасында (тонн CO₂-экв.) чагылдырылат

жана өзүнө төмөнкү парник газдарын камтыйт: көмүртек диоксиди (CO₂), метан (CH₄), азот кычкылтеги (N₂O)¹⁵. Сыртка чыккан парник газдарын тоннага CO₂-экв. которуу үчүн МГЭИК¹⁶ тин бешинчи баа берүү глобалдуу эрүү потенциялынын мааниси колдонулган.

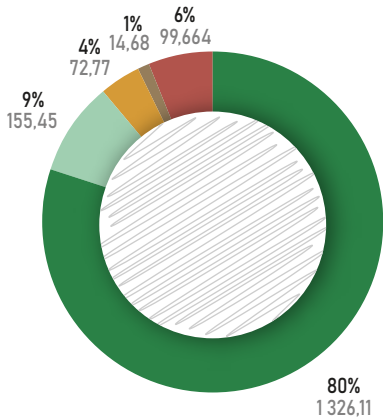
2024-жылы Банктын score 1 көрсөткүчү 125,99 тонн CO₂-экв. түзгөн. Банктын менчигиндеги унаа каражаттары анын булагынан болгон. Мында негизги үлүш (64,8%) бензин менен жүргөн унаалардан

чыккандар – 81,61 тонна CO₂-экв. ээлейт, ал эми дизель отуну менен жүргөн унаалар 33,44 тонна CO₂-экв. (26,5%), эң аз үлүштү (8,7%) газ менен иштеген унаа каражаты – 10,94 тонна CO₂-экв. ээлейт.

Банктын score 2 боюнча көрсөткүчү 2,27 тонн CO₂-экв. түзгөн, анын ичинен 1,63 тонна CO₂-экв. (72%) электрэнергиясын керектөөгө байланыштуу келип чыккандар, ал эми 0,64 тонна CO₂-экв. (28%) жылуулук энергиясынан чыккандар түзөт.

Операциялык иш багытынан чыккан score 3 (upstream)¹⁷ 1 668,67 тонна CO₂-экв., анын ичинен 80% же 1 326,11 тонна CO₂-экв. кызматкерлердин ишке келип кетишине (категория 7), ал эми кызматкерлердин иш сапарларына чыгуусуна 9% (155,45 тонн CO₂-экв.) (категория 6), Банк тарабынан ижарага алынган объекттерден чыккандар 6% (99,66 тонна CO₂-экв.) (категория 8), топтолгон калдыктарга 4% (72,77 тонна CO₂-экв.) жана 1% (14,68 тонна CO₂-экв.) товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуулардан чыккандарга туура келген (категория 1).

2024-жылы категориялар боюнча score 3 (upstream) чыккандар, тонна CO₂-экв., %

- Категория 1: сатылып алынган товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр (кеңсе кагазы)
- Категория 5: иш процессинде пайда болгон калдыктар
- Категория 6: кызматкерлердин иш сапарына чыгашалар
- Категория 7: кызматкерлердин ишке келип, кайра кетиши
- Категория 8: жогорку сегментте ижарага алынган мүлк

2024-жыл үчүн score 1, score 2 жана score 3 (upstream) көрсөткүчтөрүн парник газдары боюнча бөлүштүрүү, тонна

Көрсөткүчтөр	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	CO ₂ экв.
Score 1 сыртка чыгып кетүүсү	123,14	0,05	0,01	125,99
Менчикте турган автотранспорт каражаттарын колдонуудан келип чыккандар	123,14	0,05	0,01	125,99
Score 2 сыртка чыгып кетүүсү	0,64	0,000008	0,000008	2,27
Электр энергиясынын керектөө	–	–	–	1,63
Жылуулукту керектөө	0,64	0,000008	0,000008	0,64
Score 3 сыртка чыгып кетүүсү (upstream)	1 472,86	0,04	0,03	1 668,67
Категория 1 – сатылып алынган товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр ¹⁷	–	–	–	14,68
Категория 5 – иш процессинде пайда болгон калдыктар	–	–	–	72,77
Категория 6 – кызматкерлердин иш сапарына чыгашалар	154,39	0,003	0,004	155,45
Категория 7 – кызматкерлердин ишке келип, кайра кетиши	1 318,47	0,04	0,03	1 326,11
Категория 8 – жогорку сегментте ижарага алынган мүлк				99,66
Парник газдарынын жалпы сыртка чыгып кетүүсү (score 1+ score 2 + score 3 upstream)	1 473,50	0,04	0,03	1 796,93

0,01

тонна CO₂-экв./млн сом

түшкөн пайданы эсептөөдө score 1 жана score 2нин интенсивдүүлүгү

0,09

тонна CO₂-экв./млн сом

score 3 (upstream) интенсивдүүлүгү

¹⁵ Мамлекеттик облигацияларга (эгемендүү карыз) инвестициялардан чыккандарды кошпогондо, ага CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs.

¹⁶ ПГП CH₄ = 28, N₂O=265.

¹⁷ Сатылып алынган кеңсе кагазын жана банк карттары үчүн пластики өндүрүүдөн чыккан зыяндуу заттарды да камтыйт.

Каржылоодон улам келип чыккандар

Айыл Банктын кредиттик жана инвестициялык иш багытынын натыйжасында парник газдарынын сыртка чыгышы (каржылоодон улам келип чыккандар) да кыйла маселени жаратышы мүмкүн. Буга сандык баа берүү (score 3 категория 15) PCAF стандартына ылайык жүргүзүлүп, анда активдердин төмөнкү класстары камтылган:

- Кыймылсыз мүлктү кредиттөө (ипотеканы жана коммерциялык кыймылсыз мүлктү кошо алганда);
- Автокредиттөө;
- Бизнеске кредиттер;
- Суверендүү карыз (мамлекеттик облигациялар).

Каржылоодон келип чыккан уулуу заттарга баа берүүдө камтылган кредиттөөдөн парник газдарынын бөлүнүп чыгышы, Банктын жалпы кредит портфелинин 41% түзөт. Калган 59% алар боюнча эсептөөлөрдү жүргүзүү үчүн зарыл болгон маалыматтар азырынча жеткиликсиз болуп жаткан карыздык каражаттарга жана ушул Отчетту даярдоо учуруна карата аларга баа берүүнүн усулдук ыкмасы иштелип чыга элек эмне максатка берилгендиги так көрсөтүлбөгөн керектөө насыяларына туура келет. Банктын инвестициялдык портфелинде каржылоого алынгандардан улам келип чыккан уулуу заттарга баа берүүлөр толук көлөмүндө чагылдырылган.

2024-жылдын 31-декабрына карата Банктын кредиттөө шарттарынан улам келип чыккан уулуу заттардын сыртка чыгышы 88 085,76 тонна CO₂-экв. түзгөн, анын ичинен 76 672,49 тонна CO₂-экв. (87%) бизнести кредиттөөгө, 5 721,31 тонна CO₂-экв. автотранспортту жана атайы иш багытына каралган техниканы кредиттөөгө (6,5%) жана 5 691,96 тонна CO₂-экв. (6,5%) кыймылсыз мүлктү кредиттөөдөн улам келип чыккандар түзгөн.

Банктын инвестициялык портфелинен улам келип чыккан зыяндуу заттар анын мамлекеттик облигацияларга инвестициялоонун натыйжасында (суверендүү карыз) келип чыккан парник газдарынын сыртка чыгуусун түшүндүрөт.

Суверендүү карыздан парник газдарынын сыртка чыгуу көлөмү, ЗИЗЛХны эске алуусуз 87 183,05 тонна CO₂-экв., аны эске алуу менен – 73 691,79 тонна CO₂-экв¹⁹ түзгөн.

Банктын 2024-жылдын 31-декабрына карата каржылоодон улам келип чыккандар

Активдердин классы	тонна CO ₂ - экв.
Кредит портфели, анын ичинде:	
Кыймылсыз мүлктү кредиттөө	5 691,96
Автокредиттөө	5 721,31
Бизнеске кредиттер	76 672,49
Инвестициялык портфель, анын ичинде:	
Суверендүү карыз (ЗИЗЛХ* эске алуусуз)	87 183,05
Суверендүү карыз (ЗИЗЛХ* эске алуу менен)	73 691,79

* ЗИЗЛХ – жер иштеттүү, жер иштетүүдөгү өзгөрүүлөр жана токой чарбасы

Банктын каржылоодон улам келип чыккандар интенсивдүүлүгү

Активдердин классы	кг CO ₂ -экв./миң сом	кг CO ₂ -экв./ \$ ²⁰
Кыймылсыз мүлктө кредиттөө	0,68	0,06
Автокредиттөө	10,28	0,89
Бизнести кредиттөө	7,79	0,68
Суверендүү карыз (ЗИЗЛХди эске алуусуз)	4,33	0,38

¹⁸ Upstream сегментин Банктын операциялык ишин камсыз кылуу үчүн зарыл болгон ресурстарды сатып алууга байланыштуу келип чыккандар категориясын камтыйт.

¹⁹ PCAF стандартына ылайык, суверендүү карыздан сыртка чыккан уулуу заттарды таламдаш тараптар үчүн чечимдерди кабыл алууда ачык-айкындуулукту камсыз кылуу максатында, ЗИЗЛХны эске алып жана аны эске алуусуз эле чечмелөө зарыл.

²⁰ Парник газдарынын сыртка чыгып кетүүсүнүн интенсивдүүлүгү АКШ доллары менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын 2024-жылдын 31-декабрындагы расмий алмашуу курсу боюнча эсептелген (1 \$ = 87 сом).

Климаттык тобокелдиктер

GRI 3-3

Климаттын өзгөрүүсү жаратылыштын табиятына, Кыргыз Республикасынын экономикасына жана анын социалдык туруктуулугуна барган сайын байкаларлык таасир этүүдө. Мында селдин жүрүшү жана суу ташкыны, кургакчылык, жер көчкүлөрү, абанын аптаптуу ысык болгон мезгили, суунун тартыштыгы жана экосистеманын кунарсызданышы сыяктуу өлкө үчүн кооптонууну жараткан климаттык өзгөрүүлөр орун алууда. Бул процесстер ааламда ысыктын күч алып, ээрүү процессинин жүрүшү шартында азык-түлүк коопсуздугуна, инфраструктурага жана финансылык туруктуулукка түздөн-түз кесепетин тийгизет.

Жогоруда белгиленген кооптуу жагдайлардан улам келип чыккан климаттык тобокелдиктер Айыл Банкатын агрардык сектордо, мал чарбачылыгында, логистика жана башка тектеш тармактарда иш алып барып, тиричилик кечирген кардарлары жана өнөктөштөрү үчүн өзгөчө, ойлонтуучу мааниге ээ, анткени:

- Суу ташкыны же жердин көчүүсү, өндүрүштүк объекттердин, кампа жайларынын, жолдордун жана ирригациялык кандалдардын бузулушуна, логистиканын үзгүлтүккө учурашына, ошондой эле күрөөлүк камсыздоонун ликвиддүүлүгүнүн басаңдашына алып келет.
- Кургакчылык жана аптаптуу ысыктын орун алуусу түшүмдүүлүккө кедергисин тийгизип, төлөөгө жөндөмсүз абалда калуу жагдайын шарттап, кардардар үчүн финансылык тобокелдикти арттырат;

- Сууну тартыштыгы жана жайыттардын кунарсызданышы өндүрүштүн өздүк наркын жогорулатып, жабдуулардын тез эскиришине алып келип, долбоорлордун кирешелүүлүгүн төмөндөтөт.

Айкын келип чыккан табигый тобокелдиктерден тышкары Айыл Банк ченемдик-укуктук базалардын, тариф жана салык саясаттарынын өзгөрүшүнө, ошондой эле инвесторлор жана эл аралык өнөктөштөр тарабынан маалыматтардын ырааттуу чечмеленишине жана декарбонизацияга карата талаптардын өсүп жатышына байланыштуу өтмө климаттык тобокелдиктерди да эске алуу менен иш алып барат.

Кыргыз Республикасынын улуттук деңгээлде аныкталуучу, жаңыртылган салым деңгээлине (ОНУВ 3.0) ылайык, өлкө ички ресурстардын эсебинен 2030-жылга карата парник газдарынын сыртка чыгып, тарашын 18%, ал эми эл аралык колдоо орун алган шартта 2017-жылдагы деңгээлге салыштырганда аны 30% чейин кыскартуу милдетенмесин алган. ОНУВ 3.0 ошондой эле ыңгайлашуу потенциалын күчөтүү, суу менен камсыздоо системасын өнүктүрүү, айыл-чарбасынын туруктуулугун жогорулатуу, бөөдө кырсыктар тобокелдигине каршы аракет көрүү жана жер ресурсун үнөмдүү пайдалануу максаттарын камтыйт. Мына ушул максаттар финансы сектору үчүн стратегиялык иш багыттарын аныктап, ыңгайлашуу жана уулуу заттарды аз бөлүп чыккандарды каржылоо жагына өнүктүрүүнү караган долбоорлорду каржылоо үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү түзөт жана Айыл Банк бул иш багытында олуттуу потенциалды көрүүдө.

Айыл Банк климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу маселелерди жөнгө салуу жагында комплекстүү системаны иштеп чыгып, корпоративдик башкаруу, стратегиялык пландаштыруу жана кредиттөө ишине кылдат талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү процессине интеграциялоо аркылуу кароого алат. Банктын ESG-жол картасынын алкагында климаттык тобокелдиктерди алда канча кыскартуу жагында бир катар иш-чаралар белгиленген:

- Климаттык тобокелдиктерди идентификациялоо жана аларга баа берүү жол-жобосун колдонууга киргизүү;
- Тобокелдиктерди тескөөгө алуу жана стресс-тестирлөө процессине климаттык факторлорду да интеграциялоо;
- Климаттык тобокелдиктердин кредит порфелине канчалык деңгээлде таасир этүүсүнө мониторинг жүргүзүп жана ага баа берүү механизмдерин иштеп чыгуу;
- Банк кызматкерлеринин жана кардарлардын климаттык тобокелдиктер боюнча жана аларга карата чара көрүү жагында маалыматын арттыруу.

Банк климаттык тобокелдиктердин кесепеттүү таасирин басаңдатууга, кардарлардын зыян алып келбеген экономикалык иш багытына өтүүсүнө колдоо көрсөтүүнү чыңдоого багытталган климаттык менджмент системасын ырааттуу өнүктүрүүгө басым жасоодо.

Банк, ушул отчетту даярдоонун чегинде анын иш багытына, финансылык көрсөткүчтөрүнө жана кредит портфелине таасир этиши мүмкүн болгон климаттык тобокелдиктерди аныктоо ишин жүргүзгөн.

Климаттык тобокелдиктер жана алардын Банк ишине тийгизген таасири

Климаттык тобокелдик категориясы	Категорияга кирген тобокелдиктер (мисалдар)	Банк ишине таасир этүүчү негизги тобокелдиктер	Таасир этүү чеги	Таасир этүү деңгээли
Айкын келип чыгышы ыктымал табыгый тобокелдиктер	Кокусунан келип чыккан тобокелдиктер (аптаптуу ысыктан улам келип чыккан суу ташкыны, суунун көтөрүлүшү)	- Бөөдө кырсыктардан жабыр тарткан райондордо жайгашкан филиалдардын операциялык ишиндеги үзгүлтүктөр (кардарларды тейлөөнүн убактылуу токтошу жана банкоматтардын иштебей калышы). - Айдоо ишине, мүлккө жана инфраструктурага зыян келтирилишинен улам чакан-орто бизнес кардарларынын арасында жана агропортфелинде мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыздын көбөйүшү. - Ликвиддүүлүктүн жана сел каптап, жер кыртышы жакырданган аймактарда күрөөлөрдүн (жер тилкесинин, кампалардын, техникалардын) рыноктук наркынын төмөндөшү. - Ыңгайлуу иштөө шартын камсыз кылууга кеткен кошумча чыгашалар (желдетүү, кошумча азыктандыруу) системасынын жөнгө салуу жана персоналды аптаптуу ысык күндөрү коргоого алуу чаралары.	Кыска мөөнөттүү (2 жылга чейин)	Орто
	Дайыма орун алып турган кесепеттүү жагдайлар (кургакчылык, жердин кунарсызданышы, суунун тартыштыгы)	- Суунун тартыштыгы, түшүмдүүлүктүн азайышы жана сугаруу, энергия ресурстарына сраптоолордун өсүшүнөн улам кредиттөөгө алынган агродолбоорлордун өздүк наркынын жогорулоосу, рентабелдүүлүгүнүн төмөндөшү. - Карыз алуучулардын кирешесинин азайышы кесепетинен узак мөөнөткө берилген кредиттер боюнча дефолт жагдайынын келип чыгышы ыктымалдыгынын артышы. - Күрөө катары колдонулган айыл-чарба жер тилкелеринин баасынын түшүүсү жана ликвиддүүлүгү төмөн активдердин үлүшүнүн өсүшү. - Айыл жеринен социалдык-экономикалык миграция, бул банктын кызмат көрсөтүүгө болгон талапты азайтууга жана филиалдар түйүнүн оптималдаштыруу зарылчылыгына алып келиши мүмкүн.	Узак мөөнөттүү (5 жылдан тартып)	Жогору

Климаттык тобокелдик категориясы	Категорияга кирген тобокелдиктер (мисалдар)	Банк ишине таасир этүүчү негизги тобокелдиктер	Таасир этүү чеги	Таасир этүү деңгээли
Өтмө төбөкелдиктер	Жөнгө салуучу (декарбонизациялоо жана отчеттордун берилиши боюнча жаңы талаптар)	- Экологиялык стандарттарга жана энергияны үнөмдөө жагындагы талаптарга ылайык келүү үчүн кардарлардын операциялык сарптоолорунун өсүшү. - Банктын ESG-маалыматтары, аларды чечмелеп берүү, верификациялоо жана отчеттордун берилиши жагындагы (IFRS S1, S2 кошо алганда) улуттук жана эл аралык талаптарды аткаруу административдик чыгашалардын көбөйүүсү. - Персоналдын системалуу даярдыктан өтүүгө болгон муктаждыгы жана тобокелдик-менеджерлеринин климаттык тобокелдиктер маселеси жагында компетенциясын жогорулатуу.	Орто мөөнөттүү (2–5 жыл)	Орто
	Технологиялык («жашыл» техноллогияны, отчеттордун жаңы стандарттарын колдонууга киргизүү)	- Кардарлардын өндүрүштүк процесстерди модернизациялоого, энергияны үнөмдүү пайдаланган жабдууларды колдонууга өтүшүнө жана энергияны калыбына келтирүүчү булактарды пайдаланууга капиталдык сарптоолордун өсүшү. - Банктын ESG-маалыматтарын топтоо, аларга талдап иликтөөлөрдү жүргүзүү жана чечмелөөсү үчүн ички IT-системасын жаңылоо зарылчылыгы. «Жашыл» долбоорлорго жана алардын табиятка тийгизген таасирине баа берүү үчүн кесипкөйлүк негизде эксперти за жүргүзүүгө керектөөнүн артышы.	Орто мөөнөттүү (2–5 жыл)	Орто
	Аброй тобокелдиги (инвесторлордун жана коомдун ESG жагынын ачык-айкындуулугунан күтүүлөрү)	- Банктын климаттык тобокелдиктер боюнча күн тартибине коюлган маселелерге жетишсиз аралашуусу жана абага тарап жаткан зыяндуу заттарды азайтуу жагында ачык максаттардын жоктугу Банкка карата коомдук мамиленинин начарлашы. - ESG-маалыматтарын топтоо, чечмелөө жана алардын ачык-айкындуулугун камсыз кылуу талаптарына жооп бербеген шартта эл аралык финансылык институттарынын жана инвесторордун ишиниминин кетиши (андан ажырап калуу).	Узак мөөнөттүү (5 жылдан жогору)	Жогору
	Рыноктук (кардарлардын жана өнөктөштөрдүн артыкчылык берүүлөрүнүн өзгөрүшү)	- Банктын продукттарга карата суроо-талап түзүмүндөгү өзгөрүүлөр: энергия үнөмдөөчү жана сууну сарамжалдуу пайдаланууга өбөлгө түзгөн технологияларга кредит алууга кызыкчылыктын өсүшү, ESG-компоненттерин стандарттык продукттарга карата суроо-талаптын азайышы. - Энергия менен иштеген жабдууларга баанын өзгөрүлмөлүүлүгүнүн жогорулоосу, бул энергияны талап кылган тармактардын карыз алуучуларынын төлөө жөндөмдүүлүгүнө таасир берип, мөөнөтүндө төлөй албай калуу тобокелдигин жогорулатат. «Жашыл» жана климаттык шарттарга байымдуу продукттарды сунуштаган финансылык институттар тарабынан атаандаштыктын өсүшү.	Орто мөөнөттүү (2–5 жыл)	Орто

Климаттык тобокелдиктерге карата талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү сценарийи

Айыл Банк кыймылсыз мүлк кредиттик порфелинин (ипотека жана коммерциялык кыймылсыз мүлк) табыгый климаттык тобокелдиктердин таасирине кабылышы/дуушар болушуна баа берүүнү жүргүзгөн. Талдап-иликтөөлөр Климаттын өзгөрүшү боюнча иш алып барган эксперттердин өкмөттөр аралык тобу тарабынан иштелип чыккан (IPCC) эки сценарий боюнча, 2030 жана 2050-жылдар аралыгында климаттын өзгөрүүсүнүн шартында суулардын жээктен чыгышы жана өрт коопсуздугунун таасирин камтыган:

1. Сценарий RCP 2.6

Бул сценарий ааламда туруктуу энергетикага өтүүнүн жана парник газдарынын сыртка чыгып, тарашын кыскартууну чагылдырат. Көмүртектин нейтралдашын камсыз кылуу максатына 2100-жылы жетишилет, бул 2,6 Вт/м² жакын деңгээлде радиациялык таасирди чектейт. Мындай шартта кылымдын акырына карата глобалдуу орточо аба басымынын жогорулоосу 2°C (0,9°C дан 2,4°C чейинки чекте) төмөн чегинде чектелет. Бул сценарий жай жүргөн табыгый тобокелдиктердин орун алышы, ыңгайлашуу чараларын жигердүү колдонууга киргизүү, калыбына келтирилүүчү энергетиканы өнүктүрүү жана узак мөөнөттүк келечекте аба ырайынын күтүүсүз өзгөрүү кубулуштарынын интенсивдүүлүгүн басаңдатуу менен мүнөздөлөт.

2. Сценарий RCP 8.5

Бул сценарийде зыяндуу заттардын сыртка чыгып, тарашын чектөө жагында олуттуу чаралардын көрүлбөгөндүгү жана дүйнөлүк экономиканын жер алдынан алынуучу отундан көз карандылыгынын сакталышы шартында өнүгүү мүмкүнчүлүгүн сүрөттөп берет. Мындай шартта көмүртек диоксидинин абада концентрацияланышы 2100-жылга карата 900 ppm ашат, бул 8,5 Вт/м² жакын радиациялык таасирге дуушарланууга туура келет. Индустриалдык деңгээлге салыштырганда, ааламда аба температурасынын күтүлүп жаткан жогорулоосу орточо алганда +4,3°C (диапазон 3,2–5,4°C) жетет. Сценарий RCP 8.5 жогорку табыгый тобокелдиктер, анын ичинде суу ташкындарынын, кургакчылыктын, өтө ысык аба толкундары жана токойдон чыккан өрттөрдүн дайыма болуп турушу менен коштолот.

Табыгый тобокелдиктерден көз карандылыкка баа берүү, жогоруда көрсөтүлгөн сценарийлердеги²¹ климаттык тобокелдиктерге дуушарлануу боюнча маалыматтардын жана Банктын күрөөлүк активдеринин мезгил аралыгы боюнча бөлүштүрүүнүн негизинде жүргөн. Климаттык тобокелдикке айрыкча дуушар болгон кыймылсыз мүлк портфелинин үлүшү мында негизги көрсөткүчтөн болгон²². Талдап-иликтөөдө анын потенциалдуу өсүшүн же 2050-жылга чейинки өзгөрүү алкагын эске албастан, портфелдин статистикалык түзүмүнө тиешелүү жол берүүлөр колдонулган.

Сценарийлерге талдап иликтөөлөрдүн жыйынтыгы боюнча Банктын жогорку климаттык

Табыгый климаттык тобокелдиктерге талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүү сценарийлеринин натыйжасы

Тобокелдиктин түрү	Сценарийлер	Жылы	Жогорку тобокелдик алдында алынган карыхдык каражаттар	
			Ссудалык карыз калдыгы, миң сом	Портфель үлүшү, %
Суунун жээктен чыгышы	RCP 2.6	2030	3 214 501,5	38,6%
Суунун жээктен чыгышы	RCP 8.5	2030	3 214 501,5	38,6%
Суунун жээктен чыгышы	RCP 2.6	2050	3 131 376,7	37,6%
Суунун жээктен чыгышы	RCP 8.5	2050	2 066 684,1	24,8%
Өрттүн чыгышы	RCP 2.6	2030	2 165 656,5	25,9%
Өрттүн чыгышы	RCP 8.5	2030	2 165 656,5	25,9%
Өрттүн чыгышы	RCP 2.6	2050	966 247,2	11,6%
Өрттүн чыгышы	RCP 8.5	2050	2 398 454,3	28,8%

тобокелдикке дуушарланган кредит портфелинин үлүшү сценарийге жана убакыт чегине жараша өзгөрүп турары аныкталган. Келечекте, 2030-жылга чейин сценарийлер ортосундагы ажырым минималдуу чекке жетет: RCP 2.6 жана RCP 8.5 шартында суунун жээктен чыгышы кесепети жогорку тобокелдигине дуушарлануучу активдер үлүшү 38,6% жакынды түзөт, бул, Банктын күрөөлүк объекттери жайгашып турган айрым аймактарынын (Ысык-Көл, Жалал-Абад жана Чүй областтары) табыгый тобокелдиги көз карандылыгы сакталып калгандыгын тастыктоодо.

2050-жылга карата бул динамика уулуу заттардын сыртка чыгып, глобалдуу тарашы траекториясына

жараша олуттуу айырмаланат. Абанын өтө ысып кетишине карата чара көрүп, чектөөлөрдө белгилеген чаралар ийгиликтүү колдонууга киргизилгендигин чагылдырган RCP 2.6 сценарийи шартында суулардын жээктен чыгып кетиши тобокелдигине дуушар болгон активдердин үлүшү бир азга, – 37,6% чейин төмөндөгөн, ушунун өзү гидрологиялык шарттардын турукташуусун жана ыңгайлашуу чараларынын натыйжалуулугун чагылдырыт. Ошол эле учурда, уулуу заттардын сыртка чыгышын кыскартуу жагында глобалдуу чаралардын көрүлбөй жаткандыгын мүнөздөгөн RCP 8.5 сценарийи орун алып турган учурда, суунун жээктен чыгуусу тобокелдигине дуушарлар

²¹ Climate Analytics – Climate impact explorer.

²² Жогорку тобокелдиктеги насыялар тобокелдикке дуушарлануучу диапазондун эң жогорку 33% катары аныкталган.

активдердин үлүшү, климаттын жакшыруусунан эмес, тобокелдиктерди кайра бөлүштүрүүнүн эсебинен 24,8% чейин азайган. Бул алгылыксыз климаттык кубулуштардын жалпы күчөшү жана андан жабыр тарткан аймактардын көбөйүүсү алкагында аймактардын бир бөлүгүнүн «жогорку» категориядан «орто тобокелдикке» которулушуна байланыштуу келип чыккан.

Мына ушундай эле тенденция жаратылыш кырсыгынан болгон өрттүн чыгышы кесепетине баа берүүдө байкалган. 2030-жылы эки сценарийдин шартында кредит портфелинин 26% жакыны жогорку тобокелдикте турат. 2050-жылга карата RCP 2.6 сценарийинде жогорку тобокелдиктүү активдердин үлүшү 11,6% чейин төмөндөшү байкалат. Тескерисинче, RCP 8.5 сценарийи шартында жогорку тобокелдиктүү портфелдин үлүшү 28,8% чейин өсүү менен аба басымынын ысып кетиши жана табыгый ландшафттын кунарсызданышы шартында, өрттүн бат-бат чыгып жана анын кеңири чөйрөнү камтуусу олуттуу күчөй тургандыгын тастыктайт.

Бүтүндөй алганда, жүргүзүлгөн талдап-иликтөөлөр жыйынтыгы табыгый климаттык тобокелдиктер Банктын узак мөөнөттүү келечекте, айрыкча RCP 8.5. алгылыксыз сценарийи шартында кредиит порфелине материалдык таасир этишиин көрсөткөн. 2050-жылга карата «жогорку тобокелдик» категориясындагы активдердин үлүшүнүн айрым бир төмөндөшүнө карабастан аталган портфелдин жалпы климаттык шарттардан көз карандылыгы, күтүүсүз келип чыккан жаратылыш кубулуштарынын жана тобокелдиктерди аймактар ортосунда кайра бөлүштүрүүнүн натыйжасында камтуу аймагынын кеңейиши эсебинен өсөт.

Банк мындан ары климаттык тобокелдиктерге сандык баа берүү ыкмаларын өнүктүрүү жана климаттык факторлорду кредиттик талдап иликтөөлөр процессине интеграциялоону, күрөөлөрдү кылдат тескөөгө алууну жана стратегиялык пландаштырууну караштырат.

Климаттык мүмкүнчүлүктөр

Айыл Банк климаттын өзгөрүүсүз тобокелдиктерди шарттаган фактор катары гана карабастан, атаандаштык позицияны чыңдоо жана продукттар чөйрөсүн кеңейтүүнүн стратегиялык мүмкүнчүлүгү катары да карайт. Кыргызстандын экономикасынын туруктуу жана зыяндуу заттарды аз бөлүп чыгарган моделге

Банк үчүн климаттык мүмкүнчүлүктөр

Көрсөткүчтөр	Климаттык мүмкүнчүлүктөр	Банк үчүн потенциалдуу натыйжа/таасир
Энергияны натыйжалуу пайдаланууну жогорулатуу	- Кардарлардын жабдууларын жана инфраструктурасын модернизациялоону каржылоо - Банктын кеңселеринде энергияны үнөмдөгөн технологияларды колдонуу.	«Жашыл» кредит портфелин көбөйтүү өсүшү - Операциялык чыгашаларды азайтуу
Калыбына келтирилүүчү энергия булактарына өтүү	Калыбына келтирилүүчү энергия булактарын өнүктүрүүгө багытталган долбоорлорду кредиттөө	Кредит портфелин диверсификациялоо, кардарларын туруктуу иш алып баруусун колдоо
Жаңы продукттарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү иштеп чынуу	ESG-продукттарын: «жашыл» кредиттер, облигациялар, климаттын өзгөрүшүнө ыңгайлаштырылган финансылык инструменттерди кеңири жайылтуу үчүн шарттарды түзүү.	Кардарлар базасын көбөйтүү, инновациялык продукттардан кирешелерди арттыруу, инновация тартуу мүмкүнчүлүгүн жогорулатуу
Жаңы рынокторго аралашуу	Туруктуу каржылоо жагында калыптанып жаткан рынокторго катышуу	Өнөктөштүк түйүнүн кеңейтүү, узак мөөнөткө каралган капиталды, ликвиддүүлүктү тартуу жогорулатуу
Туруктуу бизнести бекемдөө	Климаттык аспектилерди кредиттик саясатка интеграциялоо, стресс-тестирлөөнү жүргүзүү жана кардарлардын эмнеден көз каранды экендигине баа берүү	Кредит портфелинин ишенимдүүлүгүн жана аброй туруктуулугун жогорулатуу

өтүшү «жашыл» каржылоого жана климатка жараша иш алып баруу жагында чечимдерди кабыл алууга талаптын өсүшүн шарттайт, бул Банк үчүн жаңы өнүгүү багыттарын ачып, анын өлкөнүн туруктуу өсүшүнө өбөлгө түзгөн негизги өнөктөш катары ролун чыңдайт. Климатка жараша иш алып баруу мүмкүнчүлүгүн арттыруу Банкка бир эле учурда өз ишинин туруктуулугун бекемдөөгө жана кардарларды бизнес жүргүзүүнүн экологиялык жана социалдык жоопкерчилик моделине өтүүсүндө колдоо көрсөтүүсүнө өбөлгө түзөт. Ушул көз караштан алганда Банк төмөнкүдөй үч негизги багыттарда жигердүү иш алып барууга ниеттенүүдө.

1. Энергияны үнөмдөө, суу ресурсун топтоо, туруктуу иш алып барган айыл-чарбасын

чыңдоо жана калыбына келтирилүүчү энергия булактары жагында долбоорлорду колдоого алуунун эсебинен туруктуу каржылоо портфелин кеңейтүү.

2. Банктын продукттар жана тейлөө чөйрөсүндө климаттын өзгөрүүсүнө шайкеш чара көрүп, ага ыңгайлашуу жана декарбонизация максатына багытталган инновациялар.

3. Ичтен натыйжалуу иштөө мүмкүнчүлүгүн арттыру, өз операцияларына зыяндуу заттардын келип чыгышы жагдайына бөгөт коюуну, ESG-көрсөткүчтөрү боюнча мониторинг жүргүзүү жана отчет даярдоо процесстерин санариптештирүүнүн кошо алганда, ESG иш алып баруу тажрыйбасын андан ары өнүктүрүү.

ТИРКЕМЕ

Тиркеме 1: GRI маани-маңызын тастыктоо.....	94
Тиркеме 2: KSE колдонмосуна ылайык маалыматтарды чечмелеп берүү көрсөткүчү	110
Тиркеме 3: Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттарынын (Ф0ЭС) жоболорун эске алуу менен маалыматтардын чечмелениши S1 (IFRS S1)	112
Тиркеме 4: Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттарынын (Ф0ЭС) жоболорун эске алуу менен маалыматтардын чечмелениши S2 (IFRS S2).....	113
Тиркеме 5: SASB тармактык көрсөткүчтөрү.....	114
Тиркеме 6: Глоссарий (атоолор тизмеги)	116
Тиркеме 7: Байланыш маалыматтары	118

ТИРКЕМЕ

ТИРКЕМЕ 1: GRI МААНИ-МАҢЫЗЫН ТАСТЫКТОО

Талапка ылайык келүү жөнүндө билдирүү	«Айыл Банк» ААКсы туруктуу өнүктүрүү жагында 2024-жыл ичинде (1-январдан 31-декабрга чейинки аралык) аткарылган иштер тууралуу отчетту GRI стандарттарына ылайык даярдаган
Колдонулган GRI 1	GRI 1: Foundation 2021
GRIнин тармактык стандарты	Колдонулбайт

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Жалпы чечмелөө					
GRI 2: Жалпы чечмелөөлөр 2021	2-1 Уюмга тиешелүү маалымат	Банк жөнүндө маалымат Аймактарды өнүктүрүү			
	2-2 Уюмдун отчетунда туруктуу өнүктүрүү жагында камтылган ишканалар	Отчет тууралуу			
	2-3 Отчеттун мезгил аралыгы жана байланыштыруучу жак	Отчет тууралуу			
	2-4 Маалыматтарды кайрадан карап чыгуу				2-4 а. Маалыматтар кайрадан каралып чыккан эмес, анткени бул отчет Банктын туруктуу өнүктүрүү жагындагы маалыматтардын алгачкы чечмеленип берилиши болуп саналат.
	2-5 Сырттан ишендирүүлөр	Отчет тууралуу			
	2-6 Иш багыты, наркты түзүү чиелениши жана башка ишкердик мамилелер	Сатып алууларды жана сунуштоо баскычтарын тескөөгө алуу Банктык продукттар боюнча баяндама			
	2-7 Кызматкерлер	Персоналдын мүнөздөмөлөрү			2.7 б. Кызматкерлерге тиешелүү маалыматтар аймактар боюнча бөлүштүрүлүп ESG Databookто берилген.
	2-8 штаттык тизимге кирбеген кызматкерлер	Персоналдын мүнөздөмөлөрү			

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 2: Жалпы чечмелөөлөр 2021	2-9 Жетекчиликтин түзүмү жана курамы	Директорлор кеңешинин башкаруу органдар Директорлор кеңешине караштуу комитеттер Шариат кеңеши Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы			2-9 с.vi. Банктын жогорку башкаруу органы жана анын Комитеттеринин курамында социалдык топтордун атынан иш алып барган мүчөлөр жок.
	2-10 Жогорку жетекчи органын сунуштоо жана шайлоо	Директорлор кеңешинин башкаруу органдары Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо тартиби Директорлор кеңешине караштуу комитеттер Шариат кеңеши			
	2-11 Жогорку жетекчи органынын төрагасы	Директорлор кеңеши Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо тартиби			
	2-12 Жогорку жетекчи органынын иш багыттарын жөнгө салууну көзөмөлдөөдөгү ролу	Кайтарым байланышты жөнгө салуу механизмдери Туруктуу өнүктүрүүнү тескөөгө алууну каржылоодо ESG-тобокелдиктери менен иш алып баруу Туруктуу өнүктүрүү башкармалышы			2-12 с. Директорлор кеңешинин Банк ишинин экономикага, коомго жана курчап турган чөйрөгө таасир этүүсү жана аларды тескөөгө алуу процессинин натыйжалуулугуна баа берүүсү мезгил-мезгили менен эмес, зарылчылыкка жараша жүргүзүлөт.
	2-13 Таасир этүүрдөн тескөөгө алынышы үчүн жоопкерчиликтерди бөлүштүрүү	Корпоративдик башкаруу түзүмү Туруктуу өнүктүрүү башкармалышы			2-13 b. Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы тарабынан жыл сайын туруктуу өнүктүрүү жагында аткарылган иштер боюнча отчеттор даярдалып, Директорлор кеңешинин кароосуна сунушталат.
	2-14 Жогорку жетекчи органынын туруктуу өнүгүү жагындагы отчеттордун даярдалышындагы ролу	Корпоративдик башкаруу түзүмү Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы тарабынан Туруктуу өнүктүрүү жагындагы тобокелдиктердин тескөөгө алынышы			2-14 a-b. Олуттуу темаларды кошо алганда, туруктуу өнүктүрүү жагындагы отчеттун жыл сайын Директорлор кеңешинде бекитилиши.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 2: Жалпы чечмелөөлөр 2021	2-15 Таламдардын каршы келип калышы	Таламдардын/ кызыкчылыктардын каршы келип калышын жөнгө салуу			2-15 b.i. Директорлор кеңешинин мүчөлөрү башка уюмдардын Директорлор кеңешинин курамына кире албайт. 2-15 b.ii. Директорлор кеңешинин мүчөлөрү товар/кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган башка компанияларда же Банк менен өз ара иш алып барган башка уюмдарда акцияларга же үлүштөргө ээ боло албайт. 2-15 b.iv. Банктын отчетторунда аффилирленген жактардын өзүнчө тизмеси, алар менен өз ара байланыштар, келишилген бүтүмдөр жана милдеттенмелер камтылган эмес; мындай маалыматтарды чечмелөө колдонуудагы тиешелүү жөнгө салынуучу талаптарга ылайык жүзөгө ашырылат.
	2-16 Өтө кооптуу маселелер боюнча маалымат берүү	Директорлор кеңешине караштуу комитеттер			2-16 a. Өтө кооптуу маселелер Директорлор кеңешине Комплаенс-контролдоо башкармалыгы аркылуу маалымдалат. Аталган башкармалык мезгил-мезгили менен Директорлор кеңешине жана Банк Башкармасына комплаенс-контролдоо системасында аныкталган олуттуу кемчиликтер, мыйзам бузуулар жана аларга жүргүзүлгөн текшерүүлөр жыйынтыгы тууралуу маалымат берип турат. Комплаенс-тобокелдиги аныкталган шартта, башкармалыктын начальниги ага карата көрүлгөн чараларды так белгилөө менен ал тууралуу дароо жетекчиликке маалымдайт. 2-16 b. Отчеттук мезгил ичинде Директорлор кеңешинде кароону талап кылган мындай маселелер аныкталган эмес.
	2-17 Жогорку жетекчилик органынын жалпы маалымат алуусу				2-17 a. Отчеттук мезгил ичинде Директорлор кеңешинин мүчөлөрү үчүн туруктуу өнүктүрүү маселесине тиешелүү окутуулар өткөрүлгөн эмес.
	2-18 Жогорку жетекчи органынын иш натыйжасына баа берүү	Директорлор кеңеши Директорлор кеңешинин ишинин натыйжалуулугуна баа берүү			
	2-19 Сыйакы төлөө саясаты	Директорлор кеңешинин жана Банк Башкармасынын мүчөлөрүнө сыйакылар			2-19 b. Отчеттук мезгилдин акырына карата сыйакыны белгилөөдө туруктуу өнүктүрүү жагында иш натыйжалуулугунун негизги көрсөткүчтөрү эске алынган эмес/колдонулган эмес.
	2-20 Сыйакы өлчөмүн аныктоо процесси	Директорлор кеңешинин жана Банк Башкармасынын мүчөлөрүнө сыйакылар			

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 2: Жалпы чечмелөөлөр 2021	2-21 Жылдык жалпы сыйақы коэффициенти		2-21	Купуялууулук	
	2-22 Туруктуу өнүктүрүү жагында билдирүү	Директорлор кеңешинин Төрагасынын кайрылуусу Банк Башкармасынын Төрагасынын кайрылуусу			
	2-23 Бизнес жүргүзүү саясаты жагындагы милдеттенмелер	Ишкердик этикасы Туруктуу өнүктүрүү жагындагы корпоративдик документтер			2-23 а. Банк өз ишин Бириккен Улуттар Уюмунун курчап турган чөйрө боюнча программасынын (UNEP FI) финансылык демилгелеринин жоопкерчиликти банк ишине тиешелүү 6 (алты) принцибине ылайык жүзөгө ашырат. 2-23 b.i. Банкта кеңири таанылган эл аралык документтерге таянган, адам укугунун так сакталышы боюнча милдеттенмелери 2-23 b.ii. Банкта адам укугунун так сакталышы боюнча милдеттенмелердин чегинде өзгөчө көңүл бурууну талап кылган калктын аярлуу катмарын кошо алганда, стейкхолдерлер категориясы аныкталган эмес. 2-23 с. Жоопкерчиликтиүүлүк менен бизнес жүргүзүү жагындагы айрым ички документтер Банктын https://www.ab.kg/about/normativnye-akty дереги боюнча расмий сайтында жайгаштырылган. 2-23 f. Милдеттенмелер окутуу жана ички ченемдик документтер менен тааныштыруу жол-жоболору аркылуу кызматкерлерге, ал эми кардарларга жана өнөктөштөргө Банктын расмий сайтында жарыялоолор аркылуу тааныштырылат/жеткирилет.
	2-24 Бизнеси жүргүзүү саясаты жагында милдеттенмелерди киргизүү	Туруктуу өнүктүрүү жагындагы корпоративдик документтер			2-24 a.iv. Банк өз кызматкерлерин жана жогорку жетекчиликти мезгил-мезгили менен окутуудан, анын ичинде туруктуу өнүктүрүү маселелери боюнча окутуулардан өткөрүп турат.
	2-25 Терс/кесепеттүү таасирлерди четтетүү процесси	Кайтарым байланыш жөнгө салуу механизмдери			2-25 d. Банкта даттанууларды берүү механизмдерин иштеп чыгууга, кайрадан карап чыгууга жана аларды өркүндөтүүгө кызыкдар болгон тараптарды тартуу иши жүргүзүлбөйт.
	2-26 Кеп-кеңеш алып, тынчсызданткан маселелерди билдирүү үчүн кайрылуу механизмдери	Кайтарым байланышты жөнгө салуу механизмдери			
	2-27 Мыйзамдардын жана ченемдик актыларын талабын сактоо	Мыйзамдын сакталышы			

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 2: Жалпы чечмелөөлөр 2021	2-28 Ассоциацияларга мүчөлүк	Ассоциацияларга мүчөлүк			
	2-29 Таламдаш тараптар менен өз ара иш алып барууга карата ыкма	Таламдаш/кызыкчылыгы бар тараптар менен өз ара иш алып баруу			
	2-30 Жамааттык келишимдер				2-30 а-б. Банкта жамааттык келишимдерди түзүү тажрыйбасы жөнгө салынган эмес.
Олуттуу темалар					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-1 Олуттуу темалары аныктоо процесси	Отчет тууралуу			
	3-2 Олуттуу темалар тизмеги	Отчет тууралуу			
Экономикалык наркты түзүү					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Экономикалык наркты түзүү			3-3 f. Экономикалык натыйжалуулук маселелери менен иш алып барууда ага таламдаш тараптарды тартуу иши жүргүзүлбөйт.
GRI 201: Экономикалык натыйжалуулук 2016	201-1 Түзүлгөн жана бөлүштүрүлгөн тикелей экономикалык нарк	Экономикалык наркты түзүү			
	201-4 Мамлекет тарабынан финансылык колдоо	Экономикалык наркты түзүү			201-4 b. Отчеттук мезгил ичинде Кыргыз Республикасынын аймагында гана финансылык колдоо алынган. 201-4 c. Кыргыз Республикасынын мамлекеттин атынан иш алып Министрлер кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү тескөөгө алуу боюнча мамлекеттик агенттик Банктын бирден-бир акционери болуп саналат.
Коррупцияга каршы иш алып баруу тажрыйбасы					
GRI 3: Олутту темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Коррупцияга каршы күрөшүү/аракеттенүү			
GRI 205: Коррупцияга каршы аракеттенүү 2016	205-1 Коррупцияга каршы тобокелдиктер орун алышы ыктымал деп бааланган операциялар	Коррупцияга каршы күрөшүү/аракеттенүү			

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 205: Коррупцияга каршы аракеттенүү 2016	205-2 Коррупцияга каршы саясат жана жол-жоболор менен тааныштыруу жана алар боюнча окутуу	Коррупцияга каршы күрөшүү/аракеттенүү	205-2 с	Орун албашы же маалымат толук эмес	205-2 а. Коррупцияга каршы саясат жана жол-жоболор жөнүндө маалымат берилген башкаруу органдарынын бардык мүчөлөрү Бишкектеги Башкы кеңседе жайгашкан. 205-2 б. Коррупцияга каршы саясат жана жол-жоболор жөнүндө маалымат берилген филиалдык тармактын кызматкерлеринин саны боюнча маалыматтар аймактар боюнча бөлүнүп, ESG Databookто берилген. 205-2 с. Коррупцияга каршы саясат жана жол-жоболор жөнүндө маалымат берилген бизнес өнөктөштөрдүн саны өнөктөштүн түрү жана аймак боюнча бөлүнүп жазылган эмес. 205-2 d. Отчеттук мезгил ичинде башкаруу органдарынын мүчөлөрү коррупцияга каршы аракеттенүү маселеси боюнча окутуудан өтүшкөн эмес. 205-2 е. Отчеттук мезгил ичинде кызматкерлер коррупцияга каршы аракеттенүү маселеси боюнча окутуудан өтүшкөн эмес.
	205-3 Коррупцияга жол берилген тастыкталган учурлар жана аларга каршы көрүлгөн чаралар	Коррупцияга каршы күрөшүү/аракеттенүү			
Салыктар					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Салыктар Салыктык тобокелдиктерди жөнгө салуу			3-3 е.ii. Салык саясатынын натыйжалуулугуна баа берүү, ошондой эле учурда салыктык тобокелдиктерди тескөөгө алуу үчүн сандык көрсөткүчтөр жана иш максаттары колдонулбай келет.
GRI 207: Салыктар 2019	207-1 Салык алуу ыкмалары	Салыктар			
	207-2 Салыктык тобокелдиктерди тескөөгө алуу, контролдоо жана аларды четтеттүү системасы	Салыктар Салыктык тобокелдиктерди жөнгө салуу			
	207-3 Таламдаш тараптар менен өз ара иш алып барып, салык алууга байланыштуу маселелерди кароо	Салыктар			

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Энергияны сарамжалдуу пайдалануу					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темаларды тескөөгө алуу	Экологиялык таасирлерди жөнгө салуу			3-3 e. Отчеттук мезгил ичинде энергияны натыйжалуу пайдалануу жана ресурстарды тескөө жагында көрүлүп жаткан чаралардын натыйжалуулугуна баа берүү тажрыйбасы (процесстер, максаттар, KPI, өткөндөн сабак алуу) колдонулган эмес. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде таламдаш тараптарды энергияны сарамжалдуу пайдаланууну жөнгө салуу ыкмаларын иштеп чыгууга жана баа берүүгө системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
GRI 302: Энергия 2016	302-1 Уюмдун ичинде энергиянын керектелиши	Энергияны үнөмдөө			302-1 c.iii-iv. Банк муздатуу жана буу сыяктуу энергиянын түрлөрүн керектебейт. 302-1 d. Банк энергияны сатуу ишин жүргүзбөйт.
	302-2 Энергиянын уюмдан тышкары керектелиши	Энергияны үнөмдөө			
	302-3 Энергиянын сыйымдуулугу	Энергияны үнөмдөө			302-3 c. Банктын энергия сыйымдуулугунун салыштырмалуу көрсөткүчүндө отунду, электр жана жылуулук энергиясын керектөөлөр камтылат. 302-3 d. Банктын энергия сыйымдуулугунун салыштырмалуу көрсөткүчүндө Банк ичинде жана анын чегинен тышкары энергиясын керектөөлөр камтылат.
Суу ресурстары					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Экологиялык таасирлерди жөнгө салуу Суу ресурстары			3-3 e. Отчеттук мезгил ичинде суу ресурстарын тескөөгө алуу жагында көрүлгөн чаралардын натыйжалуулугуна баа берүү тажрыйбасы (процесстер, максаттар, KPI, өткөндөн сабак алуу) колдонулган эмес. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде таламдаш тараптарды суу ресурстарды тескөөгө алуу ыкмаларын иштеп чыгууга жана ага баа берүүгө системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
GRI 303: Суу жана агынды суулар 2018	303-3 Суу тосмолору	Суу ресурстары			303-3 b. Aqueduct Country Ranking маалыматтарына ылайык Банктын суу топтоосунун бүтүндөй көлөмү суу ресурсунун тартыштыгы жогорку деңгээлде сакталып турган аймактарга кирет. 303-3 c. Банктын суу тосмосунун бүтүндөй көлөмү таза сууну түзөт.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Климаттын өзгөрүүсү					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Парник газдарынын сыртка чыгышы Климаттык тобокелдиктер			3-3 с. Банкта климаттын өзгөрүшү маселесин жөнгө салган өзүнчө саясат иштелип чыккан. 3.3 е. ESG жол картасынын чегинде бул багытта алдыга койгон максаттардын жана милдеттердин аткарылышына ырааттуу көз салуу аркылуу парник газдарынын сыртка чыгышын кыскартуу жана климаттык тобокелдиктерди тескөөгө алуу жагында көрүлүп жаткан чаралардын натыйжалуулугуна баа берет. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде климаттык маселелер менен иш алып баруу жагында ыкмаларды иштеп чыгууга жана баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу түрдө тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
GRI 305: Улуу заттардын сыртка чыгып, тарашы 2016	305-1 Парник газдарынын түздөн-төз сыртка чыгып, тарашы (score 1)	Парник газдарынын сыртка чыгышы			305-1 с. Банк диоксид көмүртегинин сыртка чыгышынын биогендик булагына ээ эмес. 305-1 d. 2024-жыл базалык жыл катары кабыл алынган жана ушул алгачкы жыл үчүн Банк score 1, score 2, score 3 боюнча сандык маалыматтарга ээ. 305-1 f. Банк операциялык контролдоонун негизинде алынган, бул багытта маалыматтарды консолидациялоо ыкмасын колдонот.
	305-2 Парник газдарынын кыйыр энергетикалык сыртка тарашы	Парник газдарынын сыртка чыгышы			305-2 b. Кыргызстанда контаркттык инструмсенттер (мисалы «жашыл» сертификаттар) аркылуу электрэнергиясын сатып алуу тажрыйбасынын жоктугунан улам уулуу заттардын сырка чыгып, тарашына (score 2) баа берүүсүнүн рыноктук ыкмасы колдонулбай келет. 305-2 d. 2024-жыл базалык жыл катары кабыл алынган жана жана ушул алгачкы жыл үчүн Банк score 1, score 2, score 3 боюнча сандык маалыматтарга ээ. 305-2 f. Банк операциялык контролдоонун негизинде алынган, бул багытта маалыматтарды консолидациялоо ыкмасын колдонот.
	305-3 Парник газдарынын кыйыр түрдө сыртка чыгышы (score 3)	Парник газдарынын сыртка чыгышы Каржылоодон улам келип чыккандар			305-3 с. Score 3тө Банктын диоксид көмүртегинин биогендик сыртка чыгып, тарашы катталган эмес. 305-3 е. 2024-жыл базалык жыл катары кабыл алынган жана ушул алгачкы жыл үчүн Банк score 1, score 2, score 3 боюнча сандык маалыматтарга.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 305: Улуу заттардын сыртка чыгып, тарашы 2016	305-4 Парник газдарынын сыртка чыгып тарашынын интенсивдүүлүгү (күчөшү)	Парник газдарынын сыртка чыгышы Каржылоодон улам келип чыккандар			
Калдыктар					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруулар	Калдыктар			3-3 e. Отчеттук мезгил ичинде калдыктар менен иш алып баруу жагында көрүлгөн чаралардын натыйжалуулугуна баа берүү тажрыйбасы (процесстер, максаттар, KPI, өткөндөн сабак алуу) колдонулган эмес. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде калдыктар менен иш алып барууга карата ыкмаларды иштеп чыгууга жана баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
GRI 306: Калдыктар 2020	306-3 Топтолгон калдыктар көлөмү	Калдыктар			
	306-4 Жок кылууга жөнөтүлбөгөн калдыктар (калыбына келтирилүүгө жөнөтүлгөндөр)	Калдыктар	306-4 b	Маалыматтын жоктугу же толук эместиги	306-4 b. Банк коркунучтуу калдыктардын топтолуу көлөмүн каттаган эмес. 306-4 c. Банк кайра иштеп чыгуудан тышкары коркунучтуу калдыктарды калыбына келтирүүнүн башка ыкмаларын колдонбойт. 306-4 d. Калдыктарды калыбына келтирүү боюнча бардык операциялар Банктын чегинен тышкары бул багытта адистешкен уюмдар тарабынан ишке ашырылат.
	306-5 Жок кылууга жөнөтүлгөн калдыктар	Калдыктар			306-5 b. Банк коркунучтуу калдыктарды жок кылуу ыкмаларын (инсинерация, көмүү ж.б.) колдобойт. 306-5 c. Коркунуч алып келбеген калдыктардын топтолгон бүтүндөй көлөмү көмүп салууга жөнөтүлөт. 306-5 d. Калдыктарды калыбына келтирүү боюнча бардык операциялар Банктын чегинен тышкары бул багытта адистешкен уюмдар тарабынан ишке ашырылат.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Иш менен камсыздоо					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Персонал менен иш алып баруу башкармалыгы			3-3 e. Эмгек ресурстары менен натыйжалуу иш алып баруу кадр боюнча маалыматтарга мезгил-мезгили менен талдап-иликтөөлөрдү жүргүзүүнүн негизинде бааланат. Персонал менен иш алып баруу башкармалыгы учурда иштеп жаткан кызматкерлерди, кадрлардын иштен бошонуп жатышы жагдайын, жаңыдан ишке кабыл алынган жана иштен кетип жаткан кызматкерлердин үлүшү, кызматкерлерди жынысы боюнча бөлүштүрүү, ошондой эле бала төрөп, аны багууга байланыштуу өргүүдө жүргөн кызматкерлер боюнча маалыматтарды ай сайын топтоп, статистикалык отчетту сунуштап турат. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде ишке байланыштуу мамилелерди жөнгө салуу ыкмаларын иштеп чыгууга жана ага баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
GRI 401: Ишке орноштуруу 2016	401-1 Жаңы кызматкерлерди ишке тартуу жана кадрлардын алмашуусу	Персоналды ишке тартуу Кадрлардын бат-бат алмашуусу			401-1 a-b. Кадрларды ишке тартуу жана алардын алмашуусу көрсөткүчү аймактар боюнча бөлүштүрүлгөн түрдө ESG Databookто чагылдырылат.
	401-2 Убактылуу иштеген же жумуш күнүн толук иштебеген кызматкерлерге сунушталбаган, толук жумуш күнү иштеген кызматкерлер үчүн каралган жеңилдиктер	Социалдык колдоо			401-2 b. Банктын борбор калаа Бишкек шаарында жайгашкан башкы кеңсеси, ошондой эле Кыргыз Республикасынын бүтүндөй аймагы боюнча жайгашкан аймактык филиалдар негизги иш чордону болуп саналат.
	401-3 Баланы багуу үчүн өргүү	Социалдык колдоо	401-3 c-e	Маалыматтын жоктугу же толук эместиги	Банк эне/ата болушуна байланыштуу өргүүдөн кийин кызматкерлердин ишине кайтып келиши жагында көрсөткүчтөрдүн эсебин жүргүзбөйт.
Эмгекти коргоо жана ден соолукту сактоо					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөөгө алуу			

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 403: Эмгекти коргоо жана ден соолукту сактоо 2018	403-1 Эмгекти коргоону жана коопсуздук техникасын жөнгө салуу системасы	Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы			
	403-2 Кооптуу жагдайларды аныктоо, орун алган тобокелдиктер деңгээлин аныктоо жана кооптуу жагдайларга иликтөөлөрдү жүргүзүү	Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөөгө алуу			
	403-5 Кызматкерлер үчүн эмгекти коргоо жагында окутууларды өткөрүп, маалымат берүү	Банк кызматкерлерин эмгекти коргоо жагында окутуу жана маалымат берүү			
	403-6 Кызматкерлердин ден соолгун сактоо	Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөөгө алуу			
	403-8 Эмгекти коргоо жана коопсуздукту жөнгө салуу системасы алкагында иштеген персонал	Эмгекти коргоону жөнгө салуу жана коопсуздук техникасы системасы			403-8 a.i. Эмгекти коргоону жөнгө салуу системасы Банк кызматкерлерин гана камтыйт. 403-8 a.ii.-iii. Банктын эмгекти коргоону жөнгө салуу системасы ички жана тышкы аудиттен өткөн эмес.
	403-9 Иштин жүрүшүндө келип чыккан кырсыктар (жаракат алуу)	Эмгекти коргоону жөнгө салуу жана коопсуздук техникасы системасы			
Кызматкерлерди окутуу жана билим деңгээлин өркүндөтүү					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Персоналды окутуу жана билим деңгээлин өркүндөтүү			3-3 e. Персоналды окутуу жана алардын билим деңгээлин өркүндөтүү маселелерин жөнгө салуу натыйжалуулугу Кызматкерлерди ичтен окутуу планынын аткарылышынын негизинде бааланат. План Персонал менен иш алып баруу башкармалыгына караштуу Окуу борбору тарабынан иштелип чыгат жана Банк Башкармасында бекитилет. 3-3 f. Отчеттук мезгил чинде кызматкерлерди окутууга карата ыкмаларды иштеп чыгуу жана аларга баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
GRI 404: Окутуу жана билим берүү 2016	404-1 Бир кызматкерди жынысына жараша бөлүштүрүү жана категориялар боюнча окутуу саатынын орточо саны	Персоналды окутуу жана билим деңгээлин өркүндөтүү			
	404-2 Кызматкерлерин квалификациясын жогорулатуу жана аларды үзгүлтүксүз иш менен камсыздоо программасы	Персоналды окутуу жана билим деңгээлин өркүндөтүү			404-2 b. Банк, көп жылдан бери иштеп кеткен кызматкерлерине төмөнкүдөй колдоолорду көрсөтөт: 1. Пенсияга кетип жаткан (жаш курагы/эмгек стажды боюнча) кызматкерлер иштен бошонуп жаткан учурда: Банкта беш жылдан көбүрөөк убакыт иштеген кызматкерге 2 эмгек акы өлчөмүндө жөлөкпул төлөнөт; ал эми иштегенине беш жыл толо элек кызматкерлерине Банк Башкармасынын Төрагасынын чечими боюнча, бирок бир эмгек акысынан ашпаган чекте жөлөк пул төлөнөт. 2. Пенсияга майыптыгы боюнча кетип жаткан кызматкерге, албетте, Банкта иштеп жаткан учурда майыптыкка дуушар болсо жана майыптыгы кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу болбогон шартта, эмгек стажына көз карандысыз, эки эмгек акысынан ашпаган өлчөмдө. 3. Банк менен эмгек келишиминин токтотулушунун натыйжасында пенсияга чыккан кызматкерлерге Улгайгандар күнүн карата 5 000 сом өлчөмүндө жөлөкпул төлөнөт.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Көп түрдүүлүк жана бирдей мүмкүнчүлүктөр					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Көп түрдүүлүк жана бирдей мүмкүнчүлүктөр			3-3 d. Көп түрдүүлүк жана инклюзивдүүлүк Банктын стратегиялык артыкчылык берүүлөрүнүн бири болуп саналат. ESG жол картасын колдонууга киргизүүнүн алкагында ишке тартуунун инклюзивдик тажрыйбасын колдонуу, ден соолугу жагынан мүмкүнчүлүгү чектелгендер үчүн тосмосуз шарттарды түзүү, иш ордунда басмырлоого жол берүү жагдайларына мониторинг жүргүзүп, аларга бөгөт коюу сыяктуу бир катар иш-чаралар аныкталган. 3-3 e. Жогоруда көрсөтүлгөн иш чаралардын аткарылышынын натыйжалуулугуна Директорлор кеңеши пландык отурумдарынын жүрүшүндө жылына эки жолу баа берип турат. Талкуунун жүрүшүндө белгиленген негизги милдеттердин аткарылдышына жетишүү жана белгиленген мөөнөттөрдөн четтөөлөргө түрткү берген себептерге жүргүзүлгөн талдап-иликтөөлөр талкууга алынып, зарылчылык келип чыккан шартта пландарга оңдоолор киргизилет. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде көп түрдүү багытта иш алып баруу жагында ыкмаларды иштеп чыгууга жана аларга баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
	405-1 Жетекчи органдардын курамы жана персоналдын негизги категориялары	Персоналдын гендердик жана жаш курагы боюнча түзүмү Жогорку жетекчиликтин курамы			
GRI 405: Көп түрдүүлүк жана бирдей мүмкүнчүлүк 2016	405-2 Аял затынын жана эр адамдардын базалык эмгек акысы менен сыйакын катышы	Эмгек акы жана сыйакы Гендердик көз караштан базалык эмгек акынын жана сыйакынын катышы			405-2 b. Банктын борбор калаа Бишкек шаарында жайгашкан башкы кеңсеси, ошондой эле Кыргыз Республикасынын бүтүндөй аймагы боюнча жайгашкан аймактык филиалдар негизги иш чордону болуп саналат.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Купуялуулук жана маалымат коопсуздугун сактоо					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Маалымат коопсуздугун жана кардарлардын маалыматтарынын корголушун камсыз кылуу			3-3 d. Маалыматтардын купуялуулугу жана коопсуздугу Банктын стратегиялык артыкчылык берүүлөрүнүн бири болуп саналат. ESG жол картасын колдонууга сунуштоонун алкагында, коопсуздук сакталышы жагында калпыстыктардын орун алып жатышына комплекстүү баа берүүнү, кызматкерлерди окутуу жана купуялуулуктун сакталышы, келип чыгышы ыктымал болгон кооптуу жагдайларды өз учурунда аныктоо үчүн мониторинг жүргүзүү системасын жөнгө салуу жана башкаларды камтыган иш-чаралар каралган. 3-3 e. Бул багытта каралган иш чаралардын аткарылышынын натыйжалуулугуна Директорлор кеңеши пландык отурумдарына жылына эки жолу баа берип турат. Талкуунун жүрүшүндө негизги милдеттердин ишке ашырылышы жагында жетишилген ийгиликтер жана белгиленген мөөнөттөрдөн четтөөлөргө кылдат талдап-иликтөөлөр жүргүзүлүп, пландарга оңдоолор киргизилет. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде купуялуулук жана маалымат коопсуздугу жагында ыкмаларды иштеп чыгууга жана аларга баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
GRI 418: Кардарлардын жеке маалыматтарынын купуя сакталышы 2016	418-1 Кардарлардын жеке өзүнө тиешелүү маалыматтардын купуя сакталышын бузууга жол берүү жана жеке мүнөздөгү маалыматтардын жоголуп кетишине байланыштуу негиздүү даттануулар	Жеке мүнөздөгү маалыматтар менен иш алып баруу			

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгү					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгү Финансылык сабаттуулук			3-3 d. Финансылык каражаттардан пайдалануу мүмкүнчүлүгү Банктын стратегиялык артыкчылык берүүлөрүнүн бири болуп саналат. ESG жол картасын колдонууга сунуштоонун алкагында, финансылык сабаттуулуктук жогорулатуу программасын ишке ашырууну, карыз алуучуларга кеп-кеңештерди берүү программасын, финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн жана башкалардан пайдалануунун кеңири мүмкүнчүлүгүн караштыруу үчүн санариптик чечимдерди иликтөөгө алууну кошо алганда, бир катар иш-чаралар каралган. 3-3 e. Бул багытта каралган иш чаралардын аткарылышынын натыйжалуулугуна Директорлор кеңеши пландык отурумдарына жылына эки жолу баа берип турат. Талкуунун жүрүшүндө негизги милдеттердин ишке ашырылышы жагында жетишилген ийгиликтер жана белгиленген мөөнөттөрдөн четтөөлөргө кылдат талдап-иликтөөлөр жүргүзүлүп, пландарга оңдоолор киргизилет. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде финансылык каражаттардан пайдалануу мүмкүнчүлүгүн караштырууга карата ыкмаларды иштеп чыгууга жана аларга баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
Кардарлардын бардык таламдарынын аткарылышы					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Кардарлардын банк ишине ыраазы болушу			3-3 d. Кардарлардын бардык мүдөөлөрүнүн аткарылышы/ алардын толук канааттанышы Банктын стратегиялык артыкчылык берүүлөрүнүн бири болуп саналат. ESG жол картасын колдонууга сунуштоонун алкагында, кардарлардын маалыматтарына талдап иликтөөлөрдү жүргүзүүнүн жана алардын пкирлерин билүүнү, жаңы продукттар жөнүндө маалыматтардын жигердүү таркатылышы, тейлөө сапатын жогорулатуу үчүн технологиялык чечимдердин ишке ашырылышын кошо алганда, бир катар иш-чаралар каралган. 3-3 e. Бул багытта каралган иш чаралардын аткарылышынын натыйжалуулугуна Директорлор кеңеши пландык отурумдарына жылына эки жолу баа берип турат. Талкуунун жүрүшүндө негизги милдеттердин ишке ашырылышы жагында жетишилген ийгиликтер жана белгиленген мөөнөттөрдөн четтөөлөргө кылдат талдап-иликтөөлөр жүргүзүлүп, пландарга оңдоолор киргизилет.

GRI стандарттары	Көрсөткүчтөр	Отчеттун бөлүктөрү	Жол берүүлөр		Чечмелөөлөр
			Көрсөткүчтөр	Себептери	
Туруктуу каржылоо					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	ESG-продукттар			3-3 d. «Жашыл» экономиканы каржылоону өнүктүрүү Банктан стратегиялык артыкчылык берүүлөрүнүн бири болуп саналат. ESG жол картасын колдонууга сунуштоонун алкагында, «жашыл» экономиканы каржылоо жагында саясатты иштеп чыгуу, жаңы «жашыл» банктык продукттарды иштеп чыгуу, «жашыл» долбоорлор портфелин түзүү жана башкаларды кошо алганда, бул багытта бир катар иш-чаралар каралган. 3-3 e. Бул багытта каралган иш чаралардын аткарылышынын натыйжалуулугуна Директорлор кеңеши пландык отурумдарына жылына эки жолу баа берип турат. Талкуунун жүрүшүндө негизги милдеттердин ишке ашырылышы жагында жетишилген ийгиликтер жана белгиленген мөөнөттөрдөн четтөөлөргө кылдат талдап-иликтөөлөр жүргүзүлүп, пландарга оңдоолор киргизилет. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде туруктуу каржылоону тескөөгө алуу жагында ыкмаларды иштеп чыгууга жана аларга баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.
Санариптештирүү					
GRI 3: Олуттуу темалар 2021	3-3 Олуттуу темалар менен иш алып баруу	Санариптештирүү			3-3 e. Учурда санариптештирүү жагында көрүлгөн чаралардын натыйжалуулугуна баа берүү тажрыйбасы (процесстер, максаттар, KPI, өткөндөн сабак алуу) колдонулбай келет. 3-3 f. Отчеттук мезгил ичинде санариптештирүүнү тескөөгө алуу жагында ыкмаларды иштеп чыгууга жана аларга баа берүүгө таламдаш тараптарды системалуу тартуу тажрыйбасы колдонулган эмес.

ТИРКЕМЕ 2: KSE КОЛДОНМОСУНА ЫЛАЙЫК МААЛЫМАТТАРДЫ ЧЕЧМЕЛЕП БЕРҮҮ КӨРСӨТКҮЧҮ

Көрсөткүчтөр	Отчеттогу бөлүк
ТОБОКЕЛДИКТЕРДИН ТЕСКӨӨГӨ АЛЫНЫШЫ БОЮНЧА МААЛЫМАТ ЖАНА КЛИМАТКА, ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮГӨ БАЙЛАНЫШТУУ МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨР	
Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы	
Туруктуу өнүктүрүү жагында аткарылып жаткан иштерге көзөмөл үчүн жоопкерчиликтүү башкаруу органы	Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы
Туруктуу өнүктүрүүнү жөнгө салуу системасында жетекчиликтин ролу	Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы
Стратегия	
Туруктуу өнүктүрүүгө байланыштуу келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерге баа берүү жана мүмкүнчүлүктөр	Климаттык тобокелдиктер
Климаттык мүмкүнчүлүктөр	Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы Туруктуу өнүктүрүү жагындагы корпоративдик документтер Туруктуу өнүктүрүү жагындагы стратегия
Тобокелдиктерди тескөөгө алуу	
Тобокелдиктерди идентификациялоо процесси	Каржылоодон улам келип чыгышы мүмкүн болгон ESG-тобокелдиктерин тескөөгө алуу
Тобокелдиктерди тескөө	Каржылоодон улам келип чыгышы мүмкүн болгон ESG-тобокелдиктерин тескөөгө алуу
Натыйжалуулук көрсөткүчү жана максаттуу көрсөткүчтөр	
Туруктуу өнүктүрүүнүн натыйжалуулук көрсөткүчтөрү	2024-жыл ичиндеги ESG боюнча негизги көрсөткүчтөр
Туруктуу өнүктүрүү жагында максаттуу көрсөткүчтөр	Туруктуу өнүктүрүү жагындагы стратегия
ТУРУКТУУ ӨНҮКТҮРҮҮГӨ ТИЕШЕЛҮҮ ОЛУТТУУ МААЛЫМАТТАРДЫ ЧЕЧМЕЛӨӨ	
Экологиялык жоопкерчиликке тиешелүү маалыматтар	
Энергияны керектөө жана энергияны үнөмдөө	Энергияны үнөмдөө
Парник газдарынын сыртка тарашы	Парник газдарынын сыртка чыгышы
Сууну керектөө	Суу ресурстары
Калдыктар менен иш алып баруу	Калдыктар
Климаттын өзгөрүүсү	Климаттык тобокелдиктер Климаттык мүмкүнчүлүктөр
Социалдык жоопкерчиликтүүлүк критерийлери боюнча маалыматтар	
Иш менен камсыз болуу	Жеке мүнөздөмө Персоналды ишке тартуу Кадрлардын бат-бат алмашуусу

Көрсөткүчтөр	Отчеттогу бөлүк
Кызматкерлердин укугу, кызматкерлер менен мамиле жана алар менен иш алып баруу	Социалдык колдоо Көп түрдүүлүк жана бирдей мүмкүнчүлүк
Эмгекти коргоо жана жумуш ордунда коопсуздук техникасын сактоо	Эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы
Билим деңгээлин жана кесиптик-техникалык деңгээлди жогорулатуу, квалификацияны жогорулатуу	Персоналды окутуу жана алардын билим деңгээлин өркүндөтүү
Көп түрдүүлүк, бирдей мүмкүнчүлүктөр жана басмырлоого жол бербөө	Көп түрдүүлүк жана бирдей мүмкүнчүлүктөр Эмгек акы жана сыйакы
Жергиликтүү калк менен өз ара иш алып баруу жана даттанууларды алып, аларды кароого алуу механизмдери	Кайтарым байланыш механизмдери
Маалыматтардын купуя жана коопсуз сакталышы	Маалымат коопсуздугун жана кардарлардын маалыматтарынын корголушун камсыз кылуу
Коррупцияга каршы иш тажрыйбасы	Коррупцияга каршы күрөшүү/аракеттенүү
Товарларды/кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо булактары жана алардын ирээти менен сунушталышы	Сатып алууларды жана сунуштоо баскычтарын тескөөгө алуу
Корпоративдик башкаруу критерийлери боюнча маалыматтар	
Корпоративдик башкаруу түзүмү	Башкаруу органдары Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы Туруктуу өнүктүрүү жагындагы корпоративдик документтер
Директорлор кеңешинин жана комитеттердин курамы	Директорлор кеңеши Тобокелдиктерди тескөө комитети Дайындоолор жана сыйакыларды белгилөө комитети Аудит боюнча комитет
Директорлор кеңешинин көз карандысыз мүчөлөрү жана алардын ишине баа берүү	Директорлор кеңеши Директорлор кеңешинин иш натыйжалуулугуна баа берүү
Директорлор кеңешинин жана анын комитеттеринин ишин пландаштыруу жана отчетторду даярдоо	Директорлор кеңешине караштуу Комитеттер
Контролдоочу чөйрө	Тобокелдиктерди тескөө жана ичтен контролдоо
Акционерлердин укугу	Акционерлердин жалпы жыйыны
Таламдаш тараптар менен мамилени жөнгө салуу жана туруктуу өнүктүрүү	Таламдаш тараптар менен өз ара иш алып баруу

ТИРКЕМЕ 3: ФИНАНСЫЛЫК ОТЧЕТТУУЛУКТУН ЭЛ АРАЛЫК СТАНДАРТТАРЫНЫН (ФОЭС) ЖОБОЛОРУН ЭСКЕ АЛУУ
МЕНЕН МААЛЫМАТТАРДЫН ЧЕЧМЕЛЕНИШИ S1 (IFRS S1)²³

Блок	Параграф	IFRS S1 чечмелөө элементи	Отчеттогу бөлүк / Комментарийлер
Корпоративдик башкаруу	§27(a)	Туруктуу өнүктүрүү жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктердин көзөмөлгө алынышы жана мүмкүнчүлүктөрдүн аныкталышы үчүн жоопкерчиликтүү болгон башкаруу органдары же кызмат адамдары	Учурда Директорлор кеңеши Банктын ESG-стратегиясын иштеп чыгууну координациялап, мында негизги багыттардын ишке ашырылышына көзөмөлдүктү жүргүзөт. Директорлор кеңеши өз ыйгарым укуктарынын чегинде ошондой эле, экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөөгө алуу процессин жөнгө салган ички документтерди да бекитет.
	§27(b)	Туруктуу өнүктүрүү жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктердин көзөмөлгө алуу жана мүмкүнчүлүктөрдү аныктоо процессинде жана алдарды тескөө жол-жоболорунда аткаруучу менеджменттин ролу	Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы Банк Башкармасынын Төрагасынын туруктуу өнүктүрүү чөйрөсүндө жүргүзүлүп жаткан ишти координациялаган орун басарына баш ийет жана жогорку жетекчиликтин кароосуна бул багытта тиешелүү демилгелерди сунуштайт. Банк мындан ары туруктуу өнүктүрүү жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктердин тескөөгө алынышы жана мүмкүнчүлүктөрдүн аныкталышы үчүн жоопкерчиликтерди ага ыйгаруу менен аткаруу деңгээлинин функционалын кеңейтүүнү пландаштырып жатат.
Стратегия	§29(a)	Туруктуу өнүктүрүүгө байланыштуу кыска мөөнөткө, орто мөөнөткө жана узак мөөнөткө ишти уюштуруу келечегине таасир этиши ыктымал болгон тобокелдиктер жана мүмкүнчүлүктөр	Банк иштин учурдагы баскычында карыз алуучулардын кредиттик тобокелдиктерине баа берүүнүн алкагында экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди эске алат. Келечекте кредит портфелинин ESG-тобокелдиктерин комплекстүү идентификациялоону жүргүзүү жана аларды натыйжалуу тескөө боюнча чараларды иштеп чыгуу пландаштырылууда.
Тобокелдиктерди тескөө жана мүмкүнчүлүктөр	§44(a)	Туруктуу өнүктүрүү жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди аныктоо жана ага баа берүү процесстерин саясаттарда чагылдыруу	Каржылоодон улам келип чыгышы мүмкүн болгон ESG-тобокелдиктерин тескөөгө алуу
	§44(c)	Туруктуу өнүктүрүүгө байланыштуу келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү аныктоо, аларга баа берүү, приоритезациялоо жана мониторинг жүргүзүү процесстеринин тобокелдиктерди тескөөгө алуунун жалпы системасына интеграциялоо деңгээли	Каржылоодон улам келип чыгышы мүмкүн болгон ESG-тобокелдиктерин тескөөгө алуу
Метрикалар жана максаттар	§45-46	Туруктуу өнүктүрүү жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди тескөөгө алуу жана мүмкүнчүлүктөрдү аныктоого мониторинг жүргүзүү үчүн сандык көрсөткүчтөрдү жана максаттуу иш багыттарын чечмелөө	Банк экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөөгө алуу системасынын чегинде ESG-стратегиясынын жоболоруна ылайык, 2030-2032-жылдарга карата жалпы кредит портфелинен «жашыл» каржылоонун үлүшүнүн 15% жетиши боюнча стратегиялык максатты белгилеген.

²³ Таблицада Стандартты талап кылуу отчетунун маалыматтары гана чечмеленип берилген. Банк келечектеги отчеттук мезгилдерде стандарттын калган элементтерин чечмелөөгө мүмкүн болушу үчүн туруктуу өнүктүрүү жагындагы маселелерди жөнгө салуу системасын өркүндөтүү ишин улантат.

ТИРКЕМЕ 4: ФИНАНСЫЛЫК ОТЧЕТТУУЛУКТУН ЭЛ АРАЛЫК СТАНДАРТТАРЫНЫН (ФОЭС) ЖОБОЛОРУН ЭСКЕ АЛУУ МЕНЕН МААЛЫМАТТАРДЫН ЧЕЧМЕЛЕНИШИ S2 (IFRS S2)²⁴

Блок	Параграф	IFRS S2 чечмелөө элементи	Отчеттогу бөлүк / Комментарийлер
Корпоративдик башкаруу	§6(a)	Туруктуу өнүктүрүү жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктердин көзөмөлгө алынышы жана мүмкүнчүлүктөрдүн аныкталышы үчүн жоопкерчиликтүү болгон башкаруу органдары же кызмат адамдары	Директорлор кеңеши климаттын өзгөрүүсүнө байланыштуу маселелерди Туруктуу өнүктүрүү боюнча бекитилген отчеттун негизинде жыл сайын кароого алып турат. Ошондой болсо да, Банкта климаттык тобокелдиктерди көзөмөлдөө жана мүмкүнчүлүктөрдү аныктоо үчүн жоопкерчиликтүү болгон орган же кызмат адамы бүгүнкү күнгө чейин аныктала элек. Бирок, Директорлор кеңешинин жана анын комитеттеринин деңгээлинде ушул функцияларды формалдаштыруу боюнча план каралган.
	§6(b)	Туруктуу өнүктүрүү жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктердин көзөмөлгө алуу жана мүмкүнчүлүктөрдү аныктоо процессинде жана алдарды тескөө жол-жоболорунда аткаруучу менеджменттин ролу	2024-жылы климаттык тобокелдиктердин тескөөгө алынышы жана мүмкүнчүлүктөрдүн аныкталышы үчүн жоопкерчилик аткаруу деңгээлинде бекемделген эмес. Банк мындан ары Банк Башкармасынын жана тиешелүү бөлүмдөрдүн бул багытта ыйгарым укуктарын жана жоопкерчилик чегин аныктоо менен климатка байланыштуу маселелерди жөнгө салуу системасын колдонууга киргизүүнү пландаштырууда.
Стратегия	§9(a) §10(a)-(d)	Уюмдун кыска мөөнөткө, орто мөөнөткө жана узак мөөнөткө каралган иш келечегине таасир этиши ыктымал болгон климаттык тобокелдиктер жана мүмкүнчүлүктөр	Климаттык тобокелдиктер Климаттык мүмкүнчүлүктөр
	§22(a)-(b)	Климаттык тобокелдиктердин жана мүмкүнчүлүктөрдүн Банктын кыска мөөнөткө, орто мөөнөткө жана узак мөөнөткө каралган бизнес үлгүсүнө жана стратегиясына таасир этиши	Климаттык тобокелдиктерге сценарийлик талдап-иликтөөлөр
Тобокелдиктерди тескөө жана мүмкүчүлүктөр	§25(a)	Климаттык тобокелдиктерди аныктоо, аларга баа берүү процесстерин жана саясаттарды чагылдыруу	Климаттык тобокелдиктер Климаттык тобокелдиктерге сценарийлик талдап-иликтөөлөр
	§25(b)	Климаттык мүмкүнчүлүктөрдү аныктоо, аларга баа берүү процесстерин жана саясаттарды чагылдыруу	Климаттык мүмкүнчүлүктөр
Метрикалар жана максаттар	§29(a)	Тармактар аралык көрсөткүчтөргө тиешелүү маалыматтар	Парник газдарынын сыртка чыгышы Каржылоодон улам уулуу заттардын сыртка чыгышы

²⁴ Таблицада Стандартты талап кылуу отчетунун маалыматтары гана чечмеленип берилген. Банк келечектеги отчеттук мезгилдерде стандарттын калган элементтерин чечмелөөгө мүмкүн болушу үчүн туруктуу өнүктүрүү жагындагы маселелерди жөнгө салуу системасын өркүндөтүү ишин улантат.

ТИРКЕМЕ 5: SASB ТАРМАКТЫК КӨРСӨТКҮЧТӨРҮ

Көрсөткүчтөр	Отчеттогу бөлүк
Маалыматтардын коопсуз сакталышы	
FN-CB-230a.1. (1) Маалыматтардын сыртка чыгып кетишине байланыштуу келип чыккан кесепеттүү жагдайлардын саны; (2) алардын ичинен сыртка чыгып кеткен жеке мүнөздөгү маалыматтардын үлүшү; (3) мындан жабыр тарткан кардарлардын-эсеп ээлеринин саны.	Жеке мүнөздөгү маалыматтар менен иш алып баруу
FN-CB-230a.2. Маалымат коопсуздугу жагында келип чыгышы ыктымал болгон тобокелдиктерди аныктоого жана алардын жөнгө салынышы жагында ыкмалардын чагылдырылышы	Маалымат коопсуздугун жана кардарлардын маалыматтарынын коргоого алынышын камсыз кылуу Тобокелдиктердин тескөөгө алынышын уюштуруу Тобокелдиктерди тескөөгө алуу процесси
Финансылык мүмкүнчүлүк	
FN-CB-240a.1. (1) Чакан бизнести колдоого алуу жана жергиликтүү жамааттарды өнүктүрүү боюнча тиешелүү программаларга ылайык берилген кредиттердин саны; (2) мындай кредиттердин жалпы көлөмү.	ESG-продуктары жана кызмат көрсөтүүлөр
FN-CB-240a.2. (1) Чакан бизнести колдоого алуу жана жергиликтүү жамааттарды өнүктүрүү программаларына ылайык берилген, бирок мөөнөтүндө төлөнбөгөн кредиттердин, пайыздарды чегерүүсүз кредиттердин же реструктуризациялоо баскычында турган кредиттердин саны; (2) мындай кредиттердин жалпы көлөмү.	ESG-продуктары жана кызмат көрсөтүүлөр
FN-CB-240a.4. Банктын кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүнө ээ болбогон, тейлөө ишинде камтылбаган же жетишсиз тейлөөгө алынган кардарлар арасында финансылык сабаттуулукту жогорулатуу боюнча программага катышкандардын саны.	Финансылык сабаттуулук
Каржылоодон улам келип чыккандар	
FN-CB-410b.1. Паник газдарынын сыртка чыгып, тарашынын көлөмү, категориялар боюнча бөлүштүрүү менен: (1) score 1; (2) score 2; (3) score 3.	Парник газдарынын сыртка чыгышы
FN-CB-410b.3. Каржылоого алуудан улам сыртка чыгып, тарашын эсептөөдө эске алынган кредиттик жана инвестициялык портфель көлөмүнүн үлүшү.	Каржылоодон улам келип чыккандар

Көрсөткүчтөр	Отчеттогу бөлүк
FN-CB-410b.4. Каржылоого алуудан улам, сыртка чыгып тарашын эсептөө үчүн колдонулган усулдук ыкманын чечмелениши.	Каржылоодон улам келип чыккандар
Ишкердик этика	
FN-CB-510a.1. Алдамчылыкка барууга, инсайдердик соодалашууга монополияга каршы мыйзамдардын талабын бузууга жол берүүгө, атаандашка каршы алгылыксыз иш жүргүзүүгө, рынокту манипуляциялоо, финансы тармагын жөнгө салган мыйзамдарды жана ченемдик актыларды туура эмес колдонуу же башка негиздер боюнча аларды бузууга жол берүүгө байланыштуу соттук териштирүүлөрдүн кесепетинен келип чыккан финансылык жоготуулардын чогуу алгандагы өлчөмү.	Мыйзамды сактоо Коррупцияга каршы күрөшүү/аракеттенүү
FN-CB-510a.2. Келип түшкөн кайрылуулар менен иш алып баруу механизмин жөнгө салган саясаттардын жана жол-жоболордун чечмелениши.	Кайтарым байланыш механизмдери

ТИРКЕМЕ 6: ГЛОССАРИЙ (АТООЛОР ТИЗМЕГИ)

Кыскартылган түрдө	Толук аталышы
АПК	Кыргыз Республикасынын Агроөнөржайкомплексин өнүктүрүү Ассоциациясы
ВПС	Асыл тукум мал
ЕАБР	Евразия өнүктүрүү банкы
ЕБРР	Европа реконструкциялоо жана өнүктүрүү банкы
ЕврАзЭС	Евразия экономикалык шериктештиги
ЗИЗХЛ	Жер иштетүү, жер иштетүүдөгү өзгөрүү жана токой чарбасы
ИАС	Маалыматтык автоматташтырылган система
ИТ	Маалым технологиялары
КАПК	Агропроөнөржай комплексин кредиттөө
КИБ	Маалымат коопсуздугу жана маалыматтык автоматташтырылган системадагы өзгөрүүлөрдү тескөөгө алуу Комитети
KPI	Натыйжалуулуктун маанилүү көрсөтүкчтөрү
КАФК	Кыргыз айыл-чарба финансы корпорациясы
ММСБ	Майда -, орто жана и чакан бизнес
МСБ	Майда жана орто бизнес
ФОЭС S1	«Туруктуу өнүктүрүү менен байланыштуу финансылык маалыматтарды чечмелөөгө карата жалпы талаптар» эл аралык финансылык отчеттуулук стандарты
ФОЭС S2	«Климат менен байланыштуу маалыматтарды чечмелөө» эл аралык финансылык отчеттуулук стандарты
МФК	Эл аралык финансылык корпорация
Улуттук банк	Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы
ААК	Ачык акционердик коом
БУУ	Бириккен Улуттар Уюму
ЖЧК	Жоопкерчилиги чектелген коом
ПГ	Парник газдары
ПФТД/ЛПД	Террористтик иш аракеттерди каржылоого жана кылмыш жолу менен алынган кирешелерди легалдаштырууга (изин жашырууга) каршы аракеттенүү
СБК	Кыргызстан банктар бирлиги
СОИБ	Маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу системасы

Кыскартылган түрдө	Толук аталышы
СУИБ	Маалыматтык коопсуздукту тескөөгө алуу системасы
ТБО	Тиричилик калдыктары
ФКУ	Финансы-кредит уюмдары
ФКФ	Финансы-кредиттик фонддор
ФСХ	Айыл-чарбасын каржылоо
ЦУР	Туруктуу өнүктүрүү максаттары
ЭиС	Экологиялык жана социалдык (тобокелдиктер)
AAOIFI	Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (Ислам финансы институттары үчүн Бухгалтердик эсепке алуу жана аудит боюнча уюму)
ABS	Автоматташтырылган банк системасы
CRM	Customer Relationship Management (Кардарлар менен өз ара катышты тескөөгө алуу системасы)
ESG	Environmental, Social and Governance (Экологиялык, социалдык жана тескөөгө алуу факторлору)
EUR	Евро
GRI	Global Reporting Initiative (Отчеттулук боюнча глобалдык демилге)
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change (Климаттын өзгөрүүсү боюнча эксперттердин өкмөттөр аралык тобу)
KGS	Кыргыз сому
KSE	Kyrgyz Stock Exchange (Кыргыз Фондулук Биржасы)
PCAF	Partnership for Carbon Accounting Financials (Көмүртектеги финансылык эсепке алуу боюнча өнөктөштүк)
RCP	Representative Concentration Pathway (Концентрациялануунун репрезентативдүү траекториясы)
RUB	Орус рубли
SASB	Sustainability Accounting Standards Board (Туруктуу өнүктүрүү жагында эсепке алуу стандарттары боюнча кеңеш)
SQI	Service Quality Index (Тейлөөгө алуу сапатынын индекси)
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Финансы билдирүүлөрдү жөнөтүүнүн эл аралык банктар арылык системасы)
UNEP FI	United Nations Environment Programme Finance Initiative (Курчап турган чөйрө боюнча БУУнун финансылык программасынын демилгеси)
USD	АКШ доллары

ТИРКЕМЕ 7: БАЙЛАНЫШ МААЛЫМАТТАРЫ

GRI 2-3

Айыл Банк кайтарым байланыштын талаптагыдай жөнгө салынышын жогору баалайт. Демек, 2024-жыл үчүн Туруктуу өнүктүрүү отчету боюнча маселелер келип чыгып, сунуштар болсо, биз менен төмөндө көрсөтүлгөн байланыш каналдары аркылуу байланышууну өтүнөбүз.

«Айыл Банк» ачык акционердик коому

Дареги: 720040, Кыргыз Республикасы, Бишкек шаары, Яков Логвиненко атындагы көчө, 14

*Банктын туруктуу өнүктүрүүнү иштеп чыгуу үчүн жоопкерчиликтүү бөлүмү:
Туруктуу өнүктүрүү башкармалыгы.*

Телефондору: 5511 (O!, Beeline, Megacom), +996 (312) 68 00 00

Факс: 0 (312) 66-54-03

WhatsApp: +996 990 55 11 00

Кайтарым байланыш үчүн электрондук почта: office@ab.kg

Корпоративдик сайт: <https://www.ab.kg/>

Youtube: www.youtube.com/@АйылБанк-АБ, www.youtube.com/@АйылБанк-е7p

Instagram: https://www.instagram.com/aiyl_bank/?hl=ru

